

አሪት ዘፀአት

አስተዋፅኦ

I. የዕብራውያን ጭቆና በግብፅ (1፡1—11፡10)

(ሀ) የጭቆናው ክብደት (1፡1-22)

(ለ) የነጻ አውጪው (ሙሴ) ዝግጅት (2፡1—4፡31)

1. የሙሴ መወለድና የመጀመሪያዎቹ አርባ ዓመታት (2፡1-15)

2. የሙሴ ስደትና ቀጣዮቹ አርባ ዓመታት (2፡15-25)

3. የሙሴ በእግዚአብሔር መጠራትና ወደ ግብፅ መመለስ (3፡1—4፡31)

(ሐ) ፍልሚያ ከጨቋኙ ጋር (5፡1—11፡10)

1. ጥያቄው፣ “ሕዝቤን ልቁቅ” (5፡1-3)

2. ምላሹ፣ ጭካኔ የተሞላበት ማጉላላት (5፡4-21)

3. ማረጋገጫው፣ እግዚአብሔር ጌትነቱን ይገልጻል (5፡22—7፡13)

4. እርዳታው፣ ዐሥሩ መቅወፍት (7፡14—11፡10)

II. ዕብራውያን ከግብፅ ነጻ መውጣታቸው (12፡1—15፡21)

(ሀ) የፋሲካ ትድግና፣ በደም የሆነ ቤዛነት (12፡1—13፡16)

(ለ) የቀይ ባሕሩ ትድግና፣ በንይል የተገለጠ ቤዛነት (13፡17—14፡31)

(ሐ) የትድግና መዝሙሮች፣ ለተቤዣቸው ጌታ የቀረበ ምስጋና (15፡1-21)

III. ወደ ሲና ተራራ ሲጓዙ ዕብራውያን የተማሩት ትምህርት (15፡22—18፡27)

(ሀ) የመከራ ፈተናና የእግዚአብሔር መግቦታዊ ጥበቃ (15፡22—17፡16)

1. የመጀመሪያው ፈተና፣ የማራ መራራ ውሃ (15፡22-27)

2. የረሃብ ፈተና፣ ድርጭትና መና መስጠቱ (16፡1-36)

3. የውሃ ጥም ፈተና፣ የራፊዲም ውሃ (17፡1-7)

4. የግጭት ፈተና፣ ከእማሴቃውያን ጋር የተደረገ ጦርነት (17፡8-16)

(ለ) የዮቶር የጥበብ ምክር (18፡1-27)

IV. በሲና ተራራ ከዕብራውያን ጋር የተደረገ ኪዳን (19፡1—24፡18)

(ሀ) ለሙሴ የተሰጠ የዝግጅት መመሪያዎች (19፡1-25)

(ለ) ዐሥርቱ ትእዛዛት፣ የኪዳን ሕይወት መሠረት (20፡1-17)

(ሐ) ኪዳናዊውን ግንኙነት የሚጠብቁ ሥርዐቶች (20፡18—23፡19)

(መ) ስለ ተስፋይቱ ምድር የተሰጡ ተስፋዎች (23፡20-33)

(ሠ) የኪዳኑ ማጽደቂያ (24፡1-18)

V. በሲና ተራራ በተገለጠው የዕብራውያን አምልኮ (25፡1—40፡38)

(ሀ) የመገናኛ ድንኳኑን የሚመለከቱ መመሪያዎች (25፡1—27፡21)

(ለ) ካህኑን የሚመለከቱ መመሪያዎች (28፡1—31፡18)

(ሐ) የጣዖት አምልኮ ነጠላት (32፡1—34፡35)

(መ) የመለኮታዊው መመሪያዎች አፈጻጸም (35፡1—40፡38)

ጸሐፊው፣ ሙሴ

ዋና ሐሳብ፣ ቤዛነት

የተጻፋበት ዘመን፣ በግምት 1445—1405 ዓ.ቅ.ክ.

ታሪካዊ ዳራ

የአሪት ዘፀአት መጽሐፍ በአሪት ዘፍጥረት የተጀመረውን ታሪክ ይቀጥላል። ይህ መጽሐፍ ርእሱን ያገኘው “ኤክሶዶስ” ከሚለው የግሪክ ቃል ሲሆን (በግሪክ ቋንቋ የተተረጎመው “ሴፕቱዋጅንት” የተባለው የብሉይ ኪዳን ቅጅ የሚጠቀምበት ቃል ነው)፣ ትርጉሙም “መውጣት” ወይም “መሄድ” ማለት ነው። ይህም እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ

ባርነት በጸና ሁኔታ እንዴት እንደታደጋቸውና ከዚያች ምድር እንደ እግዚአብሔር ሕዝብነታቸው እንዴት እንደወጡ የሚያሳይ ነው።

ከዘፀአት ታሪካዊ ዳራ ጋር የሚገናኙ በአነጋጋሪነት የሚጠቀሱ ሁለት ዐበይት ጉዳዮች አሉ፤ እነርሱም እስራኤላውያን ከግብፅ የወጡበትን ጊዜና የጸሐፊውን ማንነት የሚመለከቱ ናቸው። (1) እስራኤላውያንን ከግብፅ የወጡበትን ጊዜ አስመልክቶ ሁለት የተለያዩ ሐሳቦች በሊቃውንት ተሰንዝረዋል፤ (ሀ) “ቀደም ያለን ጊዜ” የሚያመለክት ሐሳብ ሲሆን፤ የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ጊዜ ነው ተብሎም ይጠቀሳል፤ ይህ የጊዜ ግምት 1576፤17 መሠረት ያደረገ ሲሆን “መውጣት”ን ከሰለሞን የንግሥና ዓመት አራት መቶ ሰማንያ ዓመት ቀደም ሲል ማለትም በ1445 ዓ.ቅ.ክ. እንደተከናወነ ያደርገዋል። ከዚህም በተጨማሪ በመሳ 11፡26 ላይ ዮናታሔ በ1100 ዓ.ቅ.ክ. እስራኤላውያን ምድሪቱን ከያዙ 300 ዓመታት እንደሆናቸው ተናግሮአል፤ ይህም “የመውጣት”ን ጊዜ በግምት 1400 ዓ.ቅ.ክ. ያደርገዋል። የተስፋይቱን ምድር የመያዝናና የመሳፍንትን ዘመን አስመልክቶ ስለ “መውጣት” የተሰጠው ይኸኛው የጊዜ አቈጣጠር የኖሩበት ዘመን ከሚታወቀው የመጀመሪያዎቹ ሦስት የእስራኤል ንጉሦች (ሳኦል፤ ዳዊትና ሰሎሞን) ጊዜ ጋር ግጥምጥም የሚል ነው። (ለ) “መውጣት”ን አስመልክቶ “ዘግየት” ያለ የጊዜ ግምት (1290 ዓ.ቅ.ክ.) የቀረበው፤ ለዘብ ያለ አመለካከት ባላቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ሐያሲያን ሲሆን፤ መነሻቸውም ለአንጻንድ የግብፅ መሪዎች ከሰፈረው የጊዜ ግምትና የከነዓን ከተሞች በ13ኛው ምእተ ዓመት ዓ.ቅ.ክ. በተያዙ ጊዜ የነበረውን ሁኔታ ለማወቅ የተደረገውን የክርስ ምድር ምርምር መሠረት በማድረግ ነው።

(2) ከዚህ ሌላ ደግሞ በወግ አጥባቂዎችና ለዘብ ያለ አመለካከት ባላቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን መካከል ሙሴ የዘፀአት ጸሐፊ ስለመሆኑ ክርክር አለ፤ (ሀ) የዚህ ዘመን የመጽሐፍ ፈካርያን፤ የዘፀአት መጽሐፍ በተለያዩ አርታዲያን እንደተቀናበረና ሥራው የተጠቃለለውም ከሙሴ ዘመን ወዲህ ቀረብ ባለ የእስራኤል ታሪክ ዘመን እንደሆነ ይገምታሉ (ይህ ዐይነቱ አመለካከት ጸጅድፕ ትህጽጸረየፀ ጀ.ኢ.ዲ.ፒ. ትወራ ይባላል)። (ለ) ይሁን እንጂ ከኢያሱ ጊዜ አንሥቶ ያለው የአይሁድ ትውፊት (ኢያ 8፡31-35)፤ የኢያሱስ ምስክርነት (ከማር 12፡26 ጋር ያነጻጽሩ)፤ እንዲሁም ቀደም ያለው የክርስትናና አሁን ያለው የወግ አጥባቂ ምሁራን አመለካከት ጸሐፊው ሙሴ መሆኑን ያረጋግጣሉ (የአራት ዘጸግምን መግቢያ ይመልከቱ)። ከዚህ በተጨማሪ የመጽሐፍ የውስጥ ባሕርያት ጸሐፊው ሙሴ እንደሆነ በጽኑ ያስረዳሉ። በመፅሐፉ ውስጥ ያሉ በርካታ ዝርዝር ጉዳዮች ጸሐፊው ለሰፈሩት ታሪካዊ ሁኔታዎች የዐይን ምስክር እንደሆነ ይጠቁማሉ (ለምሳሌ 2፡12፤ 9፡31-32፤ 15፡27)፤ ከዚህም ሌላ የተወሰኑ የመጽሐፍ ክፍሎች፤ በጽሑፉ ሂደት ውስጥ የሙሴን ቀጥተኛ ተሳትፎ ያመለክታሉ (ለምሳሌ 17፡14፤ 24፡4፤ 34፡27)።

ዐላማ

የአራት ዘፀአት መጽሐፍ የተጻፈበት ዐላማ እግዚአብሔር እስራኤልን ከግብጽ እንጻዳናት፤ የራሱ ምርጥ ሕዝብ እንጻደረጋት፤ የገባላትን ኪዳን የያዙ የጽሑፍ መገለጥ እንደሰጣት ለማሳየት እንዲሁም ስለታሪካዊው የማዳን ተግባሩ ዘላቂ ሰነድ ለማቅረብ ነው። ከዚህም በላይ በአዲስ ኪዳን በክርስቶስ ኢየሱስ ማንነት ፍጻሜውን ባገኘው፤ እያደረ ጉልህ እየሆነ በመጣው የእግዚአብሔር የግል መገለጥ ረገድ ዐቢይ ሰንሰለት ሆኖ በመጻፉ ነው።

ቅኝት

አራት ዘፀአት የያዘበ ዘርፍ በግብጽ ልጆቻቸው በጅምላ ሲገደሉ፤ እነርሱም ራሳቸው በባርነትና በጭቆና ሲሠቃዩ በማሳየት ይጀምራሉ፤ ሲጨርስ ደግሞ እግዚአብሔር በምድረ በዳ ነጻ ባወጣው ሕዝብ መካከል ቡገይሉና በክብሩ ስገለጥ በማመልከት ነው (ይህም በሕዝቡ መካከል ማደሩ ነው)። የዘፀአት መጽሐፍ በሦስት ዐበይት ክፍሎች ይከፈላል፤ (ሀ) የመጀመሪያዎቹ ዐሥራ አራት ምዕራፎች እስራኤላውያን ስለየሴፍ በማያውቅ ንጉሥ ዘመን በግብጽ በጭቆና እንደተሠቃዩና እግዚአብሔርም “በተዘረጋች ክንድና በታላቅ ፍርድ” (6፡6) እንደተፀዛቸው ይገልጻሉ። ከዚህኛው የእስራኤል ታላላቅ የታሪክ ሁኔታዎች መካከል የሚከተሉት ይገኛሉ፤ (1) የሙሴ መወለድ፤ ከክፉ መጠበቅና ለአገልግሎት መዘጋጀቱ (ምዕ 2)፤ (2) በቀጥታ ውስጥ በሚንቀሳቀሰው የእሳት ነበልባል መካከል የሙሴ መጠራት (ምዕ 3-4)፤ (3) ዐሥሩ መቅሠፍቶች (ምዕ 7-12)፤ (4) ፋሲካ (ምዕ 12) እንዲሁም፤ (5) ቀይ ባሕር መሻር (ምዕ 13-14)። የእስራኤል ከግብጽ መውጣት በመላው ብሉይ ኪዳን ውስጥ ካሉ የቀደመው ኪዳን የቤዛነት ክንውኖች መካከል እንደ ዋና የሚታይ ጉዳይ ነው። (ለ) ከምዕ 16-18 ያለው ደግሞ እስራኤላውያን በምድረበዳው አቋርጠው ወደሲና

ተራራ የተጓዙበት ሁኔታ ይገልጻል። እግዚአብሔር የታደገውን ሕዝብ ለእርሱ መታዘዝንና በእምነት መጓዝን እያስተማራቸው ውሃን እያጠጣ፣ ድርጭትንና መናን እየመገበ በዳመናና በእሳት ዐምድ መራቸው። (ሐ) ከምዕ 19—40 ያለው ክፍል ደግሞ እስራኤላውያን በሺና ተራራ ስለተቀበሉት መገለጥ የሚያመለክት ነው። እነርሱም፡- (1) ኪዳን (ምዕ 19)፣ (2) ዐሥርቱ ትእዛዛት (ምዕ 20) እንዲሁም (3) መገናኛው ድንኳንና የክህነት አገልግሎት ናቸው (ምዕ 25፥31)። የመጽሐፉ ታሪክ የሚደመደመው የመገናኛው ድንኳን ሲጠናቀቅና የእግዚአብሔርም ክብር ሲሞላው ነው (ምዕ 40)።

ልዩ ገጽታ

አራት ዘፀአትን ልዩ የሚያደርጉት አምስት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፡ (1) እስራኤል እንደ ሕዝብ የተመሠረተችበትን ታሪካዊ ሁኔታ ይዘግባል፤ (2) ዐሥርቱን ትእዛዛት የያዘ ሲሆን (ምዕ 20)፣ የእግዚአብሔርን ግብረገባዊ ሕግና ሕዝቡ ሊጠብቀው የሚገባውን የጽድቅ መስፈርት አካትቶ ይዞአል፤ ይህም ለተከታዩ መገለጥ ለመጽሐፍ ቅዱሳዊው ሥነ ምግባርና ግብረገባዊ ትምህርት መሠረት ጥሎአል፤ (3) መጽሐፉ ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ሁሉ በቅድሚያ የእግዚአብሔርን የማዳን ጸጋና የኅይሉን ተግባራዊነት የሚገልጽ ነው። የዘፀአት መጽሐፍ በብሉይ ኪዳን የአገላለጽ ስልት እግዚአብሔር ሕዝቡን ከነጤአት እስራትና ጥፋት፣ ከሰይጣንና ከዓለም የተቤዘባበትን ዲበ ተፈጥሮአዊ ባሕርይውን ይገልጻል፤ (4) መጽሐፉ ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ በእግዚአብሔር ግርማ የተሞላበት መገለጥ የተሞላ ነው፤ ይኸውም (ሀ) እውነተኛ፣ ርኅሩኅ፣ ቅዱስና ሁሉንቻ ይበሆነው የክበረ ባሕሪው፤ (ለ) በታሪክና በኅይዋን መንግሥታት ላይ ጌታ በመሆኑ፤ (ሐ) ከተቤዛቸው ጋር ኪዳን የሚገባ ቤዛ በመሆኑ፤ (መ) በግብረገባዊ ሕጉ በተገለጠው መሠረት በፈራጅነቱና በጻድቅነቱ እንዲሁም (ሠ) ምጡቅ ተረፈኝነቱንና የሆኑ ሳለ ወርዶ በሕዝቡ መካከል በማደሩ ግዛትና አምልኮ የተገባው መሆኑን በማሳየቱ ነው። (5) የዘፀአት መጽሐፍ እግዚአብሔር ሕዝቡን ከተቤዛ በኋላ ተከትሎ መምጣት የሚገባው እውነተኛ አምልኮ ምን እንደሆነ፣ ለምን እንደሚደረግና እንዴት መደረግ እንዳለበት የሚገልጽ ሐሳቦችን በአጽንኦት ያታከርባቸዋል።

አራት ዘፀአት በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

በዘፀአት መጽሐፍ ላይ ከመጀመሪያ እስከመጨረሻ ድረስ በአዲስ ኪዳን የተሰጠው ቤዛነት በጥላነቱ ይገኛበታል። የመጀመሪያው ፋሲካ፣ የቀይ ባሕርን መሻገር፣ የሕጉ በሲና ተራራ መሰጠት በብሉይ ኪዳን እንደ ሆነ ሁሉ የክርስቶስ ሞት፣ ትንሣኤውና መንፈስ ቅዱስ በጳንጠቆስጤ ቀን መሰጠቱ በአዲስ ኪዳን ተፈጽሞአል። በዘፀአት መጽሐፍ ላይ ክርስቶስንና ቤዛነትን እንደጥላ የሚያሳዩት ምስደዎች የሚከተሉት ናቸው፡ (1) ሙሴ (2) ፋሲካ (3) ቀይ ባሕር መከፈሉ (4) መና (5) ዐለቱና ውሃው (6) የመገናኛው ድንኳንና (7) ሊቀ ክህነት። የዐሥርቱ ትእዛዛት ግብረገባዊ ግዴታዎች በአዲስ ኪዳን አማኞችም ሊሟሉ የሚገባቸው ግዴታዎች ስለሆኑ ተደግመዋል።

ዘፀአትን ለማንበብ

ሙሉውን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአንድ ዓመት ማንበብ ከተፈለገ፣ አራት ዘፀአት ከዚህ በታች ባለው ሰሌዳ መሠረት በ21 ቀናት መንበብ ይኖርበታል።

□ 1—2 □ 3—5 □ 6—7 □ 8—9 □ 10—12 □ 13—14 □ 15 □ 16—17
□ 18—19 □ 20—21 □ 22—23 □ 24—25 □ 26—27 □ 28 □ 29—30 □ 31
□ 32—33 □ 34—35 □ 36—37 □ 38—39 □ 40

ማስታወሻ

እስራኤላውያን በሞቆና ሥር

1 በተሰበሰቡት ይዘው ከያዕቆብ ጋር ወደ ግብፅ የሄዱት የእስራኤል ልጆች ሰሞች እነዚህ ናቸው፡- ጌሮቤል፣ ስምዖን፣ ሊዊ፣ ይሁዳ፣ ጌሳክር፣ ዛብሎን፣ ብንያም፣ ዳን፣ ንፍታሊም፣ ጋድና አሴር። ሃያዕቆብ ዘር ጠቅላላ ብዛት ሰባ ሲሆን፣ ዮሴፍ ግን ቀደም ብሎ በግብፅ ነበር።

2 ከጊዜ በኋላ ዮሴፍና ወንድሞቹ ያም ትውልድ በሙሉ ሞቱ፤ ጌሁን እንጂ እስራኤላውያን እየተዋለዱ በዙዩ ቁጥራቸው እጅግ ከመጨመሩም የተነሣ የግብፅን ምድር ሞሏት።

3 በግብፅም ስለ ዮሴፍ የማያውቅ አዲስ ንጉሥ ነገሡ። ሕጻናትም ሕዝቡን እንዲህ አላቸው፤ “እነሆኒ እስራኤላውያን በቁጥር በልጠውናል፤ ከእኛም ይልቅ እየበረቱ ነው፤ 10 ቁጥራቸው እንዳይጨምር፤ ጦርነት ቢነሣ ከጠላቶቻችን ጋር አብረው እንዳይወጉና ከምድራቱም ኮብልለው እንዳይሄዱ ዘዴ እንፈልግ።”

11 ስለዚህ እያስጨነቁ የግዳጅ ሥራ የሚያሠሯቸውን አሠራ አለቆች ሾሙባቸው። እስራኤላውያንም ፊቶምና ራምብ የተባሉ ንብረት ማከማቻ ከተሞችን ለፈርዖን ሠሩለት። 12 ነገር ግን ባስጨነቋቸው መጠን የእስራኤላውያን ቁጥር በዛ፤

በምድራቱም እየተስፋፉ ሄዱ፤ ከዚህም የተነሣ ግብፃውያኑ እስራኤላውያንን እጅግ ፈሯቸው፤ 13 ጭካኔ በተሞላበት ሁኔታም ያሠሯቸው ጀመር። 14 ጭቃ በማስበካት፤ ጡብ በማሠራትና በእርሻም ሁሉ እያስጨነቁ ከባድ ሥራ እንዲሠሩ በማድረግ ሕይወታቸውን አስመረሩ፤ ግብፃውያኑ በሚያሠሯቸው ከባድ ሥራ ሁሉ ፈጽሞ አይራራላቸውም ነበር።

15 የግብፅም ንጉሥ ሲፓራና ፉሐ የተባሉትን ዕብራውያን ሴቶች አዋላጆች እንዲህ አላቸው፤ 16 “የዕብራውያንን ሴቶች በማማኔው ድንጋይ ላይ በምታዋልዱበት

1+1 ዘፍ46+8
1+4 ዘፍ35+22-
26+ ዘፍ1+20-43
1+5 ዘፍ46+26
1+6 ዘፍ50+26+
ሐሥ7+15
1+7 ፋ9+
ዘፍ12+2+
ዘፍ7+13+
ሕዝ16+7
1+8 ሔር43+11+
46+2
1+9 ፋ7+
ዘፍ26+16
1+10 ዘፍ15+13+
ዘፍ3+7+ 18+11+
መዝ64+2+
71+10+ 83+3+
105+24-25+
ኢሳ53+3+
ሐሥ7+17-19
1+11 ዘፍ15+13+
47+11+
ዘፍ2+11+ 3+7+
5+4+10+13+14+
6+6+7+
ኢሳ9+27+
1379+21+
ዘፍ722+2+
ኢሳ60+10+
1379+19+
2ዘፍ8+4
1+13 ፋ14+
ዘፍ15+13-14+
ዘፍ5+21+ 16+3+
ዘሌ25+43+46+53+
ዘፍ4+20+ 26+6+
1378+51+
መዝ129+1+
ኢሳ30+6+
48+10+ ሔር11+4
1+14 ዘፍ11+3+
ዘፍ2+23+ 3+9+
ዘፍ20+15+
ዘፍ26+6+
1ሳሙ10+18+
23713+4+
ዝፍ9+ ኢሳ14+3+
መዝ66+11+
81+6+ ሐሥ7+19
1+15 ዘፍ35+17

ጊዜ የሚወለደው ሕፃን ወንድ ከሆነ ግደሉት፤ ሴት ከሆነች ግን በሕይወት ትኑር።”

17 አዋላጆቹ ያን ስግዚአብሔርን (እስራኤልም) ስለፈሩ የግብፅ ንጉሥ ያዘዛቸውን አልፈጸሙም፤ ወንዶቹንም ልጆች በሕይወት እንዲኖሩ ተወላቸው። 18 ንጉሡም አዋላጆቹን ጠርቶ፤ “ለምንድን ነው ወንዶቹን ልጆች በሕይወት እንዲኖሩ የተዋችኋቸው?” አላቸው።

19 እነርሱም፤ “የዕብራውያን ሴቶች እንደ ግብፃውያን ሴቶች አይደሉም፤ ብርቱዎች ስለሆኑ አዋላጆች ከመረሳቸው በፊት ይወልዳሉ” ሲሉ ለፈርዖን መለሱለት።

20 ከዚህም የተነሣ ስግዚአብሔር (እስራኤልም) ለአዋላጆቹ መልካም ሆነላቸው፤ ሕዝቡም በቁጥር እየበዛና እያየለ ሄደ። 21 አዋላጆቹም ስግዚአብሔርን (እስራኤልም) በመፍራታቸው ቤተሰብ ሰጣቸው።

22 ፈርዖንም፤ “የሚወለደውን ወንድ ልጅ ሁሉ አባይ ወንዝ ውስጥ ጣሉት፤ ሴት ልጅ ሁሉ ግን በሕይወት ትኑር” ሲል ሕዝቡን አዘዘ።

የሙሴ መወለድ

2 በዚያን ጊዜ ከሊዊ ነገድ የሆነ አንድ ሕጻናትም ሆነ ወንድ ልጅ ወለደች፤ ሕፃኑ መልክ መልካም መሆኑን ባየች ኳዚ ሦስት

1+16 ፋ22 1+17 ፋ21+ 1ሳሙ22+17+ ምሳ16+6+
873+16-18+ ሐሥ4+18-20+ 5+29 1+19 ዘሌ19+11+
ኢሳ2+4-6+ 1ሳሙ19+14+ 2ሳሙ17+20
1+20 ምሳ11+18+ 22+8+ መዝ8+12+ ኢሳ3+10+
ብ6+10 1+21 ፋ17+ 1ሳሙ2+35+ 2ሳሙ7+11+27-29+
13711+38+ 14+10 1+22 ፋ16+ ዘፍ41+1+ ሐሥ7+19
2+1 ፋ2+ ዘፍ29+34+ ዘፍ6+20+ ዘፍ2+26+59
2+2 ዘፍ39+6+ ብ11+23
1+5 የማሰራቱ ቅጅ (ዘፍ 46+27 ይመ)፣ የሙት ባሕር ተቅልል እንዲሁም የሰበዓ ሊቃናት ትርጉም (ሐሥ7+14 እና የዘፍ 46+7 ማብ ይመ)፣ ሰባ አምስት ይላሉ።
ሳ1+22 የማሰራቱ ቅጅ፣ አራተ ሳምራውያን፣ የሰበዓ ሊቃናት ትርጉም እንዲሁም ታርጉም ከዕብራውያን የሚወለደውን ይላሉ።

1+1 የእስራኤል ልጆች፤ ከቶ2-6 ባለው ክፍል የተጠቀሱት ልጆች አባት የሆነው እስራኤል፤ “የዕቆብ” ተብሎም ተጠርቶአል (ዘፍ 32+28 እና ማብ ይመ)። የእርሱ ዝርያዎችም “እስራኤላውያን” በመባል ይታወቃሉ።

1+7 እየተዋለዱ በዙዩ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅና ለያዕቆብ በገባው ቃል መሠረት እስራኤላውያን በከፍተኛ ቁጥር እየበዙ መጡ (ዘፍ 12+2+ 17+2-6+ 22+17+ 48+4+ ከሐሥ 7+17 ያነጻጽሩ)፤ እጅግ ከመብዛታቸው የተነሣም ከግብፅ በመጡበት ወቅት የሴቶችንና የልጆችን ቁጥር ሳይጨምር ብዛታቸው 600.000 ደርሶ ነበር (12+37)። ስለ ባርነታቸው እግዚአብሔር አስቀድሞ የተናገረውም ተፈጸመ (ከቶ 11 እና ከዘፍ 15+13 ጋር ያነጻጽሩ)።

1+8 ስለ ዮሴፍ የማያውቅ፤ አራት ዘፀአት በዘፍተውት መጽሐፍ ላይ የተጀመረውንና እግዚአብሔር ከእስራኤል ልጆች ጋር የነበረውን የግንኙነት ታሪክ ይቀጥላል። (1) ዮሴፍ በሞተበት ጊዜና (ዘፍ 50+26)

ግብፃውያን እስራኤላውያንን ማስቃደት በጀመሩበት ጊዜ መካከል ያለው ልዩነት 220 ዓመት ገደማ ነበር (ከቶ11 ጋር ያነጻጽሩ)። (2) እስራኤላውያን ከግብጽ የመጡበት ጊዜ በ1440 ዓ.ቅ.ክ. ከሆነ፤ “ስለ ዮሴፍ የማያውቅ” የተባለበት ፈርዖን (ንጉሥ) ቀዳማዊ ቱትሞስ (1539—1514 ዓ.ቅ.ክ.) ሳይሆን አይቀርም (ሐሥ 7+18 ይመ)፤ በመጡበት ጊዜ የነበረው ፈርዖን ደግሞ ዳግማዊ አሚኖቶፕ (1447—1421 ዓ.ቅ.ክ.) ይሆናል። እስራኤላውያን በግብፅ ምድር የኖሩበት ዘመንም በጠቅላላው 430 ዓመት ነበር (ዘፍ 12+40)። 1+11 እያስጨነቁ የግዳጅ ሥራ የሚያሠሯቸውን አሠራ አለቆች፤ ሕዝቡ ከግብፅ የጣሩት እምልኮና የነጠላት መንገድ እንዲለይና ለታምረዋው እርነትና ክእሮት ጋር ለሚኖረው የእምነት ግንኙነት ይዘጋጅ ዘንድ እግዚአብሔር የእስራኤልን መጨቆን ሲፈቅደውና ሲጠቀምበት ይታያል (ከኢሳ 24+14 እና ከሕዝ 23+8 ጋር ያነጻጽሩ)። 2+2 ወንድ ልጅ፤ እዚህ ላይ “ወንድ ልጅ”

ወር ሸሽገችው። ከዚያ በላይ ልትሸሽገው ባልቻለች ጊዜ ግን የደንገል ቅርጫት ወስዳች በዝፍትና በቅጥራ ለቀለቀችው፤ ሕፃኑም በውስጡ አስተኝታ ቅርጫቱን አባይ ወንዝ ዳር ቁጠማ መካከል አስቀመጠችው።
 “የሕፃኑም እንት የሚደርስበትን ነገር ለማወቅ ራቅ ብላ ቆማ ታይ ነበር።”

“በዚህ ጊዜ የፈርዖን ልጅ ልትታጠብ ወደ አባይ ወንዝ ወረደች፤ በምትታጠብበትም ጊዜ ደንገጥርቿ በወንዙ ዳር ወዲያና ወዲህ ይሉ ነበር፤ በቁጠማውም መካከል የተቀመጠ ቅርጫት አይታ ከደንገጥርቿ አንዱን እንድታመጣው ላከቻት።” ቅርጫቱን ስትከፍተው ሕፃኑን በውስጡ አየች፤ ያለቅስብ አሳ ነበርም አዘነችለትና፤ “ከዕብራውያን ሕፃናት አንዱ መሆን አለበት” አለች።

“የሕፃኑ እንት ለፈርዖን ልጅ፤ “ሕፃኑን እያጠባች የምታሳድግልሽ ከዕብራውያን ሴቶች መካከል ሞግዚት ላምጣልሽን?” አለቻት።

“የፈርዖንም ልጅ፤ “መልካም፤ ሂጃ” አለቻት። ልጇቱም ሄዳ የሕፃኑን እናት ይዛ መጣች። የፈርዖንም ልጅ ሲቲቱን፤ “ይህን ሕፃን ወስደሽ እያጠባሽ አሳድጊልኝ፤ ደመወዝ እከፍልሻለሁ” አለቻት። ሲትዮዋም ሕፃኑን ወስዳ አሳደገችው።¹⁰ ሕፃኑም ባደገ ጊዜ ወደ ፈርዖን ልጅ አመጣችው ልጅም ሆነ፤ እርሷም፤ “ከውሃ አውጥቼዋለሁና” ሲትል ስሙን ሙሴ ብላ ጠራችው።

ሙሴ ወደ ምድያም ምድር ሸሸ

¹¹ሙሴ ካደገ በኋላ አንድ ቀን ወገናቹ ወደሚገኙበት ስፍራ ወጣ፤ በዚያም ተገድደው ከባድ ሥራ ሲሠሩ ተመለከቱ፤ ዕብራዊ ወገኑንም አንድ ጥቅሃዊ ሲደለሰቡ፤ ለዮ።¹² ሙሴም አካባቢውን ቃኝቶ ማንም አለመኖሩን ካረጋገጠ በኋላ፤ ግብፃውን

2+3 ዘፍ6+14፤
 41+2፤ አዋ8+11፤
 አባ18+2፤
 ሐሥ7+21
 2+4 ዘዐ15+20
 2+5 ዘዐ7+15፤
 8+20
 2+10
 14+መ1+20፤
 24+መ22+17
 2+11 ዘዐ1+11፤
 ሐሥ7+23፤
 ብ11+24+26፤

2+13 ሐሥ7+26
 2+14 ዘፍ13+8፤
 ሐሥ7+27
 2+15 ዘፍ31+21፤
 ዘዐ4+19፤
 ብ11+27
 2+16 ዘፍ24+11፤
 30+38፤ ዘዐ3+1፤
 18+1፤
 2+17 ዘፍ29+10፤
 14+መ30+8፤
 መዘ31+2፤
 2+18 ዘፍ3+1፤
 4+18፤
 18+15+12፤
 ዘሥ10+29
 2+20 ዘፍ18+2-5
 2+21 ዘዐ4+28፤
 18+24፤ ዘሥ12+1
 2+22 ዘፍ23+4፤
 መሳ18+30፤
 ብ11+13

ገድሎ አሸዋውስዋ ደቡቀው።¹³ በማግሥቱም በወጣ ጊዜ ሁለት ዕብራውያን እርስ በርሳቸው ሲጣሉ አየ፤ ጥፋተኛውንም፤ “የገዛ ወገንህን የምትመታው ለምንድን ነው?” አለው።

¹⁴ሰውየውም፤ “አንተን በእኛ ላይ ገዥና ዳኛ ማን አደረገህ? ግብፃውን እንደ ገደልሽው እኔንም ልትገድለኝ ትፈልጋለህ?” አለው። ሙሴም፤ “ለካስ ያደረግሁት ነገር ታውቁክል!” በማለት ፈራ።

¹⁵ፈርዖንም ይህን በሰማ ጊዜ፤ ሙሴን ሊገድለው ፈለገ፤ ሙሴ ግን ከፈርዖን ሸሽቶ ወደ ምድያም ሄደ፤ እዚያም አንድ ደረሰ በአንድ የውሃ ጉድጓድ አጠገብ ተቀመጠ።¹⁶ ምድያም ካህን ሰባት ሴቶች ልጆች ነበሩት፤ እነርሱም ወደ ውሃው ጉድጓድ መዋተው የአባታቸውን በኃሽ ውሃ ለማወጣት ገንዳትን ሞሉት።¹⁷ እረኞችም መዋተው ሴቶቹን ሲያባርጯቸው ሙሴ ከተቀመጠበት ተነሥቶ ተከላከለላቸው፤ በኃሽቸውንም አጠጣላቸው።

¹⁸ሴቶቹም ወደ አባታቸው ወደ ራጉኤል በተመለሱ ጊዜ፤ “ዛሬስ ያለወትሮአችሁ እንዴት ፈጥናችሁ ተመለሳችሁ?” አላቸው።

¹⁹እነርሱም፤ “አንድ ግብፃዊ ከእረኞች እጅ አዳንን፤ እንዲያውም ውሃ ቀድቶ በኃሽቸንን አጠጣልን?” አሉት።

²⁰አባታቸውም፤ “ሴቶች ልጆቹን የት አለ? ለምን ትታችሁት መጣችሁ? ጥሩትና አብሮን እንጀራ ይብላ” አላቸው።

²¹ሙሴም ከሰውየው ጋር ለመኖር ተስማማ፤ ራጉኤልም ልጇን ሲፓራን ዳረለች።²² ሲፓራም ወንድ ልጅ ወለደች፤

²³20 በዕብራይስጥ ሙሴ የሚለው የቃል ድምፅ፤ ማወጣት ከሚለው ቃል ጋር ተመሳሳይ ድምፅ አለው።

የተባለው ሙሴ ነው (ከቶ 10 ጋር ያነጻጽሩ)። እስራኤልን ከባርነት ይታደግ ዘንድ መወለዱ፤ ከሞት ማምለጡም ሆነ በወጣትነቱ የተከናወኑት ሁኔታች ሁሉ በእግዚአብሔር ምሪት የተፈጸሙ ነበሩ። እግዚአብሔር ፈቃዱን ለመፈጸም በሚያስችለው በማናቸውም ትክክለኛ መንገድ፤ በሕይወታቸው አንደሚሠራ አማኞች ሁሉ ሲገዛበቡ ይገልጻል (ማቴ 2+13 እና ማጠቃለያ 8+28 እና ማብ ይመ)።

2+6 ከዕብራውያን ሕፃናት፤ የዘፍ 14+13 ማብራሪያ ይመልከቱ።

2+11 ሙሴ፤ የሙሴ አገልግሎት በአንዳንድ በኩል የኢየሱስ ክርስቶስን አገልግሎት ባሻጋሪ ያመለክታል፤ አመልካች ነው። (1) ሙሴንም ሆነ ኢየሱስን በሕፃንነታቸው ጊዜ ለመግደል ሙከራ ተደርጎአል (1+16፤ ማቴ 2+13)። (2) ሙሴና ክርስቶስ ሁለቱም የነብይነት (ዘፍ 18+15+18፤ ሐሥ 3+22፤ 7+37)፤ የክህነት (መዝ 99+6፤ ዕብ 7+24)፤ የንጉሥነት (ዘፍ 33+4-5) እና የእረኝነት (ዘዐ 3+15፤ ዮሐ 10+11-14) አገልግሎት ነበራቸው። (3) ሁለቱም ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራን ተቀብለዋል (ቲቶ 2+14፤ ዕብ 11+25-26)፤ ሕዝቡን ከባርነት ነጻ አውጥተዋል

(ሐሥ 7+35) ቃል ኪዳንንም ወደ ሕዝብ አምጥተዋል (19+5፤ 34+10፤ ዕብ 8+5-13)።

2+12 ግብፃዊውን ገድሎ፤ ሙሴ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር ራሱን ማመሳሰሉና ይጨቁ፤ የነበሩትን ዕብራውያንን ለማገዝ ሙከራዎች በእግዚአብሔር ላይ የነበረውን እምነት ያሳያል። ሙሴ በእግዚአብሔር ርኅ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራን መቀበል ለሚያስገኘው ክብር ሲል፤ በቲጢአት የሚገኘውን ጊዜአዊ ደስታ ንቋል (ከሐሥ 7+23-29 እና ከዕብ 11+24-29 ጋር ያነጻጽሩ)።

2+15 ምድያም፤ በኬጡራ በኩል የአብርሃም ዘር የሆኑት ምድያውያን የዕፈሩት በኬጣን በስተደቡብና ደቡብ ምሥራቅ ነበር። ሙሴ በምድያም ለአርባ ዓመት የቆየ ሲሆን (ከ7፤ እና ከሐሥ 7+23-30 ጋር ያነጻጽሩ)፤ በሲና ምድር በዳ በሚገኘው በዚሁ ስፍራ ወደፊት ለሚጠብቀው የሥራ ድርሻ እግዚአብሔር ያዘጋጀው ነበር። በምድር በዳ በነበረበት ጊዜ እግዚአብሔር በሕይወት ታላቅ ሥራ ሠርቶአል። (በጽ 100 ላይ፤ “መግባተ እግዚአብሔር” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

ሙሴም፤ “በባዕድ አገር መጻተኛ ነኝ” ሲል የልጁን ስም ጌርሳምሙ ብሎ ጠራው።

23ኛብዙ ዓመት በኋላ፤ የግብፅ ንጉሥ ሞተ፤ እስራኤላውያንም በባርነት ከደረሰባቸው ግፍ የተነሣ ይጮኹ ነበር፤ ከባርነት ቀንበር ለመላቀቅ ያሰሙት ጨካኝ ወደ እግዚአብሔር (አሎሃም) ደረሰ። 24ኛእግዚአብሔርም (አሎሃም) የጨካኝታቸውን ሲቃ ሰማ፤ ከአብርሃም፤ ከይስሐቅና ከያዕቆብ ጋር የገባውንም ቃል ኪዳን አሰበ። 25ኛእግዚአብሔርም (አሎሃም) እስራኤላውያንን ተመለከተ፤ ስለ እነርሱም ገደደው።

ሙሴና የሚንበለበለው ቊጥቋጦ

3ኛአንድ ቀን ሙሴ የምድያም ካህን የሆነ 3ውኑ የአማቱን የዮቶር በጎችና ፍየሎች እየጠበቀ ሳለ፤ መንጋውኑ እየነዳ ወደ ምድረ በዳው ዳርቻአምርቶ የእግዚአብሔር (አሎሃም) ተራራ ተብሎ ወደሚጠራው ወደ ኮሬብ ቀረበ።

እዚያም የእግዚአብሔር (የዐዌ) መልአክ በቊጥቋጦው ውስጥ በሚንቀለቀል የእሳት ነበልባል መካከል ተገለጠለት። ሙሴም ቊጥቋጦው በእሳት ቢያያዝም እንኳ አለ መቃጠሉን አየ። 3ኛሙሴም፤ “ቊጥቋጦው ለምን እንደማይቃጠል ቀረብ ብዬ ይህን አስገራሚ ነገር መልሰኝ” አለ።

ሙሴ ሁኔታውን ለመመልከት መቅረቡን እግዚአብሔር (የዐዌ) ባየ ጊዜ፤ ከቊጥቋጦው ውስጥ እግዚአብሔር (አሎሃም) “ሙሴ፤ ሙሴ” ብሎ ጠራው፤ ሙሴም “አቤት እነሆኝ” አለው። 5ኛእግዚአብሔርም (አሎሃም)፤ “ወደዚህ እንዳትቀርብ፤ ይህች

2+23 ቀ፡24፤ በዐ4+19፤ 1+14፤ ዘ0 3+7፡9፤ 6+5፤ ዘ፡20፤15-16፤ ዘ826+7፤ መ42፤18፤ 14መ፡12+8፤ መ45፤2፤ 18+6፤ 39፤12፤ 81+7፤ 102+1፤ ሐሥ7፡30፤ ያ5+4 2+24 ዘ8፡8፤1፤ 9፤15፤ 15፤15፤ 17፡4፤ 22፤16- 18፤ 26+3፤ 28፡13-15፤ ዘ032፤13፤ 2፡213፤23፤ መዝ105፡10፡42፤ ኢር14፡21 2+25 ዘ03፡7፤ 4፡31፤ ሉቃ1+25 3+1 ቀ፡12፤ ዘ02፡18፤16፤ 4፡27፤ 17፡6፤ 18+5፤ 19+1-11፤ 24፡13፤ 33፡6፤ ዘ81፡2፤6፤ 4፡10፤11፡15፤ 5፡2፤ 29፡1፤ መ41፤16፤ 1፡19፡8፤ ሚላ4፡4 3+2 ቀ፡4፤ ዘ6፡16፡7፤ ዘ012፡23፤ 19፡18፤ 2፡2-6፤ ዘ833፡16፤ 1፡19፡1፤2፤ ማር1፡24፡26፤ ሉቃ20፡37፤

የቁምክባት ምድር የተቀደሰች ስለሆነ ነች ጫማህን አውልቅ” አለው ፊቀጥሎም፤ “እኔ የአባቶችህ የአብርሃም፤ የይስሐቅ፤ የያዕቆብ አምላክ (አሎሃም) ነኝ” አለው። በዚህ ጊዜ ሙሴ እግዚአብሔርን (አሎሃም) ፊት ለፊት ማየት ስለፈራ ፊቱን ሽፏ።

ጊዜያም እግዚአብሔር (የዐዌ) እንዲህ አለ “በግብፅ አገር የሚኖሩትን የሕዝቤን መከራ አይቻለሁ፤ ከአሠሪዎቻቸው ጭካኔ የተነሣ የሚያሰሙትንም ጨካኝት ስምቻለሁ፤ ሥቃያቸውንም ተረድቼአለሁ። 2ኛእዚህም ከግብፃውያን እጅ ልታደጋቸውና ማርና ወተት ወደምታፈሰው ሰፊና ለም ወደ ሆነችው ወደ ከነዓናውያን፤ ከጢያውያን፤ አምራውያን፤ ፈርዛውያን፤ ኤዋያውያንና ኢያቡሳውያን ምድር ላወጣቸው ወደጃለሁ። 3ኛሁንም የእስራኤል ልጆች ጨካኝት ወደ እኔ ደርሷል፤ ግብፃውያን

3+2 ሐሥ5፡19፤ 7፡30 3+4 ዘ63፡1፤11፤ ዘ04፡5፤ 19፡3፤ ዘሌ1፡1፤ 14መ፡34፤ ኢዐ6፡8 3+5 ዘ6፡28፡17፤ ኢር30፡21፤ ሐሥ 7፡33 3+6 ዘ6፡24፡12፤ ዘ04፡5፤ 24፡11፤ 33፡20፤ መ41፡3፤22፤ 1፡19፡13፤ ኢያ13፡11፤ 23፡16፤ 30፡15፤ ኢዐ6፡5፤ ማቼ22፡32፤ ማር12፡26፤ ሉቃ20፡37፤ ሐሥ3፡13፤ 7፡32፤ 3+7 ቀ፡16፤ ዘ6፡16፡11፤ ዘ0፡10፤ 2፡25፤ 14መ፡13፤1፤ 9፡16፤ ንዐ9፡9፤ መዝ106፡44፤ ሐሥ7፡34 3+8 ቀ፡17፤ ዘ6፡1፤5፤ 12፡7፤ 15፡14፤ 18፡21፤ ዘ013፡5፤ 33፡3፤ ዘሌ20፡24፤ ዘ፡13፡27፤ ዘ81፡25፤ 6፡3፤ 8፡7-9፤ 11፡9፤ 26፡9፤ 27፡3፤ ኢሰ5፡6፤ 11፡3፤ መ43፡3፤ 24መ፡24፡7፤ ዝ9፡1፤ ኢር11፡5፤ 32፡22፤ ሕዝ20፡6፤ ሐሥ7፡34 3+9 ዘ0፡1፤14፤ ዘ፡1፤10፡9

2፡22 በሰብራይሰጥ ፊርሳም የሚለው ቃል ድምፅ፤ መጽተኛ በዚያ አለ ከሚለው ሐረግ ጋር ተመሳሳይ ድምፅ አለው።

2+23 ያሰሙት ጨካኝ ወደ እግዚአብሔር ደረሰ፤ እስራኤላውያን ከብዙ የጭቆና ዓመታት በኋላ ለርዳታ ወደ እግዚአብሔር መጮኹ ጀመሩ። ወደ እግዚአብሔር ሲመለሱ እርሱም ፊቱን መለሰላቸው (ቀ፡ 23-25)። እስከዚህ ጊዜ ድረስ ብዙዎቹ የግብፃውያንን አማልክት ያመልኩ የነበረ ሲሆን፤ ለርዳታና ለአርነት ሳይለምኗቸውም አልቀረም (ኢሱ 24፡14፤ ሕዝ 20፡5-10 ይመ)።

3+1 ሙሴ ፍየሎች እየጠበቀ ሳለ፤ በፈርዖን ቤት ያገኘው ምድራዊ ትምህርት ሙሴን ለእግዚአብሔር ሥራ ለማዘጋጀት ብቻውን በቂ አልነበረም። ከእግዚአብሔር ጋር የግል ቆይታ፤ ለአርነት ዓመታትም የሀላ በምድረ በዳ መንጋ በመጠ በቅና በሕይወት ውጣ ውረድ ውስጥ በማለፍ የሚገኝ ሥልጠና፤ ወደፊት ለሚጠብቀው የእስራኤልን ሕዝብ በምድረ በዳ የመምራት ግልፊትን አስፈላጊዎች ነበሩ (ከቆ 2፡14 ጋር ያነጻጽሩ)።

3+2 የእግዚአብሔር መልአክ፤ “የእግዚአብሔር መልአክ” ተብሎ የተጠራ ጌታ ራሱ ነው (ቀ፡ 4-6)። እግዚአብሔርም ለአብርሃም “የእግዚአብሔር መልአክ” ሆኖ ተገልጦአል (ዘፍ፡ 22፡11 ይመ፤ በገጽ 372 ላይ፤ “መላእክትና የእግዚአብሔር መልአክ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)

3+5 ምድር የተቀደሰች፤ እግዚአብሔር ለሙሴ በመጀመሪያ የገለጠው ቅድስናውን ነበር። ቅድስና ከግጢአትና ከክፉ ሁሉ ተለይቶ ለጽድቅ መስጠት

ማለት ነው። ሙሴ እንደ እግዚአብሔር አገልጋይነቱ የሚያገለግለው ለምሳክ ቅዱስ መሆኑን ማለትም ሰው ሙሉ በሙሉ ሊመለከተው የማይችል እጅግ ቅዱስ መሆኑንና በመለከተው ግን እንደሚሞት ሁልጊዜ ማስታወሱ ነበረበት (ቀ፡ 6፤ 19፡21፤ ኢሳ 6፡1-7፤ 1ጢሞ 6፡16፤ በገጽ 2000 ላይ፤ “መቀደስ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። እግዚአብሔር ለአብርሃም በመጀመሪያ የገለጠው ታላቅ ንዑሱን ነበር፤ እዚህ ላይ ለሙሴ የገለጠው ግን ቅድስናውን ነው፤ ይህም ቀጣይነት ያለውን የመገለጥን መርሕ ያሳያል (ከ6፡1-6 እና ከዕብ 1፡1-2 ጋር ያነጻጽሩ)።

3+7 የሕዝቤን መከራ አይቻለሁ፤ እግዚአብሔር ሕዝቡ በግብፅ የነበረበት መከራ እንዳሳሰበው ሁሉ፤ የእርሱ የሆኑት ሁሉ የሚደርስባቸው ሥቃይ ያሳስበዋል። የተቸገሩትንና የተጨቁኑትን ሰዎች ጨካኝ ይሰማል።እንዲህ ባለው ጊዜ ከርገራጌው የተነሣ ጣልቃ እንዲገባቸው የእርሱ የሆኑት ጨካኝታቸውን ሊያሰሙት ይገባል። ሥቃያቸውን ከሁኔታዎች፤ ከሰዎች፤ ከሰይጣን፤ ከግጢአት፤ ወይም ከዓለም ይምጣ የእግዚአብሔር ማጽናናት፤ ጸጋና እርዳታ ከሚያስፈልገን በላይ ሙሉ ነው (ርሜ 8፡32)። እግዚአብሔር በራሱ ጊዜ ይታደገናል (ከዘፍ 15፡13 ጋር ያነጻጽሩ)።

3+8 ማርና ወተት፤ ይህ ሐረግ የእርሻ ውጤት መተረፍፈፍን የሚያመለክት ምሳሌያዊ አነጋገር ነው። ማሩ ከወይን፤ ከቴምር ወይም ከንብ የሚገኝ ነበር። ጭማቂው ይፈላና ወፍራም ሸርባ ይወጣዋል።

የሚያደርሱባቸውን ግፍ አይቻለሁ።¹⁰በል እንግዲህ ናቸው ሕዝቡን የእስራኤልን ልጆች ከግብፅ ምድር እንድታወጣቸው ወደ ፈርዖን አልከሃለሁ።

¹¹ሙሴ ስንዝረዝረዋል (ሌላውም)፤ “ወደ ፈርዖን የምሄድና የእስራኤልን ልጆች ከግብፅ የማወጣ እኔ ማን ነኝ? አለው።

¹²ስንዝረዝረዋል (ሌላውም)፤ “እኔ ከአንተ ጋር እሆናለሁ፤ እኔ የላከህህ ለመሆኑ ምልክቱ ይህ ነው፤ ሕዝቡን ከግብፅ ካወጣሃቸው በኋላ በዚህ ተራራ ላይ ስንዝረዝረዋል (ሌላውም) ታመልካላችሁ” አለው።

¹³ሙሴም ስንዝረዝረዋል (ሌላውም)፤ “ወደ እስራኤል ልጆች ሄጃችኋል የአባቶቻችሁ አምላክ ወደ እናንተ ልከኛል” ሰላቸው ስሙ ማን ነው? ብለው ቢጠይቁኝ ምን እላቸዋለሁ?” አለው።

¹⁴ስንዝረዝረዋል (ሌላውም) ሙሴን “እኔ የያለሁና የምኖር ነኝ” (የሀዘ)፤ ስለዚህም የሥላሴ የሚኖር ልከኛል ብለህ ንገራቸው” አለው።

¹⁵ደግሞም ስንዝረዝረዋል (ሌላውም) ሙሴን “የአባቶቻችሁ የአብርሃም አምላክ የይስሐቅ አምላክ የያዕቆብ አምላክ የሆነው እንዲሁ (የሀዘ) ወደ እናንተ ልከኛል፤ ስሜም ለዘላለም ይኸው ነው፤ ወደፊት በተከታታይ በሚነሣው ትውልድ ሁሉ የምታ ሰበው በዚህ ስም ነው ብለህ ለእስራኤል ልጆች ንገራቸው” አለው።

¹⁶ሂድና የእስራኤልን አለቆች ሰብስበህ የአባቶቻችሁ የአብርሃም የይስሐቅና የያዕቆብ አምላክ የሆነው እንዲሁ (የሀዘ) ተገለጸ ልኝና እንዲህ እለኝ፤ ጉብኝቻችኋለሁ፤ በግብፅ የደረሰባችሁንም አይቻለሁ።¹⁷ስለዚህም በግብፅ ከምትቀበሉት መከራ አውጥቼ ማርና ወተት ወደምታፈሰው ወደ ከነዓውያን ወደ ኬዚያውያን ወደ አሞራውያን ወደ ፊርዛውያን ወደ ኤዊያውያንና ኢያቡሳውያን ምድር አገባችኋለሁ ብሎአል ብለህ ንገራቸው” አለኝ።

¹⁸የእስራኤል አለቆችም ይሰሙሃል። አንተና የእስራኤል አለቆች ወደ ግብፅ

3+10 ዘፀ4+12፤
6+13+26፤
12+41+51፤ 20+2፤
ዘፀ4+20፤
ኢሱ24+5፤
14ሙ12+6+8፤
መዝ105+26፤
178+16፤
ሚ16+4፤
ሐሥ7+34
3+11 ዘፀ4+10፤
6+12+30፤
መዘ6+15፤
14ሙ9+21፤
15+17፤ 18+18፤
24ሙ7+18፤
2ዜ52+6፤
ኢዓ6+5፤ ኢር1+6
3+12 ሐ1፤
ዘፀ26+3፤
ዘፀ14+22፤
ዘሥ26+10፤
ኢሱ2+12፤
መዘ6+17፤
መዝ86+17፤
ኢዓ7+14፤
8+18፤ 20+3፤
ኢር44+29፤
ሐሥ7+7፤
ርሜ8+31፤
3+13 ዘፀ32+29
3+14 ዘፀ6+2-3፤
ዮሐ8+58፤
ብ13+8፤ ራእ1+8፤
4+8
3+15 ዘፀ42+12፤
31+42፤ ዘፀ6+3፤7፤
15+3፤ 23+21፤
34+5፤7፤
ዘለ24+11፤
ዘፀ28+58፤
መዝ30+4፤
83+18፤ 96+2፤
97+12፤ 135+13፤
145+21 ኢዓ42+8፤
ኢር16+21፤ 33+2፤
ሆሴ12+5፤
መዝ45+17፤
72+17፤ 102+12፤
872+23፤
102+12፤
872+23፤
3+16 ዘፀ42+12፤

ንጉሥ ትሄ ዱና፤ የዕብራውያን አምላክ እንዲሁ (የሀዘ) ተገለጸና፤ ስለዚህም ወደ ምድረ በጻ የሦስት ቀን መንገድ ተጉዞን ለአምላካችን ለእንዲሁ (የሀዘ) መሥዋዕት እንድናቀርብ ፍቀድልን ብላችሁ ትነግሩታላችሁ።¹⁹የግብፅ ንጉሥ ግን በጉያል ከንድ ካልተገደደ በስተቀር መቼም እንደማይሰቃችሁ አውቃለሁ።²⁰ስለዚህ እኔ እኛም ድንቅ የሆኑ ታምራትን እዚያው አመክክላቸው በማድረግ ከንድን ዘርግቼ ግብፃውያንን እመታቸዋለሁ፤ ከዚያም በኋላ እንድትሄዱ ይለቃችኋል።

²¹ይህ ሕዝብ በግብፃውያን ዘንድ የመወደድን ጸጋ እንዲያገኝ ስለማድረግ በምትወጡበት ጊዜ ባደጁት ሁኔታ አትሄዱም።²²እያንዳንዱ ዕብራዊት ከሳህራውያን ይሁን አብራት ከምትኖረው ግብፃዊት የብርና የወርቅ ጌግጌዎች እንደዚሁም ልብስ እንድ ትሰጥት ትጠይቁ። እነዚህንም ሁሉ ወስዳችሁ ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችሁን ታስጌጧቸዋላችሁ፤ ታለብኳቸዋላችሁም። በዚህም መንገድ የግብፃውያንን ሀብት

3+16 ዘፀ4+29፤31፤ 17+5፤ ዘለ4+15፤ ዘሥ11+16፤
16+25፤ ዘፀ5+23፤ 19+12፤ መዘ8+14፤ ራት4+2፤
22ገ19+16፤ 2ዜ56+20፤ መዝ33+18፤ 66+7፤
ምዕ31+23፤ ሕዝ8+11፤ 3+17 ሐ8፤ ዘፀ5+16፤ 46+4፤
ዘፀ6+6 3+18 ዘፀ14+13፤ 30+36፤ ዘፀ4+18፤23፤31፤
5+13፤ 6+11፤12፤30፤ 7+16፤ 8+20፤27፤ 9+13፤
10፤9፤26፤ ዘሥ23+4፤16 3+19 ዘፀ4+21፤ 6፤6፤ 7+3፤
10+1፤ 11+9፤ ዘፀ4+34፤ 2ዜ56+32 3+20 ዘፀ4+21፤
6+1፤6፤ 7+3፤5፤ 9+15፤ 11+1፤9፤10፤ 12+31፤-33፤
13+3፤9፤14፤16፤ 15+6፤12፤ 34+10፤ ዘሥ14+1፤
ዘፀ3፤24፤ 4+34፤37፤ 5+15፤ 6+22፤ 7+8፤ 26+8፤
22ገ17+36፤ 2ዜ56+32፤ ያህን+10፤ መዝ149፤ 72፤18፤
77፤14፤ 78+43፤ 86+10፤ 105+27፤ 106+22፤
118+15፤-16፤ 135+9፤ 136+4፤2፤ ኢዓ4፤10፤ 63፤12፤
ኢር21+5፤ 32+20፤ 51+25፤ ዳም+15፤ ሚከ7+15፤
ሐሥ 7+36 3+21 ዘፀ39+21፤ ዘዘ11+2፤ 2ዜ530+9፤
30+11፤ መዝ105+37፤ 106+46፤ ኢር42፤12
72+22 ዘፀ15+14፤ ዘዘ11+2፤ 12+35፤ ዘሥ14፤6፤ 7+16፤
ኢዩ27+16፤-17፤ መዝ105+37፤ ሕዝ39+10፤ 29+10
3+14 ወይም እኔ የሚሆኑ አኔኦ ነው ማለት
ሊሆን ይችላል።
3+15 በዕብራይስጥ እንዲሁ (የሀዘ) ተገለጸና ል
ድምፅ በሐ 14 ላይ፤ እኔ ነኝ ከሚለው ሐረግ ጋር
ተመሳሳይ ድምፅ አለው። የሀዘ የሚለው የሐል
ውልደት እኔ ነኝ ከሚለው ሐረግ ነው።

3+12 እኔ ከአንተ ጋር እሆናለሁ፤ እንዲሁ (የሀዘ) ከአንተ ጋር መሆኑን የሚያሳየውንና “እኔ፤ እኔ ነኝ” በሚለው ስሙ አንጻር ቀጥሎ የቀረበውን ማብራሪያ ይመለከቱ።

3+14 እኔ፤ እኔ ነኝ፤ “እኔ፤ እኔ ነኝ” የሚለውን ተግባርን አመልካች የሆነውን የዕብራይስጥ ሐረግ እንዲሁ (የሀዘ) አመልካች ለራሱ ሲጠቀም ይታያል። ከዚህም ሐረግ በዕብራይስጥ “የሀዘ” የሚለው ስም ይገኛል። እንዲሁ (የሀዘ) ለሙሴ ያሰበው፤ “ሕዎና የምሠራ አምላክ መሆኔ እንዲታወቅ እፈልጋለሁ” የሚለውን ነው፤ (1) የሀዘ በሚለው ስሙ፤ የእንዲሁ (የሀዘ) ሀልዎት ዕለት ተዕለት ከሕዝቡ ጋር ያለ መሆኑን የሚያሳይ ተስፋ አለ (ከሐ 12 ጋር ያገጽጽ። ዘፀ 2+4 እና ማብ ይመ)፤ ይህም ታማኝነት የተሞላችን ፍትሕን፤ ጥንቃቄውን፤ ሕዝቡን ለማጽን ያለውን መሻትና ከእርሱ ጋር ንብረት እያደረጉ እንዲኖሩ መፈለጉን

የመለከቱል። ይኸውም “አምላክህ” እሆናለሁ ከሚለው የሐል ዘጸኝ ዋነኛ ተስፋ መር ተቀናጅቶ የሚሄድ ነው (ዘፀ 17፤7 እና ማብ። ዘሥ 46 ይመ)። እንዲሁ (የሀዘ) አምላክ ይህ ስም ለዘላለም የጸና እንደሆነ ይገልጻል (ሐ 15)። (2) ኢየሱስ ክርስቶስ በተወለደ ጊዜ አማኑኤል ማለትም “እንዲሁ (የሀዘ) ከአንተ ጋር” ተብሎ ነው መጠራቱ ዋና ጉዳይ ነው (ማቴ 1+23)፤ ደግሞም ኢየሱስ “እኔ ነኝ” በሚለው ስም ራሱን ጠርቶአል (ዮሐ 8+58)።
3+22 ትጠይቅ ሀብት በእጃችሁ አግብታችሁ ትወጣላችሁ፤ እስራኤላውያን ወደ ጌሄም እንዲመጡ ከተደረገ በኋላ ያላግባብ ባሮች ሆነዋል። ያልተከፈላቸውን ደሞዝ ማግኘት በጊግባውም ምንም ነገር እንዳይወስዱ ተገደው ነበር። እስራኤላውያን ብር፤ ወርቅና ልብስ በጠየቁ ጊዜ አትረፍርፈው እንዲሰጧቸው እንዲሁ (የሀዘ) የግብፃውያንን ልብ አዘንብላል። ከዚህም የተነሣ

በእጃችሁ አግብታችሁ ትወጣላችሁ።

ለሙሴ የተሰጡ ምልክቶች

4 ሙሴም “ባያምኑኝበ፤ ቃሉን ላባደቀበልህ “እግዚአብሔር (ያህዌ) አልተገለጠልህም፤ ቢሉኝበ?” ብሎ መለሰ። “እግዚአብሔርም (ያህዌ) “በእጅህ የያዝህት እርሷ ምንድን ናት?” ሲል ጠየቀው፤ እርሷም መልሶ “በትር ናት” አለው።

“እግዚአብሔርም (ያህዌ) “መሬት ላይ ጣላት” አለው።

ሙሴ በትሩን መሬት ላይ ጣላት፤ እባብም ሆነች፤ ከአጠገቧም ሸሸ። “እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን “በል እጅህ ዘርህን ጅራቷን ያዛት” አለው። ሙሴም እጁን ዘርገቶ ሲይዛት እባባ ተለውጣ በእጁ ላይ እንደ ገና በትር ሆነች። “እግዚአብሔርም (ያህዌ) “ይህ የሆነው የአባቶቻቸው አምላክ፤ የአብርሃም አምላክ፤ የይስሐቅ አምላክ፤ የያዕቆብ አምላክ እግዚአብሔር (ያህዌ) የተሆነ ለጠልህ መሆኑን እንዲያምኑ ነው” አለው።

“እግዚአብሔርም (ያህዌ) ደግሞ “እጅህን ብብትህ ውስጥ አስገባ” አለው። ሙሴም እጁን ብብቱ ውስጥ አስገባ፤ ከብብቱ ውስጥ ባወጣት ጊዜ እጁ እንደ በረዶ ለምጽዕ ሆነች።

“አሁንም ደግሞ እጅህን ወደ ብብትህ መልሰህ አስገባ” አለው። ሙሴም እጁን መልሶ ብብቱ ውስጥ አስገባ፤ እንደገና እጁን ከብብቱ ውስጥ ባወጣት ጊዜ ተመልሷ እንደ ሌላው የሰውነቱ ክፍል ሆነች።

“እግዚአብሔርም (ያህዌ) “እንግዲህ ባያምኑህ ወይም የመጀመሪያውን ታምራዊ ምልክት ባይቀበሉ እንኳ ሁለተኛውን ያምናሉ። “እነዚህን ሁለት ምልክቶች ባያምኑ ወይም ቃልህን ሳይቀበሉ ግን ከአባዴ ወንዝ ጥቂት ውሃ ቀድተህ በደረሰ ምድር ላይ አፍሰሰው። ከወንዙም ቀድተህ የፈሰሰሽው ውሃ በምድር ላይ ደም ይሆናል።”

10 ሙሴም “እግዚአብሔርን (ያህዌ) ጌታ (አዶናይ) ሆይ፤ ቀድሞም ሆነ፤ አንተ ከባሪያህ ጋር ከተነጋገርህ ወዲህ፤ ከቶ እንደበተ ርቱዕ ሰው አይደለሁም። እኔ

4+1 ዘፀ3+18
4+2 ቀ17:20+
ዘፍ38+18
ዘፀ7+19፤ 8+5+16፤
14+16+21፤
17+5-6+9፤
ዘጉ17+2፤ 20+8፤
ኢሱ8+18፤
መሳ6+21፤
1ሳሙ14+27፤
2ገላ4+29
4+3
ዘፀ7+8-12+15
4+5 ቀ31፤
ዘፀ3+6፤ 14+31፤
19+9
4+6 ዘሌ13+2+11፤
ዘጉ12+10፤
ዘፀ24+9፤
2ገላ5+127፤
2ዜ526+21
4+7 2ገላ5+14፤
ግቴ8+3፤
ሉቃ17+12-14
4+8 ቀ30፤
ዘፀ3+18፤
መሳ6+17፤
1ገሳ13+3፤
ኢሳ7+14፤
ኢር44+29
4+9 ዘፀ7+17-21
4+10 ዘፀ3+11

4+11 ዘፀ94+9፤
146+8፤
ግቴ11+5፤
ሉቃ1+20+64፤
ዮሐ10+21
4+12 ቀ15-16፤
ዘፀ3+10፤
ዘጉ23+5፤
ዘፀ18+15+18፤
ኢሳ50+4፤ 51+16፤
ኢር19፤
ግቴ10+19-20፤
ግር13+11፤
ሉቃ12+12
4+13 ዮሳ1+1+3
4+14 ቀ27፤
ዘጉ11+1+10፤
33፤ 12+9፤
16+15፤ 22+22፤
24+10፤ 32+13፤
ዘፀ7+25፤
ኢሱ7+1፤

ከልታፋና ንግግር የማልችል ሰው ነኝ” አለው።

11 “እግዚአብሔርም (ያህዌ) ሙሴን “ለሰው አንደበቱን የሰጠው ማነው? ሰውን ደንቆሮ ወይም ዲዳ የሚያደርገው ማነው? ዓይን የሚሰጥ ወይም ፅውር የሚያደርገው ሰነው? እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) አይደለሁምን?”

12 በል አሁን ሂድ፤ እኔ እንድትናገር አደርግላለሁ፤ የምትናገረውንም አስተምርሃለሁ” አለው። 13 ሙሴ ግን “ጌታ ሆይ (አዶናይ)፤ እባክህ ሌላ ሰው ላክ” አለው።

14 በዚህ ጊዜ የእግዚአብሔር (ያህዌ) ቁጥ በሙሴ ላይ ነደደ፤ “ሊዋዊው ወንድምህ አርን አለ አይደል? እርሱ ጥሩ እንደሚኖር ገር ዐውቃለሁ፤ እንዲያውም አሁን ወደ አንተ እየመጣ ነው፤ በሚያይህም ጊዜ ከልቱ ደስ ይለዋል። 15 ለእርሱ ትነግረዋለህ፤ የሚናገራቸውንም ቃላት በአንደበቱ ታኖራለህ፤ ሁለታችሁም በትክክል እንድትናገሩ እርዳችኋለሁ፤ ምን ማድረግ እንዳለባችሁም አስተምራችኋለሁ። 16 አንተ እንደ አምላኩ ሆነህ ትነግረዋለህ፤ እርሱም እንደአንደበትህ ሆኖ ለሕዝቡ ይናገርልሃል። 17 ታምራዊ ምልክት እንድትሳይዩት ይህችን ባትር በእጅህ ይዘህ ሂድ።”

ሙሴ ወደ ግብፅ ተመለሰ

18 ሙሴም ወደ አማቱ ወደ ዮቶር ተመለሰ ሂደና፤ “ወገኖቼ እስካሁን በሐይወት የሚራቸውን አይ ዘንድ ወደ ግብፅ ተመልኼ እንድሄድ እባክህ ናቀድልኝ” አለው። ዮቶርም “ሂድ፤ በሰላም ያግባህ” አለው።

19 ሙሴ በምድያም ሳለ እግዚአብሔር (ያህዌ) “አንተን ሊገድሉህ የሚፈልጉ ሰዎች

4+14 ኢዮ 17+8፤ 1ሳሙ10+2-5 4+15 ቀ30፤
ዘጉ23+5+12+16፤ ዘፀ18+18፤ ኢሱ18፤ ኢሳ51+16፤
59+21፤ ኢር19፤ 31+33 4+16 ዘፀ7+1-2፤ ዘጉ33+11፤
ኢር15+19፤ 36+6፤ መዝ77+20፤ 105+26፤ ሚሐ64
4+17 ቀ2+20፤ ዘፀ17+9፤ 749-21፤ 8+5+16፤ 9+22፤
10+12-15፤ 21-23፤ 14+15-18+26፤ ዘጉ14+11፤
ዘፀ4+34፤ መዝ74+9፤ 78+43፤ 105+27
4+19 ዘፀ2+15+23፤ ግቴ2+20

4+16 በዕብራይስጥ፤ ለምጽ የሚባለው ቆዳን ለሚያጠቁ በሽታዎች ሁሉ የሚውል እንጂ ቆምጥ ናን ወይም ለምጽን የሚያልፍ አይደለም።

እንደሚሸሽ ባሪያ በሰውር ላይሆነ፤ ድል እንዳደረገና ምርኮ እንደያዘ ሰራዊት በአሸናፊነት ይወጣሉ።

4+2-3 በትር ... እባብም ሆነች፤ ታምራዊ ምልክቶች የሙሴን መልእክትና አገልግሎት የማጽናት ድርሻ ነበራቸው (ቀ 1-9)። እንደዚህ ዐይነት ምልክቶች በአዲስ ኪዳን ላይም እንዲታዩ የእግዚአብሔር ዐላማ ነው (በዝጌ 1527 ላይ፤ “አማኞች የሚከተሏቸው መንፈሳዊ ምልክቶች” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይዩ)።

4+10 ንግግር፡ የማልችል ሰው ነኝ፤ ሙሴ የእግዚአብሔርን ጥሪ ላለመቀበል ከነበረው ሁኔታ የተነሣ ያለበትን የንግግር ትግር እንደ ምክንያት አድርጎ ይቀበላል፤ እግዚአብሔር ግን እርዳታ ሆነ ንይል እንደሚሰጠው ቃል ይገባለታል (ቀ 11-17)። እግዚአብሔር ለአገልግሎት ሲጠራን ተግባራችንን

የምንወጣበትን መንገድም ሆነ ብቃት ያመቻቻል (ከ2ቆሮ 3+5-6 እና ከ4+11-12 ጋር ያነጻጽሩ)።

4+11 ፅውር የሚያደርገው ሰው እግዚአብሔር አንድን ሰው ደንቆሮ ወይም ፅውር የማድረግ እንዲሁም የመፈወስ ንይል አለው። ይህ ማለት ግን ዲዳ፤ ደንቆሮ ወይም ፅውር የሆነ ሁሉ በእግዚአብሔር ቀጥተኛ ፍላጎት ውሳኔና ድርጊት እንዲሁ ሆኗል ማለት አይደለም። እነዚህ ሁኔታዎች እንደ ማንኛውም ሕመም ወይም በሽታ ከመጀመሪያው የሰይጣን ድርጊት ወይም በአዳም በኩል ወደ ዓለም የገባው ንጢአት ውጤቶች ናቸው (ዘፍ 3+1-24)። የተጠቃው ሰው ንጢአት ስለሆነ የተከሰቱ ጉድለቶች ላይሆኑ ይችላሉ (ዮሐ 9+2-3 እና በዝጌ 1433 ላይ፤ “መለኮታዊ ፈውስ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይዩ)።

ሁሉ ሞተዋልና ተመልሰህ ወደ ግብፅ ሂድ።
አለው። ²⁰በሰዚህ ሙሴ ሚስቱንና ልጆቹን
በአህያ ላይ አስተምመን ወደ ግብፅ አገር
መመለስ ጀመር፤ የስግዚአብሔርንም (ኤሎሃም)
ቡትር በእጁ ይዞ ነበር።

²¹እግዚአብሔር (የሀዌ) ሙሴን እንዲህ
አለው፤ "ወደ ግብፅ በምትመለስበት ጊዜ
በሰጠህህ 'ነይል የምትሠራቸውን ታምራት
ሁሉ በፈርዖን ፊት መፈጸም እንዳለብህ
አትዘንጋ። እኔ ግን ሕዝቡን እንዳይለቅ
ልቡን አደነድነዋለሁ። ²²በሰዚህ ለፈርዖን
እንዲህ በለው፤ 'እግዚአብሔር (የሀዌ) እንዲህ
ይላል፤ እስራኤል የበኩር ልጄ ነው፤
²³ያመልከኝ ዘንድ ልጄን ልቀውት" ብዬህ
ነበር፤ አንተ ግን እንዳይ ሄድ ከለክልኸው፤
በሰዚህ የበኩር ልጄህን እገድላለሁ።" ።

²⁴ሙሴ፤ በጉዞ ላይ በእንግዳ ማረፊያ ስፍራ
ውስጥ ሳለ እግዚአብሔር (የሀዌ) አግኝቶት
ሊገድለው ፈልጎ ነበር። ²⁵ሚስቱ ሲጋራ ግን
ሰለታም ባልጨት ወስዳ ልጄን ገረዘችው፤
በሸለፈቱ የሙሴን እግር በመንካትም፤
"አንተ ለእኔ የደም ሙሽራዬ ነህ" አለችው።
²⁶በሰዚህም እግዚአብሔር (የሀዌ) ተወው፤
"አንተ የደም ሙሽራ ነህ" ያለችው በግርዛቱ
ምክንያት ነው።

²⁷እግዚአብሔር (የሀዌ) አሮንን፤ "ሙሴን
እንድታገኘው ወደ ምድረ በዳ ሂድ" አለው።
እርሱም ሙሴን በእግዚአብሔር (ኤሎሃም)
ተራራ አገኘው፤ ሳመውም። ²⁸ሙሴም
እግዚአብሔር (የሀዌ) እንዲናገር የሳከውን
ቃል በሙሴና እንዲፈጽማቸው በሳዘዘው
ታምራዊ ምልክቶች ሁሉ ለአሮን ነገረው።

²⁹ሙሴና አሮን ሂዱና የእስራኤልን ሕዝብ
አለቆች በአንድነት ሰበሰቡ፤ ³⁰አሮንም
እግዚአብሔር (የሀዌ) ለሙሴ የነገረውን
ቃል በሙሴ ነገራቸው። ታምራቱንም
በሕዝቡ ፊት አደረጉ። ³¹ሕዝቡም አመኑ፤
እግዚአብሔር (የሀዌ) ስለ እነርሱ የሚገደው
መሆኑንና መከራቸውን ማየቱን በሰሙ ጊዜ
ተንበረከኩ በስግደትም አመለኩት።

4+20 ቀን 21
ዘፀ2+22 18+31
ሐሥ7+29
4+21
ዘፀ3+19:20፤
7+31:13
8+15:32፤
9+12:17:35፤
10+1:20:27፤
11+10: 14+4:8፤
ዘፀ2+30፤
ኢሰ+11:20፤
1ሳሙ+6:6፤
መዝ105+25፤
ኢሳ6+10፤
63+17፤
ዮሐ12+40፤
ሮሜ9+18
4+22 ዘፀ10+15፤
ዘፀ32+6፤
ኢሳ9+6፤ 63+16፤
64+8፤ ኤር3+19፤
31+9፤ ሆሴ11+1፤
ሚላ2+10፤
ሮሜ9+4፤
2ቆሮ6+18
4+23 ዘፀ49+3፤
ዘፀ3+18፤ 5+1፤
7+16፤ 11+5፤
12+12:29፤
ዘጉ8+17፤ 33+4፤
መዝ78+51፤
105+36፤ 135+8፤
136+10
4+24 ዘጉ22+22
17+14፤
ኢሰ5+23
4+25 ዘፀ2+21፤
4+27 ዘፀ27+27፤
29+13፤ ዘፀ3+1
4+28 ቀን 16
4+29 ዘፀ3+16
4+30 ቀን 8
4+31 ዘፀ16+11፤
24+26፤ ዘፀ18፤
2+25
5+1 ዘፀ4+23፤
3+18
5+2 ዘፀ3+19፤
መዝ21+10፤

ጭድ አልባ ሽክላ

5ከዚህ በኋላ ሙሴና አሮን ወደ
ፈርዖን ሄደው፤ "የእስራኤል አምላክ
እግዚአብሔር (ኤሎሃም ያህዌ) 'በምድረ በዳ
በዓል እንዲያደር ግልጅ ሕዝቤን ልቀቅ'
ይላል" አሉት።

²ፈርዖንም "እንድታዘዘውና እስራኤልን
እንድለቅለት ለመሆኑ ይህ እግዚአብሔር
(የሀዌ) ማንው?" እግዚአብሔርን (የሀዌ) አላው
ቅም፤ እስራኤልንም አለቅም" አለ።

³እነርሱም፤ "የዕብራውያን አምላክ (ኤሎሃም)
ለእኛ ተገልጦልናል፤ የሦስት ቀን መንገድ
ወደ ምድረ በዳው ተጉዘን ለአምላካችን
ለእግዚአብሔር (የሀዌ) መሥዋዕት እንድንሠዋ
ፍቀድልን፤ አለዚያ ግን በመቅሠፍት ወይም
በሰይፍ ይመታናል" አሉት።

⁴የግብፅን ጉሥም፤ "እናንተ ሙሴና አሮን፤
ለምንድነው ሕዝቡን ሥራ የምታስፈቁት?
በሉ እናንተም ወደየሥራችሁ ተመለሱ።
⁵ፈርዖንም፤ "እነሆ፤ አሁን የምድሪቱ ሕዝብ
እጅግ ብዙ ነው፤ እናንተም እንዳይሠሩ
እያደረጋችኋቸው ነው" አለ።

⁶በዚያኑ ዕለት ፈርዖን ለባሪያ
ተቈጣጣሪዎቹና ለሕዝቡ አለቆች እንዲህ
ሲል ትእዛዝ ሰጠ፤ ሕሊጡ ብሮ
የሚያስፈልጋቸውን ጭድ ካለበት ቦታ
እንድት ራሳቸው ያምጡ እንጂ ከእንግዲህ
ኖሩት እንዳታቀርቡላቸው። ሆኖም
ቀድሞ በሚያቀርቡት ሽክላ ልክ ሠርተው
እንዲያቀርቡ አድርጓቸው። የሥራ
ድርሻቸውን አትቀንሱ። ሰነፎች ናቸው፤
'ሄደን ለአምላካችን መሥዋዕት እንሠዋ'
የሚሉትም ለዚህ ነው። ለሐሰት ወራ ሰፍራ

5+2 ኢዮ21+15፤ ሚላ3+14 5+3 ዘፀ30+36፤
ዘሌ26+25፤ ዘጉ14+12፤ ዘፀ28+21፤ 2ሳሙ24+13
5+4 ዘፀ11+1፤ 6+6-7 5+5 ዘፀ12+2 5+6 ዘፀ15+13
5+7 ዘፀ11+3 5+8 ቀን 14፤17፤18፤ ዘፀ10+11
4+24 ወይም፤ የሙሴ ልጅ ሊሆን ይችላል።
ዕብራይስጡ፤ እርሱ ይላል።
4+25 ወይም ወደ ሙሴ እግር በመቅረብም ሊባል
ይችላል።

4+21 ልቡን አደነድነዋለሁ፤ በ7+3 ላይ ያለውን
ግብራሪያ ይመልከቱ።

4+22 እስራኤል የበኩር ልጄ ነው፤ "በኩር"
የሚለው ቃል ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን የተለየ
ፍትረና ግንኙነት ያሳያል። እግዚአብሔር እስራኤልን
የእርሱ ልጅ ማለትም የበኩር ልጄ አንደሆነ ይናገራል።
በኋላም የልጅነት አድማስን ዋና ሐሳብ ጠበብ
በማድረግ እግዚአብሔር የዳዊትን ዘር ልጄ አንደሆነ
ይናገራል (2ሳሙ 7፤14፤ መዝ 2+7)። ከዚህም
በኋላ የልጅነት አድማስን ዋና ሐሳብ እጅግ ጠበብ
በማድረግ፤ እግዚአብሔር ኢየሱስን ልጄ ማለትም
የበኩር ልጄ መሆኑን ይናገራል (ሉቃ 1+35፤ 3+22፤
ዕብ 1+5-13)።

4+24 እግዚአብሔር ሊገድለቅ፡ፈልጎ ነበር፤
ሙሴ የቃል ኪዳነ ምልክት የሆነውን የግርዘት
ሥርዐት በልጁ ላይ መፈጸምን ጥላ ብሎ ነበር።
ይህ ደግሞ ሙሴም ሆነ ዕጊስቱ እንዳልታዘዙ በግልጽ
ያመለክታል (ቀ፡ 24+25፤ ዘፀ 17+11 እና ማብ

ይመ)። ሙሴ ልጁን እስኪገርዝ ድረስ እግዚአብሔር
በሙሴ ላይ ለሞት የሚያደርስ ሕመም አምጥቶበት
ነበር። እንግዲህ ይህ የሚያመለክተው የእግዚአብሔር
ርምርም ዘላቂ የሚሆነው የተመረጠው ግለሰብ
በመታዘዝ ሲቀጥል ብቻ ነው (2ጴጥ 1+10 እና
ማብ ይመ)።

5+1 የእስራኤል አምላክ እግዚአብሔር ይላል፤
የዘፀአት ታሪክ በሁለት አማልክት መካከል ያለ ግጭት
ነው፤ ይኸውም እግዚአብሔርና በግብፃውያን ሃይማኖት
ዘንድ የዐሐይን አምላክ የሪን ሥጋ የለበሰ አምላካል
ተብሎ በሚታመነው በፈርዖን መካከል ነው። ፈርዖን
የእስራኤል አምላክን ንያልነት ሲፈታተን ይታያል
(ቀ፡ 2)፤ ለነገሩ ፈርዖን እስራኤልን ባሪያ ስለደረገ
ከአምላካቸው በልጡ ቢታይ አይደንቅም። ዐሥራ መቅሠ
ፍቶችም እግዚአብሔር ለሕዝቡ ከየተመራም የግብጽ
አማልክት በላይ መሆኑን ያሳየበት መንገዶች ናቸው።
ለምሳሌም አባይ፤ ፀሐይና ግንባቸው የግብፃውያን
አማልክት ነበሩ።

ሳይሰጡ ተግተው እንዲሠሩ ሥራውን አክብሩባቸው።

¹⁰ከዚያም የባሪያ ተቈጣጣሪዎቹና አለቆቹ ወጥተው ለሕዝቡ፡- “ፈርዖን የሚለው ይህ ነው፤ ከእንግዲህ ጭድ አልሰጣችሁም፤ ¹¹ሂዱና የራሳችሁን ጭድ ከየትም ፈልጋችሁ አምጡ፤ የሥራ ድርሻችሁ ግን ከቶ አይቀነስም” አሉ።

¹²ስለዚህም ሕዝቡ በጭድ ፈንታ ገለባ ለመሰብሰብ በግብፅ ምድር ሁሉ ተሰማሩ።

¹³የባሪያ ተቈጣጣሪዎቹም “በየዕለቱ መሥራት የሚገባችሁ ሥራ ቀድሞ ጭድ ስናቀርብላችሁ ከምትሠሩት ሥራ ማነስ የለበትም” እያሉ ያጣድፏቸው ነበር።

¹⁴የሥራው የቅርብ ኅላፊዎች ተደርገው በፈርዖን የባሪያ ተቈጣጣሪዎች የተመደቡት እስራኤላውያንም፤ “የትናንቱንም ሆነ የዛሬውን ሽክላ ሥራ ድርሻችሁን እንደ ቀድሞው ለምን አላሟላችሁም?” እየተባሉ ይጠየቁና ይገረፉ ነበር።

¹⁵ከዚያም ሥራውን በቅርብ ሆነው የሚቈጣጠሩት እስራኤላውያን ኅላፊዎች ፈርዖን ፊት ቀርበው እንዲህ ሲሉ አቤቱታ አቀረቡ፤ “እኛን ባሮችህን እንደዚህ የምታደርገን ለምንድን ነው? ¹⁶ለእኛ ለባሮችህ ጭድ ሳያቀርቡልን ሽክላ ሥራ ይሉናል፤ ጥፋቱ የገባ ሰዎችህ ሆኖ ሳለ እኛ ባሮችህ ግን እንገረፋለን።”

¹⁷ፈርዖንም እንዲህ አለ፤ “ልግመኞች! እኛን ተልግመኞች! እየደጋገማችሁ እንሂድ ስለእኔ አብራሃም (ዮሀን) እንሠዋ” የምትሉት ለዚህ ነው። ¹⁸በሉ አሁኑም ወደ ሥራችሁ ተመለሱ፤ ግንም ጭድ አይሰጣችሁም፤ ያም ሆኖ ግን የተመደበላችሁን ሽክላ ማምረት አለባችሁ።”

¹⁹እስራኤላውያን ኅላፊዎችም፤ “በየቀኑ የምትሠሩት ሽክላ ቁጥሩ ቀድሞ ከሚሠራው ሽክላ ማነስ የለበትም” ተብሎ

ሲነገራቸው ችግር ላይ መውደቃቸውን

5+10 ሉ13፤
ዘ01+11
5+11 ሉ19
5+14 ሉ16፤
ኢሳ10+24
5+17 ሉ8
5+18 ዘዩ15+13

5+21 ዘዩ16+5፤
34+30፤ ዘ01+13፤
14+11፤ 16+3፤
ዘጉ+14፤3፤ 20+3
5+22 ዘጉ+11፤11፤
ዘዳ1+12፤
ኢሉ7+7
5+23 ኤር4+10፤
20+7፤ ሕዝ4+9
6+1 ዘ03+20፤
11+1፤
12+31፤33፤39፤
ዘዳ5+15
6+2 ሉ6፤7፤8፤29፤
ዘ03፤14፤15፤
7+5፤17፤ 8+22፤
10+2፤ 12+12፤
14+4፤18፤
16+12፤
ዘሌ11+44፤
18+21፤ 20+7፤
ኢሳ25+3፤
41+20፤ 43+11፤
49+23፤ 60+16፤
ሕዝ13+9፤
25+17፤ 36+38፤
37+6፤13፤
ኢል2+27፤
6+3 ዘዩ17፤1፤
ዘ03፤14፤15፤
24፤መ፡7፤26፤
መዝ48፤10፤
61+5፤ 68+4፤
83+18፤ 99+3፤
ኢሳ52፤6፤
ዮሐ8፤58፤
6+4 ዘዩ36+18፤
12+7፤ 15+18፤
17+8፤ ሕሥ7+5፤
ሮሜ4+13፤
ገላ3+16፤

ተረዱት። ²⁰ከፈርዖን ዘንድ እንደተመለሱ ሲጠብቁቸው የነበሩትን ሙሴንና አድንን አግኝተው፤ ²¹እግዚአብሔር (ዮሀን) ይይላችሁ፤ ይፍረድባችሁም ፈርዖንና ሹማምንቱ እንዲጠየቁን አደረጋችሁ፤ እንዲገድሉን በእጃቸው ስይፍ ሰጣችኋቸው” አሏቸው።

እግዚአብሔር እንደሚታደግ ተስፋ ሰጠ

²²ሙሴም ወደ እግዚአብሔር (ዮሀን) ተመለሱ፡- “አቤቱ ጌታ (አዶኖይ) ሆይ፤ በዚህ ሕዝብ ላይ መከራ ያመጣኸው ለምንድን ነው? የላክኸኝ ለዚህ ነው? ²³በአንተ ስም እናገር ዘንድ ወደ ፈርዖን ከሂድሁበት ጊዜ ጀምሮ፤ እርሱ በዚህ ሕዝብ ላይ፤ እበሳ አምጥቶልኝ እንትም ሕዝቡን ከቶ አልታደግኸውም” አለው።

6ከዚያም እግዚአብሔር (ዮሀን) ሙሴን፤ “አሁን በፈርዖን ላይ የማደርገውን ታያለህ፤ ከንደሉ እጄ የተነሣ እንዲሄዱ፤ ይለቃቸዋል፤ ከንደሉም እጄ የተነሣ ከእገሩ ያስወጣቸዋል” አለው።

²እግዚአብሔርም (ሕግ) ሙሴን አለው፤ “እኔ እግዚአብሔር (ዮሀን) ነኝ። ³ሁሉን የሚችል አምላክ (ሕይወት) ሆኜ ለእብርሃም፤ ለይስሐቅ፤ ለያዕቆብ ተገለጥሁላቸው፤ ነገር ግን እግዚአብሔር (ዮሀን) በተባለው ስሜት ራሴን አልገለጥሁላቸውም።” ⁴በእንግድነት የሚኖሩበትን የከነዓንንም ድር እንድሰጣቸው ከእንርሱ ጋር ቃል ኪዳን ገብቻለሁ። ⁵ደግሞም በግብፃውያን ሥር በባርነት ሆነው የሰሙትን የእስራኤላውያንን የሥቃይ ድምፄ ሰምቻለሁ ኪዳንንም አስታውሻለሁ።

6+4 ብ11፤8፤10 6+5 ዘዩ9፤15፤ ዘ02፤23፤ ሕሥ7፤34፤
*6+3 ዕብራይስጥ፤ ኤልጥጃይ ይለዋል።
*6+3 የዘ0 3፤15 ማብ ይመ
*6+3 ወይም እግዚአብሔር በተባለው ስሜ ራሴን አልገለጥሁላቸውምን?

5+22 የላክኸኝ ለዚህ ነው፤ ሙሴ ፈርዖን ስለሚሰጠው ምላሽ እግዚአብሔር የተናገረውን ረስቷል ወይም ችላ ብሏል (3፤19-20፤ 4፤21) ማለት ነው። ለእግዚአብሔር መታዘዙ ከአፋጣኝ ስኬት ይልቅ ችግር ስለመጣበት አዘኖ ነበር። በአዲስ ኪዳን ያለን ክርስቲያኖች “ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት በብዙ መከራ ማለፍ አለብን” የሚለውን ቃል ብዙ ጊዜ እንረሳለን (ሐሥ 14፤22 ይመ። ከዮሐ.16፤33፤ ከ1ተሰ 3፤3 እና ከ2ጢዋ 3፤12 ጋር ያነጻጽሩ)።

5+23 አንተም ሕዝቡን ከቶ አልታደግኸውም፤ ሁኔታው እየተባባሰ ስለመጣ ነጻ ስለመውጣት እግዚአብሔር የገባው ቃል መፈጸሙ አጠራጣሪ እየሆነ መጣ (ሉ 21)፤ እግዚአብሔር እንደዚህ ያደረገውም፤ (1) በእነዚህ እልህ አስጨራሽ ሂደቶች እማካኝነት፤ እግዚአብሔር ማዳንም ሆነ ታምራዊ ኀይሉ ተስፋን ከሚያስቈርጡ የማይመድቡ ፈታኝ ሁኔታዎች በኋላ ገበሬዊ እንደሚሆኑ ሕዝቡን ሊያስተምራቸው ስለፈለገ ነው። (2) እማኝ ተስፋ አስቈራጭ ነገር ሲገጥመው እግዚአብሔር ፈቃዱን በጊዜው እንደሚፈጽም በማወቅ

በእርሱና በቃሉ ላይ ታምኖ መመላለስ አለበት (ዮሜ 8፤28 እና ማብ እንዲሁም በገጽ 100 ላይ፤ “መግባተ እግዚአብሔር” በሚል ርእሰ-የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

6+3 እግዚአብሔር በተባለው ስሜ ራሴን አልገለጥሁላቸውም፤ በዕብራይስጥ “የሀን” በሚለው ስሙ እግዚአብሔር ራሱን ለእብርሃም፤ ለይስሐቅና ለያዕቆብ አልገለጠም (ዘዩ2፤4 እና ማብ ይመ)፤ (1) ይህ ማለት ርእሳን አበወ ስሙን አሳውቀም ማለት ሳይሆን፤ የሰሙን ትርጉም ሙሉ መገለጥ አላገኙትም ማለት ነው (3፤14 እና ማብ ይመ)። እግዚአብሔር (ዮሀን) የሚለውን የአምላክቸውን ስም በእርግጥ ሰምተዋል፤ ተጠቅመውበታልም፤ የተለማመዱት ግን ተስፋ የገባውን እንደሚፈጽም የሚያጽናውን “ሁሉን ቻይ አምላክ” የሚለውን ስም ነበር (ዘዩ 17፤1 እና ማብ ይመ)። (2) ያህዌ በመቀጀት ሥራ ላይ የሚያተኩር ሲሆን፤ ኪዳን ጠባቂነትንም የሚያመለክት ስም ነው (ከቀ. 6 ጋር ያነጻጽሩ)። እብርሃም በሕይወት ዘመኑ የዘፍጥረት 15 ኪዳን ተፈጽሞ ሊያየው ባይችልም የእግዚአብሔርን ኀይል ግን ተለማምዶአል።

፩ ስለዚህ ለአስራኤላውያን እንዲህ ወላቸው 'እኔ እግዚአብሔር' (ዮሴፍ) ነኝ፤ ከግብፃውያን ቀንበር አወጣችኋለሁ። ለእነርሱ ባሪያ ከመሆን ነጻ አወጣችኋለሁ፤ በተዘረጋች ክንድና በታላቅ ፍርድ እቤግችኋለሁ። ሖራሴ ሕዝብ አደርጋችኋለሁ፤ እኔም አምላክ (አሉላም) እሆናችኋለሁ። ከግብፃውያን ቀንበር ያላቀቀኋችሁ እኔ እግዚአብሔር አምላክ (ዮሴፍ አሉላም) መሆኔንም ታውቃላችሁ። ግዜያም ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ፣ ለያዕቆብ እሰጣችኋለሁ ብዬ ወደማልሁላችው ምድር አመጣችኋለሁ፤ ርስት አድርጌ እሰጣችኋለሁ። እኔ እግዚአብሔር (ዮሴፍ) ነኝ።"

፪ ሙሴ ይህን ለአስራኤላውያን ነገራቸውን ተስፋ ከመቀራጣቸውና ከአስከሬ እስራታቸው የተነሣ ግን አላዳመጡትም።

፫ ግዜያም እግዚአብሔር (ዮሴፍ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "ሂድና ለግብፅ ንጉሥ ለፈርዖን እስራኤላውያን ከአገሩ እንዲወጡ ይፈቅድላቸው ዘንድ ንገረው።"

፬ ሙሴ ግን እግዚአብሔርን (ዮሴፍ) ፣ "እስራኤላውያን ያልሰሙኝ፤ ፈርዖን አንዴት ይሰማኛል፤ እኔ ለራሴ ተብታባ ሰው ነኝ" አለው።

የሙሴና የአሮን የትውልድ መዝገብ

፭ በዚህ ሁኔታ እግዚአብሔር (ዮሴፍ) ስለ እስራኤላውያንና ስለ ግብፅ ንጉሥ ስለ ፈርዖን ለሙሴና ለአሮን ነገራቸውን እስራኤላውያንንም ባህግብፅ እንዲያወጡ አዘዛቸው።

፮ የዮሴፍ ተሰባሳቢ አለቆች እነዚህ ነበሩ፤ የእስራኤል የበጎር ልጅ የሮቤል ልጆች፤ ሄኖጋ፤ ፈላስ፤ አስሮን፤ ከርሚ፤ እነዚህ የሮቤል ነገድ ናቸው።

፯ የሰዎችን ወንዶች ልጆች፤ ይሙኤል፤ የሚን፤ እሃድ፤ ያኪን፤ ጸሐርና የከነዓናዊቷም ልጅ ሳኡል ነበሩ። እነዚህ የሰዎችን ነገድ አባቶች ናቸው።

6+6 4*7: 1103+8:19+20: 12+17:51: 15+13: 16+16: 18+1: 19+1: 20+2: 29+46: 1102+33: 26+13: 1106+12: 7+8: 9+26: 1105+17+21: 1106+19+25: 1107+16: 19+14: 34+22: 74+2: 77+15: 81+10: 105+27: 107+2: 136+11: 1102+22: 35+9: 43+1: 44+23: 48+20: 1102+6: 15+21: 31+11: 32+21: 50+34: 1101+13+4: 1102+10: 1103+4: 1104+13+17: 6+7 4*2: 1105+17+7: 1103+9: 1107+20: 13+28: 1104+3+10: 48+7: 1101+19+20: 39+6: 1103+17: 1104+9: 6+8 1105+12+7: 14+22: 1103+8: 1104 18+21: 1101+36+21+22: 1101+15: 1102+16: 6+11 10+5-6 6+9 1103+34+30: 1102+23 6+11 4*29: 1103+18 6+12 1103+18: 4+10 6+13 1103+10

፲፪ በትውልዳቸው መሠረት የሊዊ ወንዶች ልጆች ሰዎች እነዚህ ነበሩ፤ ጌድሶን፤ ቀዓት፤ ሚራሪ ናቸው፤ ሌዊ መቶ ሠላሳ ሰባት ዓመት ኖረ።

፲፫ የጌድሶን ወንዶች ልጆች በትውልዳቸው ሎቤኒና ሰሜኤ ነበሩ።

፲፬ የቀዓት ወንዶች ልጆች እንበረም፤ ይስዓር፤ ኬብርንና ዑዝኤል ነበሩ፤ ቀዓት መቶ ሠላሳ ዓመት ኖረ።

፲፭ የሚራሪ ወንዶች ልጆች ሞሐሊና ሙሴ ነበሩ። በትውልዳቸው መሠረት የሊዊ ነገዶች እነዚህ ናቸው።

፲፮ እንበረም የአገቱን እናት የካብረን አገባ፤ እርሷም እርንና ሙሴን ወለደችለት። እንበረም መቶ ሠላሳ ሰባት ዓመት ኖረ።

፲፯ የይስዓር ወንዶች ልጆች፤ ቆሬ፤ ናፌግና ዝክሪ ነበሩ።

፲፰ የዑዝኤል ወንዶች ልጆች፤ ሚሳኤል፤ ኤልዳናንና ሥትሪ ነበሩ።

፲፱ እርንና የአሚናዳብት ልጅ፤ የነአሶንን እናት ኤልሳቤጥን አገባ፤ እርሷም ናዳብንና አብዩድን፤ አልዓዛርንና ኢታምርን ወለደችለት።

፳ የቆሬ ወንዶች ልጆች፤ አሴር፤ ሕልቃና፤ አብያሳና ነበሩ፤ እነዚህ የቆሬ ነገድ ጐሣ ናቸው።

6+14 1105+29+32: 1100 13+3: 1105+11: 26+4 6+15 1105+29+33: 6+16 1105+29+34: 46+11: 1105+31+7: 1101+21+7: 1105+61+16 6+17 1105+31+18: 1105+61+17 6+18 1105+31+19: 27: 1105+61+21+18: 23+12 6+19 1105+31+20: 33: 1105+61+19: 23+21 6+20 1102+1-2: 1105+26+59: 1105+23+13 6+21 1105+61+38 6+22 1101+10+4: 1105+31+30: 1105+15+8: 2105+29+13 6+23 1102+41+1: 28+1: 1101+10+1: 6+12+16: 1105+117: 21+3: 3+23+2: 4+28: 16+37+39: 26+60: 1101+10+6: 1101+4+11: 6+24+19+20: 1105+61+3: 24+1: 1105+21+10: 6+22+37+7+11+4 6+24 4*21: 1105+16+1: 7+12 ዕብራይስጡ በዚህ ስፍራና 4* 30 ላይ፤ ያልተገረዘ ከጌሬር ይላል 7+14 በዚህ ስፍራና በ4* 25 ላይ፤ ያለው ቤተ ሰብ የዕብራይስጥ ቃል ከጐሣም የበለጠ ነው።

6+7 የራሴ ሕዝብ አደርጋችኋለሁ፤ እኔም አምላክ እሆናችኋለሁ። ከፋ ፩-7 ላይ የዘፀአት (የመውጣት) እንዲሁም በሰ.ና (19+5) የተገባው ኪዳን ትርጉምና ዐላማ ተገልጿል። ይኸውም እግዚአብሔር እስራኤልን ከባርነት ለመታደግ (ፋ 6)፤ የራሱ ሕዝብ ለማድረግ (ፋ 7) እና አምላካቸው ለመሆን (ፋ 7) ተስፋ ገብቷል። እነርሱ ደግሞ በበኩላቸው የተቤ ጥቸውን ፈቃድ ለማድረግ ቃል ይገባሉ (ምዕራፍ 19—23)። (1) እነዚህ ፋጥሮች እስራኤል ሊቋቋሙት በማይችሉት ንይል በባርነት ተይዘው እንደነበር በእጃቸው ያመለክታል። ነፃ ለወጡ የሚችሉት በአምላካቸው በእግዚአብሔር ብቻ ነበር (ፋ 5-6)። እግዚአብሔር ከርእሳን አበው ጋር ከገባው ኪዳንና ለሕዝቡ ካለው ፍቅር የተነሣ ሊታደጋቸው ችሎአል (ፋ 6-8፤ ዘፃ 7+7-8)።

(2) እግዚአብሔር እስራኤልን ከግብፅ መታደግ፤ ሕዝቡን በባለቤትነት ደረጃ የራሱ ያደረገበት እንደ ትልቅ መሠረት ነው። እስራኤል በፍጥረትና በምርጫ የእግዚአብሔር ገንዘብ ቢሆንም (4+22) አሁን ደግሞ

በመቤገጥ የእርሱ ሆነዋል።

(3) የእስራኤል ከግብፅ የመቤገጥ ታሪክ በኢየሱስ የመስቀል ሞት የተደረገውን የነጠላተኛውን ሰው ታላክ መቤገጥ በአግራ የመለከታል። አማኞች ሁሉ በክርስቶስ አስደራሽነት ከነጠላተኛ ከዓለም ንይል ተቤኾተዋል። ከሁሉ የእርሱ ስለሆነ በፍቅርና በተስፋው ሊታመኑ ይችላሉ (በገጽ 1735 ላይ፤ "ድንቅን የሚገልጹ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃላት" በሚል ርእስ የተረጋገጠ የትኩረት ጽሑፍ ይመስላል)።

6+9 አላዳመጡትም፤ እግዚአብሔር እስራኤልን ከግብፅ ያወጣው ስለ ታላቅ እምነታቸው ሳይሆን፤ በጸጋውና ለገባው ተስፋ ታማኝ ስለሆነ ነው (ዘፍ 17+1-8፤ 50+24)። በመጀመሪያ እምነታቸው ደካማ ነበር፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ራሱን፤ ንይሉንና ለእስራኤል ያለውን ጥንቃቄ በገለጸባቸው በዐሥር መቅሠፍቶች አማካኝነት በታላቅነት እስኪታመኑት ድረስ እምነታቸውን አላድጋል (ዘፀ 12+28)። በሌላ አባባል እግዚአብሔር የታደጋቸው በእምነት በኩል በጸጋ ነው።

25 የአሮን ልጅ አልዓዘር ከፋትኤል ሴት ልጆች አንዱን አገባ፤ እርሷም ፊንሐሰን ወለደችለት፤ እነዚህ እንደየነገዳቸው የሊዋውያን ጉሣዎች አለቆች ነበሩ።

26 እግዚአብሔር (ያህዌ) "እስራኤላውያንን በየሰራዊታቸው ከግብፅ አውጥ" ብሎ የነገራቸው እነዚህን አሮንንና ሙሴን ነበር።

27 ስለ እስራኤላውያን ከግብፅ መውጣት የግብፅን ንጉሥ ፈርዖንን ያናገሩትም እነዚህ ነበሩ።

28 እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን በግብፅ በተናገረው ጊዜ፣ 29 እንዲህ አለው፤ "እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) ነኝ፤ የነገርሁህን ሁሉ ለግብፅ ንጉሥ ለፈርዖን ንገረው።"

30 ሙሴ ግን እግዚአብሔርን (ያህዌ) እንዲህ አለው፤ "ፈርዖን ምን ብሎ ይሰማኛል? አንደበቴ ከልታፋ ነው።"

7 እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "ልብ በል፤ እኔ አንተን ለፈርዖን እንደ አምላክ (ኤሎሂም) አድርጌሃለሁ፤ ወንድምህ አሮንም ያንተ ነቢይ ይሆናል። 2 እኔ የማዝህን ሁሉ ትናገራለሁ፤ ወንድምህ አሮንም እስራኤላውያንን ከአገሩ እንዲወጡ ይረዳቸው ዘንድ ለፈርዖን ይነግረዋል። 3 እኔ ግን የፈርዖንን ልብ አደነድናለሁ፤ ታምራዊ ምልክቶችንና ድንቆችን በግብፅ ላይ በብዛት ባደርግም እንኳን አይሰማችሁም። 4 ከዚያም እጄን በግብፅ ላይ አደርጋለሁ፤ ብንያል ፍርድም ሰራዊቱን፣ ሕዝቤን እስራኤላውያንን አወጣለሁ፤ 5 እጄን በግብፅ ላይ ስዘረጋና እስራኤላውያንንም ከዚያ ሳወጣ፣ ግብፃውያን እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) መሆኔን ያሳታሉ።"

6 ሙሴና አሮን እግዚአብሔር (ያህዌ) እንደ አዘዛቸው አደረጉ። 7 ፈርዖንን ባነጋገሩበት ጊዜ ሙሴ ዕድሜው ሰማንያ ዓመት፣ አሮን ደግሞ ሰማንያ ሦስት ነበር።

6+25
ዘኁ25+7:11;
31+6;
ኢሉ24+33;
መዝ106+30
6+26
ዘፀ3+10; 7+4;
12+17:41:51
6+27 ዘፀ5+1;
ዘኁ 3+1;
መዝ77+20
6+29 ፋ2
6+30 ዘፀ3+11
7+1 ዘፀ4+15:16;
ሐሥ14+12
7+3 ዘፀ3+20;
4+21; 10+1;
ሐሥ7+36;
ሮሜ9+18
7+4
ፋ13:16:22;
ዘፀ8+15:19;
9+12; 11+9;
3+20; 6+26;
ሐሥ7+36
7+5 ዘፀ6+2;
3+20;
መዝ138+7;
ሕዝ6+14; 25+13
7+6 ፋ2:10:20;
ዘፋ6+22
7+7 ዘፀ31+2;
34+7;
ሐሥ7+23:30
7+9 ዘፀ4:2-5;
ዘፀ6+22;
25+19+29;
መዝ78+43;
86+17; 105+27;
135+9;
ኢፃ7+11;
37+30; 38+7-8;
55+13; ዮሐ2+11
7+11 ፋ22;
ዘፋ4+8;
ዘፀ8+7:18;
22+18; ዘፀ18+10;
1ፃፀ-6+2;
2ፃ721+6;

የአሮን በትር እባብ ሆነች
8 እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴንና አሮንን እንዲህ አላቸው፤ "ፈርዖንን ታምር አሳዩኝ' ባላችሁ ጊዜ፣ አሮንን እንዲህ በለው፤ 'በትርህን ውስድና በፈርዖን ፊት ጣላት'፤ ከዚያም እባብ ትሆናለች።"

10 ስለዚህ ሙሴና አሮን ወደ ፈርዖን ሂደው እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዛቸው አደረጉ። አሮን በትሩን በፈርዖንና በሹማምቱ ፊት ጣላት፤ እባብም ሆነች። 11 ከዚያም ፈርዖን ጠቢባትንና መተቶቹን ጠራ፤ የግብፅ አስማተኞችም በድብቅ ጥበባቸው ያንኑ አደረጉ፤ 12 እያንዳንዱ የጥባትን በትር ጣለ፤ እባብም ሆነች። ነገር ግን የአሮን በትር የእነርሱን በትሮች ዋጠች። 13 ሆኖም የፈርዖን ልብ ደነደነ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) ተናግሮ እንደነበረውም አላዳመጣቸውም።

የደም መቅወፍት
14 ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "የፈርዖን ልብ ደነደነ፤ ሕዝቡን ለመልቀቅ አልፈቀደም። 15 ወደ ውሃው በሚሄድበት ጊዜ ማልደህ ወደ ፈርዖን ሂድ፤ እንድታገኘውም በአባይ ዳር ተጠባበቅ፤ ወደ እባብ ተለውጣ የነበረችውንም በትር በእጅህ ያዝ። 16 ከዚያም እንዲህ በለው፤ 'የዕብራውያን አምላክ እግዚአብሔር (ኤሎሂም) (ያህዌ) 'ሕዝቡ በምድረ በዳ ያመልኩኝ ዘንድ እንዲሄዱ ልቀቃቸው፤' ብዬ እንድናገርህ ላክኝ፤ አንተ ግን እስካሁን ድረስ እሺ አላልሀም።' 17 እግዚአብሔር (ያህዌ) የሚለው ይህ ነው፤ 'እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንደ ሆነሁ በዚህ ታውቃለሁ፤ እይ በዚህች በእጄ በያዝኳት በትር የአባይን ውሃ እመታለሁ። 7+11 ኢፃ2+6; 4 7+12 ኤር27+9; ሚል3+5; ማቴ24+24; 2.ዋ3+8 7+13 ፋ4+1 ዘፀ4+21 7+14 ፋ22;
ዘፀ8+15:32; 9+7; 10+1:20:27 7+15 ዘፋ4+1;
ዘፀ8+20 7+16 ፋ4; ዘፀ3+18 7+17 ፋ19-21;
ዘፀ4+9; 6+2; 14+25; ራእ11+6; 16+4

7+3 የፈርዖንን ልብ አደነድናለሁ፤ የፈርዖን ልብ ቀድሞውኑም ጠንካራና ለእስራኤል አምላክ የማይዘዝ ስለነበር፣ ቅጣት ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር ልቡን የበለጠ አደንድኖታል (ዘ5+2; 7+13-14:22; 8+15:19:32; 9+7 ጋር ያነጻጽሩ)። (1) በፈርዖን የልብ ጥንካሬ ላይ እግዚአብሔር ደንዳናነትን መጨመሩ ንስሐ በማይገቡ ሁሉ ላይ የሚወራበትን መለኮታዊ መርሕ ያሳያል። አንድ ሰው በእግዚአብሔርና በቃሉ ላይ በማመፅ በጸና እግዚአብሔር የዚያ ሰው ልብ እንዲደነድን ያደርጋል (ሮሜ 9:18 እና ማብ ይመ)። ይህ መርሕ እግዚአብሔር ሰዎችን ለንጢላተኛ ተፈጥሮአቸው አሳልፎ በመስጠቱ (ሮሜ 1+24 እና ማብ ይመ) እና የቃሉን እውነት በፍቅር ለመቀበል እምቢ ለሚሉ በሚልክባቸው የሰሕተት አወራር (2ተሰ 2+10 እና ማብ ይመ) ተገልጦ ይታያል።

(2) የመጀመሪያዎቹ መቅወፍቶች የፈርዖንን ልብ በጥቂቱ ማሳሳሳቸውን ልብ ይበሉ። እግዚአብሔር እያንዳንዱን መቅሰፍት ሲያስመግድ ልቡ ተመልሶ ይደነድን ነበር። ይህም እግዚአብሔር ምሕረት ባላየ

ፋጥር ፈርዖን ልቡን ያደነድን ነበር ማለት ነው (ለምሳሌ 8+8-15)።
7+12 እባብም ሆነች፤ (1) የአስማተኞቹም በትሮች ወደ እባብነት የተለወጡ ሲሆን ድርጊቱም በአጋንንት ኀይል ነበር። የግብፃውያን ሃይማኖት በአስማት፣ በመቀት፣ መናፍስትን በመጥራትና በጥንቄታ የተሞላ ነበር። የአሮን በትር የእነርሱን በትር ስትውጥ የእስራኤል አምላክ፣ ኀይሉ ከግብፅ እግልክት ኀይል በላይ መሆኑን አሳይቷል። (2) ኢየሱስ ከመመለሱ በፊት ባለው በዚህ የመጨረሻ ዘመን ሰይጣን በምትታየው ቤተክርስቲያን ውስጥ በሚገኙ የሐሰት ትምህርት መምህራንና በሐሰተኛው ክርስቶስ በኩል ታምራትን ያደርጋል (ከ2ጢሞ 3+8 ጋር ያነጻጽሩ፣ በገጽ 1471 ላይ፣ "ታላቁ መከራ" በሚልና በገጽ 1913 ላይ፣ "የሐሰተኛው ክርስቶስ ዘመን" በሚል ርእስ የቀረቡትን የትኩረት ጽሑፎች ይመ)። ስለዚህም አማኞች የታምራት መከናወን ሁሉንም የጌታን መንቀሳቀስ ያሳያል በለው ማመን የላባቸውም (ራእ 16+14 እና ማብ፣ 19+20 እና ማብ ይመ)።

ወደ ደምም ይለወጣል።¹⁸በአባይ ወንዝ ውስጥ ያለው ንግ ይሞታል፤ ወንዙ ይከረፋል፤ ግብፃውያንም ውሃውን መጠጣት አይችሉም።”

¹⁹እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ “አርጋን፣ በትርህን ውስጥና በግብፅ ውሆች ላይ፤ ይኸውም፡ በምንጮች፣ በባቦች፣ በኩፊዎችና በውሃ ማጠፋቀሚያዎች ላይ እጅህን ዘርህ፡ ብለህ ንገረው፤ ወደ ደምም ይለወጣል። ቁሳህን፣ ከድንጋይ በተሠሩ ውሃ መያዣዎች ውስጥም ሳይቀር በግብፅ ምድር ደም በየቦታው ይሆናል።”

²⁰ሙሴና አርጋን እግዚአብሔር (ያህዌ) እንደ አዘዛቸው አደረጉ። እርሱም በንጉሡና በሽማግሌዎች ፊት በትርን አንጦቶ የአባይን ወንዝ ውሃ መታ። ውሃውም በሙሉ ወደ ደም ተለወጠ።²¹በአባይ ያሉት ዓሦች ሞቱ፤ ወንዙም ከመከርፋቱ የተነሣ ግብፃውያኑ ውሃውን ሊጠጡት አልቻሉም። በግብፅ ምድር ሁሉ ደም ነበረ።

²²የግብፅ አስማተኞች በድብቅ ጥበባቸው ተመሳሳይ ነገር አደረጉ፤ የፈርዖንም ልብ ደነደነ፤ ልክ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንደ ተናገረው ሙሴንና አርጋን አልሰማቸውም። ተናመሰጠ ወደ ቤተ መንግሥቱ ገባ እንጂ ይህንን ከቀላም ነገር አልቁጠረውም።²³ግብፃውያን ሁሉ የወንዙን ውሃ መጠጣት ባለመቻላቸው ውሃ ለማግኘት የአባይን ዳር ይዘው ጉራዊን ቁፈሩ።

²⁴እግዚአብሔር (ያህዌ) አባይን ከመታ ሰባት ቀን አሳፈ።

የጓጉንቸር መቅደፍት

8ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ “ወደ ፈርዖን ዘንድ ሄደህ፤ እንዲህ በለው፤ “እግዚአብሔር (ያህዌ) የሚለው ይህ ነው፤ “እኔን ያመልኩኝ ዘንድ ሕዝቤን ልቀቅ። “እነርሱን ለመልቀቅ እምቢ ብትል አገርህን ሁሉ በጓጉንቸር መቅደፍት እመታዋለሁ።”³አባይ በጓጉንቸሮች ይሞላል፤ ወጥተውም ወደ ቤተ መንግሥትህና ወደ መገታ ክፍልህ፤ ወደ አልጋህም ወደ ሽማግሌቶችህና ወደ ሕዝብህ ቤቶችህ ወደ ምድጆችህና ወደ ቡሃታዎችህ ይገባሉ። “ጓጉንቸሮቹ ወደ

7+18 4*21+24፤
መዝ78+44፤
ኢሳ19+6
7+19 ዘፀ4+2፤
14+21፤ 29፤5+11
7+20 4*6፤
ዘፀ17+5፤
መዝ78+44፤
105+29፤ 114+3፤
73+8
7+22
4*11+13+14፤
ዘፀ41+8፤
ዘፀ8+19፤
መዝ105+28፤
ማቴ24+24
7+24 4*18
8+1 ዘፀ3+12፤
4+23፤ 5+1፤ 9+1
8+2 መዝ78+45፤
105+30፤
ራሳ16+13
8+3 ዘፀ10+6፤
12+34

8+5 ዘፀ4+2፤
7+9-20፤ 9+23፤
10+13፤ 21-22፤
14+27፤ 4+17
8+6 መዝ78+45፤
105+30
8+7 ዘፀ7+11፤
ማቴ24+24
8+8 4*25፤ 28፤
ዘፀ9+28፤
10+8፤ 17+24፤
12+31ዘፀ+21፤ 7+3
14መ+12+19፤
17ዝ13+6፤
ኤር10+6፤ 42+2፤
46+9፤ 49+19፤
ሚክ7+18፤
ሥጦ8+24
8+9 ዘፀ9+5
8+10 ዘፀ9+14፤
15+11፤ ዘፀ3+24፤
4+35፤ 33+26፤
24መ+7+22፤
17+8፤ 23፤
18+17፤ 20፤
28+5፤ 6+14፤
መዝ71+19፤
86+8፤ 89+6፤
113+5፤
ኢሳ40+18፤
42+8፤ 46+9፤
ኤር10+6፤ 49+19፤

ከጓጉና ወደ ሕዝብህ ወደ ሽማግሌቶችህም ሁሉ ይመጡባችኋል።”

⁵ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ “አርጋን፣ በትርህን ይዘህ በምንጮች፣ በባቦችና በኩፊዎች ላይ እጅህን ዘርጋ፤ ጓጉንቸሮችም በግብፅ ምድር ላይ እንዲወጡ አድርግ” በለው።

⁶አርጋንም በግብፅ ውሆች ላይ እጅን ዘረጋ፤ ጓጉንቸሮችም ወጥተው ምድሪቱን ሸፈኑ። ሆኖም ግን አስማተኞቹ በድብቅ ጥበባቸው ተመሳሳይ ነገር ሠሩ፤ እነርሱም በግብፅ ምድር ላይ ጓጉንቸሮች እንዲወጡ አደረጉ።

⁸ፈርዖንም ሙሴንና አርጋን አስጠርቶ እንዲህ አላቸው፤ “ጓጉንቸሮቹን ከእኔና ከሕዝቤ ያርቅ ዘንድ ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ጸልዩልኝ፤ ከዚያም ለእግዚአብሔር (ያህዌ) መሥዋዕትን ትሠጧ ዘንድ ሕዝቡ እንዲሄሩ እፈቅዳለሁ።”

⁹ሙሴም ፈርዖንን “በአባይ ወንዝ ካሉት በቀር ከአንተና ከቤቶችህ ጓጉንቸሮቹ እንዲወጡ ለአንተ፤ ለሽማግሌቶችህና ለሕዝብህ የምንፀልደበትን ጊዜ እንድትወሰን ለአንተ ትቸዋለሁ” አለው።

¹⁰ፈርዖንም “ነገ ይሁን” አለው። ሙሴም እንዲህ ብሎ መለሰ፤ “እንደ አምላካችን እንደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ያለማንም እንደሌለ ታውቅ ዘንድ እንተ እንዳልኸው ይሆናል።”¹¹ጓጉንቸሮቹም ከአንተና ከቤቶችህ ከሽማግሌቶችህና ከሕዝብህ ተወግደው በዐባይ ወንዝ ብቻ ይወሰናሉ።

¹²ሙሴና አርጋን ከፈርዖን ዘንድ ከተመለሱ በኋላ፤ በፈርዖን ላይ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሰላመጣቸው ጓጉንቸሮች ሙሴ ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ጮኹ።¹³እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴ እንደ ለመነው አደረገ፤ ጓጉንቸሮቹም በየቤቱ ውስጥ፤ በየአጥር ግቢውና በየሚዳው ሞቱ። “በአንድ ላይ ሰብስበው ከመሯቸው፤ ምድሪቱም ከረፋች።”¹⁴ፈርዖን ችግሩ ጋብ ማለቱን ባየ ጊዜ ግን ልክ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንደ ተናገረው ልቡን በማደንገጥ ሙሴንና አርጋን አልሰማቸውም።

8+10 ሚክ7+18 8+13 ያህ16-18 8+15 ዘፀ7+14፤
መዝ8+11 8+16፤ ዘፀ 4+2

7+20 ውሃ መታ፤ በግብፅ ላይ የደረሱት ዐሥር መቅደፍቶች በርካታ ዐላማዎች አሏቸው፡ (7+20፤ 8+2፤ 16+21፤ 9+3፤ 9+18፤ 10+4፤ 21፤ 11+5)። (1) እግዚአብሔር ከአማልክትና ከሰዎች ልጆች ሁሉ በላይ የሆነ አምላክ መሆኑን (4* 5፤ 9+14-15፤ 10+2፤ 15+11) በሙም “በምድር ዙሪያ ሁሉ” እንዲመሰገን (9+16) ለግብፅ ጥሆን ለእስራኤል ያባዩ ምልክቶችና ድንቆች ናቸው። (2) ታምራቶቹ የእስራኤልን አምነት ለመመሥረትና ስለ እግዚአብሔር ነገል፤ ፍቅርና የጦላይነት ልብን ለማሳመን ተከናውንዋል። እስራኤላውያንም ልጆቻቸው እግዚአብሔርን አምላካቸው አድርገው በማመን እንዲያገለግሉ ሁነቶች እንዲነግሩላቸው ተገቢ ነበር (6+7፤ 10+2፤ 12+42)።

(3) እግዚአብሔር በሕዝቡ ፈንታ ሆኖ በግብፃውያን አማልክትና በሕፋው ብርታት ላይ ያሳየውን ኀይሉን እነዚሁ ታምራት ያመለክታሉ (12+12፤ የቀደመውን ማብራሪያ ይመ)።

(4) ፈርዖን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ይሰት ዘንድ ለማስገደድ በግብፅና በአማልክቶቻቸው ላይ የመጡ መለኮታዊ ፍርዶች ነበሩ (8+2፤ 21፤ 11+1፤ 12+31-33፤ ከዘፀ 33+4 ጋር ያነጻጽሩ)። 8+2 ጓጉንቸሮች፤ በጥንቷ ግብፅ ጓጉንቸሮች የአማልክት ምሳሌዎች ሲሆኑ፤ ቅዱሳን እንደሆኑም ይቈጠሩ ነበር። እግዚአብሔር በዚህ መቅደፍት ነገል፤ ከግብፅ ዲበ ተፈጥሮአዊ ኀይል ሁሉ በላይ መሆኑን ለማሳየት የግብፅን አማልክት መትቶአል።

የተባይ መቅሠፍት

¹⁹ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን፣ "አርጋንን በትርህን ሰንዝረህ የምድርን ትቢያ ምታ' በለው፤ ከዚያም በግብፅ ምድር ያለው ትቢያ ሁሉ ተናካሽ ትንኝ ይሆናል" አለው። ²⁰እነርሱም እንዲሁ አደረጉ፣ አርጋን በትርህ እንደ ያዘ እጁን ሲበረጋጋ የምድርን ትቢያ ሲመታ፣ በግብፅ ምድር ያለው ትቢያ ሁሉ ተናካሽ ትንኝ ሆነ። ሰውንም ሆነ እንስሳውን ተናካሽ ትንኝ ወረረው። ²¹ነገር ግን አስማተኞቹ በድብቅ ጥበባቸው ተናካሽ ትንኞችን ለመፍጠር ሲሞክሩ አልቻሉም። ተናካሽ ትንኞቹም ከሰውና ከእንስሳው ላይ አልወረዱም ነበር። ²²እስማተኞቹም ፈርዖንን፣ "ይህ የእግዚአብሔር (ያህዌ) ጣት ነው" አሉት፤ ነገር ግን የፈርዖን ልብ ደንድና ስለ ነበር፣ ልክ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንደተናገረው አልሰማቸው አለ። ²³ከዚህ በኋላ የእግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "በጣት ተነሥተህ ፈርዖን ወደ ውሃ በሚወርድበት ጊዜ ከፈቱ ቀርቦህ እንዲህ በለው፤ 'እግዚአብሔር (ያህዌ) የሚለው ይህ ነው፤ ያመልኩኝ ዘንድ ሕዝቤን ልቀቅ።' ²⁴ሕዝቤ እንዲሄዱ ባትለቃቸው፤ በአንተና በሹማዎች ላይ፣ በእኩብህና በቤቶችህ ላይ የዝንብ መንጋ እስዳለሁ። ያረፉበት መሬት እንኳ ሳይቀር፣ የግብፃውያን ቤቶች ሁሉ ዝንብ ብቻ ይሆናሉ።

²⁵በዚያች ዕለት ግን ሕዝቤ የሚኖርባትን የጌራምን ምድር የተለየች አደርጋታለሁ፤ እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) በዚህች ምድር እንዳለሁ ታውቅ ዘንድ የዝንብ መንጋ በዚያ አይኖርም። ²⁶በሕዝቤና በእኩብህ መካከል ልዩነት አደርጋለሁ፤ ይህ ታምራዊ ምልክት ነገ ይሆናል።"

²⁷እግዚአብሔርም (ያህዌ) እንዲሁ አደረገ፤ አሰጠናቂ የዝንብ መንጋ በፈርዖን ቤተ መንግሥትና በሹማዎቹ ቤቶች ላይ ወረደ፤ መላው የግብፅ ምድር ከዝንቡ የተነሣ ተብላሽቶ ነበር።

²⁸ከዚያም ፈርዖን ሙሴንና አርጋንን አስጠርቶ፣ "ሂዱና በዚሁ ምድር ለአምላካችሁ ሠጪ" አላቸው።

²⁹ሙሴ ግን እንዲህ አለ፤ "ይህ ትክክል አይሆንም፤ ለአምላካችን ለእግዚአብሔር (ያህዌ) የምናቀርበው መሠዋዕት በግብፃውያን ዘንድ አስጸያፊ ነው፤ ታዲያ በእነርሱ ሀይን አስጸያፊ የሆነውን መሠዋዕት ብናቀርብ አይወግሩንምን? ³⁰ለአምላካችን ለእግዚአብሔር (ያህዌ) እርሱ እንዳዘዘን መሠዋዕት ለመሠዋት ወደ ምድረ በዳ

8+17 መዝ105+31
8+18 ዘ09+11፤
8+19 ዘ07+5፤11
10+7፤ 12+33፤
31+18፤
14መ6+9፤
ዘ09+6፤ መዝ8+3፤
33+6፤ ሉቃ11+20
8+20 ዘ03+18፤
7+15፤ 9+13
8+22 ዘ04+5፤10፤
ዘ07+5፤
9+4፤6፤26፤29፤
10+23፤ 11+7፤
12+13፤ 19+5፤
ዘ04+20፤ 7+6፤
14+2፤ 26+18፤
15+18+36፤
ሉቃ36+11፤
መዝ33+12፤
135+4፤
ሚላ3+17
8+23 ዘ09+4፤6፤
10+23፤ 11+7፤
12+13፤23፤27
8+24
መዝ78+45፤
105+31
8+25 ቀ8፤
ዘ09+27፤ 10+16፤
12+31
8+26 ዘ04+33፤2
8+27 ዘ03+30፤36፤
ዘ03+18፤

8+28 ቀ8፤
ሔር37+3፤
ሐሥ8+24
8+29 ቀ15፤
ዘ09+30፤ 10+11፤
ሊሳ26+10
8+30 ቀ12፤
ዘ09+33፤ 10+18
8+32 ዘ07+14
9+1 ዘ08+1
9+3 ዘ07+4፤
ዘ06+25፤
14መ5+6፤
መዝ32+4፤
39+10፤ 78+50፤
ሐሥ4+10፤
ሐሥ13+11
9+4 ቀ26፤
ዘ08+23
9+6 ቀ19-21፤
ዘ01+5፤ 12+29፤
መዝ78+48-50
9+7 ዘ07+14፤22፤
8+32

የግብት ቀን መንገድ መሄድ አለብን።
²⁸ፈርዖንም፣ "ለአምላካችሁ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) በምድረ በዳ መሠዋዕት እንድትሠጡ እፈቅድላችኋለሁ፤ ነገር ግን ርቃችሁ እንዳትሄዱ። ለእኔም ጸልዩኝ" አላቸው።

²⁹ሙሴም እንዲህ አለ፤ "ከአንተ እንደ ተለየሁ ወዲያውኑ ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) እጸልያለሁ፤ ነገም ዝንቡ ሁሉ ከፈርዖን፣ ከሹማዎቹና ከሕዝቡ ይወግዳል። ብቻ ሕዝቡ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) መሠዋዕት እንዲሠጡ ባለመፍቀድ ከዚህ ቀደም ፈርዖን አታሎ እንዳደረገው አሁንም እንዳያደርግ ርግጠኛ ይሁን።"

³⁰ከዚያም ሙሴ ከፈርዖን ተለይቶ ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ጸልየ። ³¹እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴ የሰማውን አደረገ። የዝንቡም መንጋ ከፈርዖን፣ ከሹማዎቹና ከሕዝቡ ተወገደ፤ እንደም ዝንብ እንኳ አልቀረም። ³²በዚህም ጊዜ እንኳን ፈርዖን ልቡን አደንደን እንጂ ሕዝቡን አለቀቀም።

የእንስሳት አልቂት

9ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "ወደ ፈርዖን ሂድና እንዲህ በለው፤ 'የዕብራውያን አምላክ (አሉሃም) እግዚአብሔር (ያህዌ) የሚለው ይህ ነው፤ 'ያመልኩኝ ዘንድ ሕዝቤን ልቀቅ።' ²አሁንም እንዳይሄዱ ብታደርግና ብትከለክላቸው፤

³የእግዚአብሔር (ያህዌ) እጅ በመስክ ላይ ባለት እንስሳት፣ በፈረሶችህና በአህዮችህ፣ በግመሎችህና በቀንድ ከብቶችህ፣ በበሳችህና በፍጥሎችህ ላይ አስከፊ መቅሠፍት ያመጣብሃል። ⁴ነገር ግን እግዚአብሔር (ያህዌ) በእስራኤልና በግብፅ እንስሳት መካከል ልዩነት ያደርጋል፤ የሹም የእስራኤል የሆነ ማንኛውም እንስሳ እንዳይሞት ነው።"

⁵እግዚአብሔር (ያህዌ) ጊዜን ወስኖ፣ እንዲህ አለ፤ "በነገው ዕለት እግዚአብሔር (ያህዌ) በምድሪቱ ላይ ይህን ያደርጋል።" ⁶በማግሥቱም እግዚአብሔር (ያህዌ) ነገሩን ፈጽመው፤ የግብፃውያን እንስሳት በሙሉ አለቁ፤ ነገር ግን የእስራኤላውያን ከሆኑት እንስሳት አንድም አልሞተም። ⁷ፈርዖን ያጣሩ ዘንድ ሰዎች ልክ ከእስራኤላውያኑ እንስሳት አንድም እንኳን አለመሞቱን ተገነዘበ። ያም

ዘ8+23 የሰብዓ ሊቃናቱና የሳልጌቱ ትርጓሜ
እንዲሁ ሲሉ፣ ዕብራይስጡ ግን ነገ ዐርነት ይሆናል ይላል።

8+19 ይህ የእግዚአብሔር ጣት ነው፤ የግብፅ አስማተኞች ይህንን በማለታቸው የእግዚአብሔር ኀይል ከእነርሱ ኀይል እጅግ የላቀ መሆኑን መገንዘባቸውን ያመለክታል።
9+3 በቀንድ ከብቶችህ፤ ግብፃውያን ኮርማዎችንና ሌሎችን እንስሳት ያመልኩ ነበር። አማልክት ራሳቸውን በእነዚህ እንስሳት አማካይነት እንደሚገልጹና እነዚህ

እንስሳትም የግብፃውያን ጠባቂዎች እንደሆኑ ይታመን ነበር። ስለዚህ ከከብቶቹ ላይ የመጣው መቅሠፍት በግብፃውያን ብዙ አማልክትና የጣዖት አምልኮ ላይ ያነጣጠረ ነበር (20፡4-6፤ 32 ጋር ያነጻጽሩ)።
9+6 የእግዚአብሔር (ያህዌ) እንስሳት፣ በበረት መጠለያ የነበሩ የቤት እንስሳት አልተገደሉም ነበር (ከቀ 3፡19፤ 11፡5፤ 12፡29 እና 13፡15 ጋር ያነጻጽሩ)።

ሆኖ ልቡ እንደ ደነደነ ስለ ነበር፤ ሕዝቡን አልለቀቀም።

የእባጭ መቅደፍት

⁹ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴንና አርዮንን አላቸው፤ “ከምድጃው እፍኝ ዐመድ ወስዳችሁ፤ ሙሴ በፈርዖን ፊት ወደ ሰማይ ይበትነው። ¹⁰ከግብፅ ምድር ሁሉ ትቢያ ይሆናል፤ በምድሪቱ ሁሉ በሚገኙት ሰዎችና እንስሳት ላይ መግል የያዘ እባጭ ይወጣል።”

¹⁰ስለዚህ ከምድጃው ዐመድ ወስደው በፈርዖን ፊት ቆመ፤ ሙሴም ወደ ሰማይ በተነሡ፤ መግል የያዘ እባጭም በሰዎችና በእንስሳት ላይ ወጣ። ¹¹በእነርሱና በግብፃውያን ሁሉ ላይ እባጭ ወጥቶ ስለ ነበር፤ አለማተኞቹ በሙሴ ፊት መቆም አልቻሉም። ¹²እግዚአብሔር (ያህዌ) ግን የፈርዖንን ልብ አደነደነ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) ለሙሴ እንደ ተናገረውም፤ ሙሴንና አርዮን መስማት አልፈለገም።

የበረዶ መቅደፍት

¹³ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “ማልደህ በጧት ተነሣ፤ ከፈርዖን ፊት ቀርቦህ እንዲህ በለው የዕብራውያን አምላክ ስገዚአብሔር (ያህዌ እውኑን) የሚለው ይህ ነው፤ የመልኩኝ ዘንድ ሕዝቤን ልቀቅ፤ ¹⁴እነዚያ በእንተ በሹማምቶችህና በሕዝብህ ላይ የመቅደፍቱን መግት ሁሉ አሁን አወርድብሃለሁ፤ ይኸውም በምድር ሁሉ እንደእኔ ያለ ማንም እንደሌለ ታውቅ ዘንድ ነው። ¹⁵አሁን እጄን ዘርግቼ እንተንና ሕዝብህን ከገጽ ምድር ሊያጠፋችሁ በሚችል መቅደፍት በመታገድት ነበር።” ¹⁶ከዚያም ግን ኅይሌን እንዳሳይሆና ስሜም በምድር ዙሪያ ሁሉ እንዲታወቅ ለዚህ አስነሥቼሃለሁ። ¹⁷እስካሁንም በሕዝቤ ላይ እንደ ተነሣህ ነው፤ ይሄም ዘንድ አትለቃቸውም። ¹⁸ስለዚህ ነገ በዚህ ጊዜ ከተመሠረተችበት ጊዜ ጀምሮ እስካሁን ድረስ በግብፅ ላይ ወርዶ የማያውቅ አስከፊ የበረዶ ማዕበል እልካለሁ። ¹⁹ከብቶችህና በመስክ ላይ ያለህ ማንኛውም ነገር ወደ መጠለያ ይገቡ ዘንድ አሁን ትእዛዝ ሰጥ፤ ምክንያቱም በረዶው ወደ መጠለያ ባልገቡትና በመስክ ላይ በተሩት በማንኛውም ሰውና እንስሳት ላይ ወርዶባቸው ስለሚሞቱ ነው።

²⁰የእግዚአብሔርን (ያህዌ) ቃል የፈሩት የፈርዖን ሹማምቶች፤ ባርቻቸውንና ከብቶቻቸውን ለማስገባት ተጣደፉ። ²¹የእግዚአብሔርን (ያህዌ) ቃል ትላ ያሉት ግን ባርቻቸውንና ከብቶቻቸውን በመስክ ላይ እንደነበሩ ተወክለው።

²²ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን፤

9+9
ዘሊ13+18+19፤
ዘጸ28+27+35፤
29፤20+7፤
ኢዮ2+7፤
ኢሳ38+21፤
ፊላ16+2
9+11 ዘፀ8+18
9+12 ዘፀ4+21፤
7+4
9+13 ዘፀ3+18
9+14 ዘፀ8+10፤
15+11፤
14ሙ2+2፤
24ሙ7+22፤
15ፀ8+23፤
18ፍ17+20፤
መዝ35+10፤
71፤19፤ 86+8፤
89+6፤ ኢሳ46+9፤
ኤር10+6፤
ሚክ7+18
9+15 ዘፀ3+20
9+16
ዘዘ14+17+31፤
ምሳ16+4፤
መዝ20+6፤
25፤11፤ 68+28፤
71፤18፤ 106+8፤
109፤21፤
ሮሜ9+17
9+18 ፋ23+24፤
ዘፀ10+6፤
ኢሉ10+11፤
መዝ78+47-48፤
105+32፤ 148+8፤
ኢሳ30+30፤
ሕዝ38፤ 22፤
ሕጌ2+17፤
9+20 ምሳ13+13
9+21 ዘፍ19+14፤
ሕዝ33+4-5
9+23 ፋ18፤
ዘፀ20+18፤
14ሙ7፤ 10፤
12፤17፤
መዝ18+13፤
29+3፤ 68+33፤
77፤17፤ 104+7፤
ፊላ8+7፤ 16፤21
9+24 ፋ18
9+25
መዝ105+32-33፤
ሕዝ13+13
9+26 ፋ4፤
ኢሳ32፤18-20፤
ዘፀ10+23፤ 11፤7፤
12፤13፤ አሞ4+7
9+27 ፋ34፤
ዘፀ10+16፤
ዘኁ14+40፤
ዘጸ1+41፤
ኢሉ7፤11፤
መሳ10፤10፤
14ሙ15+24፤
24፤17፤ 26+21፤
መዝ11፤7፤
116፤5፤ 119፤137፤

“በመላይቱ የግብፅ ምድር ባሉት ሰዎች፤ በእንስሳት እንዲሁም በምድሪቱ ላይ በሚበ ቅሉት ነገሮች ሁሉ ላይ በረዶ እንዲወርድ እጅህን ወደ ሰማይ አንሣ፤” አለው። ²³ሙሴ በተሩን ወደ ሰማይ ባንሣ ጊዜ እግዚአብሔር (ያህዌ) ነጐድንድና በረዶ አወረደ፤ መብረቅም በምድሪቱ ላይ ሆነ። እግዚአብሔር (ያህዌ) በግብፅ ምድር በረዶ አዘነበ፤ ²⁴በረዶ ወረደ፤ መብረቅም አብረቀረቀ፤ ግብፁ ሐገር ከሆነችበት ዘመን አንሥቶ በምድሪቱ ሁሉ እንደዚህ ያለ አስከፊ ማዕበል ሆኖ አያውቅም። ²⁵በመላው ግብፅ በረዶ በመስክ ላይ ያለውን ሁሉ፤ ሰዎችንና እንስሳትንም መታ፤ በመስክ ላይ የበቀለውን ሁሉ አጠፋ፤ ሣፋን ሁሉ ባዶ አስቀረ። ²⁶በረዶ ያልወረደበት ቢኖር እስራኤላውያን የሚኖሩበት የጌሢም ምድር ብቻ ነበር።

²⁷ከዚያም ፈርዖን ሙሴንና አርዮንን አስጠራ፤ እንዲህም አላቸው፤ ‘አሁንስ በድያለሁ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) ትክክል ነው፤ እኔና ሕዝቤ ግን ስተናል።’ ²⁸መብረቅ፤ በረዶ በዝግብናልና ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ጸልዩልን፤ እንድትሄዱ እለቃችኋለሁ፤ ከዚህ በኋላ በዚህ የመኖር ግዴታ የለባችሁም።

²⁹ሙሴም መልሶ፤ “ከከተማዋ በወጣሁ ጊዜ፤ እጄቼን ለእሎት ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) አዘረጋለሁ፤ እንተም ምድር የእግዚአብሔር (ያህዌ) እንደሆነች ታውቅ ዘንድ መብረቁ ይቆማል፤ ከእንግዲህ በኋላ በረዶ አይኖርም።” ³⁰ሆኖም እንተና ሹማምትህ አሁንም ቢሆን እግዚአብሔር (ያህዌ) አምላክን እንደሚትፈሩ ዐውቃለሁ።

³¹ተልባው አብዩ፤ ገብሱም ፍሬ ይዞ ስለነበር፤ ተልባውና ገብሱ ከጥቅም ውጭ ሆኑ። ³²ከንዴውና አጃው ግን በዚያ ወቅት ባለማፍራቱ አልጠፋም ነበር።

³³ከዚያም ሙሴ ከፈርዖን ተለይቶ ከከተማው ወጣ። እጄን ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ዘረጋ፤ ነጎድንዱና በረዶው ቆመ፤ ዝናቡም በምድሪቱ ላይ መዝነበን አቆመ።

³⁴ፈርዖንም ዝናቡ፤ በረዶውና ነጎድንዱ መቆሙን ባየ ጊዜ እንደገና በደለ፤ እርሱና ሹማምቶቹ ልባቸውን አደነደኑ። ³⁵ስለዚህ የፈርዖን ልብ ደነደነ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) ለሙሴ እንደ ተናገረውም እስራኤላውያን ይሄዱ ዘንድ አልለቀቃቸውም።

9+27 መዝ129+4፤ 145፤17፤ ኢር12፤1፤ ሰቆ1፤18
9+28 ዘፀ8+8፤ ሕሥ8+24 9+29 ፋ33፤ ዘፀ19+5፤
15ፀ8+22+38፤ ኢዮ11፤13፤ 41፤11፤ ምሳ24፤1፤ 50፤12፤
መዝ24፤1፤ 50፤12፤ 77፤2፤ 88፤9፤ 143፤6፤ ኢሳ1፤15፤
1ቆር10፤2፤ 26፤30 ዘፀ8+29 9+31 ዘጸ8+8፤ ፋት1፤22፤
2፤23፤ 24ሙ14፤30፤ 17፤28ኢሳ28፤25፤ ሕዝ4፤9፤
ኢሉ1፤1 9+32 ኢሳ28፤25 9+35 ዘፀ4፤21
9+16 ወይም፤ ለዚህ ምሕረቴን አላይቼሃለሁ

9+16 ለዚህ አስነሥቼሃለሁ፤ ፈርዖን እርሱ ኅይል እንዳለው ኅይሉንም ፈርዖን ብቻ ባይሆን ንሱም ሁሉ እንዲያውቅ በመቅደፍት ላይ መቅደፍት ሊያመጣበት ይታያል።

9+16 ለዚህ አስነሥቼሃለሁ፤ “እንድታዘዘውና እስራኤልን እንድለቅላት ለመሆኑ ይህ እግዚአብሔር ማነው?” (5+2) ባለ ጊዜ ይቀወፍ ዘንድ ይገባ ነበር። እግዚአብሔር ግን በመግደል ፈንታ

የአንበጣ መንጋ መቅሠፍት

10 ከዚያም አግዚአብሔር (የሀይ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "ተመልሰህ ወደ ፈርዖን ሂድ፤ እነዚህን ታምራዊ ምልክቶች በመከላከል ለማድረግ የፈርዖንንና የሹማምቱን ልብ አደንድኛለሁና፤ ²ይኸውም ግብፃውያንን እንዴት አድርጌ እንደ ቀጣኝቸውና በመከላከልም ምልክቶቹን እንዴት እንዳደረግሁ ለልጆቻቸውና ለልጅልጆቻቸው እንድትነግሩና እኔ አግዚአብሔር (የሀይ) መሆኔንም እንድታውቁ ነው።"

³ሙሴና አሮን ወደ ፈርዖን ሂደው እንዲህ አሉት፤ "የዕብራውያን አምላክ አግዚአብሔር (ሐሎ-ሂም የሀይ) እንዲህ ይላል፤ 'ራሴን በፊቱ ለማዋረድ እስከ መቼ እምቢ ትላለህ? ሕዝቤ የመልኩኝ ዘንድ ልቀቃቸው። 'እንዳይሄዱ ብትከለክላቸው ነገ በአገርህ ላይ አንበጣዎቻችን አመጣለሁ።' ⁵አንበጣዎቹም ምድሪቱ እስከማትታይ ድረስ ይሸፍኗታል፤ በመሰከህ ላይ እያቈጣቀጠ ያለውን ዛፍ ሁሉ ሳይቀር ከበረዶ የተረፈውንም ጥቂቱን ሁሉ ይበሉታል።' ⁶የአንተን የሹማምታህንና የግብፃውያንን ቤቶች ሁሉ ይሞሏቸዋል፤ ይህም አባቶችህም ሆኑ ቅድመ አያቶችህ በዚህች ምድር ከሰፈሩበት ጊዜ ጀምሮ እስካሁን ድረስ ከቶ አይተውት የማይውቁት ነው።" ሙሴም ተመለሰና ከፈርዖን ተለይቶ ሄደ።

የፈርዖንም ሹማምት፤ "ይህ ሰው እስከ መቼ ወጥመድ ይሆንብናል? አምላካቸውን አግዚአብሔርን (የሀይ) እንዲያመልኩ ሰዎቹን ልቀቃቸውና ይሂዱ። ግብፅ መጥፋቷን እስካሁን አልተገነዘብህም? አሉት።

⁸ከዚያም ሙሴና አሮን ወደ ፈርዖን እንዲመጡ ተደረገ፤ "ሂዱ አምላካችሁን አግዚአብሔርን (የሀይ) አምልኩ፤ ነገር ግን መሄድ የሚገባቸው የትኞቹ ናቸው?" አለ።

⁹ሙሴም፤ "ለአግዚአብሔር (የሀይ) በዓል ልናከብር ስለሆነ ወጣቶቻችንንና ሽማግሌዎቻችንን ወንድና ሴት ልጆቻችንን የበግና የፍየል መንጋዎቻችንን እንዲሁም የቀንድ ከብቶቻችንን ይዘን እንሄዳለን" አለ።

¹⁰ፈርዖንም እንዲህ አለ፤ "ከሴቶቻችሁና ከልጆቻችሁ ጋር እንድትሄዱ እሷታችኋለሁ። አግዚአብሔር (የሀይ) ከእናንተ ጋር ይሁን ነገር ግን ተንኩል አሰባቸኋል።" ¹¹አይሆንም ወንዶቹ ብቻ እንዳይሄዱና አግዚአብሔርን

10+1 ዘፀ4:21+3+19: 7+31
ኢሱ24+17: 509:103
መዝ74+9: 105:26+36
10+2 ዘፀ6:24
12+26-27: 13+8:14
ዘፀ4+9: 63+20
32+7: ኢሱ4+6: 14
መዝ44+1: 71+18: 78+4:51
ኢሱ133
10+3 15723+29: 25722+19: 21857+14
12+7: 33+23: 34+27: ኢዩ42+6: ኢሳ58+3: ዳን5+22: 94+10: 18+25+6
10+4 ዘፀ8+2: 9+12: ዘፀ28+38: 70
መዝ105+34: ኢሳ1+4: ራሳ9+3
10+5 ቀ*15: ዘፀ9+32: ኢሳ1+4
10+6 ዘፀ9+18: ኢሳ219
10+7 ዘፀ20+3: ዘፀ8+19: 23+33: 34+12: ዘፀ7+16: 12+30: 20+18: ኢሱ23+13: መሳ213: 8+27: 16+5: 14
መዝ106+36: መዝ7+26: 10+8 ዘፀ8+8
10+9 ዘፀ3+18
10+12 ዘፀ7+19
10+13 ቀ*4+21-22: ዘፀ4+17: 8+5:17: 9+23: 1
4+15-16: 26+27: 17+5: ዘዮ20+8: 1578+37: መዝ78+46: 105+34: ኢሞ4+9: 5073+16
10+14 ዘፀ28+38: መዝ78+46: ኢሳ33+4: ኢሳ1+4: 2+1-11:25:

(የሀይ) እንዲያመልኩ አድርጉ፤ የጠየቃችሁት ይህ ንጉ ነው።" ከዚያም ሙሴና አሮን ከፈርዖን ፊት እንዲወጡ ተደረገ።

¹²አግዚአብሔር (የሀይ) ሙሴን፤ "የአንበጣ መንጋ ምድሪቱን እንዲወር ከበረዶ የተረፈውን ሁሉና በማሳም ላይ የበቀለውን ሁሉ፤ ጦርን እንዲበላ እጅህን በግብፅ አገር ላይ ዘርጋ" አለው።

¹³ስለዚህ ሙሴ በግብፅ አገር ላይ በትሩን ዘረጋ፤ አግዚአብሔርም (የሀይ) በዚያን ቀንና ሌሊት በሙሉ በምድሪቱ ላይ የምሥራቅ ነፋስ እንዲነፍስ አደረገ፤ በማግሥቱም ነፋሱ አንበጣዎቹን አመጣ። ¹⁴እነርሱም ግብፅን በሙሉ ወረሩ፤ ስፍር ቊጥር የሌላቸው ሆነው የሀገሪቱን ዳር ድንበር ሁሉ አለበሱ። እንዲህ ያለ የአንበጣ መዓት ከዚህ ቀደም አልነበረም፤ ወደ ፊትም ደግሞ አይኖርም። ¹⁵ምድሩ ሁሉ ጠቁሮ እስኪጨልም ድረስ አለበሱት። ከበረዶ የተረፈውን በመስክ ላይ የበቀለውንና በዛፍ ላይ ያለውን ፍሬ ሁሉ፤ ጦርንም በሉ። በግብፅ ምድር ሁሉ በዛፍ ላይ ወይም በተክል ላይ እንዳት ቅጣል አልተረፈም ነበር።

¹⁶ከዚያም ፈርዖን ሙሴንና አሮንን በፍጥነት አስጠርቶ እንዲህ አላቸው፤ "በአምላካችሁ በአግዚአብሔር (የሀይ) በእናንተም ላይ ኀጢአት ሠርቻለሁ፤ ¹⁷እንንዲህ አሁን አንድ ጊዜ፤ ደግሞ ኀጢአቱን ይቅር በሉኝና ይህንን ቀሣፊ መዓት እንዲያስወግድልኝ አምላካችሁን አግዚአብሔርን (የሀይ) ለምኑልኝ።"

¹⁸ሙሴም ከፈርዖን ዘንድ ወደ አግዚአብሔር (የሀይ) ጸለየ፤ ¹⁹ከዚያም አግዚአብሔር (የሀይ) ነፋሱን ወደ ብርቱ የምዕራብ ነፋስ ለወጠው የም ነፋስ አንበጣዎቹን እየነዳ ወደ ቀይ ባሕር፣ ከተታቸው በግብፅ ምድር በየትኛውም ቦታ አንድም አንበጣ አልቀረም። ²⁰አግዚአብሔር (የሀይ) ግን የፈርዖንን ልብ አደንድነ፤ ፈርዖንም እስራኤላውያን እንዲሄዱ አልፈቀደም።

የጨለማ መቅሠፍት

²¹ከዚያም አግዚአብሔር (የሀይ) ሙሴን፤ "በግብፅ ላይ ድቅድቅ ጨለማ እንዲወርድ

10+14 አሞ4+9 10+15 ዘፀ28+38: መዝ105+34-35: ኢሳ1+4: አሞ7+2: ሚሳ3+11 10+16 ዘፀ8+25: 9+27 10+17 ዘፀ8+8: 14መ15+25 10+18 ዘፀ8+30 10+20 ዘፀ4+21 10+21 ዘፀ28+29
*10+10 ወይም ተጠንቀቁ: ችግር ተዘጋጅተዋል

10+2 ለልጆቻችሁ እንድትነግሩ፤ አግዚአብሔር በእስራኤል የሚወለዱ ልጆች የእርሱን ማንነት እንዳያውቁና በእምነትና በመታዘዝ አምላካቸው እንደሆነ እንዲረዱ ታላቅ ጥንቃቄ ሲያደርግ ይታያል። አግዚአብሔር አብርሃምን የመረጠው ለልጆቹ የጌታን መንገድ እንዲያስተምርም በማሰብ ነው። (ዘፍ 18:19 እና ማብ ይመ)። ከጊዜ በኋላም የጌታን መንገድ በትጋት ለልጆቻቸው የስተምና ዘንድ እስራኤላውያን አዘዛቸው (ዘፍ 6:7 እና ማብ ይመ)። ይህ ሕዝብ

ይህንን የከበረ ተግባር ባያከናውን የሚቀጥለው ትውልድ ከእርሱና ከጽድቅ መንገዱ እንደሚመለስ አግዚአብሔር ያውቃል።

10+9 በዓል፤ አግዚአብሔር ለማምለክ የሦስት ቀን መንገድ እንዲጓዙ የተጠየቀው እውነተኛ ጥያቄ ነበር። ጥያቄው ሲቀርብ ግን እስራኤላውያኑ ከሄዱበት እንደሚመለሱ የተሰጠ መተማመኛ የለም። ፈርዖንም ይህንን የተገነዘበ ይመስላል (ቀ* 11:24)።

እጅህን ወደ ሰማይ ዘርጋ” አለው።²² መሴም እጅን ወደ ሰማይ ዘርጋ፤ በመላው ግብፅ ላይ ለሦስት ቀናት ድትድት ያለ ጨለማ ሆነ።²³ በነዚያ ሦስት ቀናት ውስጥ አንዱ ሌላውን ማየት ወይም ከነበረበት ቦታ መንቀሳቀስ አይችልም ነበር። ይሁን እንጂ እስራኤላውያን በሚኖሩበት ስፍራ ሁሉ ብርሃን ነበር።

²⁴ ከዚያም ፈርዖን መሴን አስጠርቶ “ሄዳችሁ እግዚአብሔርን” (ያህዌ) አምልኩ፤ ሴቶቻችሁና ልጆቻችሁ ሳይቀሩ አብረዎችሁ ይሂዱ፤ በጎቻችሁና ፍየሎቻችሁና የጋማ ከብቶቻችሁ ብቻ እዚሁ ይቅሩ” አለው።

²⁵ መሴም እንዲህ አለው፤ “ለአምላካችን ለእግዚአብሔር (ያህዌ) መሥዋዕትና የሚቃጠል መሥዋዕት እንድንገዛቀ ፍቀድልን፤²⁶ እንሰራቸን ሁሉ አብረው መሄድ አለባቸው። አንድ ሰኩና እንኳን አይቀርም። ከእንሰራቸን መካከል ለአምላካችን ለእግዚአብሔር (ያህዌ) አምልኮ የምናቀርባቸው ይኖራሉ፤ ሆኖም እዚያ ከመድረሳችን በፊት እግዚአብሔርን (ያህዌ) ለማምለክ የምናቀርባቸው እንሰሳት የትኞቹ እንደ ሆኑ አስቀድመን ለይተን ግወቅ አንችልም።”

²⁷ ነገር ግን እግዚአብሔር (ያህዌ) የፈርዖንን ልብ አደነደነ፤ ፈርዖንም ሕዝቡን መልቀቅ አልፈቀደም።²⁸ ፈርዖን መሴን “ከፊቴ ጥፋ! ሰማ! ሁለተኛ እኔ ዘንድ እንዳትደርስ! ፊቴን ባየህበት በዚያ ቀን ፈጽመህ እንደምትሞት ዕወቅ” አለው።

²⁹ መሴም “እንዳልከው ይሁን! እኔም ዳግመኛ በፊቴህ አልደርስም” አለው።

በበኩሮች ላይ የወረደ መቅሠፍት

11 እግዚአብሔር (ያህዌ) መሴን እንዲህ አለው፤ “በፈርዖንና በግብፅ ላይ እንድ ሌላ መቅሠፍት አወርድባቸዋለሁ፤ ከዚያም በኋላ ፈርዖን ይለቃችኋል፤ ሲለቃችሁም አንዳችሁን ሳያስቀር ያስወጣችኋል። ለእስራኤል ሕዝብ ለወንዶቹም ሆነ ለሴቶቹ የብርና የወርቅ ዕቃዎች ከየኮረቤቶቻቸው ስጡን ብለው እንዲወስዱ ንገራቸው።³ እግዚ አብሔርም (ያህዌ) እስራኤላውያን በግብፃውያን ዘንድ ጥገሰ እንዲያገኙ አደረጋቸው። መሴም በግብፅ ምድር በፈርዖን ሽማግሌትና በመላው ሕዝብ ዘንድ እጅግ የተከበረ ሰው ሆነ።

11+5 በኩር ሆኖ የተወለደ ይሞታል፤ እግዚአብሔር ራሱ የእያንዳንዱን ቤተሰብ የመጀመሪያ ልጅ በመሆኑም የመጨረሻውን ፍርድ በግብፅ ላይ ያመጣል። የመጀመሪያ ልጅ የቤተሰብን ተስፋና ሕልም ዳር ያደርሳል ተብሎ ይታመን ስለነበር ድርጊቱ ለገብፃውያን እጅግ አስፈሪ ነበር። የእግዚአብሔር ፍርድ ገብፃውያን ከፈጸሙት በመቶ ጋር፤ የሚመጣጠን ነበር። ለቤተሰቡ የግብፅ ላይ የነበረውን ጭክናና ሕፃን ወንዶች ልጆችን ወደ ውሃ ሲጥሉ በእግዚአብሔር “በኩር” ላይ ያሰነሡት ስደት መግለጫ ነበር (4፡22)፤ ገብፃውያን ያዉዱት የዘሩትን ነው።

10+22
መዝ105፡28፤
ኢሳ13፡10፤
45፡7፤ 50፡3፤
ራእ16፡10
10+23 ዘፀ8፡22፤
አሞ4፡7
10+24 ቀ8-10፤
ዘፍ45፡10፤ ዘፀ8፡8
10+25 ዘፍ8፡20፤
ዘፀ18፡12
10+27 ዘፀ4፡21
10+29 ዘፀ11፡8፤
ብ11፡27
11+1 ዘፀ3፡20፤
6፡1
11+2 ዘፀ3፡21፤22
11+3 ዘፍ39፡21፤
ዘፀ34፡11
2፡20-7፡98፤13፤
22፡44፤ 23፡1፤
አስ9፡4፤
መዝ89፡27

11+4
ዘፀ12፡23፤29፤
ኢየ34፡20፤
መዝ81፡5
11+5 ዘፀ4፡23፤
ኢሳ47፡2
11+6 ዘፀ12፡30፤
ምሳ21፡13፤
አሞ5፡17
11+7 ዘፀ8፡22
11+8 ዘፀ12፡31-
33፤ ብ11፡27
11+9 ዘፀ3፡20፤
7፡4
11+10 ዘፀ4፡21፤
ሮጪ2፡5
12+2 ቀ8፡18፤
ዘፀ13፡4፤ 23፡15፤
34፡18፤ 40፡2፤
ዘፀ16፡1
12+3 ቀ8፡21፤
ግር14፡12፤
14፡ር5፡7

“ከዚህ በኋላ መሴ እንዲህ አለ፤ “እግዚአብሔር (ያህዌ) የሚለው ይህ ነው፤ ‘እኩሉ ሌሊት ሲሆን በመላው የግብፅ ምድር ላይ አልፋለሁ።’⁵ በዙፋኑ ላይ ከተቀመጠው ከፈርዖን ልጅ አንሥቶ የወፍሬ መጅ ገፈ እስከ ሆነችው እስከ ባሪያይቱ ልጅ ድረስ በግብፅ ምድር በኩር ሆኖ የተወለደ ወንድ ልጅ ሁሉ ይሞታል፤ እንዲሁም የቀንድ ከብቱ በኩር በመላው ያልቃል።⁶ በግብፅ ምድር ሁሉ ከዚህ በፊት ያልተሰማ ወደ ፊትም የማይሰማ ታላቅ ዋይታ ይሆናል።⁷ በእስራኤላውያን ዘንድ ግን በሰውም ሆነ በእንስሳት ላይ ውሻ እንኳ አይጮኽባቸውም።” በዚህም እግዚአብሔር (ያህዌ) በግብፃውያንና በእስራኤላውያን መካከል ልዩነት የሚያደርግ መሆኑን ታውቃላችሁ። ጭማምትህ በመላው ወደ እኔ ይመጣል፤ እጅ እየነሡም ‘አንተም ሆነህ የምትመራቸው ሰዎች በመላው ውጤልን’ ብለው ይለምኑኛል፤ እኔም ከዚያ በኋላ እሂዳለሁ።” ከዚያም መሴ በታላቅ ቁጥጣ ከፈርዖን ዘንድ ወጣ።

³ እግዚአብሔር (ያህዌ) መሴን “ድንቅ ሥራዎቹ በግብፅ ምድር በብዛት ይታዩ ዘንድ ፈርዖን እናንተን አይሰማችሁም” አለው።⁴ መሴና አርገም እነዚህን ድንቅ ታምራት በፈርዖን ፊት አደረጉ። ነገር ግን እግዚአብሔር (ያህዌ) የፈርዖንን ልብ አደነደነ፤ ፈርዖንም እስራኤላውያን ከአገሩ ለቀው እንዲሄዱ አልፈቀደም።

የፋሲካ በዓል

12፡14-20 ተጓ ምብ — ዘሌ 23፡4-8፤ ዘጉ 28፡16-25፤ ዘዳ 16፡1-8

12 እግዚአብሔር (ያህዌ) መሴንና አርገም በግብፅ እንዲህ አላቸው፤ “ይህ ወር ለእናንተ የወር መጀመሪያ የዓመቱም መጀመሪያ ይሁንላችሁ።³ ለመላው የእስራኤል ሕዝብ ይህንን ንገሩ፤ ይህ ወር በግብ በአሥረኛው ቀን እያንዳንዱ ሰው አንዳንድ ጠቦት ለቤተሰቡ፤ አንዳንድ ጠቦት ለአባቱ ቤት ያዘጋጁ።⁴ ማንኛውም ቤተሰብ ለአንድ መላው ጠቦት ቁጥፋ አንስተኛ ከሆነ፤ በግብፅ ቦታ ያሉትን ሰዎች ቁጥፍ እስከ ቅርብ ከሆነው ጋር መካፈል ይኖርበታል፤ እያንዳንዱ ሰው

12+2 ለእናንተ የወር መጀመሪያ የዓመቱም፤ ምዕ 12 የፋሲካን በዓል (ቀ 1-14፡21-28) እና የቂጣን በዓል (ቀ 15-20) ይገልጻል። እነዚህ በዓላት የተመሠረተ በዘፀአት ጊዜ በተፈጸሙት የመጀመሪያው ፋሲካ ሁነቶች ላይ ነው (ምዕ 12-14)። ፋሲካው ለእስራኤል አዲስ ጅማሪን ስለሚያስበር የተፈጸመበት ወር (በኢትዮጵያ አቂባጣጠር ከመጋቢት-ሚያዝያ) ለሕዝቡ የዓመቱ የመጀመሪያ ወር ይሆናል። ይህም እስራኤላውያን የእግዚአብሔር ሕዝብ ሆነው ሕልውና ያገኙት በእርሱ የበረታ የቤዛ ክንድ ከግብፅ ነጻ በመጡበት ወቅት እንደሆነ ለማስገንዘብ ነው።

በሚበላው መጠንም ምን ያህል ጠበት እንደሚያስፈልግ መወሰን ይኖርባቸዋል። ምንምትመርጡት ጠበት በግ ወይም ፍየል ሊሆን ይችላል፤ ነገር ግን ምንም ነውር የሌለበትና አንድ ዓመት የሞላው ተባብሮ መሆን አለበት። ዓራ በገባ እስከ አሥራ አራተኛው ቀን ድረስ ጠብቋቸው። በዚያ ምሽት ጀምሮ ስትጠልቅ የእስራኤል ሕዝብ ሁሉ ይረዱቸው። ገዢያም ከደሙ ወስደው የጠባቂዎቹ ሥጋ የሚበላ በትን የእያንዳንዱን ቤት ደጃፍ መቃንና ጉበን ይቀበሉ። ይሥጋውንም በዚያችው ሌሊት በእሳት ላይ ጠብሰው ከመራራ ቅጠልና ካልቦካ ቂጣ ጋር ይብሉት። ያጥፊውን ሥጋ ወይም ቅቅሉን አትብሉ፤ ነገር ግን ሜንቅላቱን እግሮቹን ሆድ ዕቃውን በእሳት ላይ ጠብሳችሁ ብሉት።¹⁰ ከሥጋው ተርፎ አይደር፤ ያደረ ቢኖር ግን በእሳት ይቃጠል።¹¹ ስት በሉም ልብሳችሁን ለብሳችሁ፤ ባጭር ታጥቃችሁ፤ ማማችሁን አድርጋችሁ በትራችሁን ይዛችሁ በዋድሬያ ብሉት፤ የእግዚአብሔር (የወ) ፋሲካ ነው።¹² እኔም በዚያች ሌሊት በግብፅ ምድር ላይ አልፋለሁ፤ ከሰውም ከእንስሳም የተወለደውን የበኩር ልጅ ሁሉ እንደሳለሁ፤ የግብፅን አማልክት ሁሉ እፈርድባቸዋለሁ፤ እኔ እግዚአብሔር (የወ) ነኝ።¹³ ደሙም ያሳችሁበትን ቤት ለይቶ የሚያሳይ ምልክት ይሆንላችኋል፤ እኔ ደሙን በማይበት

12+5 ዘፀ29+1፤ ዘሌ1+3፤ 3+1፤ 4+3፤ 22+18-21፤ 23+12፤ ዘጥ6+14፤ 15+8፤ 28+31፤ ዘዘ15+21፤ 17+1፤ 49+14፤ 18፤ 11+9፤ 12+6 ፋ19፤ ዘዘ16+12፤ ዘሌ23+5፤ ዘጥ9+1-3፤5፤11፤ ዘዘ16+4፤6፤ ሊሉ5+10፤ 2ዜ530+2፤ 12+7 ፋ13፤23፤ ሕ19+6፤ 12+8 ፋ10፤19-20፤ ዘዘ13+3፤ 16+19፤ 23+18፤ 34፤25፤ ዘሌ7+15፤ ዘጥ9+11፤12፤ ዘዘ16+3፤4፤7፤ 2ዜ535+13፤ 1ፋፍ5+8፤ 12+9 ዘፀ29+13፤17፤22፤ ዘሌ3+3፤ 12+10 ፋ8፤ ዘዘ13+7፤ 29+34፤ ዘሌ22+30፤ ዘዘ16+4፤ 12+11 ፋ13፤21፤ 27፤33፤43፤ ዘሌ23+5፤

ጊዜ እናንተን አልፋለሁ፤ ግብፅን ስቀጣ መቅሠፍቱ አይደርስባችሁም።¹⁴ ይህን ቅን መታሰቢያ ታደርጉታላችሁ፤ በሚቀጥሉት ትውልዶች ሁሉ ቋሚ ሥርዐት ሆኖ የእግዚአብሔር (የወ) በዓል እድርጋችሁ ታከብሩታላችሁ።¹⁵ ለሰባት ቀናት እርሾ የሌለበትን ቂጣ ብሉ፤ በመጀመሪያው ቀን እርሾን ሁሉ ከቤታችሁ አስወግዱ፤ በዚህ ሰባት ቀናት እርሾ ያለበትን ቂጣ የበላ ማንኛውም ሰው ከእስራኤል ይወገድ።¹⁶ በመጀመሪያውና በሰባተኛው ቀን የተቀደሰ ጉባዔ አድርጉ። በእነዚህ ቀናት ምንም ዕይነት ሥራ አትሥሩ፤ የምትወፍት ሥራ ቢኖር ለእያንዳንዱ ምግብ ማዘጋጀት ብቻ ይሆናል።¹⁷ የቂጣን በዓል አከብሩ፤ ሰራዊታችሁን ከግብፅ ምድር ያወጣሁት በዚች ዕለት ነውና። ይህን ዕለት ለሚቀጥለው ትውልድ ቋሚ

12+11 ዘጥ9+24፤ 28+16፤ ዘዘ16+13፤ ሊሉ5+10፤ 27፤23+21፤23፤ 2ዜ530+1፤ ዘ6+19፤ ሊላ31+5፤ 48+20፤ 52+12፤ ሕ145+21፤ 12+12 ፋ29፤ ዘዘ4+23፤ 6+2፤ 13+15፤ 15+11፤ 18+11፤ ዘጥ33+4፤ 2ዜ52+5፤ መዝ95+3፤ 97+9፤ 135+5፤ ሊላ101+33፤ 19+1፤ 31+8፤ 37+36፤ ሕ143+12፤ 44+8፤ አዎ5+17፤ 12+13 ፋ11፤ 23፤ ዘዘ 8+23፤ 41+128፤ 12+14 ፋ17፤24፤ ዘዘ13+5፤10፤9፤ 23+14፤ 27+218፤ 32+5፤ ዘሌ3+17፤ 10+9፤ 16+29፤ 17+7፤ 23+14፤ 24+3፤ ዘጥ18+23፤ 12+15 ዘፍ17+14፤ ዘዘ13+6፤7፤ 23+15፤ 34+18፤ ዘሌ23+6፤ ዘጥ28+17፤ ዘዘ16+3፤ 1ፋፍ5+7፤ 12+16 ዘጥ29+35፤ 12+17 ፋ41፤ ዘዘ6+6፤26፤ 13+3፤ 23+15፤ 34+18፤ ዘሌ3+17፤ 19+36፤ ዘዘ16+16፤ 2ዜ58+13፤ 30+21፤ ዘ6+22፤ ማቴ26+17፤ ሉቃ22+1፤ ሐሥ12+3፤

12+7 ከደሙ ወስደው፤ የፋሲካው በግኛ ደሙ “የዓለምን ንጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ” ስለሆነው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስና ስለ ፊሰሰው ደሙ ያመለክታሉ (ዮሐ 1፡29፡36፤ ከኢሳ 53፡7፤ ከሐሥ 8፡32-35፤ ከ1ፋፎ 5፡7፤ ከራኦ 13፡8 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 129 ላይ፤ “የራሲካ ስያል” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።) 12+8 ከመራራ ቅጠልና ካልቦካ ቂጣ፤ ያልቦካ ቂጣ ምን ማለት እንደ ሆነ “ፋሲካ” በሚል ርእስ በገጽ 129 ላይ፤ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ። “የራሲካ ስያል” የሚለው በግብፅ በባርነት ጊዜ የነበሩበትን መራራ ሕይወት ያመለክታል (ከዮሜ 6፡21 ጋር ያነጻጽሩ)። 12+11 ባጭር ታጥቃችሁ፤ ማማችሁን አድርጋችሁ፤ ይህ ምስል የእግዚአብሔር ሕዝብ የሚፈልግበትን ቁርጠኛና አስቸኳይ ታዛዥነት ያመለክታል። 12+14 ቋሚ ሥርዐትን፤ ፋሲካ የታሰበው ዓመታዊ በዓል እንዲሆን ነበር። የአዲስ ኪዳን አማኞች ባህታ አራት የሚያደርጉት የማያቋርጥ ሥርዐት የፋሲካውን ትንቢታዊ ጠቀሜታ ቀጣይ አድርጎታል (ማቴ 26፡26 እና ማጥ፤ 1ፋፎ 11፡24-25 እና ማጥ ይመልከቱ፤ ከ1ፋፎ 5፡7-8 ጋር ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም በገጽ 129 ላይ፤ “የራሲካ ስያል” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።) 12+15 ከእስራኤል ይወገድ፤ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ሆነ ብሉና ፈቅዶ መናቅ መለኮታዊ ፍርድን ያስከትላል (ፋ 19 ይመልከቱ)። ጥፋት የተገኘበት ሰው ከኪዳኑ ሕዝብ በሞት ወይም በመባረር ይወገድ ነበር (ለምሳሌ 31፡14)። በተመሳሳይም ሁኔታ በአዲስ ኪዳን የክርስቶስን ጌትነት ንቀው የንጢአትን እርሾ ለመብላት

ምርጫ የሚያደርጉ ሁሉ በክርስቶስ ከሚገኘው ጸጋና ድነት ይወገዳሉ (በገጽ 1962 ላይ፤ “ከሐደት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)። 12+17 የቂጣን በዓል፤ ከፋ 15-20 ባለው ክፍል ላይ እስራኤላውያን ከነፃነት ምድር ሲገቡ ማክበር ስለሚገባቸው የቂጣ በዓል ተገልጿል። ይህ በዓል እስራኤላውያን ከግብፅ በተቤዠረት ላይ የተመሠረተውን የእግዚአብሔርን ሕዝብ መቀደስ ያመለክታል። በዚህ ዐውድ መሠረት የሊጥን መብት የሚያስከትለው እርሾ ንጢአትን ሲያመለክት፤ ያልቦካ ቂጣ ደግሞ ንስሐን፤ ንጢአትን መቃወምንና ለእግዚአብሔር መለየትን ያመለክታል (13፡7 እና ማጥ ይመልከቱ)። (1) እርሾ ሁሉ (ማለትም በዓለም ያለ ንቅዕትና ንጢአት) ከእስራኤላውያን ቤቶች መወገድ ሲኖርበት፤ ያም እግዚአብሔር ካደረገላቸው ነገር የተነሣ (13፡8-9) አማኞች እንደ መሆናቸው መጠን ሕይወታቸውንና ቤታቸውን ለእርሱ መለየታቸውን (ፋ 15-16) ያመለክታል። አዲስ ኪዳን የቂጣ በዓልንና አማኞች ተንኮልንና ክፋትን አስወግደው በቅንነትና በእውነት ከመኖራቸው ጋር ያስተሳስረዋል (1ፋፎ 5፡6-8)። (2) በእውነተኛ እምነት ክንጢአት ወደ እግዚአብሔር አለመመለስ መለኮታዊ ፍርድን የሚያስከትል ሲሆን፤ ይህም የእግዚአብሔር የኪዳን ተስፋና ድነት መወገድን ያመጣል (የቀደመውን ማብራሪያ ይመልከቱ)። (3) የፋሲካው መብል የቂጣ በዓል መጀመርን ሲያመለክት (ፋ 6፡8-19)፤ ለተሠዋው በግ ሊኖር የሚገባውን የእምነትንና የመታዘዝን አስፈላጊነት በአጂጋሪ ያሳያል። አማኞች ለንበሐ እንዲሁም ሕይወታቸውን በትሕትና ለእግዚአብሔር ለመኖር ራሳቸውን አሳልፈው ሰጥተዋል።

የፋሲካ በዓል

ዘፀ 12:11 “በትበለም ልብሳችሁን ለብሳችሁ፣ ባጭር ታጥቃችሁ፣ ጫማችሁን አድርጋችሁ በትራችሁን ይዛችሁ በጥድፊያ ብሉት፣ የእግዚአብሔር ፋሲካ ነው።”

ታሪካዊ ዳራ፤ እስራኤላውያን ከግብፅ ከወጡበት ከ1445 ዓ.ቅ.ክ. እንሥቶ ከጊዜ በኋላ አይሁድ የተባሉት ዕብራውያን በየዓመቱ በጸደይ ወቅት ይህን የፋሲካ በዓል ያከብሩታል።

በግብፅ ምድር ከአራት መቶ ዓመት በላይ በጭቁና ከኖሩ በኋላ እግዚአብሔር የአብርሃምን፣ የይስሐቅንና የያዕቆብን ትውልድ ከባርነት ነጻ ሊያወጣ ተነሣ። የዚህ መውጣት መሪ ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር ሙሴን አስነሥቶ ሾመው (ዘፀ 3—4)። የእግዚአብሔርንም ጥሪ በመቀበል፣ በእምነትም ትእዛዝ መሠረት ፈርዖንን፣ “ሕዝቤን ልቀቅ” ይልሃል በማለት ተገዳደረው። ሙሴም እግዚአብሔር በነገሩ መጨከንን ፈርዖን ይገነዘብ ዘንድ በእግዚአብሔር ንይል በግብፅ ላይ የፍርድን መቅሠፍት አመጣ። በዚህ ሁሉ መግት ውስጥ ፈርዖን በየመሐሉ እስራኤላውያንን አለቃለሁ ይልና መቅሠፍቱ መለስ ሲል ደግሞ እንደገና ውሳኔውን ይለውጣል። ይሁን እንጂ ለግብፃውያን እስራኤላውያንን ከመልቀቅ በቀር ምንም ዓይነት አማራጭ የማይሰጠው የመጨረሻውና ዐሥረኛው መቅሠፍት እውን የሚሆንበት ጊዜ መጣ። እግዚአብሔር በምድረ ግብፅ ሁሉ፣ “ከሰውም ከእንስሳም የተወለደውን የበኮር ልጅ ሁሉ” (ዘፀ 12:12) የሚገድለውን አጥፊውን መልአክ ሳከ።

እስራኤላውያንም በግብፅ ምድር ነዋሪዎች ስለነበሩ ከዚህ አጥፊ መልአክ እንዴት ሊያመልጡ ይችሉ ይሆን? እግዚአብሔር ለሕዝቡ የተለየ ትእዛዝ ሰጠ። ይህን ትእዛዝ ማክበርም ለእያንዳንዱ ዕብራዊ ቤተሰብና ለበኮር ወንድ ሁሉ ጥበቃን ያስገኝ ነበር። ይኸውም እያንዳንዱ ቤተሰብ አንድ ዓመት የሞላው ተባዕትና ነውር የሌለበት በግ የአቢብ ወር በገባ በዐሥራ አራተኛው ቀን ጀንበር ሲጠልቅ እንዲያርድ ነበር። አነስተኛ ቀጥር ያላቸው ቤተሰቦችም አንድ በግ ሊጋሩ ይችሉ ነበር (ዘፀ 12:4)። የታረደው ጠቦት ደም በከፊል ባህሉቱ ግራ ቀኝ ጉባኖች ላይና በመቃኖቹ ላይ መረጨት ነበረበት። አጥፊው ባለፈ ጊዜ በእርዱ ደም የተረጨትን ቤቶች አልፎአቸው ይሄዳል (ሰላሚ ለእንዲህ ዐይነቱ ሁኔታ በዕብራይስጥ “ፔሳህ” የሚል ስያሜ ተሰጠው)፣ ትርጓሜውም “አልፎ መሄድ”፣ “ለሎ መሄድ” ወይም “ማትረፍ” ማለት ነው። ከታረደው በግ ደም የተነሣም እስራኤላውያን የግብፅን በኮር ለመግደል ከመጣው፣ የሞት ፍርድ ተጠብቀዋል። እግዚአብሔር የደሙን ምልክት ትእዛዝ የሰጠው እስራኤላውያን ከግብፃች መለዩት አቅቶት ሳይሆን፣ ሕዝቡን የመታዘዝን አስፈላጊነትና በደሙ ስለሚገኘው ቤዛነት ያስተምር ዘንድ ነው። ይኸውም ከዓመታት በኋላ የዓለምን ሁሉ ነጢአት ስለሚያሰወግደው “የእግዚአብሔር በግ” ለማዘጋጀት ነበር (ዮሐ 1:29)።

በዚያች የተለየች ምሽት እስራኤላውያን ባጭር ታጥቀው ለመሄድ መዘጋጀት ነበረባቸው (ዘፀ 12:11)። የተሰጣቸውም ትእዛዝ ጠቦቱን መቀቀል ሳይሆን ሥጋውን ጠብሰው ከመራራ ቅጠልና ካልባክ ቂጣ ጋር ይበሉት ዘንድ ነው። እንግዲህ ምሽቱ በቀረበ ጊዜ ግብጻውያን መጥተው ዕብራውያኖቹ አገራቸውን ለቀው እንዲሄዱ ሲለምኑአቸው በጥድፊያ በልተው ይሄዳሉ። ሁሉም ነገር በእርግጥ ጌታ እንደተናገረው ሆነ (ዘፀ12:29-36)።

ፋሲካ በእስራኤላውያን (በዕብራውያን) ታሪክ፣ እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ ከዚያን ጊዜ አንስቶ ፋሲካ ቋሚ “የመታሰቢያ ሥርዐት” (ዘፀ 12:14) ይሆን ዘንድ ባዘዘው መሠረት፣ ሕዝቡ በየጸደይ (በዓመቱ መጀመሪያ) ፋሲካን ያከብራል። ይሁን እንጂ ያ የመታሰቢያ መሥዋዕት ነበር። ዋነኛው መሠረታዊ መሥዋዕት ግን በግብፅ የተደረገው የመጀመሪያው መሥዋዕት ነበር። የቤተ መቅደሱ ሕንጻ ከመሠራቱ በፊት፣ እስራኤላውያን በፋሲካ ዕለት ከየቤተሰባቸው ጋር በመሆን እርሾን ሁሉ ከቤታቸው አስወግደው ጠቦት በማረድ መራራ ቅጠል ይበሉ ነበር። ከሁሉም ዋነኛው ነገር ግን ከግብፅ ምድር ከፈርዖንም ባርነት አባቶቻቸው በሚያስደንቅ መውጣት እንዴት እንደወጡ ታሪኩን መናገራቸው ነበር። እንግዲህ ዕብራውያን በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ እግዚአብሔር ከግብፅ እንዴት እንደተቤገባቸውና እንደታደጋቸው ከትውልድ እስከ ትውልድ ያስታውሳሉ (ዘፀ 12:26 እና ማብ ይመ)። ቤተመቅደሱ ከተሠራ በኋላ ግን እግዚአብሔር የፋሲካው በዓልም ሆነ የጠቦቱ እርድ በኢየሱሳሌም እንዲፈጸም አዘዘ (ከዘጸ 16:1-6 ጋር ያነጻጽሩ)። የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በርካታ ጊዜ ልዩ የፋሲካ ክብር

በዓል በቅድስቲቱ ከተማ እንደተፈጸመ አስፍረዋል (ለምሳሌ፣ 2ኛ 23፥21-23፣ 2ዜና 30፥1-20፣ 35፥1-19፣ ዕዝ 6፥19-22)።

በአዲስ ኪዳን ዘመንም እንዲሁ የፋሲካ በዓል በአይሁድ ይከበሩ ነበር። በኢየሱስ የልጅነት ታሪክ ውስጥ ይህ ነገር በቅዱሳት መጻሕፍት ተጠቅሶ የሚገኘው ኢየሱስ የዐሥራ ሁለት ዓመት ልጅ ሳለ ወላጆቹ የፋሲካን በዓል ለማክበር ወደ ኢየሱሳሌም ይዘውት በሄዱበት ጊዜ ብቻ ነበር (ሉቃ 2፥41-50) ከዚያም በኋላ ባለው ሕይወቱ ፋሲካን ለማክበር በተደጋጋሚ ወደ ኢየሱሳሌም ይሄድ ነበር (ምሳሌ፣ ዮሐ 2፥13)። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሊሞት ጥቂት ሲቀረው ከደቀመዛሙርቱ ጋር ያደረገው የመጨረሻ እራት የፋሲካ እራት ነበር (ማቴ 26፥1-2፣17-29 ይመ) ኢየሱስ ራሱ ለሚያምኑት ሁሉ ከነጢአትና ከሞት የሚያድን የፋሲካ በግ ሆኖ (1ቆሮ 5፥7 ጋር ያነጻጽሩ) በመስቀል ላይ የሞተው በፋሲካ ዕለት ነው።

መሠረታዊ ጉዳዩ በመጠኑ የተለየ ቢሆንም አይሁድ አሁንም የፋሲካን በዓል ያከብራሉ። አሁን በዘጸ16፥1-6 ትእዛዝ መሠረት ጠቦት የሚታረድበት ቤት መቅደስ አሁን በኢየሱሳሌም ባለመኖሩ፣ የአሁኖቹ አይሁድ “ቤደር” ብለው የሚጠሩት በዓል የሚከበረው ያለጠቦት መሥዋዕት ነው። ይሁን እንጂ አሁንም ቢሆን ቤተሰብ ይሰበሰባል፣ በሥርዐታቸው መሠረት እርሾን ከቤት ያስወግዳሉ፣ ከግብፅ የወጡበትን ታሪክም አባቶች ለቤተሰቡ ይነግራሉ።

ፋሲካና ኢየሱስ ክርስቶስ፣ ይህ የአይሁድ ፋሲካ፣ ለክርስቲያኖች ሰፊ በሆነ ትንቢታዊ ትእምርትነቱ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ አሻግሮ የሚያመለክት ነው። አዲስ ኪዳን፣ እነዚህ የአይሁድ በዓላት በቀጥታ “ሊመጡ ላሉ ነገሮች ጥላ” በመሆን በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ስለሚገኘው መዳን በግልፅ ያስተምራል (ዌላ 2፥16-17፣ ዕብ 10፥1)። በዘፀአት 12 ላይ ስለ አዳኞችንና ለእኛም ስላለው ፈቃድ የሚያስታውሰንን የሚከተለውን ሕሳብ ይመለከቱ። (1) የፋሲካው ክንውን ዋነኛውና መሠረታዊው ነገር የእግዚአብሔር የማዳን ጸጋ ነው። እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ ምድር ነጻ ያወጣው ስለተገባቸው ሳይሆን፣ ስለ ወደዳቸው ለገባውም ኪዳን ታማኝ ስለሆነ ነው። (ዘጸ 7፥7-10 ይመ) በተመሳሳይም መንገድ ከክርስቶስ የተቀበልነው ድኑት ወደ እኛ የመጣው በአስገራሚው የእግዚአብሔር ጸጋ በኩል ነው (ኤፌ 2፥8-10፣ ቲቶ 3፥4-5 ይመ)።

(2) በየመቃኑ ላይ የተረጨው ደም ዓላማው የእያንዳንዱን ቤት በኩራት ከሞት ለመጠበቅ ነበር፣ ይህም በመስቀል ላይ እኛን ከሞትና ከነጢአታችን የተነሣ ከመጣው ከእግዚአብሔር ቀጣ ሊያድነን የፈሰሰውን የክርስቶስ ደም ያመለክታል (ዘፀ 12፥13፣23፣27፣ ዕብ 9፥22)።

(3) የፋሲካው በግ በበኩድ ምትክ የተረበ “መሥዋዕት” ሆኖ አገልግሎአል (ዘፀ 12፥27)። ይህ መሥዋዕት በአማኝ ምትክ የተፈጸመውን የክርስቶስን ሞት ያመለክታል (ሮሜ 3፥25 እና ማሳ ይመ)። ጳውሎስ ክርስቶስ በቀጥታ ለእኛ የተሠዋ የፋሲካ በግ መሆኑን በግልፅ ያስተምራል (1ቆሮ 5፥7)።

(4) እንዲሞት የሚመደበው ተባቦት ጠቦት “ነውር የሌለበት” ሊሆን ይገባል (ዘፀ 12፥5)፣ ይህም ጠቦት ፍጹም የሆነው የእግዚአብሔር ልጅ ክርስቶስን ንጢአት የሌለበት መሆኑን የሚያመለክት ነው (ዮሐ 8፥46፣ ከዕብ 4፥15 ጋር ያነጻጽሩ)።

(5) የጠቦቱ ሥጋ መበላት የሚወክለው የእስራኤል ማንበረሰብ ከሥጋዊ ሞት ከአዳናቸው ከጠቦቱ ሞት ጋር አንድ መሆናቸውን ነው። በተመሳሳይ መንገድ የጌታን እራት መከፈላችን፣ ከመንፈሳዊው ሞት ከአዳናን ከክርስቶስ ሞት ጋር መተባበራችንን ያመለክታል (1ቆሮ 10፥16-17፣ 11፥24-26)። ልክ እንደ መጀመሪያው መሥዋዕት ማለትም እንደ ፋሲካው መሥዋዕት ሁሉ የአንድ ጊዜው የክርስቶስ የመስቀል ሞት ብቻ ከነጢአትና ከሞት ያድናል። እኛ የጌታን ራት የምንካፈለው በማስታወሻነቱና ለጌታም ባለው መታሰቢያነት ነው (1ቆሮ 11፥24)።

(6) በየመቃኑ ላይ የተደረገውም የደም መርጨት የተከናወነው በእምነትና በመታዘዝ ሲሆን (ዘፀ 12፥28 ይመ፣ ከዕብ 11፥28 ጋር ያነጻጽሩ)፣ ይህም የእምነት ምላሽ በደም የሆነውን ቤዛነት አስገኝቶአል (ዘፀ 12፥7፣13)። በክርስቶስ ኢየሱስ ደም የሚገኘው ድኑት እውን የሚሆነው “በእምነት አማካይነት ወደሚገኘው መታዘዝ” ሲደረስ ብቻ ነው (ሮሜ 1፥5 ይመ፣ ከሮሜ 16፥25 ጋር ያነጻጽሩ)።

(7) የፋሲካው በግ የሚበላው እርሾ ከሌለው ቁጣ ጋር ነበር (ዘፀ 12፥8)። እርሾ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አብዛኛውን ጊዜ የሚወክለው ንጢአትንና መበስበስን እንደመሆኑ መጠን (ዘፀ 13፥7 እና ማሳ፣ ማቴ 16፥6 እና ማሳ፣ ማር 8፥18 እና ማሳ ይመ)፣ እንዲሁም ይህ እርሾ፣ የዳኑትን እስራኤላውያን ከግብጽ መለየታቸውን ያመለክታል። ስለዚህ እርሾን ማስወገድ ከዓለምና ከነጢአት መለየት ማለት ነው (ዘፀ 12፥15 እና ማሳ ይመ)። በተመሳሳይ ሁኔታ፣ የዳኑት የእግዚአብሔር ሕዝቦች ራሳቸውን ከነጢአተኛው ዓለም በመለየት ለእግዚአብሔር

ብቻ ያለዝ ዘንድ ተጠርተዋል (በገጽ 1826 ላይ፣ «የእማኞች መለየት» የሚለውንና በገጽ 2022 «ክርስቲያን ከዓለም ጋር ያለው ግንኙነት» በሚል ርእስ የቀረቡትን የትኩረት ጽሑፎች ይመ)።

ሥርዐት በማድረግ አክብሩት።¹⁸ከመጀመሪያው ወር ከአሥራ አራተኛው ቀን ምሽት እስከ ሃያ አንደኛው ቀን ምሽት ድረስ እርሾ የሊለበት ያልቦካ ቂጣ ትበላላችሁ።¹⁹ለሰባት ቀን እርሾ በቤታችሁ አይኑር፤ መጽተኛም ሆነ የአገር ተወላጅ እርሾ ያለበትን ቂጣ የበላ ከእስራኤል ማኅበር ይወገድ።²⁰እርሾ ያለበትን ምንም ነገር አትብሉ፤ በምትኖሩበት ስፍራ ሁሉ ያልቦካ ቂጣ ነጪ መብላት ያለባችሁ።

²¹ከዚያም ሙሴ የእስራኤልን ሕዝብ አለቆች በሙሉ አስጠርቶ እንዲህ አላቸው፤ "ቶሎ ሄዳችሁ ለየቤተሰቦቻችሁ የሚሆን ጠቦት መርጣችሁ የፋሲካን በግ እረዱ።²²ከዚያም ጭብጥ የሂዕድ ቅጠል በመውሰድ፤ በሳህን ውስጥ ካለው ደም ነክራችሁ የየቤቶቻችሁን ጉበንና ግራ ቀኝ መቃኑን ቀቡ። ከእናንተ አንድም ሰው እስኪነጋ ድረስ ከቤቱ አይውጣ።²³እንዲሁም (ሥፊ) ግብፃውያንን ለመቅሠፍ በምድሪቱ ላይ በግብፃውያኖቹ ጊዜ በጉበኑና በመቃኑ ላይ ያለውን ደም ሲያይ ያንን ደጃፍ አልፎ ይሄዳል፤ ቀጣፊውም ወደ ቤታችሁ ገብቶ እንዳይገደላችሁ ይከለክለዋል።

²⁴እናንተም ሆነ ልጆቻችሁ ይህን መመሪያ ቋሚ ሥርዐት አድርጋችሁ ትታዘዛላችሁ።²⁵እንዲሁም (ሥፊ) እስጣችኋለሁ ብሎ በገባው ቃል መሠረት ወደ ምድሪቱ ስትገቡ ይህን ሥርዐት ጠብቁ።²⁶ልጆቻችሁ ስለ ሥርዐቱ ምንነት ሲጠይቁችሁ፤ ²⁷እንዲሁም ያንን በቀጠፊ ጊዜ በግብፅ ምድር የእስራኤላውያንን ቤት አልፎ በመሄድ ቤታችንን ላትረፈ፣ ለእንዲሁም (ሥፊ) የፋሲካ መሥዋዕት ነው ብላችሁ ንገሯቸው።" ከዚያም ሕዝቡ አገንብሰው ሰገዱም።²⁸እስራኤላውያንም እንዲሁም (ሥፊ) ሙሴንና አሮንን እንዳዘዛቸው አደረጉ።

²⁹እኩለ ሌሊት ላይ እንዲሁም (ሥፊ) በግብፅ ምድር በዙፋን ላይ ከተቀመጠው ከፈርዖን የበኩር አልፎ ጀምሮ በጨለማ እስር ቤት ውስጥ እስካለው እስረኛ የበኩር ልጅ ድረስ ያለውንና የእንስሳቱን በኩሮች ሁሉ ቀሠፋቸው።³⁰ፈርዖን፤ ሹማምቱና የግብፅ ሕዝብ በሙሉ ሌሊቱን ከመኝታቸው ተነሡ፤ እነሆ በመላይቱ ግብፅ ለቅሶና የቃታ ነበር፤ ሰው ያልሞተበት አንድም ቤት አልነበረምና።

ከግብፅ መውጣት

³¹ፈርዖን ሙሴንና አሮንን ሌሊቱን አስጠርቶ እንዲህ አላቸው፤ "ተነሡ እናንተና እስራኤላውያን ከሕዝቤ መካከል ውጡ ሂዱ፤

12+18 ሓ2
12+19
ዘፍ17+14፤
ዘኑ9+14፤
15+14፤ 35+15፤
ዘዳ1+16፤
ኢሉ8+33
12+20 ዘሌ3+17፤
ዘዘ13+6፤
ዘኑ35+29፤
ሕዝ6+6
12+21 ሓ11፤
ማር14+12-16
12+22
ዘሌ14+6፤
ዘኑ19+18፤
መዝ51+7፤
ዝ11+28
12+23 ሓ7+13፤
ዘዳ16+7፤
ኢሉ19+22፤
37+36፤
ኢር6+26፤ 48+8፤
1ቆሮ10+10፤
11+28፤ 6ጳ7+3
12+24 ሓ14
12+25
ዘዳ15+14፤
ዘዘ3+17
12+26 ዘዘ10+2
12+27 ሓ11፤
ዘዳ24+26፤
ዘዘ8+23
12+28 ሓ50
12+29
ዘዳ19+13፤
ዘዳ4+23፤ 9+6፤
11+4፤
12+30 ዘዘ11+6
12+31 ዘዘ8+8

12+32
ዘዳ27+34፤
ዘዘ10+9፤26
12+33 ሓ11፤
ዘዳ20+3፤ ዘዘ6+1፤
8+19፤ 14መ፡6+6
12+34 ዘዘ8+3
12+35 ዘዳ24+5
3፤ ዘዘ3፤22፤
12+36
ዘዳ39+21፤
ዘዘ3፤22
12+37 ዘዳ12+2፤
47+11፤
ዘዘ13+20፤ 38+26፤
ዘኑ1+46፤ 2+32፤
11+13፤21+26፤
51፤ 33+3-5
12+38 ዘኑ11+4፤
ኢሉ8+35
12+39 ዘዘ3+20፤
11+1
12+40 ዘዳ15+13፤
ሐሥ7+6፤ ፲፱3+17

12+41 ዘዘ3+10፤ 6+26
12+42 ዘዘ13+10፤ ዘሌ3+17፤
ዘኑ9+3፤ ዘዳ16+1፤6
12+43 ሓ11+48፤ ዘኑ9+14፤
15+14፤ 2ዘ56፤32-33፤ ኢሳ14+1፤ 56+3፤6፤ 60+10
12+40 ማፍሬቱክ ቅጂ እንዲሁ ሲል፣ እራተ ሳምራውያንና የሰባ ሊቃናት ትርጉም በግብፅ በዘንጉ ይላሉ

በጠየቃችሁት መውረት እንዲሁም (ሥፊ) አምልኩ፤³²እንዳላችሁት የበግና የፍየል መንጋችሁን፤ የቀንድና የጋማ ከብቶቻችሁን ይዛችሁ ሂዱ፤ እኔንም ባርኩኝ።"

³³ግብፃውያን አገራቸውን በአስቸኳይ ለቀው እንዲወጡላቸው እስራኤላውያንን አጣደፏቸው። "አለበለዚያማ ሁላችንም ማለቃችን ነው" አሉ።³⁴ስለዚህ ሕዝቡ ያልቦካውን ሊጥ በየቡሆ ዕቃው አድርገው በጨርቅ ጠቅልለው በትክክቸው ተሸከሙ።³⁵እስራኤላውያን ሙሴ እንዳዘዛቸው የብርና የወርቅ ዕቃዎች እንደዚሁም ልብሲ እንዲሰጧቸው ግብፃውያኑን ጠየቋቸው።³⁶እንዲሁም (ሥፊ) በግብፃውያን ፊት ለእስራኤላውያን ሞገስ ስለሰጣቸው፤ የጠየቋቸውን ሁሉ ሰጧቸው፤ ስለዚህ የግብፃውያንን ንብረት በዝብዘው ወሰዱ።

³⁷እስራኤላውያን ከራምሴ ተነሥተው ወደ ሱኮት ሄዱ፤ ከሴቶቹና ከልጆቹ ሌላ፤ ሰድሱት መቶ ሺህ እግረኛ ወንዶች ነበሩ።³⁸ከእነርሱም ጋር ቀጥሮ የበሳ ሌላ ድብልቅ ሕዝብ አብሮአቸው ወጣ፤ እንዲሁም አያሌ የበግ፤ የፍየል፤ የጋማና የቀንድ ከብት መንጋ ይዘው ወጡ።³⁹ከግብፅ ይዘው ከወጡት ሊጥ ያልቦካ ቂጣ ጋገሩ፤ ሊጡ አልቦካም ነበር፤ ምክንያቱም ከግብፅ በጥድፈያ እንዲወጡ ስለተደረጉ፤ ሌላላቸው ምግብ ለማዘጋጀት ጊዜ አልነበራቸውም።

⁴⁰እንዲሁም እስራኤላውያን በግብፅ የኖሩበት ዘመን አራት መቶ ሠላሳ ዓመት ነበር።

⁴¹እክ አራት መቶ ሠላሳው ዓመት በተፈጸመ ዕለት የእንዲሁም (ሥፊ) ሰራዊት ሁሉ ግብፅን ለቆ ወጣ።

⁴²እንዲሁም (ሥፊ) በዚያች ሌሊት እነርሱን ከግብፅ ለማውጣት ዘብ የቆመበት በመሆኑ፤ ለሚቀጥሉት ትውልዶች ሁሉ እንዲሁም (ሥፊ) ያከብሩ ዘንድ፤ በዚያች ሌሊት እስራኤላውያን ሁሉ ዘብ መቆም ይኖርባቸዋል።

የፋሲካ በዓል እንዴት መከበር እንዳለበት

⁴³እንዲሁም (ሥፊ) ሙሴንና አሮንን እንዲህ አላቸው፤ "የፋሲካ በዓል አክባቢ ሥርዐት እንዲህ ነው፤ ባዕድ የሆነ ሰው

12+41 ዘዘ3+10፤ 6+26
12+42 ዘዘ13+10፤ ዘሌ3+17፤
ዘኑ9+3፤ ዘዳ16+1፤6
12+43 ሓ11+48፤ ዘኑ9+14፤
15+14፤ 2ዘ56፤32-33፤ ኢሳ14+1፤ 56+3፤6፤ 60+10
12+40 ማፍሬቱክ ቅጂ እንዲሁ ሲል፣ እራተ ሳምራውያንና የሰባ ሊቃናት ትርጉም በግብፅ በዘንጉ ይላሉ

12+19 እርሾ በቤታችሁ አይኑር፤ 13+7 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
12+26 ስለ ሥርዐቱ ምንነት ሲጠይቁችሁ፤ ወላጆች በፋሲካ በዓል አማካኝነት እንዲሁም (ሥፊ) ከባርነትና ከነጢአት እንዲታደጋቸው ከዚያም በእርሱ ሥርዓት ጥበቃ የሚኖሩ የተለዩ ሕዝብ እንዳይረጋቸው

የሚገልጠውን እውነት ለልጆቻቸው ማስተማር ይጠበቅባቸው ነበር። በተመሳሳይ ሁኔታም ለአዲስ ኪዳን አማኞች "ፋሲካ" የሆነው የኢታ አራት፤ በክርስቶስ ያገኘውን ድነት እንዲሁም ከነጢአትና ከስደጣን እስራት ነጻ መውጣታችንን ያስገነዝባናል (1ቆሮ 11፡24-25 እና ማብ ይመ)።

ከፋ ሲካው ምግብ አይብላ፤ ⁴⁴በገንዘብ የገዛኸው ማንኛውም ባሪያ ከገረዘኸው በኋላ ሙብላት ይችላል፤ ⁴⁵ነገር ግን ለጊዜው የተቀመጠ እንግዳና ቅጥር ሠራተኛ ሙብላት የለበትም።

⁴⁶ምግቡ በአንድ ቤት ውስጥ መበላት አለበት፤ ምንም ሥጋ ከቤት እንዳይወጣ፤ ምንም አጥንት እንዳትሰብሩ።

⁴⁷የእስራኤል ሕዝብ ሁሉ በዓሉን ማክበር ይኖርበታል።

⁴⁸በመካከላችሁ የሚኖር መጻተኛ የእግዚአብሔርን (ያህዌ) የፋሲካ በዓል ማክበር ቢፈልግ፤ በቤተሰቡ ያሉት ወንዶች ሁሉ መገረዝ አለባቸው፤ ከዚያም እንደ ተወላጅ ተቁጥሮ የሥርዐቱ ተካፋይ ይሁን። ያልተገረዘ ወንድ ግን የፋሲካን ምግብ አይብላ። ⁴⁹ይህም ሕግ በዜጋውም ሆነ በመካከላችሁ በሚኖሩት መጻተኞች ላይ እኩል ተፈጻሚነት ይኖረዋል።”

⁵⁰እስራኤላውያን በሙሉ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴንና አሮንን ያዘዘውን ሁሉ ፈጸሙ።

⁵¹በዚያችው ዕለት እግዚአብሔር (ያህዌ) እስራኤላውያንን በየሰራዊታቸው አድርጎ ከግብፅ ምድር አወጣቸው።

በኩር ሁሉ ለእግዚአብሔር መቀደሱ

13 እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ ²“መጀመሪያ የተወለደውን ወንድ ሁሉ ለእኔ ቀድሰልኝ፤ ከእስራኤላውያን መካከል የእናቱ የበኩር ልጅ የሆነው ማሕፀን ከፋችሁ ሰውም ሆኑ እንስሳ የእኔ ነው።”

³ከዚያም ሙሴ ሕዝቡን እንዲህ አለ፤ “ከባርነት ምድር ከግብፅ የወጣችሁባቸን

12:44
ዘፍ17:12-13
12:45 ዘሌ22:10
12:46 ዘኁ9:12፤
መዝ22:14፤
34:20፤ 51:8፤
ዎሳ17:22፤
ዮሐ19:36
12:48 ፋ49፤
ዘሌ19:18:34፤
24:22፤
ዘኁ9:14፤
10:32፤ ሕዝ44:17
12:49
ዘሌ24:22፤
ዘኁ15:15-16:29፤
ዘጸ1:16
12:50 ፋ28
12:51 ዘወ3:10፤
6:6:26
13:2
ፋ12:13:15፤
ዘወ22:29፤
34:20፤
ዘሌ27:26፤
ዘኁ3:13፤
8:17፤ 18:15፤
ዘጸ15:19፤
ዐ10:36፤
ሉቃ2:23
13:3 ፋ14፤
ዘወ3:20፤
7:4፤ 12:8፤
ዘሌ26:13፤
ዘኁ1:1፤ 9:1፤
22:5፤ 26:4፤
ዘጸ4:45፤ 5:6፤
መዝ81:10፤
11:41፤
13:4 ዘወ12:2
13:5 ፋ11፤
ዘወ3:8፤ 12:25-26
13:6 ዘወ12:15-20

ይህችን ዕለት አስታውሱ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር (ያህዌ) በጎያል ክንዱ አውጥቶአችኋል። እርሾ ያለበትን ማንኛውንም ነገር አትብሉ። እነሆ በዚች ዕለት በአቢብ ወር ወጥታችኋል። ⁵እግዚአብሔር (ያህዌ) ለእናንተ ለመስጠት ሲል ቀድሞ ለአባቶቻችሁ ወደ ማለላቸው ማርና ወተት ወደምታፈሰው ወደ ከነዓናውያን፤ ኬዚያውያን፤ አዋራውያን፤ ኤዊያውያን፤ ኢያቡሳውያን ምድር በምትገቡበት ጊዜ ይህን በዓል በዚህ ወር ታከብራላችሁ። ⁶ለሰባት ቀን ያል እርሾ የተጋገረ ቂጣ ትበላላችሁ። በሰባተኛውም ቀን ለእግዚአብሔር (ያህዌ) በዓል ታደርጋላችሁ። ⁷በእነዚህም ዕለት ቀናት ያልበካ ቂጣ ትበላላችሁ፤ በእናንተ ዘንድ እርሾ ያለበት ነገር ፈጽሞ አይገኝ፤ በምድራች ሁም አዋሳኝ በየትኛውም ቦታ እርሾ ፈጽሞ አይገኝ። ⁸በዚያችው ዕለት፤ እኔ ይህን የማደርገው ከግብፅ ምድር በወጣሁበት ጊዜ እግዚአብሔር (ያህዌ) ስላደረገልኝ ነገር ነው ብለህ ለልጅህ ንገረው። ⁹የእግዚአብሔር (ያህዌ) ሕግ በክንፈራችሁ ላይ እንዲሆን ይህ በዓል ለእናንተ በእጃችሁ ላይ እንደታሰረ ምልክት፤ በእግራችሁ ላይ እንደሚገኝ መታሰቢያ ይሆንላችኋል። እግዚአብሔር (ያህዌ) በጎያል ክንዱ ከግብፅ አውጥቶአችኋልና። ¹⁰ይህን ሥርዐት በተወሰነው ጊዜ በየዓመቱ ጠብቁት።

¹¹እግዚአብሔር (ያህዌ) ለእናንተና ለቀደሙት አባቶቻችሁ በመሐላ በሰጠው

13:8 ዘወ10:2፤ መዝ78:5-6 13:9 ፋ16፤ ዘወ3:20፤ ዘጸ6:8፤ 11:18፤ ዎሳ3:13፤ ኢሳ44:5፤ ማቴ23:5
13:10 ዘወ12:14፤ መዝ75:2፤ 102:13 13:11 ፋ5፤ ዘፍ12:7፤ 17:19፤ 22:16፤ ዘጸ1:8፤ መዝ105:42-45

13:2 መጀመሪያ የተወለደውን ወንድ ሁሉ ለእኔ ቀድሰልኝ፤ እግዚአብሔር እስራኤልንና የእስራኤልን በኩር ሁሉ ከግብፅ ስላዳገ፤ አሁን የእርሱ ገዝብ እንዲሆኑ ቁጥርሏል። (1) ሕዝቡም በኩር የሆነውን ለእግዚአብሔር አገልግሎት በማበርከት ይህንን እውነት መቀበሉን እንዲያሳውቅ ታዟል። በኋላ ላይ ይህ ግዴታ የሕዝቡ ተወካይ ሆነው ወደቀረቡት ሌ ዋውያን ተሻግረዋል። ይሁንና ሕዝቡ ዋጋ በመክፈል እንዲህ ዐይነት ልጆችን ለመቢዝት እንዲችሉ ተደርገው ነበር (ፋ13 ይመ፤ ከዘ፣ 3፤11-13፤50-51፤ 18፤16 ጋር ያነጻጽሩ)። (2) ይህ ተግባር እስራኤላውያንን እግዚአብሔር ከግብፅ ባርነትና እስራት እንደታደጋቸውና የእርሱም ገዝብ እንደሆኑ ያስታውሳቸዋል። ዮሴፍና ማርያም ሕጉን በመታዘዝ የበኩር ልጅ የሆነውን ኢየሱስን አቀረቡ (ሉቃ 2:22-23)።

13:7 እርሾ ያለበት ነገር ፈጽሞ አይገኝ፤ በፋሲካ ሳምንት ወቅት እርሾ (ሊጥንም ሆነ ፈሳሽ የሆነን ነገር የሚያሐመጥጥ ንጥረ ነገር በዕብራይስጥ “ኤሊር” ይባላል) እና በእርሾ የቦካ ቂጣ (በዕብራይስጥ “ሞሂትስ” ሲባል ትርጉሙም እርሾ ያለው ወጃም በመሐምጠጥ ሂደት ውስጥ ያለፈ ማለት ነው) ከእስራኤላውያን ቤት ሁሉ መወገድ ነበረበት (ከ12፤15፤19 ጋር ያነጻጽሩ)። በ13:7 ላይ “ሞሂትስ” እርሾ ያለበት ነገር ተብሎ ቢተረጎምም ጥሬ ትርጉሙ “የቦካ (ከፍ ያለ) ነገር”

ማለት ነው። በፋሲካ የሚቀርበው የትኛውም ዐይነት ምግብ የሚዘጋጀው እርሾን በተመለከተ በተሰጠው መለኮታዊ ሥርዐት መሠረት ነው (በገጽ 129 ላይ፤ “ዮሴፍ ጠያ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። የዚህ እገዳ ዋነኛው ምክንያት በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ውስጥ የቦካና እርሾ ያለበት ነገር ነውርገ፤ ጥፋትንና ክፉትን በትእምርትነት በማመልከቱ ነው (ማቴ 16:6 እና ማጣ፤ ማር 8:15 እና ማጣ ይመ)። እንዲሁም 1ቀሮ 5:6-8 ይመ)።

(2) በፋሲካ ሳምንት የፈላውንም ይሁን ያልፈላውን የወይን ጠጅ የሙሴ ሕግ እንደማይፈቅድ ልብ ይበሉ። ነገር ግን የተለየ ምግብም ይሁን የወይን ጠጅ ጥቅም ላይ የሚውል ከሆነ ስለ እርሾም ሆነ ስለ ፈላ ነገር የተባለው ሕግ ተፈጻሚ ይሆንበታል (12:20)። እስካሁን የተባለው ሁሉ ፍጹም የሆነውን የክርስቶስን የደም መሥዋዕት የሚያመለክት ስለሆነ (በገጽ 129 ላይ፤ “ዮሴፍ ጠያ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ) ደሙን በሚወክለው ነገር ላይ ምንም ዐይነት ነውር ሊኖር እንደማይችል መረዳት ይገባል (ከ34:25፤ ከዘሌ 2:11፤ ከወ:17፤ ከ1ቀሮ 5:7-8 ጋር ያነጻጽሩ፤ ሉቃ22:18 እና ማጣ ይመ፤ እንዲሁም በገጽ 1547 ላይ፤ “የወይን ጠጅ በአዲስ ኪዳን ዘመን -1” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

ተስፋ መሠረት ወደ ከነዓናውያን አገር በሚያስገባችሁና ምድሪቱንም ለእናንተ በሚሰጣችሁ ጊዜ ¹²የእናቱን ማሕፀን የሚከፍተውን ሁሉ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ትሰጣላችሁ፤ እንደዚሁም እንሰሰቻችሁ በመጀመሪያ የወለዱት ወንዶች ሁሉ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ይሆናሉ። ¹³ከአህያ በመጀመሪያ የተወለደውን ውርንጫ ግን በጠበት ትዋጁታላችሁ፤

አህያውን ካልዋጁችሁት ግን አንገቱን ስበሩት። ከወንድ ልጆቻችሁ መካከል በኩር የሆኑትን ሁሉ ዋጁ።

¹⁴በሚመጡት ዘመናት ልጅህ 'ይህ ምን ማለት ነው?' ብሎ ቢጠይቅህ እንዲህ በለው፤ 'ከባርነት ምድር ከግብፅ እግዚአብሔር (ያህዌ) በነያል ክንዱ አወጣን፤ ¹⁵ፈርዖን እኛን አለቅም ብሎ ልቡን ባደነደነ ጊዜ ከሰው ጀምሮ እስከ እንስሳ ድረስ በኩር ሆኖ በግብፅ የተወለደውን ሁሉ እግዚአብሔር (ያህዌ) ገደለው። እንግዲህ በመጀመሪያ የእናቱን ማሕፀን የከፈተውን ወንድ ሁሉ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) የምሠዋውና የልጆቹ በኩር ሆኖ የተወለደውን ወንድ ልጅ ሁሉ የምዋጀው በዚህ ምክንያት ነው። ¹⁶እግዚአብሔር (ያህዌ) በነያል ክንዱ እኛን ከግብፅ ያወጣን ስለሆነ ይህ ሥርዐት በእጅህም ሆነ በግንባርህ ላይ እንደ ምልክት ይሆናል።'

ቀይ ባሕርን መሻገር

¹⁷ፈርዖን ሕዝቡን በለቀቀ ጊዜ አቋራጭ ቢሆንም እንኳ እግዚአብሔር (አላሃም) በፍልስጥኤም ምድር በሚያላው መንገድ አልመራቸውም። 'ጦርነት ቢያጋጥማቸው ሐሳባቸውን ለውጠው ወደ ግብፅ ይመለሱ ይሆናል' ብሎ አልፈ። ¹⁸ስለዚህ እግዚአብሔር (አላሃም) ሕዝቡን ዙሪያ በሆነው በምድረ በዳው መንገድ ወደ ቀይ ባሕር መራቸው፤ እስራኤላውያንም ለጦርነት ዝግጁ ሆነው ከግብፅ ወጡ። ¹⁹የሴፍ፤ እግዚአብሔር (አላሃም) በእርግጥ ይጎብኛችኋል፤ በዚያን ጊዜም ዐፅሜን ይዛችሁ ከዚች ምድር መውጣት አለባችሁ። ብሎ የእስራኤልን ልጆች አስ ምሎአቸው ስለ ነበር ሙሴ የሴሴፍን ዐፅም ይዞ ወጣ። እግዚአብሔር (አላሃም) ሕዝቡን ዙሪያ በሆነው በምድረ በዳው መንገድ ወደ ቀይ ባሕር መራቸው፤ እስራኤላውያንም ለጦርነት ዝግጁ ሆነው ከግብፅ ወጡ።

²⁰እነርሱም ከሱኩት ከተነሣ በኋላ ከምድረ በዳው ጥግ ባለው በኤታም ሰፈሩ። ²¹ስለዚህ በቀንም ሆነ በሌሊት መንዝ ይችሉ ዘንድ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) በቀን በመንገዳቸው ሊመራቸው በደመና ዓምድ፤ በሌሊት ደግሞ ብርሃን ሊሰጣቸው በእሳት

13+12 ዘፍ4+4፤
ዘሊ27+26፤
ዘኦ3+13፤
18+15፤17፤
ሉቃ2+23
13+13 ቀ4፤15፤
ዘሊ27+11፤
ዘ034+20፤
ኢሳ66+3፤
ዘኦ3+46-47፤
18+15
13+14 ዘ010+2፤
20+2፤ ዘ87+8፤
28+68
13+15 ቀ2
13+16 ቀ9
13+17 ዘ014+11፤
ዘኦ+14+1፤4፤
ዘ817+16፤
ዘሊ11+5
13+18 ዘ015+22፤
ኢሳ+14፤ 4+13፤
መዝ136+16፤
ሕዝ20+10
13+19
ዘፍ47+29-30፤
ኢሳ24+32፤
ሕሥ7+16፤
ብ11+22
13+20 ዘ012+37፤
ዘኦ33+6
13+21
ዘ0 14+19፤24፤
24+16፤ 33+9-
10፤ 32+1፤
33+14፤
34+5፤ 40+38፤
ዘኦ9+16፤ 12+5፤
14+14፤ ዘ81+33፤
2፤7፤ 31+8፤
መሳ4+14፤ 5+4፤
ዘ09+12፤19፤
መዝ68+7፤
77+20፤ 78+14፤
99+7፤ 105+39፤
ኢሳ4+5፤
ኢር2+2፤ 33+13፤
14ር10+1፤
13+22 ዘ09+19
14+2 ቀ9፤
ዘኦ33+7፤
ኢር44+1፤
ሕዝ29+10
14+4
ቀ8+17፤23፤
ዘ04+21፤
6+2፤ 9+16፤
መዝ71+11፤
ሕዝ32+15፤
ሮጌ9+17፤22-23
14+5 ዘፍ31+21፤
መዝ105+25
14+7 ዘ015+4
14+8 ዘ011+10፤
ዘኦ 33+3፤
ሕሥ13+17
14+9 ቀ2፤6-
7፤25 ዘፍ47+17፤

ዓምድ በፊታ ቸው ይዛሉ ነበር። ²²በቀንም ሆነ በሌሊት የደመናውና የእሳቱ ዓምድ ከሕዝቡ ፊት ያተለየበት ጊዜ አልነበረም።

14 ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ ² "እስራኤላውያን ተመልሰው በሚገደዱና በባሕሩ መካከል ባለው በፊሰሐሮች አጠገብ እንዲሰፍሩ ንገራቸው፤ በበአልዛፎንም እንጾር በባሕሩ አጠገብ ይሰፈሩ። ³ፈርዖን እስራኤላውያን ግራ ተጋብተው በምድረ በዳ በመቅበዝበዝ ይንከራተታሉ" ብሎ ያሰባል። "እኔም የፈርዖንን ልብ ስለ ማደነድነው ያሳድዳቸዋል፤ ነገር ግን በፈርዖንና በሰራዊቱ ሁሉ ለራሴ ክብርን አገኛለሁ፤ ግብፃውያንም እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) መሆኔን ያውቃሉ።" እስራኤላውያንም ይህንን አደረጉ።

⁵የግብፅ ንጉሥ ሕዝቡ መሄዳቸው በተነገረው ጊዜ፤ ፈርዖንና ሹማምቱ ስለ እነርሱ የነበራቸውን አሳብ በመለወጥ፤ "ምን ማድረጋችን ነው? እስራኤላውያን እንዲሄዱ ለቀቅናቸው፤ እገልግሎታቸውንም አጣን" አሉ። 'ስለዚህ ሠረገላው እንዲዘጋጅለት አደረገ፤ ሰራዊቱንም ይዞ ተንቀሳቀሰ። ጎድሰት መቶ ምርዋ ሠረገላዎችን ከሌሎች የግብፅ ሠረገላዎች ጋር ከነጦር አዛዦቻቸው አሰልፎ ተነሳ። ⁸እግዚአብሔር (ያህዌ) የንጉሡን የፈርዖንን ልብ ስለ አደነደነው በልብ ሙሴን ከግብፅ የሚወጡትን እስራኤላውያን አሳደዳቸው። ⁹ግብፃውያን፤ ይኸውም የፈርዖን ፈረሶችና ሠረገላዎች፤ ፈረሰኞችና እግረኞች ሁሉ እስራኤላውያንን አሳደደቸው፤ በበአልዛፎን እንጾር በባሕሩ አጠገብ በፊሰሐሮች ሰፍረው ሳሉ ደረሱባቸው።

¹⁰ፈርዖን በቀረበ ጊዜ እስራኤላውያን ቀና ብለው ተመለከቱ፤ እነሆ፤ ግብፃውያን ይከታተሏቸው ነበር፤ እነርሱም በታላቅ ፍር ሃት ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ጮኹ። ¹¹እነርሱም ሙሴን እንዲህ አሉት፤ "በምድረ በዳ እንድንሞት ያመጣኸን በግብፅ መቃብር ቦታ ጠፍቶ ነውን? ከግብፅ አውጥተህ ምን አደረገህልን? ¹²በግብፅ ሳለን፤ 'ተወን እባክህ፤ ግብፃውያንን እናገልግል' አላልንም ነበርን? በምድረ

14+9 ዘ015+9፤ ኢሳ24+6፤ ኢሳ43+17
14+10 ዘ015+25፤ ኢሳ24+7፤ ዘ09+9፤ መዝ5+2፤
34+17፤ 50+15፤ 107+6፤28 14+11 ዘ05+21፤ 16+3፤
17+3፤ ዘኦ+11፤1፤ 14+22፤ 20+4፤ 21+5፤ ዘ89፤7፤
መዝ106፤7-8 14+12 ዘ05+21፤ 15+24፤ 17+2፤
መዝ106፤7-8
*13+18 በሰብራይስጡ ያምሱፍ ይላል። ትርጉሙም የሽምባቆ ባሕር ማለት ነው።
*13+19 ዘፍ 50+25 ይመስላል።
*14+9 በዚህ ሰፍራና በቀ 17፤18፤23 እንዲሁም በቀ 28 ሠረገላዎች

13+21 በደመና ዓምድ፤ እግዚአብሔር ለእስራኤል ህልዎቱን፤ ለእነርሱም ያለውን ፍቅርና ጥበቃ ለማመልከት የደመናና የእሳትን ዓምዶች አዘጋጀ (ከ40፤38፤ ከዙጉ 9፤15-23፤ ከ14፤14፤ ከዘጸ 1፤33፤ ከ1ቆሮ 10፤1 ጋር ያነጻጽሩ) ከእርባ ዓመታት በኋላ ወደ ተስፋይቱ ምድር እስኪገቡ ድረስ ደመናውም ሆነ እሳቱ አልተለዩአቸውም ነበር።

በደ ከምንሞት ግብዓታችን ብናገለግል
ይሻል ነበር!”

13 መ.ሴም ለሕዝቡ መለሰላቸው፤
 "አትሸር፤ ጸንታችሁ ቁሙ፤ እግዚአብሔር
 (መ) ዛሬ የሚያደርግላችሁን መታደግ
 ታያላችሁ፤ ዛሬ የምታደላቸውን
 ግብዓውያንን ጻግም አታደላቸውም።"

“እግዚአብሔር (የሆዌ) ስለ እናንተ ይዋጋል፤
እናንተ ያለባችሁ መታገሥ ብቻ ነው።”

15 ሕዝብ የም እግዚአብሔር (የሆዩ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ "ለምን ትሰሩኝ ብኛላችሁ? ይልቅስ እስር ካለው የንን ወደፊት እንዲ

14+13 4*30:
H515:1:
1Q000:12+16:
2H520:17
14+14 4*25:
H015:3:
H21:30:
3+22: 20+4:
L0: 10+14:
23+3:10:
1Q000:12+16:
2Q000:5:24:
2H520:29:
H04:20:
00H24:8:
35+1: 37+7:
46+10: 116+7:
L042:13:

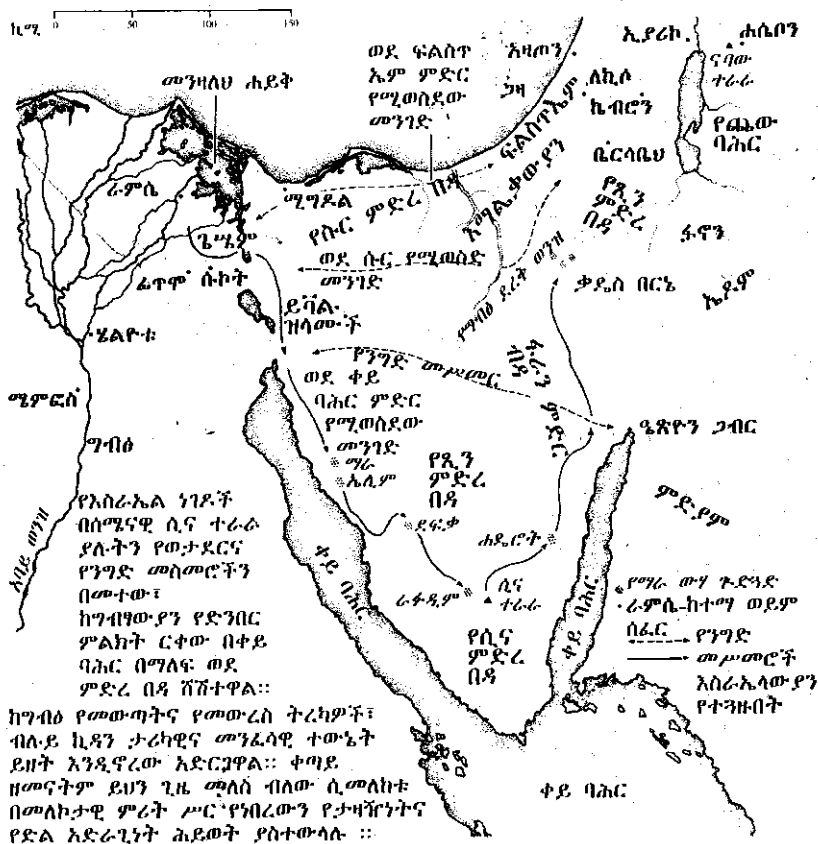
ይሻገራሁ።¹⁷ ተከትለዋቸው እንዲገቡም የግብዓውያንን ልብ አጸናለሁ፤ በፈርዖንና በሰራዊቱ ሁሉ፤ በሠረገሎቹና በፈረሰኞቹ ለራሴ ክብርን አገኛለሁ።¹⁸ በፈርዖንና በሰራዊቱ ሁሉ፤ በከበርሁ ጊዜ ግብዓውያን እኔ እግዚአብሔር (የሀዋ) እንደሆንሁ የሁሉም ስም ቃለሁ።

19) ዘይም ከአስራኤል ሰራዊት ፊት ፊት ሆኖ ሲሄድ የነበረው የእግዚአብሔር (አሌክሳንድር) መልአክ ተመልሰና ወደ ኋላቸው መጣ፤ የደመናውም ሞያድ እንዲሁ ከፊት ተነሥቶ

14+14 እግዚአብሔር ስለ እናንተ ይዋጋል፤ እግዚአብሔር ለሕዝቡ እንደሚዋጋ አረጋግጦአል፤ እነርሱም በእምነት ወደ ባሕር መንቀሳቀስ ነበረባቸው (ቀ 15)። ሕዝቡ በእምነት እየዋረሰ ሊቃሉ እየታዘዘ

ሲመላለስ እንዲላብሔር ደግሞ ለሕዝቡ ይዋጋል (15፡3፤
 ነህ 4፡20፤ መዝ 35፡1 ይመ)።
 14፡19 የደመናውም ናምድ፤ በጨለማው ጊዜ
 ደመናው በግብፃውያንና በሕረፍላውያን መካከል

中入子

ከኋላቸው ቆመ፤ ²⁰በግብፅና በእስራኤል ሰራዊት መካከል በመሆን፤ ሊሊቱን ሙሉ ደመናው በአንድ በኩል ጨለማን ሲያመጣ፤ በሌላው በኩል ብርሃን አመጣ፤ ስለዚህ ሊቱን በሙሉ አንዱ ወደ ሌላው ሊጠጋ አልቻለም።

²¹ሙሴ እጁን በባሕሩ ላይ ዘረጋ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሊሊቱን በሙሉ ብርቱ የምሥራቅ ነፍሱ አስነሥቶ ባሕሩን ወደ ኋላ በማሸሽ ደረቅ ምድር አደረገው፤ ውሃው ተከፈለ፤ ²²እስራኤላውያን ውሃው በግራና በቀኝ እንደ ግድግዳ ሆኖ በየብስ በባሕሩ ውስጥ አለፉ።

²³ግብፃውያንም አሳደደቸው፤ የፈርዖን ፈረሰች፤ ሰረገሎችና ፈረሰኞች በሙሉ ተከትለዋቸው ወደ ባሕሩ ገቡ።

²⁴ሲነጋጋም እግዚአብሔር (ያህዌ) በእሳትና በደመና ዓምድ ሆኖ የግብፃውያንን ሰራዊት ቀላቀላ ተመለከተ፤ በግብፃውያን ሰራዊት ላይም ሽብር ላከባቸው። ²⁵መንዳት እንዳይችሉም የሠረገላዎቹን መሽከር ከሪያዎች አቁላለፈባቸው። ግብፃውያንም "ከእስራኤላውያን እንሸሽ! እግዚአብሔር (ያህዌ) ግብፅን እየተዋጋላቸው ነው" አሉ።

²⁶ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን፤ "ውሃው ግብፃውያንን ሠረገሎቻቸውንና ፈረሰኞቻቸውን ተመልሶ እንዲገናኙባቸው እጅህን በባሕሩ ላይ ዘርጋ" አለው።

²⁷ሙሴም እጁን በባሕሩ ላይ ዘረጋ፤ ንጋት ላይም ባሕሩ ወደ ቀድሞ ቦታው ተመለሰ። ግብፃውያን ከውሃው ሸሽ፤ እግዚአብሔርም (ያህዌ) ግብፃውያንን በባሕሩ ውስጥ ጣላቸው።

²⁸ውሃውም ተመልሶ እስራኤላውያንን ተከትለው ወደ ባሕሩ የገዡትን ሠረገሎች፤ ፈረሰኞች፤ መላውን የግብፅ ሰራዊት ሁሉ

14+20 ኢሱ24+7
14+21 ሓ22፤
ዘፍ8+1፤
41+6፤ ዘ04+2፤
7+19፤ 15+8፤
24ጠ+22+16፤
19719+11፤
2972+8፤
አዮ26+12፤
38+1፤ 40+6፤
መዝ74+13፤
78+13፤ 114+5፤
136+13፤
ኢሳ14+27፤
23+11፤ 51+15፤
63+12፤
ኤር31+35፤
ኤር23+19፤
ናሆ1+3፤
ሐሥ7+36
14+22
ሓ7+16፤21+29፤
ዘ03+12፤
15+8፤19፤
ዘኑ33+8፤
ዘ831+6-8፤
ኢሱ4 3+13፤16-
17፤ 4+22፤
24+6፤ ዘ09+11፤
መዝ66+6፤
77+19፤ 78+13፤
106+9፤
ኢሳ11+15፤
41+10፤
43+5፤16፤
94+27፤
50+2፤ 51+10፤
63+11፤13፤
ኤር46፤28፤
ናሆ1+4፤ 411+29
14፤10፤
14+23 ሓ7
14+24 ዘ013+21፤

ሸፈነ። አንድም እንኳ አልተረፈም።
²⁹እስራኤላውያን ግን ውሃው ግራና ቀኝ እንደ ግድግዳ ሆኖ፤ በደረቅ ምድር ባሕሩን ተሻገሩ። ³⁰በዚያች ዕለት እግዚአብሔር (ያህዌ) እስራኤልን ከግብፃውያን እጅ አዳናቸው፤ እስራኤልም የግብፃውያን ራሳ በባሕሩ ዳርቻ ወድቆ ተመለከተ። ³¹እስራኤላውያን እግዚአብሔር (ያህዌ) በግብፃውያን ላይ ያደረገውን ታላቅ ንጉሥ ባዩ ጊዜ፤ እግዚአብሔርን (ያህዌ) ፈሩ፤ በእግዚአብሔርና (ያህዌ) በባሪያው በሙሴም አመኑ።

የሙሴና የማርያም መዝሙር

15 ከዚያም ሙሴና እስራኤላውያን ይህን መዝሙር ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ዘመሩ፤ ዳዊት ከፍ ብሎ ከብርሃኑ አልፎ፤ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) እዘምራለሁ፤

14+24 ዘ023+27፤ ኢሱ10+10፤ ሳጦ5+9፤ 7+10፤
14+15፤ 24ጠ+5+24፤ 2977+6፤ 19+7፤ 14፤10፤1
ሓ25 ሓ9፤14፤ ዘ832+31፤ ሳጦ2+2፤ 4+8 14+27
4+28፤ ዘ015+1፤21፤ ዘ81+40፤ 2+1፤ 11+4፤ ኢሱ4+18፤
መዝ78+53፤ 106+11፤ 136+15፤ 411+29 14+28
ሓ23+27፤ ዘ015+5፤19፤ ኢሱ24+7፤ መሳ4+16፤ ዘ09+11
14+29 ሓ21+22፤ 2972+8፤ ኢሳ24+11፤ መዝ74+15፤
78+13 14+30 ሓ29፤ ሳጦ14+23፤ ዘፍ11+14፤
መዝ44+7፤ 106+8፤10፤21፤ ኢሳ3+3፤ 50፤2፤ 51+9-10፤
60+16፤ 63+8፤11 14+31 ዘ04+5፤9+16፤ 20+18፤
ዘ831+13፤ ኢሱ4+24፤ ሳጦ12+184 መዝ22+4፤
40+3፤ 76+7፤ 106+12፤ 112+1፤ 147+5፤ ዮሐ2+11፤
11+45 15+1 ዘ014+27፤ ዘኑ21+17፤ ዘ811+4፤
መሳ5+13፤ 24ጠ+22+11፤ ዘፍ16+9፤ አዮ36+24፤
መዝ13+6፤ 21+13፤ 27+6፤ 61+8፤ 76+6፤ 59+16፤
104+33፤ 105+72፤ 106+12፤ ኢሳ21+5፤6፤ 42+10፤
44+23፤ ኤር51+21
፤14+25 ወይም፤ የሠረገላዎቻቸው መሽከርከሪያዎች
ዘለው ወጡ
፤14+27 ወይም፤ ወደ ውሃው ሸሹ

በመግባት ሕዝቡን ጋረደ። በዚያውም ወቅት ከእግዚአብሔር የተላከው የአሳት ዓምድ እስራኤላውያን ይሻገሩ ዘንድ ከፊታቸው ያለውን መንገድ ብሩህ አደረገላቸው (ከሓ24 ጋር ያነጻጽሩ)።

14+22 በየብስ በባሕሩ ውስጥ፤ የቀይ ባሕር ጥሬ ትርጕሙ "የሸምበቆ ባሕር" ነው (በዕብራይስጡ "ያም ሱፍ" ይባላል)። የመንዛሌህ ሐይቅ ደቡባዊ ጫፍ እንደሆነ ይታሰብ ነበር። ሕዝቡ ቀይ ባሕርን የተሻገረው (13+18-14+31) በቀጥታ በእግዚአብሔር ታምራዊ ሥራ ነው (ሓ2)። የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ይህን ሁኔታ የእግዚአብሔርን ኀይልና ታላቅነት ለሕዝቡ ለማሳሰብ ተጠቅመውበታል (ኢሱ 24+6-7፤ መዝ 106+7-8፤ ኢሳ 51+15፤ ኤር 31+35፤ ናሆ 1+3-4)። በቀይ ባህር በኩል እውን የሆነው የእስራኤል ትድግና "እግዚአብሔር ስለ እናንተ ይዋጋል" (ሓ 14) የሚለውን የኢትን ተስፋ አጽንቷል።

14+22 ውሃው በግራና በቀኝ እንደ ግድግዳ ሆኖ፤ በበረታ ነፍሱ ሁለት ታላላቅ የውሃ ግድግዳዎች መቆማቸው ታምር እንጂ ተፈጥሮአዊ ከሥተት አልነበረም። ምናልባትም ውሃው ብዙ ኪሎ ሜትር የሚሸፍን ሰፊ መንገድ በመተው ግራና ቀኝ ላይከመር አልቀረም (ከ15፤8 እና ከመዝ 74+13 ጋር ያነጻጽሩ)።

14+28 ውሃውም ተመልሶ፤ ውሃው ወደ ቀድሞው ቦታው ሲመለስ የግብፅን ሠረገላ ለመሸፈንም ሆነ

ሰራዊቱን ለማስመጥ ጥልቅ ነበር (ከ15፤4-6 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ መንገድ እግዚአብሔር አስቀድሞ የግብፅን እግልዘት ድል እንደነሳ ሁሉ (ለምሳሌ ዐሥሩ መቅሠፍት)፤ ለእስራኤላውያን ተዋግቶ ግብፃውያን አሸነፈ።

14+31 እግዚአብሔርን ፈሩ በእግዚአብሔር ... አመኑ፤ በግብፅ ሰራዊት ላይ የመጣውን አስደንጋጭ ፍርድ እስራኤላውያን ሲያዩ "እግዚአብሔርን ፈሩ"፤ ታምራዊው ማጽናን ሲመለከቱም "በእግዚአብሔር አመኑ"። ስለ እግዚአብሔር ክብርና በኅጢአት ላይ ስላለው ፍርድ እውነተኛ መገለጥ ስናችን በእግዚአብሔር ፍርሃት በማይግ በእምነት እየተከተልንው እንሄዳለን።

15+1 ሙሴና ... ይህን መዝሙር ... ዘመሩ፤ ከሓ 1-8 ባለው ክፍል ላይ የሙሴና የእስራኤላውያን መዝሙር ይገኛል። ይህ መዝሙር እግዚአብሔር በግብፃውያን ኀይል፤ ላይ በቀይ ባሕር የተቀዳጀውን ድል ያበሥራል። እግዚአብሔር ለከብሩ፤ ለመታደራዊ ኀይሉና ለሕዝቡ ላለው ታማኝነት የተመሰገበችና ከፍ የተደረገበት ዝምሬ ነው። ከግብፅ አርነት መውጣት የእግዚአብሔር ሕዝብ በመጨረሻው ዘመን በስደጣንና በሐሰተኝነት ከርስተሰ ላይ ስለሚቀዳጀው ድል ማሻጋሪያ የመለከታል። ይናገራልም። ከዳግ ሰዎች መዝሙሮች ውስጥ አንዱ መዝሙር "የሙሴ መዝሙር" ተብሎ የተጠራው ለዚህም ነው (ራእ 15፤3)።

ፈረሱንና ፈረሰኛውን
በባሕር ውስጥ ጥሎአልና።
²ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ብርታቴና
ዝማሬዬ ነው፤
ድነቴም ሆነልኝ፤
እርሱ አምላኬ ነው፤
አመሰግንዋለሁ፤
የአባቴ አምላክ (አላሳም) ነው፤ እኔም
ከፍ፣ ከፍ፣ አደርገዋለሁ።
³ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ተዋጊ ነው፤
ሰሙም እግዚአብሔር (ያህዌ) ነው።

⁴የፈርዖንን ሠረገሎችና ሰራዊት፤
ባሕር ውስጥ ጣላቸው፤
ምርጥ የሆኑት የፈርዖን ሹማምት፤
ቀይ ባሕር ውስጥ ሰጠሙ።

⁵ቀላዶትንም ለበሱ፤
እንደ ድንጋይ ወደ ጥልቁ
ወረዱ።

⁶አቤቱ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሆይ፤
ቀኝ እጅህ ግርማ ከበረ፤
አቤቱ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሆይ፤ ቀኝ
እጅህ ጠላትን አደቀቀ።

⁷በግርማህ ታላቅነት፤
የተቃወሙህን ጣልሻቸው፤
ቀሩህን ሰደድህ፤
እንደ ገለባም በላቸው።

⁸በአፍንጫህ እስትንፋስ፤ ውሆች
ተቈለሱ፤
ፈሳሾችም እንደ ግድግዳ ቆሙ፤
የጥልቁ ውሃ ባሕሩ ውስጥ ረጋ።

⁹ጠላት፤
አሰድዳቸዋለሁ፤
አማርካቸዋለሁ፤
ምርኮን እነፈላለሁ፤
ነፍሱ በእነርሱ ትጠግባለች፤
ሰይፌን እመዛለሁ፤
እጄም ትደመሰሳቸዋለች አለ።

¹⁰አንተ ግን እስትንፋሱን አነፈሰህ፤
ባሕርም ከደናቸው፤
በንደላን ውሆች፤
እንደ ብረት ሰጠሙ።

¹¹አቤቱ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሆይ፤
ከአማልክት መካከል፤
እንደ አንተ ማን አለ?
በቅድስናው የከበረ፤
በክብሩ የሚያስፈራ፤
ድንቆችን የሚያደርግ፤
እንደ አንተ ማን አለ?

¹²ቀኝ እጅህን ዘረጋህ፤
ምድርም የጠቆችው።

¹³በማደለጠሙ ፍቅርህን
የተቤኸሃቸው ሕዝብህን
ትመራለህ፤
እነርሱን በብርታትህ
ወደ ቅዱስ ማደሪያህ
ትመራቸዋለህ።

15+2 ዘፍ28+21፤
45+7፤ ዘፀ14+13፤
ዘ810+21፤
24ሙ22+47፤
መዝ18+12+46፤
22+3፤ 25+5፤
27+1፤ 30+1፤
34+3፤ 35+27፤
59+17፤ 62+2፤
99+5፤ 103+19፤
107+32፤
108+5፤ 109+1፤
118+14+28፤
145+11፤ 148+14፤
ሊባ12+2፤ 24+15፤
25+1፤ ኤር17+14፤
874+37፤
የና2+9፤ 73+18
15+3 ዘፀ3+15፤
14+14፤
ሬአ19+11
15+4 ዘፀ14+6-7፤
ኤር51+2፤
15+5 ፋ*10፤
ዘፀ14+28፤
ህፀ9+11
15+6 ዘፀ3+20፤
ዘጉ* 24+8፤
14ሙ2+10፤
ኢዮ40+14፤
መዝ2+9፤ 16+11፤
17+7፤ 21+8፤
63+8፤ 74+11፤
77+10፤ 89+13፤
98+1፤ 118+15፤
138+7
15+7 ዘፀ24+17፤
ዘ84+24፤
9+3፤ 33+26፤
መዝ2+5፤ 18+8፤
59+13፤ 78+49-
50፤ 150+2፤
ኤር12+13፤
25+38፤ ብ12+29
15+8
ዘፀ14+21+22፤
ኢሱ3+13፤
መዝ18+15፤
46+2፤ 78+13፤
ኢፋ43+16
15+9 ዘፀ14+5-9፤
ዘ828+45፤
መሳ5+30፤
መዝ7+5፤
ኢፀ9+3፤
53+12፤ ሰቆ1+3፤
ሉቃ11+22
15+10 ፋ*5፤
ኢዮ4+9፤
15+30፤ ህፀ9+11፤
መዝ29+3፤ 32+6፤
77+19፤
ኢብ1+4፤
30+33፤ 40+7
15+11 ዘፀ3+20፤
8+10፤ 14+4፤
ዘሌ19+2፤
14ሙ2+2፤
1ዜና16+29፤
መዝ4+2፤
8+1፤ 26+8፤

¹⁴እሕዛብ ይሰማሉ፤
ይንቀጠቀጡማል፤
የፍልስጥኤምን ሕዝብ ሥቃይ
ይይዛቸዋል።

¹⁵የኤዶምም አለቆች ይርዳሉ፤
የማኣብ አለቆች በእንቅጥቃጤ
ይያዛሉ፤ የካንዓን ሕዝብ
ይቀልጣሉ።

¹⁶አቤቱ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሆይ፤
ሕዝብህ
እስከሚያልፉ ድረስ፤
የተቤኸሃቸው ሕዝብህ እስኪያልፉ
ድረስ፤
ድንጋጤና ሽብር በእነርሱ ላይ
ይመጣል፤
በክንድህ ብርታት፤
እንደ ድንጋይ የማይንቀሳቀሱ
ይሆናሉ።

¹⁷እግዚአብሔር (ያህዌ) ሆይ፤ ማደሪያህ
እንዲሆን በሠራሽው ሰፍራ፤
ጌታ (አደናይ) ሆይ፤ እጆችህ
በሠሩት መቅደስ፤
በርስትህ ተራራ ላይ፤
ታመጣቸዋለህ፤ ትተክላቸዋለህም።

¹⁸እግዚአብሔር (ያህዌ)፤
ከዛላለም እስከ ዘላለም
ይነግሣል።

¹⁹የፈርዖን ፈረሶች፤ ሠረገሎቹና፤
ፈረሰኞቹ ወደ ባሕሩ በገቡ ጊዜ
እግዚአብሔር (ያህዌ) የባሕሩን ውሃ በላያቸው
ላይ መለሰባቸው፤ እስራኤላ ውያን ግን
በባሕሩ ውስጥ በደረቀ ምድር ተቸገሩ።

²⁰ከዚያም የአረን፤ እገት ነቢይቱ ማርያም
ከበርዋን አንሥታ ያዘች፤ የቀሩትም ሴቶች
ሁሉ ከበረ ይዘው እያሸበሸቡ ተከተሏት።

15+11 መዝ77+13፤ 99+3፤ 110+3፤ ኢፀ6+3፤ 35+2፤
40+5፤ 46+5፤ ሬአ4+8፤ 15+12 ዘፀ7+5፤ ዘጉ*16+32፤
26+10፤ ዘ811+6፤ መዝ106+17፤ 15+13 ፋ*17፤
ዘፀ6+6፤ ህፀ9+12፤ ኢዮ33+28፤ መዝ68+16፤ 71+23፤
76+2፤ 77+20፤ 78+54፤ 106+10፤ ኢባ1+27፤ 41+14፤
43+14፤ 44+22-24፤ 51+10፤ 63+9፤ ቴቆ2+14፤ 15+14
ፋ*16፤ ዘፀ23+27፤ ዘ82+25፤ ኢሱ2+9፤ 5+1፤ 9+24፤
14ሙ4+7፤ አስ8+17፤ መዝ48+6፤ 83+7፤ 96+9፤ 99+1፤
114+7፤ ኢባ13+8፤ ሕዝ38+20፤ 15+15 ዘፀ36+15፤
ዘጉ*22+3፤ ዘ82+4፤ ኢሱ2+9፤ 24፤ መዝ11 4+7፤ 15+16
ፋ*14፤ ዘፀ35+15፤ ዘ82+4፤ 14ሙ25+37፤ መዝ74+2፤
2ጴጥ2+1፤ 15+17 ፋ*13፤ ዘፀ23+20፤ 32+34፤ 33+12፤
ዘ833+19፤ 24ሙ7+10፤ መዝ2+6፤ 3+4፤ 15+1፤ 44+2፤
78+54፤ 68+69፤ 80+8፤ 15፤ 114+2፤ 132+13-14፤
133+3፤ ኢፀ5+2፤ 60+21፤ ኤር2+21፤ 11+17፤ 24+6፤
ጳጉን+16፤ ኢል2+1፤ አሞ9+15፤ አብ1+16፤ ሰፎ3+11፤
15+18 ዘፀ21+33፤ መዝ9+7፤ 29+10፤ 55+19፤
66+7፤ 80+1፤ 102+12፤ 145+13፤ ሰቆ5+19፤ 15+19
ዘፀ14+22+28፤ 15+20 ፋ*21፤ ዘፀ4+21፤ 31+27፤
ዘፀ2+4፤ ዘጉ*12+1፤ 20+1፤ መሳ4+4፤ 11+34፤ 21+21፤
26+59፤ 14ሙ18+6፤ 24ሙ6+5፤ 14+16፤ 27+72፤ 11፤
1ዜና4+17፤ 6+3፤ 2ዜና34+22፤ ህፀ6+14፤ መዝ30+11፤
81+2፤ 149+3፤ 150+4፤ ማሕ6+13፤ ኢፀ8+3፤ 30+32፤
ኤር31+4፤ 13፤ ሕዝ3+17
815+19 ወይም፤ ሠረገሎች

15+20 ነቢይቱ ማርያም “ነቢይት” ተብላ የተጠ ር የሆነውን መልእክት ለሕዝቡ ስለተናገረች ነው
ፈታው በነቢይነት መንፈስ ተመርታ ከእግዚአብሔር (ዘጉ* 12+2፤ 6 ይመ፤ ከመሳ 4+4፤ ከ2ነገ 22+14፤

21ጣር ያምም፣

"ፈረሰንና ፈረሰኛውን፣

በባሕር ውስጥ ጥሎአል፤

እግዚአብሔር (ያህዌ) ዘምሩ፤

እጅግ ከፍ ከፍ ብሎአልና"

እያለች ዘመረችላቸው።

የማራና የኤሊም ውሃ

22ከዚያም ሙሴ እስራኤልን ከቀይ ባሕር እየመራቸው ወደ ሱር ምድረ በዳ ሂዱ፤ ለሦስት ቀናት ውሃ ሳያገኙም በምድረ በዳ ተጓዙ። 23ማራ በደረሰ ጊዜ ውሃው መራራ ስለ ነበር ሊጠጡት አልቻሉም፤ ቦታው ማራ ተብሎ የተጠራውም ከዚህ የተነሣ ነው። 24ሕዝቡም በሙሴ ላይ በማጉረምረም፣ "ምን እንጠጣ?" አሉ።

25ከዚያም ሙሴ ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሮሎኸ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) አንዲት ዛፍ አሳየው፤ ዕንጨፏንም ወደ ውሃው ጣላት፤ ውሃውም ጣፋጭ ሆነ።

በዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሕግና ሥርዐት አበጀላቸው፤ በዚያም ሥፍራ ፈተናቸው።

26እርሱም አለ፤ "የአምላካችሁን እግዚአብሔር (ያህዌ) ድምፅ በዋንቃቂ ብትሰሙ፤ በፊቱም ትክክል የሆነውን ብትፈጽሙ፤ ትእዛዛቱን ልብ ብትሉና ሥርዐቱንም ሁሉ ብትጠብቁ፤ በግብፃውያን ላይ ያመጣሁባቸውን ማንኛውንም ዐይነት በሽታ በእናንተ ላይ አላመጣም፤ ፈዋሻችሁ እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) ነኝና።"

27ከዚያም ዐሥራ ሁለት ምንጮችና ሰባ የዘንባባ ዛፎች ወዳሉበት ወደ ኤሊም መጡ፤ እነርሱም በውሃው አጠገብ በዚያ ሰፈሩ።

15+21 ዘፀ14+27፤
14ጦ፡18+7፤
አዋ2፡15፤
ሐኔ2፡22
15+22 ዘዋ16+7፤
ዘፀ17፡13፤
ዘኁ20፡25፤
33፡14፤
መዝ78፡52፤
107፡5፤ 17፡3፤
ዘኁ14፡2፤
20፡3፤ 11፡4፤34፤
ዘ88፡3፤ 12፡20፤
መዝ78፡18፤
106፡14፤
ኢረ44፡17፤
15+23 ዘኁ33፡8፤
ሩት1፡20
15+24 ዘፀ14፡12፤
16፡2፤ 17፡3፤
ዘኁ14፡2፤
ኢሰ9፡18፤
መዝ78፡18፡42፤
106፡13፡25፤
ሕዝ6፡43፤
ማቴ6፡31
15+25 ዘዋ22፡1፤
ዘፀ14፡10፤
2፡72፡21፤ 4፡41፤
6፡6፤ ኢዋ23፡10፤
መዝ81፡7፤
ኢሰ48፡10
15+26
ዘፀ19፡5-6፤
20፡2፤17፤
23፡22፡25-26፤
ዘኁ 33፡9፤
ዘ87፡12፡15፤
ደ፡13፤
15፡5፤ 28፡1፤
28፡27፡58-60፤
32፡39፤
14ጦ፡5፡6፤

መናና ድርጭት

16መላው የእስራኤል ማገበር ከግብፅ በወጡ በሁለተኛው ወር በዐሥራ አምስተኛው ቀን ከኤሊም ተነሥተው በኤሊምና በሲና መካከል ወደምትገኘው ወደ ሲን ምድረ በዳ መጡ። 2በምድረ በዳውም መላው ማገበር በሙሴና በአሮን ላይ አጉረመረሙ። 3እስራኤላውያንም እነርሱን እንዲህ አሏቸው፣ "በሥጋ መቀቀያው ምንቸት ዙሪያ ተቀምጠን የፈለግንውን ያህል ምግብ መመገብ በምንችልበት በግብፅ ላላን፤ ምንግ በእግዚአብሔር (ያህዌ) እጅ ሞተን ባረፍነው? ያፍ! እናንተ ግን ይህ ሁሉ ጉባኤ በራብ እንዲያልቅ ወደዚህ ምድረ በዳ አመጣችሁን" አሏቸው።

4ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ "ከሰማይ እንጀራ አዘንብላችኋለሁ። ሕዝቡም በየቀኑ እየወጡ ለዕለት የሚበቃቸውን ይሰበስቡ፤ በዚህም ትእዛዛቱን ይጠብቁ እንደ ሆነ እፈት ናቸዋለሁ። 5በሰድስተኛው ቀን በሌሎቹ ዕለታት ከሚሰበስቡት እጥፍ ሰብስቡም ይዘጋጁ።

6እስሊህ ሙሴና እርን እስራኤላውያን ሁሉ፤ እንዲህ አለ፤ "ከግብፅ ምድር ያወጣችሁ እግዚአብሔር (ያህዌ) መሆኑን

15+26 2፡72፡20፡5፤ መዝ25፡11፤ 30፡2፤ 41፡3-4፤
103፡3፤ 107፡20፤ ኢር11፡6፤ 30፡17፤ ሆሊ11፡3፤
15፡27 15፡27 ዘኁ33፡9 16፡1 ዘፀ6፡6፤ 12፡1-2፤
17፡1፤ ዘኁ33፡11፤12 16፡2 ዘፀ15፡24፤ 1ቆ፤10፤10
16፡3 ዘዋ47፡15 16፡4 ቀ14፡15፤ ዘዋ22፡1፤ ዘ88፡3፤
ክፍ፡15፤ መዝ78፡24፤ 105፡40፤ ዮሐ6፡31 16፡5
ቀ22፤ ዘሌ25፡21 16፡6 ዘፀ6፡6
7፡15፡23 ማራ ማለት መራራ ማለት ነው

ከአሳ 8፡3፤ ከሉቃ 2፡36 ጋር ያንጸጽሩ፤ በገጽ 1009 ላይ፣ "ዝረይ በብሉይ ኪዳን" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።

15+26 ፈዋሻችሁ እኔ እግዚአብሔር ነኝና፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን በጽሞና ቢሰሙና ቢታዘዙት በግብፃውያን ላይ ያመጣውን መቅሠ ፍትም ሆነ በሽታ በእነርሱ ላይ አያመጣም። ይህ ተስፋ የሚያሳየው የእግዚአብሔር ሐሳብ በሕዝቡ ላይ ሕመምንና በሽታን ማምጣት ሳይሆን ፊውስን መላክ ነው (23፡25፤ ዘዳ 7፡15፤ መዝ 103፡3፤ 107፡20፤ ሕዝ 18፡23፡32፤ 33፡11 ይመ)። እግዚአብሔር በአዲስ ኪዳን ስለሰው የፊውስ ዓላማ በገጽ 1433 ላይ፣ "መለኮታዊ ፊውስ" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።

16+2 በሙሴ ... ላይ አጉረመረሙ፤ እስራኤላውያን በሙሴና በእግዚአብሔር ላይ ሲያጥረመረሙ ለሦስተኛ ጊዜአቸው ነው (ከ14፡10-12 እና ከ15፡24 ጋር ያንጸጽሩ)። እግዚአብሔር ብዙ ነገር ቢያደርግላቸውም እንኳ እርሱ ለሕይወታቸው ያደረገውን ቸርነት፤ የሰጠውን ምራትና ፈቃድ ይህንንም አስመልክቶ የነበራቸውን እምነት በቶሎ ሊያጡ ችለዋል (17፡3 ዘኁ 14፡2፤ 16፡11፡41 ይመ)። የአዲስ ኪዳን አማኞች የእስራኤልን ፈለግ እንዳይከተሉ

ዳውሎስ አስጠንቅቆአል (1ቆ፤ 10፡10)። ፊታኝ ችግር ሲገጥመኝ፤ እግዚአብሔር ረስቶናል ወይም ታማኝ አልሆነልንም ብሎ በማጉረምረም ፈንታ መንገዳችንን ለአርሶ ሰጥተን ስለኛ እንደሚገባቸው በማመን በትሕትና እርዳታውን መጠየቅ ይኖርብናል።

16+4 ከሰማይ እንጀራ፤ ይህ "ከሰማይ እንጀራ" የተባለው "መና" በመጣል ይታወቃል። ሕዝቡ ከግብፅ ከወጡ በኋላ ይመገቡት ዘንድ እግዚአብሔር በታምራቱ የሰጣቸው የተለየ ምግብ ነው። መልኩ ነጭ ሆኖ በመጸፍ የመሰለ ሲሆን ስስና የማር ጣዕም ያለው ነው (ቀ፡ 14፡31፤ ዘኁ 11፡9)። የመና መውረድ የተቋረጠው እስራኤላውያን ወደ ተስፋይቱ ምድር ዝብተው ሌላ ምግብ ባገኙ ጊዜ ነበር (ኢያ 5፡12)። መና እውነተኛ የሰማይ እንጀራ ስለሆነውና (ዮሐ 6፡32 ይመ፤ ከፊሊ 2፡17 ጋር ያንጸጽሩ) የዘላለም ሕይወት ስለሚሰጠው (ዮሐ 6፡33፡5፡58) ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ባሻገር ያመለክታል።

16+4 በዚህም ... እፈትናቸዋለሁ፤ ሕዝቡ እግዚአብሔርን ማመንና ለእርሱም መታዘዙ ይፈተን ዘንድ ከሰማይ ስለሚቀረበው እንጀራ ግልጽ የሆነ መመሪያ ተሰጥቶአል (ከዘዳ 8፡2-3 ጋር ያንጸጽሩ)። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ለእርሱ ያለንን እምነትና ታማኝነት ለመፈተን ሲል የሕይወት ገጠመኞቻችንን በራሱ ፈቃድ ይመራቸዋል።

በዛሬይቱ ምሽት ታውቃላችሁ። ገበጽርሱ ላይ ያሰማችሁትን ማጉረምረም ሰምቷልና በማለት አግዚአብሔርን (ያህዌ) ክብር ታያላችሁ፤ ለመሆኑ በእኛሱ ላይ የምታጉረመርሙት እኛ ምንድን ነንና ነው?" አሏቸው። ሙሴም ንግግሩን በመቀጠል፤ "በእርሱ ላይ ማጉረምረማችሁን ሰምቶአልና በምሽት የምትበሉትን ሥጋ በማለዳም የምትፈልጉትን ያህል እንጀራ በሚሰጣችሁ ጊዜ አግዚአብሔር (ያህዌ) መሆኑን ታውቃላችሁ፤ እኛ ማን ነን? በእኛ ላይ አይደለም ያጉረመረማችሁት፤ በአግዚአብሔር (ያህዌ) ላይ ነው እንጂ" አላቸው።

¹⁰ከዚያም ሙሴ እርንን፤ "ማጉረምረማችሁን እርሱ ሰምቶአልና ወደ አግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ቅርቡ ብለህ ለመላው የእስራኤል ማኅበር ተናገር" አለው።

¹⁰እርንም ለመላው የእስራኤል ማኅበር ሲናገር ሳለ ወደ ምድረ በዳው ተመለከቱ፤ በዚያም አግዚአብሔር (ያህዌ) ክብር በደመናው ላይ ተገልጦ ይታይ ነበር።

¹¹አግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ¹²የእስራኤል መደብን ማጉረምረም ሰምቻለሁ፤ ይህን ንገራቸው ሆኖ ሀዳይ ከመጥለቁ በፊት ሥጋ ትበላላችሁ፤ ሲነጋም እንጀራ ትበላላችሁ፤ ከዚያም እኔ አግዚአብሔር አምላካችሁ (ያህዌ አላም) መሆኔን ታውቃላችሁ።

¹³በዚያች ምሽት ድርጭቶች መጥተው ሰፈሩን አለበሱት፤ በነጋውም በሰፈሩ ዙሪያ ጤዛ ተኝቶበት ነበር። ¹⁴ጤዛው ከረገፈ በኋላ በሚዳው ላይ ስስ የሆነ አመዳይ የሚመስል የተጋነረ ነገር በምድረ በዳው ላይ ታየ። ¹⁵እስራኤላውያንም ይህን ባዩ ጊዜ ምን እንደሆነ ባለማውቃቸው እርሱ በርሳቸው "ይህ ነገር ምንድን ነው?" ተባባሉ።

ሙሴም፡- "ይህ ትበሉት ዘንድ አግዚአብሔር (ያህዌ) የሰጣችሁ እንጀራ ነው አላቸው። ¹⁶አግዚአብሔር (ያህዌ) ያዘዘው ይህ ነው፤ እያንዳንዱ የሚያስፈልገውን ያህል ይሰበስብ፤ በድንኳናችሁ ባለው ሰው ልክ ለእያንዳንዱ አንድ ጐምር ውሰዱ" ብሎ አግዚአብሔር (ያህዌ) አሳለፈ።

¹⁷እስራኤላውያንም እንደ ተነገራቸው አደረጉ፤ አንዳንዶች አብዝተው፤ አንዳንዶች ደግሞ አሳንሰው ሰበሰቡ። ¹⁸የሰበሰቡትን በጐምር በሰፈሩ ጊዜ ብዙ የሰበሰበው አልተረፈውም ጥቂት የሰበሰበውም አልጐደለበትም እያንዳንዱ

16+7 ሉ10:12
ዘፀ24:16
29+43
33+18:22
40+34 ሉ9:16
ዘጉ11:11:18
14+2:27:28
16+11:19:42
17+5 ሉ85+24
178+11
መዝ63:2
ኢ46:13 35+2
40+5 44+23
60+1 66+18
ሕዝ1+28
10+4 43+5
72+14 ሕጊ2+7
ዮሐ11:40
16+8 ሉ7
ዘጉ23:21
ዘጸ33+5
ሐጸ8+23
14ሙ8+7
12+12
ግፌ10+40
ሮጫ13+2
1ተሰ4+8
16+10 ሉ7
ዘፀ13+21
40+34-35
178+10
2ዘጸ7+1
ሕዝ10+4
ዮሐ11:14
16+12 ሉ7
ዘፀ6+2 20+2
16+13
ዘጉ11+9:31
መዝ78+27-28
105+40 106+15
16+14 ሉ31
ዘጉ11+7-9
ዘጸ8+16
መዝ105+40
16+15 ሉ4
ዘጸ8+16
ሕፃ9+20
ዮሐ6+31
16+16 ሉ32:36
16+18 2ቆሮ8+15
16+19 ሉ23
ዘፀ12+10
16+20 ሉ4 24
ዘፀ32+19
16+22 ሉ5
ዘፀ34+31
16+23 ዘፀ24:3
ዘፀ20+8
ዘጸ5+13-14
16+26 ሉ23
16+28 ሉ9+14
መዝ78+10
106+13

የሰበሰበው የሚያስፈልገውን ያህል ሆነ። ¹⁹ሙሴም "ማንም ከዚህ ለነገ ምንም ማስተረፍ የለበትም" አላቸው። ²⁰ሆኖም ግን አንዳንዶቹ ሙሴ የተናገረውን ቸል በማለት ከሰበሰቡት ውስጥ ከፊሉን አስተርፈው አላደሩ፤ በማግሥቱም ጠዋት ተልቶ መሸተት ጀመረ፤ ስለዚህ ሙሴ ተቋጣቸው።

²¹በየማለዳው እያንዳንዱ የሚያስፈልገውን ያህል ሰበሰበ፤ ዐሐዩ እየበረታ በሄደም ጊዜ ቀለጠ። ²²ስድስተኛው ቀን ለእያንዳንዱ ሰው ሁለት ሁለት ነምር። አድርገው እጥፍ ሰበሰቡ፤ የማኅበሩም አገዳች ወደ ሙሴ መጥተው ይህንኑ ነገሩት። ²³እርሱም አላቸው፤ "አግዚአብሔር (ያህዌ) ያዘዘው ይህ ነው፤ ነገ አግዚአብሔር (ያህዌ) የተቀደሰ ሰንበት በመሆን የዕረፍት ቀን ይሆናል። ስለዚህ መጋገር የምትፈልጉትን ግጥና መቀቀል የምትፈልጉትን ቀትሩ። የተረፈውን አስቀምጡ፤ እስከ ጧትም ድረስ አቆዩት።

²⁴ስለዚህ ሙሴ እንዳዘዘው እስከ ጧት ድረስ አቆዩት፤ አልሸተትም፤ ወይም ብልተላም። ²⁵ሙሴም እንዲህ አለ፤ "ዛሬውኑ ብሉት፤ ዛሬ የአግዚአብሔር (ያህዌ) ሰንበት ነውና። ዛሬ ብመሬት ላይ ምንም አታገኙም። ²⁶ስድስት ቀን ትሰበሰቡ ታላችሁ፤ በሰባተኛው ቀን በሰንበት ዕለት ግን ምንም ነገር አይኖርም።"

²⁷ሆኖም አንዳንዶቹ በሰባተኛው ቀን ለመሰብሰብ ወጡ፤ ነገር ግን ምንም አላገኙም። ²⁸ከዚያም አግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ ትእዛዞቹንና መመሪያዎቹን ለመፈጸም እስከ መቼ እምቢ ትላላችሁ? ²⁹አግዚአብሔር (ያህዌ) ሰንበትን የሰጣችሁ መሆኑን ልብ በሁሉ ስድስተኛው ቀን ለሁለት ቀን የሚሆን እንጀራ የሰጣችሁ ለዚህ ነው። በሰባተኛው ቀን እያንዳንዱ ሰው ባለበት ይቆይ፤ ማንም አይወጣም።"

³⁰ስለዚህ ሕዝቡም በሰባተኛው ቀን ዐረፉ። ³¹የእስራኤልም ሕዝቡ ምግቡን መና አሉት፤ እርሱም እንደ ድንብላል ዘር ነጭ ጣመም ከማር እንደ ተጋረ ቂጣ ነበር።

16+28 መዝ107:11 119+1 ሉር32+23 16+31 ሉ14
16+16 ይህ በቀጥር 18:32:33 እንዲሁም 36 ላይ ተጠቅሷል፤ ወደ ሁለት ሊትር ያህል ይሆናል።
16+22 ምናልባት ወደ 4.5 ሊትር ሊደርስ ይችላል።
16+28 ዕብራይስጡ የብዙ ቀጥር ያሳያል። ጸ31 መና ማለት ምንድን ነው ማለት ነው (ቀ 15 ይመ)። ፀ7 ማሳህ ማለት መፈተን ማለት ነው።
ፈ 7 መረባ ማለት መጣላት ማለት ነው።

16+21 በየማለዳው፤ አግዚአብሔር የዕለት ሕልውናቸው በእርሱ ስጦታ ላይ ብቻ የተመሠረተ እንደሆነ ይማሩ። ዘንድ ሕዝቡን ለቀኑ የሚበቃቸውን ብቻ እንዲሰበስቡ ትእዛዝ ሰጥቶአል። (ከማቴ 6:11 ጋር ያነጻጽሩ)።
16+30 በሰባተኛው ቀን ዐረፉ፤ አግዚአብሔር ስለ ሰባተኛው ቀን በሰጠው ትእዛዝ (ቀ 22-30) መሠረት በፍጥረት ጊዜ በሰባተኛው ቀን እርሱ እንዳረፈ

ሁሉ (ዘፍ 2+14)፤ ሕዝቡም ዕረፍት በማድረግ ታዛዥነቱን እንዲገልጹ ፈልጎ ነበር። ሕዝቡ ሰንበትን የማይጠብቁ ከሆነ ምድራዊ ሰህንው ድካም ብቻ ተጠምደው አካላዊና መንፈሳዊ ጥንካሬያቸው እንደሚደክም አግዚአብሔር አስቀድሞ ዐውቆ ነበር። ይህንም ከማድረግ ወደ ኋላ ማለት መንፈሳዊና ሰማያዊ የሆነው ጉዳይ በሕይወታቸው እየሳሳ እንዲሄድ ያደርጋል (ማቴ 12:1 እና ማብ፡ ሉቃ 6:2-10 እና ማብ ይመ)።

³²ሙሴም አሰ፤ “እግዚአብሔር (ያህዌ) ያዘዘን ይህ ነው፤ ከግብፅ ባወጣችሁ ጊዜ በምድረ በዳ እንድትበሉ የሰጠችሁን እንጀራ ያዩ ዘንድ አንድ ጉሞር መና ወስደህ ለሚመጡት ትውልዶች አቆየው።”

³³ስለዚህ ሙሴ አሮንን፣ “አንድ ማሰሮ ወስደህ አንድ ጎሞር መና አስቀምጥበት፤ ለሚመጡት ትውልዶች እንዲቆይም እግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት አስቀምጠው” አለው።

³⁴እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዳዘዘው አሮን፣ መናው ይጠበቅ ዘንድ በምስክሩ ፊት አስቀምጠው። ³⁵እስራኤላውያን ወደ መና ሪያቸው ምድር እስኪመጡ ድረስ ለአባር ዓመት መና በሉ፤ ወደ ከነዓን ድንበር እስኪደርሱ ድረስ መና በሉ።

³⁶አንድ ጎሞር የእፋ መስፈሪያ አንድ ዐሥረኛ ነው።

ከዐለት የፈለቀ ውሃ

17 መላው የእስራኤል ማኅበር ከሲና ምድረ በዳ ተነስቶ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘው ከስፍራ ወደ ስፍራ ተጉዞ፤ በራራዲም ሰፈረ፤ ነገር ግን ሕዝቡ የሚጠጡት ውሃ አልነበረም። ስለዚህ “የምንጠጣውን ውሃ ስጠን?” በማለት ሙሴን ተጣሉት።

ሙሴም፣ “እኔን ለምን ተጣሉኛላችሁ? እግዚአብሔርን (ያህዌ) ለምን ትፈታተኑታላችሁ?” አለ።

³ነገር ግን ሕዝቡ በዚያ ተጠምተው ስለ ነበር፣ በሙሴ ላይ አጉረመረሙ። እነርሱም፣ “እኛና ልጆቻችን እንዲሁም ከብቶቻችን በውሃ ጥም እንድናልቅ፣ ከግብፅ ለምን አወጣኸን?” አሉት።

“ከዚያም ሙሴ፤ “በዚህ ሕዝብ ምን ላድርግ? በድንጋይ ለውግሩች ተዘጋጅተዋል” ብሎ ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሌኧ።

⁵እግዚአብሔር (ያህዌ) ለሙሴ እንዲህ

16+33 ብ9+4፡
ራእ2+17
16+34
ዘ025+16+21+22፡
27+21፡ 31+18፡
40+20፡
ዘሌ16+13፡
ዘጉ 1+50፡
7+89፡ 10+11፡
17+4+10፡
ዘ810+2፡
17+8+9፡
2ዘ5+5+10
16+35
ዘጉ+14+33፡
33+38፡ ዘ81+3፡
2+7፡ 8+2-4፡
ኢሱ5+6፡12፡
መላ3+11፡
ዘ9+2+1፡
መዘ95+10፡
አሞ5+25፡
ዮሐ6+31+49
16+36 ሞ16፡
ዘሌ 5+11፡
6+20፡ ዘጉ5+15፡
15+4፡ 28+5
17+1 ሞ8፡
ዘ016+1፡ 19+2፡
ዘጉ33+15፡
20+5፡ 21+5፡
33+14
17+2 ዘ014+12፡
ዘጉ20+2፡
33+14፡ ዘ86+16፡
መዘ78+18+41፡
106+14፡ 107+5፡
ማቴ4+7፡
1ቆር10+9
17+3 ዘ014+11፡
15+22+24
17+4 ዘጉ14+10፡
1ሳሙ30+6፡
ዮሐ8+59
17+5 ዘ04+2፡
10+12-13፡ 7+20

17+6 ዘ03+1፡
ዘጉ20+8+11፡
ዘ88+15፡
መላ15+9፡

መለሰሰት፤ “ከሕዝቡ ፊት ሂድ፤ ከእስራኤል አለቆች አንዳንዶቹን እንዲሁም አባይን የመታህባትኝ በትር ያዝና ሂድ።” ቅራብ አጠገብ ባለው ዐለት በዚያ እኔ በአንተ ፊት እቆማለሁ። ዐለቱን ምታው፤ ከእርሱም ሕዝቡ የሚጠጡት ውሃ ይወጣል።” ስለዚህ ሙሴ በእስራኤል አለቆች ፊት ይህንኑ አደረገ። ስፍራውንም ማሳሰብ መረባረብ ጠራው፤ እስራኤላውያን ጠብ ፈጥረው፣ እግዚአብሔር (ያህዌ) ከእኛ ጋር ነው ወይስ አይደለም? በማለት እግዚአብሔርን (ያህዌ) ተፈታትነዋል።

አማሌቃውያን ተሸነፉ

⁸አማሌቃውያን መጥተው እስራኤላውያንን ራራዲም ላይ ወጉ፤ ሙሴም ኢያሱን፣ “ከሰዎቻችን አንዳንዶቹን ምረጥና አማሌቃውያንን ለመውጋት ውጣ፤ በነገው ዕለት የእግዚአብሔርን (እሉሃም) በትር በእጆቹ ይገዩ በኩረብታው ጫፍ ላይ እቆማለሁ።”

¹⁰ስለዚህ ኢያሱ ሙሴን በዚህ መውረት ከአማሌቃውያን ጋር ተዋጋ፤ ሙሴ፣ አሮንና ሐርም ወደ ኩረብታው ጫፍ ወጡ። ¹¹ሙሴ እጆቹን ወደ ላይ በሚያነሣበት ጊዜ ሁሉ እስራኤላውያን ድል ያደርጉ ነበር። እጆቹን ካወረደ ጊዜ ግን አማሌቃውያን ያሸነፉ ነበር። ¹²የሙሴ እጆችን አየዋል በሃዱ ጊዜ ድንጋይ ወስደው ከበታቹ አደረገ፤ እርሱም ተቀመጠበት፤ አሮንና ሐርም አንዱ በአንዱ በኩል ሌላውም በሌላ በኩል ሆነው እጆቹን ወደላይ ያዙ። ይኸውም እጆቹ ዐሳይ እስክትጠልቅ ድረስ ጸንተው እንዲቆዩ ነው። ¹³ስለዚህ ኢያሱ የአማሌቃውያንን ሰራዊት በሰይፍ ድል አደረገ።

17+6 27+3፡20፡ ዘ9+15፡ መዘ74+15፡ 78+15-16፡
105+41፡ 107+35፡ 114+8፡ ኢሳ30+25+35+6፡ 43+19፡
48+21፡ 1ቆር10+4 17+7 ዘ86+16፡ 9+22፡ 33+8፡
ዘጉ20+13+24፡ 27+14፡ መዘ81+7፡ 95+8፡ 106+32
17+8 ሞ1፡ ዘ86+12 17+9 ዘ04+17፡ 24+13፡
32+17፡ 33+11፡ ዘጉ11+28፡ 27+22፡ ዘ81+38፡
ኢሱ1+1፡ ሐሥ7+45 17+10 ሞ10-12፡ ዘ024+14፡
31+2 17+11 ያ5+16 17+12 ኢሱ8+26 17+13 ሞ8

17+6 ዐለቱን ምታው፤ አዲስ ኪዳን ላይ ይህ ዐለት የሕይወት ውሃ ምንጭ ከሆነው ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ተመሳሰሉአል (1ቆር 10+4)። ዐለቱ እንደተመታ ሁሉ ክርስቶስም በመስቀል ላይ በሞት ተመትቶል (ኢሳ 53+5)። ክርስቶስ ለእስራኤል የበረከት ምንጭ እንደሆነ ሁሉ የቤተክርስቲያን በረከት ምንጭ ከመሆኑም በላይ መንፈስ ቅዱስንም የሚሰጥ ነው (ከመዝ 105+41-42፡ ከኢሳ 53+4-5፡ ከዮሐ 7፡37-38፡ 20+22፡ ከሐሥ 2፡1-4 ጋር ያነጻጽሩ)።

17+9 ኢያሱን፤ የእስራኤል መሪ ሆኖ ሙሴን እንዲገባ የተመረጠው ኢያሱ በመጽሐፍ ቅዱስ ለመጀመሪያ ጊዜ የቀረበው በዚህ ስፍራ ነው። የኢያሱ ስም ትርጉም “እግዚአብሔር ያድናል” ወይም “ያህዌ አዳኝ ነው” ማለት ነው። በማሪክ ቋንቋ “ኢየሱስ” ማለት ነው (ማቴ 1+21 እና ማገብ ይመስላል)። ከጊዜ በኋላ ከነዓንን የሚይዘው ይህ ስሙ በወታደራዊ ተግባር ላይ ለመጀመሪያ ጊዜ ይታያል። ከጊዜ በኋላ ከከነዓናውያን ጋር ለሚደረገው ጦርነት እግዚአብሔር አስቀድሞ

እያዘጋጀው ነበር።

17+11 ሙሴ እጆቹን ወደ ላይ በሚያነሣበት ጊዜ ሙሴ እጆቹን ወደ ላይ በማንገጥ በእግዚአብሔር ላይ ያለውን መደገፍና እምነት አሳይቶአል።

(1) የእስራኤላውያን ብርታትና ድል የተመሠረተው እግዚአብሔርን በጸሎት፣ በእምነትና በመታዘዝ ሳይቋረጡ በመቅረብ ነው። የሙሴ ጸሎት በተቋረጠ ጊዜ ለእግዚአብሔር ሕዝብ ይፈስ የነበረው መለኮታዊ ንይል ተቋረጠ (ከዕለ 7፡25 እና ከማብራሪያው ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) ይህ መለኮታዊ መርሕ በአዲስ ኪዳንም ይውራል። በየዕለቱ ወደ እግዚአብሔር መጸለጥን ስንተው መለኮታዊው ሕይወት፣ ጥበቃ፣ በረከትና ጸጋ ወደ እኛ መፍሰሱ ይቋረጣል። የድላችን ብቸኛ ተስፋ የተመሠረተው በሚያስፈልገን ጊዜ የሚረዳን የእግዚአብሔርን ንይልና ጸጋ ለማግኘት ሳናቋርጥ ወደ ጸጋው ዙፋን በክርስቶስ በመቅረባችን ላይ ነው (ዕለ 4፡16፡ 7፡25 ይመጥ። ማቴ 7፡7-8 እና ማሳ፤ ይመጥ።)

፲፯ኪያም አግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን፤
 “ሲታወስ እንዲኖር ይህን በጥቅልል
 መጽሐፍ ላይ ጻፈው፤ አያሱም መስማቱን
 አረጋግጥ፤ ምክንያቱም የአማሊቃውያንን
 ዝክር ከሰማይ በታች ፈፃሚ እደመሰሳለሁ”
 አለው።

፲፱ሙሴም መሠዊያውን ሠርቶ፤
 “አግዚአብሔር (ያህዌ) አርማኬ ነው” ብሎ
 ሰየመው። ፲፳እጆች ወደ አግዚአብሔር (ያህዌ)
 ዙፋን ተዘርግተዋልና፤ አግዚአብሔር (ያህዌ)
 አማሊቃውያንን ከትውልድ እስከ ትውልድ
 ይዋጋቸዋል” አለ።

ዮቱር ወደ ሙሴ መጣ

18 የምድያም ካህን የሙሴ አማት
 ዮቱር፤ ስንዚህከከከ (አሎሃም) ለሙሴና
 ለሕዝቡ ለእስራኤል ያደረገላቸውን ሁሉ
 እንዲሁም አግዚአብሔር (ያህዌ) እስራኤልን
 ከግብፅ እንዴት እንዳወጣቸው ሰማ።

፳ሙሴም ሚስቱን ሲጋራን ከመለሳት
 በኋላ አማቱ ዮቱር እርሷንና ሁለት ወንድ
 ልጆቿን ተቀብሏቸው ነበር። ፳ሙሴ፤
 “በባዕድ አገር መጸተኛ ነኝ” ለማለት
 የመጀመሪያ ልጁን ስም ጌርሳም አለው።
 “የአባቴ አምላክ ረዳቴ ነው፤ ከፈርዖን ሰይፍ
 አድናኛልና” ለማለት ደግሞ ሁለተኛውን
 ልጁን አልዓዛር አለው።

፳ሙሴ አማት ዮቱር ከሙሴ ወንድ
 ልጆቹና ሚስት ጋር ሆኖ በምድረ በጻ
 ከስንዚህከከከ (አሎሃም) ተራራ ለመገባ ወደ
 ሰፈረበት ወደ ሙሴ መጣ። ዮቱር፤ “እኔ
 አማትህ ዮቱር፤ ከሚስትህና ከሁለት ወንዶች
 ልጆቼ ጋር እየመጣኝ ነው” ብሎ መልእክት
 ጻፈው። ፳ሙሴም ሙሴ አማቱን ሲቀበለው
 ወጣ፤ ዝቅ ብሎ እጅ በመንሣት ወደ ሳሙወ፤
 ከዚያም ሰላምታ ተለዋጠው ወደ ድንኳኑ
 ገቡ። ፳ሙሴም አግዚአብሔር (ያህዌ) ለእስራኤል
 ሲል በፈርዖንና በግብፃውያን ላይ ያደረገውን
 ሁሉ፤ በመንገድም ላይ ስላጋጠማቸው
 መከራ ሁሉና አግዚአብሔርም (ያህዌ) እንዴት
 እንዳዳናቸው ለአማቱ ነገረው። ዮቱርም

አግዚአብሔር (ያህዌ) እነርሱን ከግብፃውያን
 እጅ በመታደግ ለእስራኤል ያደረገውን በጎ
 ነገር ሁሉ በመስማቱ ተደሰተ። ፳፯እንዲሁም
 አለ፤ “ከግብፃውያን እጅና ከፈርዖን
 ለታደጋችሁ ከግብፃውያን እጅ ሕዝቡን
 ለታደጉ ለአግዚአብሔር (ያህዌ) ስጦታና
 ይሁን”። ፳፰አግዚአብሔር (ያህዌ) ከአማልክት
 ሁሉ በላይ ኀይል እንደሆነ አሁን ዐወቅሁ፤

17+14 ቍ13፤
 ዘፍ36+12፤
 ዘዐ24+4፤
 32+33፤ 34+27፤
 ዘኀ24+7፤ 33+2፤
 ዘዳ29+20፤
 31+9፤ መሳ3+13፤
 14መ30+17-
 18፤ ኢዮ18+17፤
 19፤23፤ መዝ9+5፤
 34፤16፤ 83+7፤
 109፤15፤
 ሕዝ18+4፤
 ኢሳ30+8፤
 ኢር36+2፤ 45፤1፤
 51፤60፤
 17፤15 ዘፍ8+20፤
 22፤14፤
 17፤16 ዘኀ24+7፤
 14መ15+8፤32፤
 1ዜ54+43፤
 አሰ3፤1፤ 8+3፤
 9፤5፤24፤
 18፤1 ዘዐ2፤16፤
 2፤18፤ 6+6፤
 18፤2 ዘዐ2፤21፤
 18፤3 ዘዐ2፤22፤
 4፤20፤ ሕሥ7+29፤
 18፤4 ዘፍ49+25፤
 ዘዳ33+29፤
 1ዜ523+15፤
 18፤5 ዘዐ3፤1፤
 18፤7 ዘፍ17+3፤
 29፤13፤ 43፤28፤
 18፤8፤
 ዘዐ15፤6፤16፤
 ዘኀ20፤14፤
 509፤32፤
 መዝ81፤7፤
 18፤9 ኢሳ21፤45፤
 1፤78፤66፤
 509፤25፤
 መዝ145፤7፤
 ኢሳ63፤7፤
 18፤10 ዘፍ9፤26፤
 24፤27፤
 18፤11 ዘዐ1፤10፤
 12፤12፤
 1ዜ516፤25፤
 ሉቃ1፤51፤
 18፤12፤
 ዘፍ31፤54፤
 26፤30፤ ዘዐ3፤1፤
 10፤25፤ 20፤24፤
 24፤5፤ ዘሉ1፤2-9፤
 ዘዐ12፤7፤
 18፤15 ቍ19፤
 ዘፍ25፤22፤
 18፤16 ቍ15፤
 ዘዐ24፤14፤
 ዘሉ24፤12፤
 ዘኀ15፤34፤
 ዘዐ1፤17፤

እስራኤልን በትዕቢት ይዘው በነበሩት ሁሉ
 ላይ ይህን አድርጎአልና። ፳፱ኪያም የሙሴ
 አማት ዮቱር የሚቃጠል መሥዋዕትና
 ሌሎች መሥዋዕቶች በስንዚህከከከ (አሎሃም)
 አቀረበ፤ አርኑም ከሙሴ አማት ጋር
 በስንዚህከከከ (አሎሃም) ፊት እንጀራ ለመብላት
 ከእስራኤል አለቆች ሁሉ ጋር መጣ።

፳፱ማግሥቱ ሙሴ ሕዝቡን ለመጻኘት
 ተቀመጠ፤ እነርሱም በዙሪያው ከጧት
 እስከ ማታ ድረስ ቆመ። ፳፲አማቱም ሙሴ
 ለሕዝቡ የሚያደርገውን ሁሉ ባየ ጊዜ፤ “ምን
 ማድረግህ ነው? እነዚህ ሁሉ ሰዎች ከጧት
 እስከ ማታ በዙሪያህ ቆመው ሳለ፤ ብቻህን
 በፍርድ ወንበር ላይ ለምን ትቀመጣህ?”
 አለው።

፳፳ሙሴም እንዲህ ብሎ መለሰለት፤
 “ምክንያቱም ሰዎቹ የስንዚህከከከከ (አሎሃም)
 ፈቃድ በመፈለግ ወደ እኔ ይመጣሉ።
 ፳፲ክርክር በየራቸው ቍጥን ጉዳያቸው ወደ
 እኔ ይመጣል፤ ለግራና ለቀኝ የሚሆነውን
 እኔ ወስኜ የስንዚህከከከከከ (አሎሃም) ሥርዐትና
 ሕጎች እነግራቸዋለሁ።”

፳፲ሞሴም አማት መለሰ እንዲህ አለው።
 “የምትወራው መልካም አይደለም።

፳፲አንተና ወደ እኔ ትገባ የሚመጡት
 እነዚህ ሰዎች የምታደርጉት ነገር ቢኖር
 ራሳችሁን ማድከም ነው፤ ሥራው ለአንተ
 ከባድ ሽክም ነው፤ ብቻህን ልትወጣው
 አትችልም። ፳፲ምክር እስጥላሁና አሁን
 እኔን አድምጠኝ፤ ስንዚህከከከከከ (አሎሃም) ከአንተ
 ጋር ይሁን። አንተ በስንዚህከከከከከ (አሎሃም)
 ፊት (የሕዝብ ተወካይ መሆን አለብህ)፤
 ክርክራችሁን ወደ እርሱ ታቀርባለሁ።
 ፳፲ሥርዐቶቹንና ሕጎቹን አስተምራቸው፤
 እንዴት መኖር እንዳለባቸውና ምን
 መሥራት እንደሚገባቸው አሳያቸው።

፳፲ነገር ግን ችሎታ ያላቸውን ሰዎች
 ከሕዝቡ ሁሉ ምረጥ፤ እነዚህም ሰዎች

18+16 2ዜ519፤7፤ ምሳ24፤23፤ ሚል2፤9፤
 18፤18 ዘኀ11፤11፤14፤ 17፤ ዘዐ1፤9፤12፤
 18፤19 ቍ15፤ ዘዐ3፤12፤ ዘኀ27፤5፤ 18፤20 ዘፍ39፤11፤
 ዘዳ4፤15፤ 5፤1፤ መዝ119፤12፤ 26፤68፤1፤143፤8፤
 18፤21 ዘፍ22፤12፤ 47፤6፤ ዘዐ23፤8፤ ዘኀ1፤16፤ 7፤2፤
 10፤4፤ ዘዐ16፤18፤19፤ 14መ12፤3፤ ዘፍ25፤ መዝ15፤5፤
 ምሳ17፤23፤ 28፤8፤ መዝ17፤ ሕዝ18፤8፤ 22፤12፤
 ሕሥ6፤3፤
 17፤16 ወይም፤ ምክንያቱም እጅ በአግዚአብሔር

ዘፋን ላይ ተዘርግቶአል።

፳፲8፤3 በዕብራይስጥ ጌርሳም የሚለው የቃል ድምፅ
 መጽተኛ በዚያ አል ከሚለው ሐረግ ጋር ተመሳሳይ
 ድምፅ አለው።

፳፲18፤4 አልዓዛር ማለት፤ አምላክ ረዳት ነው ማለት
 ነው።

18+2 ዮቱር ... ተቀብሏቸው ነበር፤ ሙሴ
 ከፈርዖን ጋር ከነበረው ግጭት የተነሳ ሲጋራ
 የተባለችውን ሚስቱንና ሁለቱን ወንድ ልጆችና ወደ
 ዮቱር ሳይልካቸው አልቀረም።

18+11 አግዚአብሔር ... ኀይል እንደሆነ
 አሁን ዐወቅሁ፤ “ዐወቀ” የሚለው ቃል በዘፀአት
 መጽሐፍ ተደጋግሞ ተጠቅሷል። ሙሴና እስራኤላውያን
 ስለ አግዚአብሔር ማንነትና ስለ ታላቅ ኀይሉ ማወቅና

መረዳት ነበረባቸው። እነዚህ የአግዚአብሔር ኃይልና
 ትድግና መገልጫዎች ለዮቱር ምስክር ስለሆኑለት “አሁን
 ዐወቅሁ” በማለት እርሱም ከእነርሱ ጋር አግዚአብሔርን
 ሊያመልክ ችሏል። እነዚህ ነገሮች የተጻፉት እኛም
 እውነተኛውን አምላክ በውቀትና እንድናመልከው ነው።
 18+21 ችሎታ ያላቸውን ሰዎች ... ምረጥ፤
 የአግዚአብሔር ሥራ በብቃት ይሠራ ዘንድ ሙሴ
 መንፈሳዊ ሰዎችን እንዲመክል ዮቱር የመከረው ምክር

ስንዚሰብሐርን (ሌላም) የሚፈሩት ታማኞችና በማታለል የሚገኘውን ጥቅም የሚጸድቁ ይሁኑ። የሺህ የመቶ የአምሳያ የዐሥር፣ አለቃ አድርገህ ሹማቸው። ²²በማንኛውም ጊዜ ሕዝቡን ይጻፍ፤ ቀላሉን ነገር እነርሱ ይወስኑ፤ አስቸጋሪ የሆነውን ጉዳይ ሁሉ ግን ለአንተ እንዲያቀርቡ አድርግ፤ ሥራውን ስለሚያግዙህ ሽክምህ ይቃለላል። ²³አንተ ይህን ብታደርግና ስንዚሰብሐርን (ሌላም) ይህንኑ ቢያገዛህ ስካምህን መቆቆም ትችላለህ፤ እነዚህም ሰዎች ሁሉ ረክተው ወደ ቤታቸው ይሄዳሉ።

²⁴ሙሴ አማቱን ሰማ፤ ያለውንም ሁሉ ፈጸመ። ²⁵ከአስራኤል መካከል ችሎታ ያላቸውን ሰዎች መረጠና፤ የሕዝብ መሪዎችን በሺዎች በመቆዎች፤ በአምሳያዎች በዐሥሮች ላይም አለቆች አደረጋቸው። ²⁶ሁልጊዜም የሕዝብ ጻኞች ሆነው አገለገሉ፤ አስቸጋሪ ጉዳዮችን ወደ ሙሴ አመጡ፤ ቀላል የሆነውን ራሳቸው ወሰኑ። ²⁷ከዚህ አስራኤል ያንንም ሙሴ አማቱን በጉዞው ሸኘው፤ ዮቶርም ወደ አገሩ ተመለሰ።

18+22
ዘሌ24+11፤
ዘኁ11+17፤
ዘዳ19+17-18፤
18+25 ዘኁ1+16፤
7+2፤ 11+16፤
ዘዳ1+13-15፤
16+18፤
18+26 ቀ+22፤
ዘዳ1+17፤ 16+18፤
2ዜ5፤19፤5ዘ7+25፤
18+27
ዘኁ10+29-30

19+1 ዘዐ6+6፤
ዘኁ1+1፤ 3፤14፤
33+15
19+2 ቀ+17፤
ዘዐ3+1፤ 17+1፤
ዘዳ5+2-4
19+3 ዘዐ3+4፤
20+21፤ 25+22፤
ሐሥ7+38
19+4 ዘዳ29+2፤
32+11፤ 33+12፤
ኢሰ24+7፤
መዝ103+5፤
ኢሳ1+5፤
40+31፤
ሕዝ6+6፤
ኢሳ4+13፤
48+40፤
ራእ12+14

በሲና ተራራ ላይ
19 በሶስተኛው ወር እስራኤላውያን ከግብፅ ለቀው በወጡበት በዚያችው ዕለት ወደ ሲና ምድረ በዳ መጡ። ሕራፊ ዲም ከተነሡ በኋላ ወደ ሲና ምድረ በዳ ገቡ፤ እስራኤልም በዚያ በምድረ በዳው በተራራው ፊት ለፊት ሰፈሩ።

ኃዘያም ሙሴ ወደ እግዚአብሔር (ሌላም) ወጣ፤ እግዚአብሔርም (ያህዌ) ከተራራው ጠራውና እንዲህ አለው፤ "ለያዕቆብ ቤት የምትለው ለእስራኤልም ሕዝብ የምትናገረው ይህ ነው፤ ሰማዊ ላይ ያደረግሁትን በንስርም ክንፍ ተሸክሜ ወደ ራሴ እንዴት እንዳመጣኋችሁ እናንተ ራሳችሁ አይታችኋል። ስሁንም በፍጹም ብትታዘዙኝና ቃል ኪዳንን ብትጠብቁ እነሆ ከአሕዛብ ሁሉ እናንተ የተወደዱ ርስቱ ትሆናላችሁ፤ ምንም እንኳ ምድር ሁሉ የእኔ ብትሆንም፤ ልናንተላ ለእኔ የመንግሥት

19+5 ዘኖ17+9፤ ዘዐ3+1፤ 8+1፤22፤ 34+9፤ 9+29፤
15+26፤ ዘዳ6+3፤ መዝ78+10፤ ኤር7+23፤ 1ቆር10+26፤
ቲቶ2+14 19+6 ዘኖ18+19፤ ዘሌ11+44-45፤ ዘዳ4+37፤
7+6፤ 26+19፤ 28+9፤ 29+13፤ 33+3፤ ኢሳ4+3፤ 61+6፤
62+12፤ 66+21፤ ኢር2+3፤ አዎ3+2፤ 1ቆተ2+5፤
+19+6 ወይም ምድር ሁሉ የእኔ ርስት ናት፤
ልናንተ ...

ዛሬም ውጤታማ ነው። በዚህ ጥቅስ ውስጥ የእግዚአብሔርን ሕዝብ መምራት ስለሚገባቸው ሰዎች የተወሰኑ መስፈርቶች ተቀምጠዋል። ሰዎቹም (1) ችሎታ ያላቸው፤ (2) እግዚአብሔርን የሚፈሩ፤ (3) በእውነት የተማሩና ለዚያም በብርቱ የተሰጡ እንዲሁም፤ (4) በግፍ የሚገኝ ጥቅምን የሚጠሉ፤ ከዚህም የተነሣ ክስሶትና ገንዘብን ከመውደድ ነጻ የሆኑ መሆን አለባቸው።

19+1 ሲና ምድረ በዳ፤ ምዕ 19 እግዚአብሔር በሲና ምድረ በዳ ከሕዝቡ ጋር የመሠረተውን ኪዳን አስፍሮ ይገኛል። ኪዳኑም ከአብርሃምና ከዘሩ ጋር የተገባው ኪዳን ቅጣይ ነው (ዘኖ 15+6፤18 እና ማሳ፤ 17+7 እና ማሳ፤ 22+18 እና ማሳ ይመ)። (1) ይህ ኪዳን እስራኤል ከእግዚአብሔር ጋር ባደረጉት ዕርቅና ከዚያም በኋላ ቀጣይ በሆነው ኅብረት ላይ የተመሠረተ ነው። ኪዳኑ እስራኤል የተባረከ የእግዚአብሔር ሀብት ሆኖ፤ ለእነርሱም ያለው በጎ ፈቃድ ሳይታቀብ ሊቀጥል የሚችልበትን መሠረታዊ ነጥብ ይዘረዝራል (ዘኖ 12+2-3፤ 26+4 ይመ)።

(2) እስራኤል ለዐላማው የተመረጠና ልዩ ሕዝብ እንዲሆን እግዚአብሔር ዕቅድ ነበር። ሕዝቡም በመታዘዝ፤ ሕግጋቱን በመጠበቅና በኪዳኑ ላይ ያሉትን መሥዋዕቶች በማቅረብ፤ በመገዛትና በምስጋና ለእግዚአብሔር ምላሽ መስጠት ነበረበት። ይህም ሲሆን የእግዚአብሔር ልዩ ሕዝብ (ከአዎ 3+2 እና ከዓ+7 ጋር ያንጸጽሩ) እንዲሁም ቅዱስና ንጹህ የመንግሥቱ ካህናት መሆናቸው ይጸናል (ቀ+ 6 እና ማሳ እንዲሁም በዝጸ 321 ላይ፤ "እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር የገባው ኪዳን" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

19+4 በንስርም ክንፍ ተሸክሜ፤ ንስር ልጆችዋ መብረር ሲለማመዱ እንዳይወቁ፤ በክንፎችዋ እንደምትይዝ እግዚአብሔርም ለእስራኤል ጥንቃቄ በማድረግ ወደ ሲና ብቻ ሳይሆን ወደ ራሱም

አምጥቶአቸዋል (ከዘጸ 32+11 እና ከኢሳ 43+1-4 ጋር ያንጸጽሩ)። ይህ አባባል እግዚአብሔር ለእስራኤል ያለውን ፍቅር ሲገልጽ ለእርሱ ሊኖራቸው ስለሚገባ መታዘዝና ለኪዳኑ ሳላቸው ግዴታ መሠረት ይጥላል (ቀጥሎ ያለውን ማሳ ይመ)።

19+5 በፍጹም ብትታዘዙኝ፤ እስራኤላውያን የእግዚአብሔር ሕዝብ ሆነው መመሪያቸው ቀጣይነቱ የሚጸናው እንደ አምላክነቱ ሲታዘዙት በቻ ነው። እግዚአብሔር ወደፊት ለእነርሱ ያለውን ዕ ቅድ እንዲፈጸም የሚያስችለውን (ቀ+ 5-6) ይህንን መታዘዛቸውን ይፈልገዋል። ይህም መታዘዝ ከግብፅ ሲወጡ የሰዎቹ ያሳዩቸው ለነበረው ፍቅርና ጥበቃ ምላሽ ከሚሰጥ ልብ የፈለቀ መሆን አለበት (ቀደም ያለውን ማሳራሪያና ዘጸ 6+5 ይመ)። እንደዚሁም በኪዳኑ ኪዳን ከሚያመታዘዝ ሕግ ከክርስቶስ ጋር ለሚኖረን ኅብረት ወሳኝ ነው (ዮሐ 8+31፤ 14+21፤ ሮሜ 4+12፤ ዕብ 3+7-19 ይመ)።

19+5 የተወደዱ ርስቱ፤ እስራኤል የራሱ የእግዚአብሔር የተለየ ርስት ነበረ (ከዘጸ 4+10፤ ከአዎ 3+2 እና ከዓ+7 ጋር ያንጸጽሩ)። ምንም እንኳን ሕዝቦች ሁሉ እግዚአብሔር ፈጣሪያቸው ስለሆነ ለእርሱ ተገዥ ቢሆኑም፤ እስራኤል ግን እግዚአብሔር ቤዛቸው ስለሆነ ከእርሱ ጋር የተለየ ግንኙነት ነበራቸው። እግዚአብሔር ለእስራኤል የነበረው ይህ ዐላማ ለቤተክርስቲያን የሚኖረውንም ዐላማ ባሻጋሪ ያመለክት ነበር (1ቆር 3+16፤ ቲቶ 2+14፤ ዘኁ 2+5፤9)።

19+6 የመንግሥት ካህናት፤ የተቀደሰ ሕዝብ፤ እግዚአብሔር እስራኤልን ከግብፅ ምድር ካወጣቸው ዐላማዎች መካከል "የመንግሥት ካህናት" (ለእግዚአብሔር አገልግሎት የተለየ የተቀደሰ ማለት ነው) እና "የተቀደሰ ሕዝብ" መሆናቸው ነበር። እንደዚሁም የኢዳኑ ኪዳን አማኞች የመንግሥት ካህናትና (1ቆተ 2+5-9፤ ራእ 1+6፤ 5+10፤ 20+6) ከዓለም የገጠሉት መንገድ

ካህናት የተቀደሰ ሕዝብ ትሆናላችሁ፤ ለእስራኤላውያን የምትነግራቸው ቃሎች እነዚህ ናቸው።

⁷ስለዚህ ሙሴ ተመልሶ የሕዝቡን አለቆች አስጠራ፤ እንዲናገር እግዚአብሔር (ያህዌ) ያዘዘውን ቃሎች ሁሉ ነገራቸው። ሕዝቡም ሁሉ በአንድ ላይ “እግዚአብሔር (ያህዌ) ያለውን ሁሉ እናደርጋለን” ብለው መለሱ፤ ስለዚህ ሙሴ እነርሱ ያሉትን መልሶ ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ወሰደ።

⁹እግዚአብሔርም (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “ከአንተ ጋር ስናገር ሕዝቡ እንዲሰሙኝና እምነታቸውን ምንጊዜም በአንተ ላይ እንዲጥሉ በከባድ ደመና ወደ አንተ እመጣለሁ” ከዚያም ሙሴ ሕዝቡ ያሉትን ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ነገረው።

¹⁰እግዚአብሔርም (ያህዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “ወደ ሕዝቡ ሂድና ዛሬና ነገ ቀድሳቸው ልብሳቸውን እንዲያጥቡ አድርግ፤ ¹¹በሦስተኛውም ቀን ይዘጋጁ፤ ምክንያቱም በዚያ ቀን በሕዝቡ ፊት እግዚአብሔር (ያህዌ) በሲና ተራራ ላይ ይወርዳል። ¹²በተራራው ዙሪያ ለሕዝቡ ወሰን አበጅተህ እንዲህ በላቸው፤ ‘ወደ ተራራው እንዳትወጡ ወይም ግርጌውን እንዳትነኩ ተጠንቀቁ፤ ማንም ተራራውን ቢነካ በርግጥ ይሞታል። ¹³በድንጋይ ይወገራል ወይም በቀስት ይወጋል፤ ምንም እጅ በእርሱ ላይ አያርፍም፤ ሰውም ሆነ እንስሳ በሕይወት እንዲኖር አይተውም።’ ወደ ተራራው መውጣት የሚችሉት ከፍ ባለ ድምፅ መለከት በተነሳ ጊዜ ብቻ ነው።

¹⁴ሙሴ ከተራራው ወርዶ ወደ ሕዝቡ ከሄደ በኋላ ቀደሳቸው ልብሳቸውንም አጠቡ። ¹⁵ከዚያም ለሕዝቡ፤ “የሦስተኛው ቀን ራሳች ሁን እዘጋጁ፤ ለግብረ ሥጋ ግንኙነት ከማድረግ ተቈጠቡ” አላቸው።

¹⁶በሦስተኛውም ቀን ጧት ከባድ ደመና በተራራው ላይ ሆኖ ነጎድጓድና መብረቅ እንዲሁም ታላቅ የቀንደ መለከት ድምፅ ነበር፤ በሰፈሩ ያሉት ሁሉ ተንቀጠቀጡ።

¹⁷ከዚያም ሙሴ ከእግዚአብሔር (ያህዌ) ጋር ለማገናኘት ሕዝቡን ከሰፈር ይዞ ወጣ፤ ከተራራውም ግርጌ ቆሙ። ¹⁸የሲና ተራራ እግዚአብሔር (ያህዌ) በእሳት ስለወረደበት በጢስ ተሸፍኖ ነበር። ጢሱ ከምድጅ እንደሚወጣ ጢስ ወደ ላይ ተትጉለገለ፤

19+7 ዘፀ18:12፣ ዘሌ44:15:30፣ 9+1፣ ዘኁ16:25፣ 1ሳሙ8:10
19+8 ዘፀ24:3:7፣ ዘዳ5:27፣ 26+17
19+9 ፋ16፣ ዘዳ4:5፣ 20+21፣ 24+15-16፣ 33+9፣ 34+5፣ ዘዳ4:11:12:36፣ 2ሳሙ22+10:12፣ 2ዜኖ6:1፣ መዝ18:11፣ 97+2፣ 99+7፣ ግዕ17+5፣ ዘሌ12:29-30፣ 19+10 ፋ14:22፣ ዘዳ35:2፣ ዘሌ11:44፣ ዘኁ11+18፣ 1ሳሙ16+5፣ ሌሌ2:16፣ ብ10:22፣ ራእ22:14
19+11 ፋ3:16:20፣ ዘዳ11+5፣ ዘዳ31:1፣ 24+16፣ 31+18፣ 34:2+4:29:32፣ ዘሌ7:38፣ 26+46፣ 27+34፣ ዘኁ3:1፣ ዘዳ10+5፣ ነሀ9+13፣ ፲፩+24-25
19+12 ፋ23
19+13 ፋ21፣ ዘዳ34:3፣ ሌሌ6:14፣ 1ዜኖ15:28፣ መዝ81+3፣ 98+6፣ ብ12+20
19+14 ዘዳ35+2
19+15 1ሳሙ21:4፣ 1ቆ7:5
19+16 ፋ9፣ ዘዳ3:10፣ 1ሳሙ22:10፣ 1ሳሙ13:7፣ 14:15፣ 28+5፣ መዝ99:1፣ ሌሌ29:6፣ ብ12+18-19:21፣ ራእ4+1 19+17 ፋ2፣ ዘዳ4:11
19+18 ዘዳ19:28፣

ተራራውም በሙሉ በንግድ ተናወጠ። ¹⁹የመለከቱም ድምፅ እያየለ መጣ። ከዚያም ሙሴ ተናገረ፤ ስግዚአብሔርም (እሱም) በድምፅ መለሰለት።

²⁰እግዚአብሔር (ያህዌ) በሲና ተራራ ጫፍ ላይ ወረደ፤ ሙሴን ወደ ተራራው ጫፍ ጠራው፤ ሙሴም ወጣ። ²¹እግዚአብሔርም (ያህዌ) እንዲህ አለው፤ “ሕዝቡ እግዚአብሔርን (ያህዌ) ለማየት በመጣደፍ ብዙዎቹ እንዳይጠፉ ወረድና አስጠንቅቃቸው ²²ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) የሚቀርቡት ካህናት እንኳ ራሳቸውን መቀደስ አለባቸው፤ አለዚያ እግዚአብሔር (ያህዌ) ቍጣውን ያወርድባቸዋል።”

²³ሙሴ እግዚአብሔርን (ያህዌ) እንዲህ አለው፤ “ሕዝቡ ወደ ሲና ተራራ ሊወጡ አይችሉም፤ ምክንያቱም አንተ ራስህ በተራራው ዙሪያ ወሰን አድርግ፤ የተቀደሰው በማድረግ ለየው በማስተንቀሳቸውና”

²⁴እግዚአብሔርም (ያህዌ) እንዲህ አለ፤ “ወረድና አድርግ ከአንተ ጋር ይዘኸው ውጣ፤ ካህናቱና ሕዝቡ ግን ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ለመምጣት መጣደፍ የለባቸውም፤ አለዚያ እርሱ ቍጣውን ያወርድባቸዋል።”

²⁵ስለዚህ ሙሴ ወደ ሕዝቡ ወርዶ ነገራቸው።

ዐሥርቱ ትእዛዛት

20+1-17 ተገኝ ምዝ - ዘዳ 5+6-21

20 እግዚአብሔር (እሱም) እነዚህን ቃሎች ሁሉ እንዲህ ብሎ ተናገረ፤

19+18 ዘዳ3:2፣ 20+18፣ 24+17፣ ዘሌ9+24፣ ዘዳ4+11:24:33፣ 36፣ 5+4፣ 9+3፣ መሳ5:5፣ 2ሳሙ22:8፣ 19፲18:24:38፣ 1ዜኖ21:26፣ 2ዜኖ7+1፣ መዝ18:7:8፣ 68+8፣ 104:32፣ ሌሌ2+19፣ 5+25፣ 6+4፣ 41+15፣ 64+1፣ ሌሌ4+24፣ 10+10፣ መዝ14+1፣ ናሆ1:5፣ ፲3+6:10፣ ሕጌ2+6፣ ብ12+18፣ ራእ9+2፣ 15+8
19+19 ፋ9፣ ዘዳ4:33፣ ነሀ9+13፣ መዝ81:7 19+20 ፋ11 19+21 ፋ13፣ ዘፀ24+10-11፣ ዘኁ4+20፣ 1ሳሙ6+19 19+22 ፋ24፣ ዘሌ10+3፣ 1ሳሙ16+5፣ 2ሳሙ6+7፣ 2ዜኖ29:5፣ ሌሌ2+16፣ 19+23 ፋ11:12 19+24 ፋ22፣ ዘፀ24+1:9፣ 20+1 ዘዳ10+4፣ ነሀ9+13፣ መዝ119+9፣ 147+19፣ ሚላ4+4
፲(9+18 ብዙ የዕብራይስጥ ቅጂችና የሰብሳ ሊቃናት ትርጉም፤ ሕዝቡ ሁሉ ይላሉ። ፲(9+19 ወይም፤ እግዚአብሔርም በነጥድጓድ መለሰለት

ተለይተው በጌታ ፊቃድና የጽድቅ መንገድ የሚመላለሱ ቅዱስ ሕዝብ መሆን ይገባቸዋል (በሐሥ 9+13 ላይ ያለውንና ስለ ቅዱሳን የተሰጠውን ፍቺ የሚያሳዩውን ግብራሪያና በገጽ 2000 ላይ፤ “መቀደስ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
19+16 ነጎድጓድና መብረቅ፤ የእግዚአብሔርን ጉብኝት ተከትለው የመጡት አስፈሪ ክሥተቶች ብዙ ዐላማ ነበራቸው፤ እነርሱም፡- (1) የእግዚአብሔርን ቅድስና፤ ጎይልና ምጣኑን መግለጽ (ፋ 9)፤ (2) በእግዚአብሔር ላይ ሊኖር የሚገባን እምነት ከፍ ማድረግና የአገልጋዩ የሙሴን ሥልጣን ማጽናት (ፋ 9)፤ (3) ሕዝቡ ጎጠኦት እንዳይሠሩ በልባቸው

የእግዚአብሔርን ፍርሀት ማሳደር (ፋ 16፣ 20፣ 20 ይመ። ከሰብ 12+18-21 ጋር ያነጻጽሩ)፤ (4) ሆን ብሎ በእግዚአብሔር ላይ ማመን ፍርድን እንደሚያስከትል ሕዝቡን ማስገንዘብ (ፋ 12-25 ይመ። ከሰብ 10፣ 26-31 ጋር ያነጻጽሩ)።
20+1 እግዚአብሔር እነዚህን ቃሎች ሁሉ እንዲህ ብሎ ተናገረ፤ በብሉይ ኪዳን ስላለው የእግዚአብሔር ሕግ አጠቃላይ ግንዛቤ ለማግኘት በገጽ 144 ላይ፤ “የብሉይ ኪዳን ሕግ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።
20+1-17 ዐሥርቱ ትእዛዛት፤ በዚህ ስፍራ የተዘረዘሩት ዐሥርቱ ትእዛዛት (ከዘዳ 5+6-21 ጋር

የብሉይ ኪዳን ሕግ

ዘፀ 20+1-2 “እግዚአብሔር እነዚህን ቃሎች ሁሉ እንዲህ ብሎ ተናገረ፤ “ከግብጽ ከባርነት ምድር ያመጣህ እግዚአብሔር አምላክህ እኔ ነኝ።”

በሲና ተራራ በእስራኤላውያን ዘንድ ከተፈጸሙ ዐበይት ከንዋኔዎች አንዱ በመሪያቸው በሙሴ በኩል የእግዚአብሔርን ሕግ መቀበላቸው ነው። በዕብራይስጡ ቶራ የተሰኘውና ትርጓሜውም ትምህርት ማለት የሆነው የሙሴ ሕግ በሦስት ሊከፈል ይችላል፤ እነርሱም፡- (ሀ) የእግዚአብሔርን የቅድስና ሕይወት መመሪያ የያዘው ግብረገባዊው ሕግ (ዘፀ 20፡1-17) (ለ) የእስራኤልን ሕዝብ ማገበራዊና ሕጋዊ አኗኗርን የሚመለከተው የፍትሕ ብሔር ሕግ (ዘፀ 21፡1—23፡33) እንዲሁም (ሐ) የመሥዋዕት ሥርዐትን ጨምሮ፤ እስራኤላውያን ጌታ አምላካቸውን የሚያመልኩበትን ደምብ የያዘው የሥርዓት ሕግ (ዘፀ 24፡12—31፡18) ናቸው። የብሉይ ኪዳን ሕግጋትን ባሕርያትና ተግባር ከሚከተሉት ሐሳቦች አንጻር ልብ ማለት ነው፡-

(1) ሕጉ የተሰጠው እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ከገባው ኪዳን አንጻር ነው፡ ሕጉ የእርሱነታቸው ለተረጋገጠው ጌታና አምላክ በታማኝነት የሚገቡበትን የኪዳኑን አንቀጾች የያዘ ነው። እስራኤላውያንም እነዚህን የኪዳን ግዴታዎች በተገቢ ሁኔታ ተቀብለዋል (ዘፀ 24፡1-8 ይመጥና፤ በገጽ 321 ላይ፤ “እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር የገባው ኪዳን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጥና)።

(2) የእስራኤል ለሕጉ መታዘዝ የተመሠረተው በእግዚአብሔር የማዳን ጸጋና ሕዝቡንም በመታደጉ ጉዳይ ላይ ነው (ዘፀ 19፡4)። ሕጉ የተሰጠው በፋሲካው በግ ደም ከዳኑና ከባርነትም ነጻ ከወጡ በኋላ በእግዚአብሔር ጸጋ በምድር ላይ በእንግድነት በሚኖሩበት ጊዜ መሆኑን ልብ ይበሉ (ዘፀ 20፡2፤ 19፡4)።

(3) ሕጉ እግዚአብሔር የሕዝቡ ባሕርይ ምን መሆን እንደሚገባው ያለውን ፈቃድ የሚገልጥና ለገጠኦች ስርዓት እንዲሆን የታቀደውን የደም መሥዋዕት የሚያመለክት ነው (ዘፀ 19፡4-6፤ 20፡1-17፤ 21፡1—24፡8 እና ዘሌ 1፡5፤ 16፡33 ይመጥና)። ሕጉ ቀድሞውንም ቢሆን የታቀደው ያልዳኑ ሰዎች ድነት የሚያገኙበት መንገድ እንዲሆን አልነበረም። ሕጉ የተሰጠው ቀድሞ ድነት ከአምላካቸው ጋር ግንኙነት ለነበራቸው ሰዎች ነው (ዘፀ 20፡2)። ይልቁንም አምላካቸው ከራሱና ከሌሎች ሰዎች ጋር በጽድቅ የሚኖሩበትን መንገድ እንዲት እንደሚፈልግ በሕጉ በኩል ተምረዋል። እስራኤላውያን ከአምላካቸው ጋር ያላቸውን የእምነት ግንኙነት ያከብሩና ይጠብቁ ዘንድ ሕጉን በእግዚአብሔር ጸጋ እንዲታዘዙ ይጠበቅባቸው ነበር (ዘጸ 28፡1-2፤ 30፡15-20)።

(4) በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን የእግዚአብሔርን ትእዛዛት ለመፈጸም መሠረቱ፤ በእግዚአብሔርና በቃሉ ላይ ያለ መታመንና (ዘፍ 15፡6) ለእርሱም ከልብ የመነጨ ፍቅር ነው (ዘጸ 6፡5)። እንግዲህ የእስራኤላውያን ውድቀት ይህ ነው፤ ይኸውም ሕጉን ለመፈጸም ብዙ ጊዜ አምላካቸውን አለማመናቸው፤ በሙሉ ልባቸውም እርሱን አለመውደዳቸውና በእርሱም መንገድ ለመሄድ አለመሻታቸው ነበር። እስራኤላውያን ሕጉ ይሰጠው የነበረውን ጽድቅ ማግኘት ያልቻሉት “በእምነት ሳይሆን በሥራ ... ስለተከታተሉት ነው” በማለት ሐዋርያው ጳውሎስ የሚጠቅሰውም ለዚህ ነው (ሮሜ 9፡32)።

(5) ሕጉ እግዚአብሔርን በፍቅርና ከልብ በሆነ መታዘዝ ሙሉ ሕይወትንና ከጌታ ዘንድ የተትረፈረፈን በረከት ያስገኛል የሚለውን ዘላለማዊ እውነት በአጽንዖት ይገልጻል (ዘፍ 2፡9 እና ማብ፤ ዘጸ 6፡5 እና ማብ፤ ከዘፍ 2፡16 እና ማብ ጋር ያነጻጽሩ፤ ዘጸ 4፡1፤ 40፤ 5፡33፤ 8፡1፤ መዝ 119፡45፤ ሮሜ 8፡13፤ 1ዮሐ 1፡7 ይመጥና)።

(6) ሕጉ የእግዚአብሔርን ባሕርይና ጠባይ ያመለክታል፤ እነርሱም ፍቅሩ፤ ቸርነቱን፤ ቅን ፍርዱና ለከፋት ያለው ጥላቻ ናቸው። እስራኤላውያን አማኞች የእግዚአብሔርን ግብረገባዊ ሕግ ይጠብቁ ዘንድ ይገባቸዋል፤ በአምላላ ተፈጥረዋልና (ዘሌ 19፡2)።

(7) በብሉይ ኪዳን ድነት ትእዛዛትን ሁሉ በመፈጸም ላይ የተመሠረተ አልነበረም። በእስራኤልና በእግዚአብሔር ግንኙነት መካከል ዋነኛ የሆነው፤ ትእዛዛቱን በሚተላለፉበት ጊዜ፤ በንጹሕ ልብና በንስሐ ለሚቀርቡ ሁሉ የሚመለሱበት የመስዋዕት ሥርዐትና የደሙ ስርዓት መሰጠት ነው።

(8) የብሉይ ሕግና ኪዳን ፍጹም የተሟሉ ካለመሆናቸውም በላይ የተሰጡትም በዘላቂነት አልነበረም። ሕጉ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ ጊዜአዊ ሞግዚት በመሆን የእግዚአብሔርን ሕዝብ

እገልግሎት (ገላ 3:22-26)። ብሉይ ኪዳን አሁን፣ እግዚአብሔር በክርስቶስ አያሱስ ያለውን የግዳን ዕቅድ በሙላት በገለጠበት በአዲሱ ኪዳን ተተክቶአል (ሮሜ 3:24-26 ይመጣ፤ እንዲሁም የብሉይ ኪዳንን ሕግ ባሕሪይና ተግባር በሚመለከት ገላ 3:19 እና ማጠ ይመጣ)።

(9) ሕጉ “የተጨመረው ከመተላለፍ የተነሣ ተስፋው ያመለክተው ዘር እስኪመጣ ድረስ ነበር” (ገላ 3:9) ዐላማውም፡- (ሀ) ባሕሪን ለመቈጣጠር (ለ) የኅጢአትን ምንነት ለመግለጽ (ሐ) እስራኤላውያን ባባሕሪያቸው የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚተላለፉና ክፉ አድራጊዎች መሆናቸውን ለማሳየትና (መ) የእግዚአብሔር ምሕረት፣ ጸጋውና ቤዛነቱ እንደሚያስፈልጋቸው ለማሳወቅ ነበር (ከሮሜ 3:20፣ 5:20፣ 8:2 ጋር ያነጻጽሩ)።

ኋከግብፅ ከባርነት ምድር ያወጣሁህ
እግዚአብሔር አምላክህ (ያህዌ አሎሃም) እኔ ነኝ።
ከእኔ በቀር ሌሎች አማልክት አይ
ኑሩህ።

በላይ በሰማይ ወይም በታች በምድር
ካለው ወይም በውሃ ውስጥ ከሚኖሩት
ነገሮች በማናቸውም ምስል ለራሱህ
ጣዖትን አታብጅ። አትሰገድላቸው፤
አታምልካቸውም፤ እኔ እግዚአብሔር
አምላክህ (ያህዌ አሎሃም) የሚጠሉኝን ልጆች
ከአባቶቻቸው ነጠ አት የተነሣ እስከ
ሦስትና አራት ትውልድ ድረስ የምቀጣ
ቀናተኛ አምላክ (አሎሃም) ነኝ፤ ነገር ግን

20+2 ዘፍ15+7፤
17+7፤ ዘዐ6+6፤
13+3፤ 16+12፤
ዘሌ19+2፤ 20+7፤
ሊላ43+3፤
ሕዝ20+6፤19
20+3 ቀ*23፤
ዘዐ34+14፤
ዘዳ6+14፤ 13+10፤
22፤17+35፤
መዝ44+20፤
81+9፤ ኤር1+16፤
7+6፤9፤ 11+13፤
19+4፤ 25+6፤
35+15
20+4 ቀ*5+23፤

ለሚወዱኝና ትእዛዜን ለሚጠብቁ እስከ
ሺህ ትውልድ ድረስ ፍቅርን የማሳይ ነኝ።
20+4 ዘዐ32+8፤ 34+17፤ ዘሌ19+4፤ 26+1፤
ዘዳ4+15-19፤ 23፤ 27+15፤ 29ሙ7+22፤ 13፤14+9፤
22፤17+12፤ ኤላ40+19፤ 42+8፤ 44+9 20+5 ዘፍ9+25፤
ዘዐ23+13፤24፤ 34+7፤ 34+14፤ ዘሌ26+39፤ ዘዮ14+18፤
ዘዳ4+24፤ ኤላ23+7፤ 24+19፤ መላ6+10፤ 22፤17+35፤
ኤላ44+15፤17፤19፤ 46+6፤ ናሆ1+2፤ ኤር32+18፤ 20+6፤
20+6 ዘዐ34+7፤ ዘዮ14+18፤ ዘዳ7+9፤ ኤር32+18፤
ኤላ1+50፤ ሮሜ11፤28
20+3 ወይም፤ ከእኔ ጋር

ያነጻጽሩ) በሁለት የድንጋይ ጽላት ላይ በእግዚአብሔር
ተጽፈው ለሙሴና ለአስራኤላውያን የተሰጡ ነበሩ
(31፤18፤ 32፤16፤ ዘዳ 4፤13፤ 10፤4)። ትእዛዜን
መጠበቅ ከግብፅ ባርነት ነጻ ያወጣቸውን እግዚአብሔርን
በጽድቅ ያመሰግኑት ዘንድ ለአስራኤላውያን መንገድ
ያበጃፉ፤ በተጨማሪም በተሰፋይቱ ምድር ጸንቶ ለመኖር
ይህን የመሰለው መታዘዝ ይፈለግ ነበር (ዘዳ 4፤1፤14፤
በገጽ 144 ላይ፤ “የብሉይ ኪዳን ሕግ” በሚል ርእስ
የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

(1) ዐሥራት ትእዛዛት እግዚአብሔር ለአስራኤል
ያለውን ግብረገባዊ ሕግ አጠቃሎ ያቀረበ ሲሆን፤
ለእግዚአብሔርም ሆነ ለሌሎች የሚጠበቅባቸውን ግዴታ
ያብራራል። ክርስቶስም ሆነ ሐዋርያት ትእዛዛቱ
የእግዚአብሔር የተቀደሰ ዐላማ መገለጫ መሆናቸውን
በማሳየት፤ የአዲስ ኪዳን አማኞችም እንዲታዘዙዋቸው
አሳስበዋል (ማቴ 22፤37-39፤ ማር 12፤28-34፤
ሉቃ 10፤27፤ ሮሜ 13፤9፤ ገላ 5፤14 ይመ።
ከዘሌ 19፤18፤ ከዘዳ 6፤5፤ 10፤12፤ 30፤6 ጋር
ያነጻጽሩ)። በተጠቀሱት የአዲስ ኪዳን ክፍሎች መሠረት
ዐሥራቱ ትእዛዛት ለእግዚአብሔርና ለባልንጀራችን
በሚኖረን ፍቅር ተካተዋል። እነርሱን መታዘዝ ማለት
ውጪአዊ ደንቦችን ማክበር ብቻ ሳይሆን ከልብ የመነጨ
ድርጊትንም የሚሻ ነው (ዘዳ 6፤5 እና ማብ ይመ)።
ስለዚህም ሕጉ በሚታይ ፍትሕና ቅድስና የሚገለጥን
የውስጥ መንፈሳዊ ጽድቅን ይፈልጋል።

(2) የአስራኤልን አምልኮና ማንበራዊ ሕይወት
የሚመሩት አስተዳደራዊና ሃይማኖታዊ ድንጋጌዎች
(በገጽ 144 ላይ፤ “የብሉይ ኪዳን ሕግ” በሚል ርእስ
የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ) በአዲስ ኪዳን
ለሚገኙት አማኞች ተገቢነት የላቸውም። ለመጡ
ላሉት የተሻሉ ነገሮች አመልካችና ጥላ ነበሩ። በኢየሱስ
ክርስቶስም ተፈጻሚነትን አግኝተዋል (ዕብ 10፤1 ይመ።
ከማቴ 7፤12፤ 22፤37-40፤ ከሮሜ 13፤8፤ ከገላ 5፤14፤
6፤2 ጋር ያነጻጽሩ)። ይሁን እንጂ ሕግጋቱ ለትውልድ
ሁሉ የሚሆንን ጥበብንና መንፈሳዊ መርሕን የያዙ
ናቸው (የማቴ 5፤17 እና ማብ ይመ)።
20+3 ሌሎች አማልክት አይኑሩህ፤ ይህ
ትእዛዝ የምሥራቁ ሃላም ሃይማኖቶች ሁሉ ባሕርይ
የነበረውን ሁላምላክነትን የሚያግድ ነው። እስራኤላውያን
የትኛውንም ጣዖት ማምለክም ሆነ መጥራት የሌለባቸው
ሲሆን፤ በአንጻሩ እግዚአብሔርን መፍራትና እርሱን
ብቻ ማምለክ ነበረባቸው (ከዘዳ 32፤39 እና ከኢሉ
24፤14-15 ጋር ያነጻጽሩ)።

ይህ ትእዛዝ ወደ አዲስ ኪዳን አማኞች ሲመጣ
በያንስ የሚከተሉትን ሦስት ሐሳቦች ይይዛል፡
(1) አማኞች እግዚአብሔርን ብቻ ማምለክ አለባቸው።

“ሌሎች አማልክት”፤ መናፍሰትም ሆኑ ሙታን
ሊመለከቱ ጸሎት ሊቀርብላቸው፤ ምራት ሊጠየቁም
ሆነ እርዳታቸው ሊፈለግ አይገባም (ከዘሌ 17፤7፤
ከዘዳ 6፤4፤ 32፤17፤ ከመዝ 106፤37፤ ከ1ቆሮ 10፤19-20
ጋር ያነጻጽሩ)። የመጀመሪያው ትእዛዝ መናፍሰትን
በመጥራት፤ በጥንቁሳና በሌሎች ባዕድ አምልኮዎች
አማካይነት የሚደረግ መናፍሰትን (ኢጋንንትን) ማምለክ
የሚቃወም ነው (ከዘዳ 18፤9-22 ጋር ያነጻጽሩ)።
(2) አማኞች መሉ በመሉ ለእግዚአብሔር መቀደስ
አለባቸው። በተገለጠው ፈቃዱና በመንፈስ ቅዱስ
በተሰጠው ቃለ ሕይወታቸውን መምራት የማቻለው
እግዚአብሔር ብቻ ነው (ማቴ 4፤4 እንዲሁም በገጽ
1941 ላይ፤ “መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር እስትጉሉስ
መሆኑን ያለው ሥልጣን” በሚል ርእስ የቀረበውን
የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። (3) አማኞች እግዚአብሔር
ለሕይወታቸው መልካም የሆነውን እንደሚሰጣቸው
በማመን እርሱን በሙሉ ልብ፤ ነፍሱና ነገድ መፈለግና
መውደድ የሕይወታቸው ግብ እድርገው መያዝ
አለባቸው (ዘዳ 6፤5፤ መዝ 119፤2፤ ማቴ 6፤33፤
ፊል 3፤8 ይመ። ማቴ 22፤37 እና ማብ፤ ቁላ 3፤5 እና
ማብ ይመ)።

20+4 በማናቸውም ምስል ለራሱህ ጣዖትን
አታብጅ፤ ሌሎች ጣዖትን ስለማምለክ የተሰጠው
እገዳ ምንም ዐይነት ምስል እንዳይሠሩላቸው የሚያሳስብ
ሲሆን (ከዘዳ 4፤19፤23-28)፤ የእግዚአብሔርን ምስል
ለመሥራት መቀደስም ፈጽሞ የተከለከለ ነው።
እርሱ እጅግ ታላቅ ስለሆነ በሰጠ እጅ በተሠራ
ነገር ይመሰል ዘንድ አይገባም። ሁለተኛው ትእዛዝ
በክርስቶስ ከሚያምኑ አማኞች አኳያ ሲታይ ለአምልኮ፤
ለጸሎትም ሆነ ለየትኛውም ዐይነት መንፈሳዊ እርዳታ
የእግዚአብሔርንም ሆነ የፍጥረትን ምስል መሥራት
ይከለከል (ከዘዳ 4፤15-16 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ
ትእዛዝ መሠረት ለሦስቱም የሥላሴ አካላት ምስል
መሥራት የተከለከለ ነው። ይኸውም፡- (1) የትኛውም
ዐይነት ምስልም ሆነ ሥዕል የእግዚአብሔርን ክብርና
ባሕርይ በትክክል ሊያሳይ አይችልም (ከኢላ40፤18 ጋር
ያነጻጽሩ)። (2) እግዚአብሔር እጅግ ምጡቅ፤ ቅዱስና
የማይመረመር ነው፤ በመሆኑም ለእርሱ ምስል ማበጀት
ማለት ክብሩን ማጣጣልና ከእውነተኛ ማንነቱም ሆነ
ስለራሱ ከሰጠው መገለጥ ማሳሰብ ነው (ከ32፤1-6
ጋር ያነጻጽሩ)። (3) አማኝ ስለ እግዚአብሔር
የሚኖረው መረዳት በምስሎችና በሥዕሎች ላይ
ሳይሆን፤ በእግዚአብሔር ቃልና በኢየሱስ ክርስቶስ
ማንነትና ሥራ ውስጥ ባለው መገለጥ ላይ መመሥረት
አለበት (ከዮሐ17፤3 ጋር ያነጻጽሩ)።
20+5 ልጆች፤ 34፤7 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

የእግዚአብሔር (ያህዌ) የአምላክህን ስም ያለ አግባብ አታገነዝብ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) ስሙን ያለ አግባብ የሚያነሣውን በደል አልባ አያደርገውምና።

የሰንበትን ቀን ቅዱስ አድርገህ አክብር። ስድስት ቀን ትሠራለህ፤ ሥራህንም ሁሉ አከናውን። ሰባተኛው ቀን ግን ለአምላክህ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ሰንበት ነው። በዕለቱ አንተም ሆነህ ወንድ ልጅህ ወይም ሴት ልጅህ፤ ወንድ አገልጋይህ ወይም ሴት አገልጋይህ ወይም እንሰሳትህ፤ ወይም በግቢህ ያለ መጽተኛ ምንም ሥራ አትሠሩም። እግዚአብሔር (ያህዌ) ሰማይንና ምድርን ባሕርንና በውስጡም ያሉትን ሁሉ በስድስት ቀን ፈጥሮ በሰባተኛው

20+7 ዘፀ22+28፤ ዘሌ18+21፤ 19፤12፤ 22+23፤ 24፤11፤16፤ ዘዳ6+13፤ 10+20፤ ሊዮ2+5፤9፤ መዝ63+11፤ ሊዳ8+21፤ ሕዝ20+39፤ 39፤7፤ ማቴ 5+33፤ 20+8 ዘዐ16+23፤ 31፤13-16፤ 35፤3፤ ዘሌ19+3፤30፤ 26፤2፤ ሊዳ56+29፤ ሌር17+21-27፤ ሕዝ22፤8፤ 20+9 ዘፀ23+12፤ 31፤13-17፤

ቀን አርፎአልና። ስለዚህ እግዚአብሔር (ያህዌ) የሰንበትን ቀን ባረከው፤ ቀደሰውም።
እነባተህንና እናትህን አክብር፤ እግዚአብሔር አምላክህ (ያህዌ አሁንም) በሚሰጥህ ምድር ዕድሜህ እንዲረዝም።
እትግደል።
አታመንዝር።

20+9 ዘፀ 34፤21፤ 35፤2-3፤ ዘሌ23+3፤ ሊቃ13+14፤ 20+10 ዘዋ2+3፤ ዘዐ31+14፤ ዘሌ23+38፤ ዘዮ28፤9፤ ሊዳ56+2፤ ሕዝ20+12፤20፤ 20+11 ዘዋ1+3፤-2+1፤ 2+2፤ ዘዐ1፤17፤ 44+4፤ 20+12 ዘዳ4+23፤ 31፤35፤ ዘዳ5፤16፤ 6+2፤ 11+9፤ 25+15፤ ሊዳ35+7፤ 20+13፤ ማቴ5+21፤ 15፤4፤ 19፤18፤19፤ ማር7፤10፤ 10፤19፤ ሊቃ 18፤20፤ ሮሜ13፤9፤ ሊፈ6፤23፤ ያ2፤11፤ 20+14 ዘሌ18፤20፤ 20+10፤ ዘዮ5፤12፤13፤29፤ ምሳ6፤29፤32፤ ማቴ 5፤27፤ 19፤18፤ ማር10፤19፤ ሊቃ18፤20፤ ሮሜ13፤9፤ ያ2፤11፤

20+7 የአምላክህን ስም ያለ አግባብ አታገነዝብ፤ የእግዚአብሔርን ስም ያለአግባብ መጥራት ማለት በሐሰት በሰሙ ቃል መግባትን (ዘሌ 19፤12 ይመ፤ ከማቴ 5፤33-37 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ስሙን በቅንነት ሳይሆን ያለ ማስተዋል ወይም በርግማንና በመሳደብ (ዘሌ 24፤10-16) መጥራትን ያመቃልላል። የእግዚአብሔር ስም እጅግ የተለየ ስለሆነ መቀደስ መከበርና ከዚህ ማለት ሲኖርበት በተቀደሰ አካሄድ ብቻ መጠራት አለበት (ማቴ 6፤9 እና ማጣ ይመ።)

20+8 የሰንበትን ቀን አክብር። የብሉይ ኪዳን ሰንበት የአምን፤ ሰባተኛው ቀን ነበር። ያን ቀን መቀደስ ማለት ሥራን አቁም ቀኑን ከሌሎች ቀናት የተለየ ማድረግ ሲሆን ይህም የሚሆነው ለማረፍ፤ እግዚአብሔርን ለማገልገልና ዘላለማዊውን ጉዳይ መንፈሳዊውን ሕይወት እንዲሁም የእግዚአብሔርን ክብር በአግባቡ ለማሰብ ነው (ፋ 9፤11፤ ከዘፍ 2፤2-3፤ ከሊዳ 8፤13-14 ጋር ያነጻጽሩ)። ይኸውም፡- (1) እስራኤላውያን አደራራቸውን በእግዚአብሔር የፍጥረት ሥራ ምሳሌነት እንዲመሩ ይጠበቅባቸው ነበር (ፋ 11፤ ዘፍ 2፤2-3)። (2) ሰንበት የእግዚአብሔር ሕዝብ መሆናቸውን የሚያሳይ ምልክት ነበር (31፤13)። (3) ከግብፅ ባርነት ነጻ መውጣታቸውንም ያስታውሳቸዋል (ዘዳ 5፤15 ይመ፤ የማቴ12፤1 እና ማጣ ይመ።)

20+12 አባተህንና እናትህን አክብር፤ ይህ ትእዛዝ ለወላጆች የሚደረግ ቸርነትን፤ ቁሳዊ ድጋፍን፤ ከበራታንና መታዘዝን ሁሉ ያቅፋል (ኤፌ 6፤1-3፤ ቂሳ 3፤20)። ጌጂ ንግግርንና ያልተገባ ተግባርን ይከለክላል። (1) በ21፤15፤17 ላይ አባቱን ወይም እናቱን የሚስድብም ሆነ የማመራት እንዲሞት የእግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑ ተገልጿል። ይህም ወላጆችን ማክበር ምን ያህል በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋ እንዳለው ያሳያል (ኤፌ 6፤1 እና ማጣ ይመ።) (2) ሕዝብ ትእዛዝ አንጻርም በተያያዘ ወላጆች ልጆቻቸውን መዘደና የእግዚአብሔርን ፍርሀትና መንገድ ማስተማር እንደሚገባቸው ተገልጿል (ዘዳ 4፤9፤ 6፤6-7፤ ኤፌ 6፤4)።

20+13 አትግደል፤ ስድስተኛው ትእዛዝ እያወቁ መግደልን ይከለክላል። ይህም የሕግ ሽሩን የሌለውን ወይም ሕጋዊ ያልሆነ ግድያ የሚያመለክት ነው (ማቴ 5፤22 እና ማጣ ይመ።)። ይህን ትእዛዝ የሚገባ በሞት እንዲቀጣ እግዚአብሔር ይንግዳል (ዘፍ 9፤6 እና ማጣ ይመ።)። አዲስ ኪዳን መግደልን ብቻ ሳይሆን የሌላውን ሞት የሚያስመገውን ጥፋት (1ዮሐ 3፤15) እንዲሁም

የሌላው መንፈሳዊ ሞት ሊያስከትል የሚችለውን ሥራ ወይም ተጽዕኖን ያወግዛል (ማቴ 5፤21 እና ማጣ፤ 18፤6 እና ማጣ ይመ።)

20+14 አታመንዝር፤ ዘመትን የሚከለክለው ይህ ሰባተኛ ትእዛዝ (ከዘሌ 20፤10፤ ከዘዳ 22፤22 ጋር ያነጻጽሩ) ሲሰንኑትና ከፍተኛው ጋር የተያያዘ ንጢአት ሁሉ ያካትታል (ማቴ 5፤27-32፤ 1ቆሮ 6፤13-20)። ማመንዝር (ለትዳር ጓደኛ ታማኝ አለመሆን) በእግዚአብሔር ፊት እጅግ አስጸያፊ ስለሆነ በመጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ስፍራ ተወግዷል። መጽሐፍ ቅዱስ ማመንዝርን በማውገዝ የሚከተሉትን ያስተምራል። (1) በዐሥርቱ ትእዛዛት የተጠቀሰውን የእግዚአብሔርን ግብረገባዊ ሕግ ይተሳል።

(2) በብሉይ ኪዳን ቅጣቱ ሞት ነበር (ዘሌ 20፤10፤ ዘዳ 22፤22)።

(3) አስከፊና ዘላቂ ችግሮችን ያስከትላል (2ሳመ 11፤1-17፤ 12፤14፤ ሌር 23፤10-11፤ 1ቆሮ 6፤16-18)። የሚያመንዝር ሰው በሕይወት ዘመኑ ሁሉ ነፍረትን ይሸከማል (ምሳ 6፤32-33)።

(4) ምንዝርና በእግዚአብሔር ሕዝብ መሪዎች ሲፈጸም አስከፊ እጅግ ዕሳፋሪ ንጢአት ይሆናል። ይህንን ንጢአት መሪዎች ሲፈጸሙ እግዚአብሔርንና ቃሉን እንደፍቀደው ይቈጠራል (2ሳመ 12፤9-10)። ለትዳር ጓደኛቸው ታማኝ ያልሆኑ ክርስቲያኖች ለቤተ ክርስቲያን መሪነት አይመረጡም፤ ተመርጠውም ከሆነ በመሪነት እንዲቀጥሉ አይደረግም (በገጽ 1925 ላይ፤ “የመሪዎች መንፈሳዊ ብቃት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ።)። እግዚአብሔርን ከማይፈሩ ነቢያትና ከሆሳና ተጽዕኖ የተነሳ በብሉይ ኪዳን ዘመን ምድሪቷ በምንዝርና እንደተሞላች ልብ ይበሉ (ኤር 23፤10-14፤ 29፤13)።

(5) በመሪዎችና በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ምንዝርና ሲሰንኑት ከሠለጠነ ቀድሞውንም ለእግዚአብሔር ታማኝ አለመሆን ሲሆን ይህም የመንፈሳዊ ምንዝርና ውጤት ነው (ሆሴ 4፤13-14፤ 9፤1 ይመ እንዲሁም በገጽ 1962 ላይ፤ “ከሕደት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ።)

(6) ምንዝርና በአካል ከመፈጸም በፊት ምኞት ሆኖ በልዝ ውበት ይጀመራል። ፍትወትም ንጢአት መሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ በግልጽ ሰፍሮአል (ኢዮ 31፤1፤9 ይመ። ማቴ 5፤28 እና ማጣ ይመ።)

(7) ማመንዝር የከፋፍ መዘዘኛ ንጢአት ከመሆኑ የተነሣ ተበዳዩ ግለሰብ ጋብቻውን በፍቺ እንዲያቆም

ዘሊ
20፥ 26

15^ኛ አትሰረቅ።
16^ኛ በባልንጀራህ ሳይ በሐሰት አትመስክር።

17^ኛ የባልንጀራህን ቤት አትመኝ፤ የባልንጀራህን ሚስት ወይም የእርሱን ወንድ አገልጋይ ሆነ ሴት አገልጋይ፤ በሬውንም ሆነ አህያውን ወይም የእርሱ የሆነውን ማናቸውንም ነገር አትመኝ።

18^ኛ ሕዝቡም መብረቁንና ነጋድንዱን የተራራውን መጠስና የመለከቱን ድምፅ ባዩና ሰሰሙ ጊዜ በፍርሃት ተንቀጠቀጡ፤ በርቀትም ቆሙ፤ 19^ኛ ሙሴን፤ “አንተ ራሱህ ተናገረን፤ እኛም እናደምጥላለን፤ እንዲሁም (አሎሃም) እንዲናገረን አታድርግ፤ አለበለዚያ መቆታችን ነው” አሉት።

20^ኛ ሙሴም ለሕዝቡ፤ “አትፍር፤ ጎጠአት እንዳትሠሩ የእንዲሁም (አሎሃም) ፍርሃት ከእናንተ ጋር ይሆን ዘንድ፤ እንዲሁም (አሎሃም) ሊፈትናችሁ መጥቀሱን” አላቸው።

21^ኛ እንዲሁም (አሎሃም) ወዳለበት ጥቅጥቅ ወደ ሆነው ጨለማ መሰራቱን ቀርቦ ሳለ፤ ሕዝቡ በርቀት ቆመው ነበር።

ጣዖቶችና መሠዊያዎች

22^ኛ ከዚያም እንዲሁም (አሎሃም) ሙሴን አለው፤ “እስራኤላውያን ይህን ንገራቸው፤ ከሰማይ ሆኜ እንደ ተናገርኋችሁ እናንተ ራሳችሁ አይታችኋል፤ 23^ኛ እኔ በቀር ሌሎች አማልክት አይታችሁ፤ ከብር ወይም ከወርቅ ለእናንተ አማልክትን አታብጁ።

20፥15 ዘሊ19፥11፥13፥
ሕዝ18፥7፥
ማቴ 19፥18፥
ማር10፥19፥
ሉቃ18፥20፥
ሮሜ13፥9፥
20፥16
ዘፀ23፥1፥7፥
ዘሊ19፥11፥18፥
መዝ50፥20፥
101፥5፥ 119፥29፥
ኢር9፥3፥5፥
ማቴ19፥18፥
ማር10፥19፥
ሉቃ3፥14፥ 18፥20
20፥17
ሉቃ12፥15፥
ሮሜ7፥1፥ 13፥9፥
ኢፌ5፥3፥ ሰ13፥5
20፥18 ዘዩ310፥
ዘፀ14፥31፥
19፥16፥19፥
ዘዳ4፥36፥
ኢሳ58፥1፥
ኢር6፥17፥
ሕዝ33፥3፥
ብ21፥18፥19፥
ራእ1፥10፥
20፥19
ዘዳ5፥5፥23፥27፥
18፥16፥
ኢዮ37፥4፥5፥
40፥9፥
መዝ29፥3፥4፥
ዓለ3፥19፥
20፥20ዘዩ15፥1፥

24^ኛ የጥቃ መሠዊያን ሥራልኝ፤ በእርሱም ላይ የሚቃጠልና የነብረት መሥዋዕትን፤ ከበትችሁ፤ ከፍለጩችሁና ከቀንድ ከብቶችሁ ሠዋልኝ፤ ስሜ እንዲከበር በማድረግበት ቦታ ሁሉ ወደ አንተ እመጣና አባርክሃለሁ። 25^ኛ ከድንጋይ መሠዊያ የምትሠራልኝ ከሆነ፤ ከጥርብ ድንጋይ አትሥራ፤ መሣሪያ የነካው ከሆነ ታረክሰዋለህና። 26^ኛ ወደ መሠዊያዬም በደረጃ አትውጣ፤ አለዚያ ጎፍረተ ሥጋህ ይገለጻል።

21 “በፊታቸው የምትደነግጋቸው ሥርዐቶች እነዚህ ናቸው፤

22፥1፥ ዘዳ4፥10፥ 6፥2፥24፥ 10፥12፥ ኢዮ1፥8፥1፥2፥3፥
28፥28፥ መዝ11፥1፥10፥ 128፥1፥ ምላ1፥7፥ 3፥7፥
8፥13፥ 14፥16፥ 16፥6፥ መዝ12፥13፥ ኢሳ8፥13 20፥21
ዘፀ19፥9፥ ዘዳ5፥22፥ መዝ18፥9፥ 68፥4፥ 97፥2፥
ኢሳ19፥1 20፥22 ዘዳ5፥24፥26፥ ዘሆ9፥13 20፥23 ሉቃ3፥
ዘፀ22፥20፥ 32፥4፥8፥31፥ 34፥17፥ ዘዳ29፥17፥18፥
ዘሆ9፥18 20፥24ዘዳ8፥20፥ 12፥2፥ 22፥17፥ ዘፀ18፥12፥
27፥1፥5፥ 40፥29፥ ዘሉ16፥38፥ ዘዳ12፥5፥ 16፥6፥11፥
26፥2፥ ኢሱ8፥30፥ 1፥79፥3፥ 2፥71፥6፥14፥ 2፥14፥7፥
2፥25፥44፥ 2፥25፥6፥6፥ 12፥13፥ ዝ3፥2፥ ዝ6፥12፥
ሕዝ43፥13 20፥25 ኢሱ8፥31፥ 1፥76፥7 20፥26፥
ሕዝ43፥17 2፥1፥ ዘፀ24፥3፥ 34፥32፥ ዘዳ4፥14፥ 6፥1፥
20፥24 በትውፊት፤ የሰላም መሥዋዕት በመባል ይታወቃል።

ይፈቀድለታል (ማቴ 19፥9 እና ማሳ፤ ማር 10፥11 እና ማሳ ይመ)።

(8) የፍትወት ጎጠአት በቤተክርስቲያን የሥነ ሥርዐት እርምጃ ሊወሰድበት የሚገባና በቸልታ የማይታለፍ ነው (1ቆሮ 5፥1-13)።

(9) ንስሐ የማይገቡ አመንዝራዎች በእንዲሁም መንግሥት ርስት የላቸውም፤ ይህም ከእንዲሁም ሕይወትና ድነት መለየታቸውን ያሳያል (1ቆሮ 6፥9፥ ዝላ 5፥19-21)።

(10) ምንገርናና ዝሙት አዳሪነት የከዳተኛዋ ቤተ ክርስቲያንና የርኩሰትዋ መገለጫዎች ናቸው (ራእ 17፥1-5 ይመ፤ ራእ 17፥1 እና ማሳ ይመ)።

20፥15 አትሰረቅ፤ ይህ ትእዛዝ ገንዘብንም ሆነ የራስ ያልሆነውን ማንኛውንም ነገር ያላግባብ መውሰድን ይከለክል። ማታለልም የስርቆት እንደ ገጽታ ነው (2ቆሮ 8፥21)። ስምንተኛው ትእዛዝ ከሰዎች ጋር በሚኖረን በማንኛውም ግንኙነት ታማኞች እንድንሆን ያሰባል።

20፥16 በሐሰት አትመስክር፤ ዘጠነኛው ትእዛዝ የሌሎች ሰዎችን ስምና ዝና ይጠብቃል። ማንም ሰው ስለሌላው ባሕርይም ሆነ ድርጊት የተሳሳተ ነገር ማስራጨት የለበትም። ስለሰዎች ሁሉ በአግባቡና በጽድቅ መናገር ይኖርብናል (ከዘሊ 19፥16 ጋር ያነጻጽሩ፤ ዮሐ 8፥44 እና ማሳ፤ 2ቆሮ 12፥20 እና ማሳ ይመ)። ይህ ትእዛዝ ማንኛውም ዐይነት ውሸት ይመለከታል (ከዘሊ 6፥2-3፤ ከምሳ 14፥5፤ ከቄላ 3፥9 ጋር ያነጻጽሩ)።

20፥17 አትመኝ፤ (1) ይህ ትእዛዝ በቃልም ሆነ በድርጊት ከሚገለጥ ውጪአዊ ጎጠአት አልፎ ከፋ ሐሳብንና ምኞትን የሚከንን ነው። መመኘት ትክክል

ያልሆነውን ወይም የሌላው የሆነውን ሁሉ መፈለግን የሚያካትት ነው። ጳውሎስ ይህ ትእዛዝ የሰውን ኃጢአተኝነት በጥልቀት እንደሚያሳይ ያስገነዝባል (ሮሜ7፥13)። (2) ይህ ሕግም ሆነ ሌሎቹ የሰውን ንስቃይነት በማመሳከት ከእንዲሁም ከንድ ጸጋና ግብረገብን ጠብቆ ለመኖር የሚያስችል ንድልን እንዲሹ ያሰባሉ (ከሉቃ 12፥15-21፤ ከሮሜ 7፥24-25፤ ከኤፌ 5፥3 ጋር ያነጻጽሩ)። አንድ ሰው እንዲሁም እንዲሁም ይሰማ የነበረው ሁሉ እስራኤላውያን እንዲፈሩ ከሸለቆውም ማይ እንዲያፈገፍቱ አድርጎአቸው ነበር። ሙሴ ተገቢ ባልሆነ ፍርሀት እንዳይፈሩ ነገራቸው። እንዲሁም ሕዝቡ ከጎጠአት እንዲጠበቁ የሚፈጽሙ መንፈሳዊ ፍርሀትና አክብሮት በወሰንባቸው እንዲቀሰቀሱ የሚያደርግ ንድልን አሳየ።

21፥1 ሥርዓቶች እነዚህ ናቸው፤ ከዚህ በኋላ ያለው ክፍል (20፥22-23፥33) እስራኤላውያን ማንበራቸውንና አምላክቸውን የሚያስተዳድሩበትን “የኪዳን መጽሐፍ” (24፥1) የያዘ ነው። በአብዛኛው አስተዳደርን የሚመለከቱ እነዚህ ሥርዓቶች እስራኤልን፤ ሃይማኖትን እንዲሁም በጊዜው የነበሩትን ሁኔታዎችና ድባቦች ብቻ የሚመለከቱ ነበሩ። ይሁንና በእነዚህ ሥርዓቶች ውስጥ የተካተቱትና ለምሳሌም የሕይወትን ክብርናንቱ ለፍትሕ ሊኖር የሚገባውን መስጠት የሚያመለክቱት አሉቶች ዘላቂታዊ ጠቀሜታ ያላቸው ናቸው።

ዕብራዊ አገልጋይ

21:2-6 ተገ ፬፻፲፱ — ዘፄ 15:12-18
21:2-11 ማጣ — ዘሌ 25:39-55

፳፬ብራዊ አገልጋይ ብትገዛ ስድስት ዓመት ያገልግላህ፤ በሰባተኛው ዓመት ግን ያለምንም ክፍያ በነጻ ይሂድ። ፳ብቻው ሙጥቶ ከሆነ ብቻውን በነጻ ይሂድ፤ ነገር ግን ሲመጣ ባለ ሚስት ከሆነ እርሷ አብራው ትሂድ። ፳፯ታው ሚስት አጋብቶት ወንድ ወይም ሴት ልጅ ከወለደችለት፤ ሴትዮዋና ልጆቿ የጌታቸው ይሆናሉ፤ ሰውዬው ብቻ በነጻ ይሂድ።

፳፰ገር ግን አገልጋዩ፤ 'ጌታዬን፤ ግሰቲንና ልጆቼን እወዳለሁ ነጻ ሆኜ አልሂድም' ቢል፤ ፳፯ታው ወደ ዳኞች ደውሰደው፤ ወደ በር ወይም ወደ በሩ ሙቃን ወስዶ ጆሮውን በወሰፈ ይብሳው፤ ከዚያም ዕድሜ ዘመኑን የእርሱ አገልጋይ ይሆናል።

፳፱አንድ ሰው ሴት ልጁን አገልጋይ እንድትሆን ቢሸጣት፤ እንደ ወንዶቹ አገልጋዮች በነጻ መሸጥ የለባትም። ፳እርሱ ትሆነው ዘንድ የመረጣትን ጌታዋን ደስ ባታሰኝ፤ በወጆ ይሰደዳት፤ ለባዕዳን ይሸጣት ዘንድ መብት የለውም፤ ምክንያቱም ለእርሷ ያለውን ታማኝነት አንድሷልና። ፳ለወንድ ልጁ ትሆን ዘንድ መርጧት ከሆነ እንደ ራሱ ልጅ የሚገባትን መብት ይሰጣት። ፳ለላ ሴት ቢያገባ፤ ለመጀመሪያ ሚስቱ ምግቧን፤ ልብሷንና የጋብቻ መብቷን አይክልክላት። ፳እነዚህን ሦስት ነገሮች የማያሟላት ቢሆን፤ ያላንዳች የገንዘብ ክፍያ በነጻ መሄድ ይኖርባታል።

በሕይወት ላይ ለሚደርስ ጉዳት

፳፲ሰውን ደብድቦ የገደለ ሞት ይገባዋል። ፳ሆኖም ስንዚከብር (አሁንም) ፈቅዶ ሰውየው

21+2 ቀ፡7፤
ዘፀ22+3፤
ዘር34+8፤14
21+5 ዘፄ15+16
21+6 ዘፀ22+8-9፤
ዘፄ17+9፤ 19+17፤
25+1፤ እ.የ39+9፤
41+4፤ መዝ40+6
21+10
1ቆር7+3-5
21+12 ቀ፡15፤17፤
ዘፍ4+14፤23፤
ዘፀ31+15፤
ዘሌ20+9፤10፤
24+16፤ 27+29፤
ዘኁ 14+11
35+16፤30-31፤
ዘፄ13+5፤ 19+11፤
22+22፤ 27+16፤
እ.የ 31+11፤
ዎላ20+20፤
ማቴ26+52
21+13
ዘኁ35+10-34፤
ዘፄ4+42፤ 19+12፤
13፤ እ.ሱ20+9

21+14 ዘፍ4+8፤
ዘኁ35+120፤
ዘፄ19+11-12፤
1፻፲፭፤28-34፤
2ሳሙ3+27፤
20+10፤
ብላ26፤
21+16
ዘፍ37+28፤
ዘፀ22+4፤ ዘፄ24+7
21+17 ቀ፡12፤
ዘፄ5+16፤
ማቴ15+4፤
ማር7+10
21+21
ዘሌ25+44-46
21+22 ቀ፡30
21+23
ዘሌ24+19፤
ዘፄ19+21

ሳያውቅ በድንገት አድርጎት ከሆነ፤ እኔ ወደምወሰነው ስፍራ ይሸሽ። ፳አንድ ሰው በተንኮላ ሆነ ብሎ ሌላውን ቢገድል፤ ከመሠዊያዬ ተወስዶ ይገደል።

፳፱አባቱን ወይንም እናቱን የሚመታል ይገደል።

፳፲አንዱ ሌላውን ጠልፎ የሸጠ ወይም በተያዘ ጊዜ ከእጁ ላይ የተገኘበት ይገደል።

፳፯አባቱን ወይንም እናቱን የሚሰድብ ይገደል።

፳፱ሰዎች ተጣልተው አንዱ ሌላውን በድንጋይ ወይም በቡጢ ቢመታውና ተመቺው ሳያውቅ በአልጋ ላይ ቢውል፤ ፳በተሩንም ይዞ ደጅ ለደጅ የሚላ ቢሆን፤ በዱላ የመታው ሰው አይጠየቅበትም፤ ሆኖም ለተጐጂው ሰው ለባክነበት ጊዜ ገንዘብ ይክፈል፤ ፈጽሞ እስኪድን ክትትል ይደርግለት።

፳፲አንድ ሰው ወንድ ወይም ሴት ባረደውን በዱላ ቢመታና ባረደውም በዚህ የተነሣ ቢሞት መቀጣት አለበት፤ ፳፯ገር ግን ከአንድ ወይም ከሁለት ቀን በኋላ ባረደው ቢነሣ መቀጣት የለበትም፤ ባረደው ንብረቱ ነውና።

፳፯በጥል ላይ ያሉ ሰዎች ነፍሰ ጡር ሴት ቢመቱና እርሷም ያለጊዜዋ ብትወልድ፤ ጉዳቱም ለከፋ የማይሰጥ ቢሆን፤ ጉዳት ያደረ ሰባት ሰው የሴትዮዋ ባል የጠየቀውንና ፈራጆቹ የፈቀዱትን ካሣ ሁሉ መክፈል አለበት። ፳፯ገር ግን የከፋ ጉዳት ቢደርስ ሕይወት በሕይወት፤ ፳ሳይን በዓይን፤ ጥርስ በጥርስ፤ እጅ በእጅ፤ እግር በግር፤

21+24 ቀ፡23፤ ማቴ5+38

፳21+6 ወይም፤ ወደ ፈራጆች

፳21+8 ወይም፤ ጌታዋ ይሆን ዘንድ አይምረጣት

፳21+15 ወይም፤ የሚገድል

፳21+18 ወይም፤ በሶቃ

፳21+22 ወይም፤ ቢያስወርዳት

21+2 ዕብራዊ አገልጋይ፤ ምንም እንኳን እግዚአብሔር ባርነትን ወይም ድርብ ጋብቻን የመሰሉ እንከኖችን በቶሎ ከእስራኤል ባያጠፋም ጥፋት እንዳያስከትሉ ገደብ አበጅተላቸዋል (ከዘሌ 25+39-40 እና ከዘፄ 15+12-18 ጋር ያነጻጽሩ)። በአንድ በኩል እነዚህ ልምዶች በእግዚአብሔር የታቀዱ አልነበሩም፤ በሌላ በኩል ግን ስለሰው ልብ ጥንካሬ ሲል እግዚአብሔር ለጊዜው ፈቅዶአቸው ነበር (ከዎታል 19+8 ጋር ያነጻጽሩ፤ ዘፍ 29+28 እና ማሳ ይመ)። በተጨማሪም ባርነትን በተመለከተ እግዚአብሔር የሰጣቸው ሥርዐቶች በእስራኤል ጎረቤት አገሮች ከነበሩት ደንቦች በጣም የተሻሉ ነበሩ። በአዲስ ኪዳን ላይ ግን እግዚአብሔር ከፍ ያለን መመዝገብ አስቀምጦአል (የሐ 13+34 እና ማሳ፤ ቄላ 3+22 እና ማሳ ይመ)።

21+12 ሞት ይገባዋል፤ እነዚህ ጥቅሶች (ቀ፡ 12-17) እግዚአብሔር የሞት ፍርድ የበየገባቸውን አራት ወንጀሎች ይዘረዝራሉ። እነዚህም አስቀድሞ የታሰበበት ግድያ (ቀ፡ 12+14)፤ በወላጆች ላይ አካላዊ ጉዳት ግድረስ (ቀ፡ 15)፤ ጠላላ (ቀ፡ 16) እና ወላጅን መስደብ (ቀ፡ 17) ናቸው። ይህ ቅጣት እግዚአብሔር ምን ያህል ለመልካም የእርስ በርስ ግንኙነት (ግድያና

ጠላፋ) እና ቢተሰባጥ ትስስር (ወላጆችን ማክበር) ትኩረት መስጠትም ያመለክታል።

21+22 ያለጊዜዋ ብትወልድ፤ እግዚአብሔር ሕያዋን ለሆኑ ሰዎች ካለው ጥበቃ በተጨማሪ በሆድ ውስጥ ያለው ጽንሰ እንዲጠበቅ ይፈልጋል። (1) ቀ፡21 ከደረሰባት ጉዳት የተነሣ ያለጊዜዋ የምትወልድን ሴት ያመለክታል። ልጅ ከተወለደም ያለወቅቱ እንዲወለድ ያደረገው ግለሰብ ቅጣት እንዲከፍል ተደንግጓል።

(2) በእናቲቱ ወይም በልጁ ላይ የከፋ ጉዳት ቢደርስ በጸዩ ግለሰብ “በበቀል ሕግ” መሠረት እንዲከፍል መሆን አለበት። በእናቲቱ ወይም በልጁ ላይ የሞት አደጋ ቢደርስ ጥፋት እድራጊው በነበሰ ግድያ ተወንጅሎ የሞት ፍርድ ይፈረድበታል (ቀ፡ 23)። በሌላ አነጋገር የሸሎ ሞት እንደ ነፍስ ግድያ ስለተቈጠረ፤ ያልተወለደው ልጅ እንደ ሙሉ ሰው ታስቦ ነበር ማለት ነው።

(3) ድንገተኛ አደጋ የሞት ፍርድ የሚያስከትልበት ሁኔታ ይህ ብቻ እንደሆነ ልብ ይበሉ (ከዘፄ 19+4-10 ጋር ያነጻጽሩ)። ራሳቸውን መከላከል የማይችሉትን (ያልተወለዱ ሕፃናትን) እግዚአብሔር እንደሚከለክላቸው መርሐ በግልጽ ያሳያል።

²⁵ ቃጠሎ በቃጠሎ፣ ቁሰል በቁሰል፣ ጥርፋት በጥርፋት ታስከፍላለሁ።

²⁶ አንድ ሰው የወንድ ወይም የሴት አገልጋዩን ዐይን መትቶ ቢያጠፋ፣ ስለ ዐይን ካሣ አገልጋዩን ነጻ ይልቀቀው።

²⁷ የወንድ ወይም የሴት አገልጋዩን ጥርስ ቢሰብር፣ ስለ ጥርስ ካሣ አገልጋዩን ነጻ ይልቀቀው።

²⁸ በሬ አንድን ወንድ ወይም ሴት ወግቶ ቢገድለው፣ በሬው በድንጋይ ተወግዶ ይሙት፤ ሥጋውም አይበላ፤ ነገር ግን የበሬው ባለቤት በጉላፊነት አይጠየቅም።

²⁹ ሆኖም በሬው የመውጋት ዐመል ያለበት ሆኖ ለባለቤቱም ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶት ሳለ በበረት ሳያስ ቀረው ቀርቶ አንድን ወንድ ወይም ሴት ቢገድል፣ በሬው በድንጋይ ይወገር፤ ባለቤቱም እንዲሁ ተወግዶ ይሙት።

³⁰ ሆኖም ካሣ እንዲከፍል ከተጠየቀ፣ የተጠየቀውን ሁሉ በመክፈል ሕይወቱን ይዋጅ።

³¹ አንድ በሬ አንድን ወንድ ወይም ሴት ልጅ ቢወጋ በዚሁ ሕግ መሠረት ይፈጸም።

³² አንድ በሬ ወንድ ወይም ሴት ባሪያን ቢወጋ ባለቤቱ ሠላሳ የብር ሰቅል፣ ለባሪያው ጌታ መክፈል አለበት፤ በሬውም በድንጋይ ይወገር።

³³ አንድ ሰው ጉድጓድን ከፍቶ ቢተው፣ ወይም ጉድጓድ ቆፍሮ ሳይከድነው ቢቀርፍ በሬ ወይም አህያ ቢገባበት፣

³⁴ የጉድጓዱ ባለቤት ከሳራ ይክፈል፤ ለባለቤቱ መክፈል አለበት፤ የሞተ ውም እንስሳ ለእርሱ ይሆናል።

³⁵ የአንድ ሰው በሬ የሌላውን ሰው በሬ ወግቶ ቢገድለው፣ በሕይወት ያለውን በሬ ሽጠው ገንዘቡንና የሞተውን እንስሳ እኩል ይካፈላል።

³⁶ ሆኖም በሬው የመዋጋት ዐመል ያለው መሆኑ ከታወቀ፣ ባለቤቱም በረት ሳይዘጋበት ቢቀር፣ ባለቤቱ በሬውን በበሬው ፈንታ ይክፈል፤ የሞተውም እንስሳ ለእርሱ ይሆናል።

ንብረትን ስለ መጠበቅ

22 “አንድ ሰው በሬ ወይም በግ ሰርቆ ቢያርድ ወይም ቢሸጥ በአንድ በሬ ምትክ አምስት በሬዎች፤ በአንድ በግ ምትክ አራት በጎች ይክፈል።

² አንድ ለባ በር ሲሰብር ተይዞ ቢደበደብና ቢሞት፣ ተከላካዩ የደም ባለ ዕዳ አይሆንም፤ ንገር ግን ፀሓይ ከወጣች በኋላ ከተፈጸመ፣ ሰውየው በነፍሱ ግድያ ይጠየቃል።

³ ለባ የሰረቀውን መክፈል አለበት፤ ምንም ከሌለው ግን የሰረቀውን ይከፍል ዘንድ ይሸጥ።

⁴ የሰረቀው እንስሳ በሬ ወይም አህያ፣ ወይም በግ ከነሕይወት በእጁ ከተያዘ እጥፍ መክፈል አለበት።

⁵ አንድ ሰው ከብተቶችን በመስክ ወይም

21+28 ቀ 32፤ ዘፍ9+5
21+29 ቀ 36
21+30 ቀ 22
21+32
ዘፍ37+28፤ ዘዘ11+12-13፤ ግቴ 26+15፤ 27+3፤ 9
21+33 ሉቃ14+5
21+36 ቀ 29
22+1 ዘሌ6+1-7፤ 24ሙ12+6፤ ምሳ6+31፤ ሉቃ19+8
22+2 ዘኁ35+27፤ ሉቃ24+16፤ ሉር2+34፤ ዘሆ1+1፤ ግቴ6+19-20፤ 24+43፤ 22+3 ቀ 1፤ ዘወ21+2፤ ግቴ18+25
22+4 ዘፍ43+12፤ 14ሙ12+5
22+5 ቀ 1

22+6 ቀ 1፤ መሳ15+5
22+7 ቀ 10፤ ዘፍ43+12፤ ዘሌ6+2
22+8 ዘወ21+6
22+9 ቀ 8፤ ዘጸ25+1
22+10 ቀ 7
22+11 ዘሌ6+3፤ 15፤ 78+31፤ 2ዘ56+22-40+16
22+12 ቀ 1
22+13 ዘፍ31+39
22+14 ቀ 1
22+15
ዘሌ19+13፤ ሉቃ17+5
22+16
ዘፍ34+12፤ ዘጸ22+28
22+18 ዘወ7+11፤ ዘሌ19+26+31፤ 20+27፤ ዘጸ18+11፤ 14ሙ28+3፤ 2ዘ533+6፤ ሉሳ57+3

በወይን ቦታ አሰማርቶ እንዲሁ ስድ ቢለቃቸውና የሌላውን ሰው መስክ ቢግጡ፣ ምርጥ ከሆነው ይራሱ መስክ ወይም የወይን ቦታ መክፈል አለበት።

² አሳት ተነሥቶ ወደ ቁጥቋጦ ቢዘምትና ከምርን ወይም ያልታጨደን እህል ወይም አዝመራውን እንዳለ ቢበላ፣ እሳቱን ያቀጣጠለው ሰው ካሣ ይክፈል።

³ አንድ ሰው ብሩ ወይም ንብረቱ ያለ ሥጋት ይጠበቅለት ዘንድ ለነረቤቱ ሰጥቶ ሳለ ቢሰርቅበትና፣ ሌባው ቢያዝ እጥፍ ይክፈል፤ ሌባው ካልተያዘ ግን፣ የቤቱ ባለቤት በንብረቱ ስርቆት ላይ እጁ ይነርበት ወይም አይነርበት ይታወቅ ዘንድ ዳኞች ፊት ይቅረብ።

⁴ አንድ ሰው በሬን፣ አህያ፣ በግን፣ ሌብስን፣ ወይም ማናቸውንም ንብረት ያለአግባብ በባለቤትነት ይዞ ሳለ፣ ‘የኔ ነው’ ባይ ቢመጣና ክርክር ቢነሣ፣ ባለ ጉዳዮቹ ነገሩን ለዳኞች ያቅርቡት፤ ዳኞቹ ጥፋተኛ ነው ያሉትም፤ ለነረቤቱ እጥፉን ይክፈል።

⁵ አንድ ሰው አህያ፣ በሬ፣ በግ፣ ወይም ማናቸውንም እንስሳ በነረቤቱ ዘንድ በአደራ አስቀምጦ ሳለ እንስሳው ቢሞት፣ ወይም ጉዳት ቢደርስበት፣ ወይም ሰው ሳያይ ተነድቶ ቢወሰድ፣

⁶ በሁለቱ መካከል ሰው አለመግባባት መፍትሄ የማይገኝነት ነረቤቱ የሌላውን ሰው ንብረት እንዳልወሰደ በአግዚአብሔር (ያዘ) ፊት በመማል ነው።

⁷ ባለቤቱም ይህን መቀበል አለበት፤ የካሃም ክፍያ አይጠየቅም።

⁸ አንስሳው ከነረቤት ተሰርቆ ከሆነ ግን ለባለቤቱ ካሣ መክፈል አለበት።

⁹ በዳር አራዊት ተበልቶ ከሆነ፣ ከአውሬ የተረፈውን ማስረጃ አድርጎ በማቅረብ ስለ ተበላው እንስሳ ካሣ እንዲከፍል አይጠየቅም።

¹⁰ አንድ ሰው ከነረቤቱ እንስሳ ተወሶ ሳለ ባለቤቱ በሌለበት ቢነጻ ወይም ቢሞት ካሣ መክፈል አለበት።

¹¹ ባለቤቱ ከእንስሳው ጋር ከሆነ ግን፣ ተበዳሪው መክፈል የለበትም፤ እንስሳው ከተከራየም ለኪራይ የተከፈለው ገንዘብ ከሳራውን ይሸፍናል።

ማገበራዊ ንብረት

¹ አንድ ሰው ያልታጨደን ልጃገረድ አታልሎ ከብረ ንጽሕናዋን ቢያጎድል፣ የማጣዋን ጋጋ ከፍሎ ሚስት ያደርጋት።

² እርሷን ለእርሱ የልጅቷ አባት በሚስትነት ለመስጠት ከቶ የማይፈቅድ ቢሆን፣ ለድንግሎች መክፈል የሚገባውን ማጫ አሁንም ቢሆን መክፈል ይገባዋል።

³ መተተኛ ሴት በሕይወት እንድትኖር አትፍቀድ።

⁴ 21+32 ወደ 0.3 ኪሎ ግራም ይደርሳል

⁵ 22+3 ወይም፣ ከመታው

⁶ 22+8 በዚህም ሆኖ በቀጥታ 9 ላይ ያለው፣ እግዚአብሔር ፊት እ 9 ወይም፣ እግዚአብሔር ጥፋተኛ ነው ያለውም

19^ኛ ከእንስሳ ጋር ሩካቤ ሥጋ የሚፈጽም ሰው ይገደል።

20^ኛ ለእግዚአብሔር (ያወ) በቀር ለሌላ አማልክት የሚሠዋ ይጥፋ።

21^ኛ መጽተኛውን አትበድሉት ወይም አታስጨንቁት፤ እናንተ በግብፅ መጽተኛ ነበራችሁና።

22^ኛ ባል በሞተባት ወይም አባትና እናት በሌለው ልጅ ላይ ግፍ አትዋሉ። 23^ኛ ግፍ ብትወሉባችውና ወደ እኔ ቢጮኹ፣ ጩኸታችውን በእርግጥ እሰማለሁ። 24^ኛ ቀጣዩ ይነሣል፤ በሰይፍም እገድላችኋለሁ፤ ሚስቶቻችሁ መበለቶች፣ ልጆቻችሁም አባት የለን ይሆናሉ።

25^ኛ ከሕዝቤ መካከል ችግረኛ ለሆነው ለአንዱ ገንዘብ ብታበድሩ፣ እንደ አራጣ አበዳሪ አትሁኑ፤ ወለድ አትጠይቁትም። 26^ኛ ጎረቤትህን ልብህ መያዣ አድርገህ ብትይዝ ሲመጥ መልሰላት፤ 27^ኛ ምክንያቱም ለሰውነቱ መሸፈኛ ያለው ልብህ ያ ብቻ ነው፤ ሌላ ምን ለብሶ ይተኛል? ወደ እኔ ሲጮህ እኔ እሰማለሁ፤ እኔ ርገሩን ነኝና።

28^ኛ በእግዚአብሔር (አሎም) ላይ የሰድብ ቃል አታሰማ። ወይም የሕዝብህን መሪ አትርገህ።

29^ኛ የህልህን ወይም የወይን ጠጅህን በኩራት ለእኔ ከማቅረብ ወደ ኋላ አትበል።

“የወንድ ልጆችህን በኩር ለእኔ ስጠኝ።”

30^ኛ ከቀንድ ከብትህና ከበጎችህም እንዲሁ አድርግ፤ ለሰባት ቀን ከእናቶቻቸው ጋር ይቆይ፤ በሰዎችተኛው ቀን ግን ለእኔ ስጠኝ።

31^ኛ እናንተ ለእኔ ቅዱስ ሕዝብ ትሆናላችሁ፤ ስለዚህ አውራ የዘነጠለውን የእንስሳ ሥጋ አትብሉ፤ ለውሾች ስጡት።

የፍትህና የምሕረት ሕጎች

23 የሐሰት ወሬ አትንዘ፤ ተንኩል ያለበትን ምስክርነት በመስጠት ክፉውን ሰው አታግዝ።

2^ኛ ክፉ በማድረግ ብዙዎችን አትከተል፤ በሕግ ፊት ምስክርነት ስትሰጥ፣ ከብዙዎቹ ጋር ተባብረህ ፍትሕ አታጣምም። 3^ኛ በዳኝነት ጊዜ ለድካሙ አታድሳ።

4^ኛ የጠላትህ በሬ ወይም አህያ ሲባዝን

22+19
ዘሌ18+23፤
20+15፤
ዘ827+21
22+20 ዘ020+23፤
34+15፤ ዘሌ17+7፤
27+29፤
ዘጥ25+2፤
ዘ813+5፤ 17+2-5፤
18+20፤ 32+17፤
15፤18+40፤ 19+1፤
25፤10+25፤
23+20፤
2ዜ5፤15፤13፤
መዘ106+37፤
22+21 ዘ023+9፤
ዘሌ19፤33፤
24፤22፤
ዘጥ15፤14፤
ዘ81+16፤ 10፤19፤
24፤17፤ 27፤19፤
ዘዘ22+29፤
ዘዘ7፤10፤ ሚል3+5
22+22 ፋ26፤
ዘ810፤18፤
24+6፤10፤12፤17፤
ኢዮ22+6፤9፤
24+3፤21፤
መዘ68፤5፤
146፤9፤
ምላ23+10፤
ኢላ1፤17፤
ኢሪ7፤5፤6፤
21፤12፤ 22+3፤
ዘ18+5፤9፤12፤
ዘዘ7፤9፤10፤
ሚል3፤5፤ 11፤27
22+23 ዘ410፤18፤
15፤9፤ 24፤15፤
ኢዮ34፤28፤
35፤9፤
መዘ10፤14፤17፤
12፤5፤ 18፤6፤
34፤15፤
ሉቃ18፤7፤ ያ5፤4
22+24
መዘ109፤9፤
ሰፋ5፤3
22+25
ዘሌ25፤35፤37፤
ዘ815፤7፤11፤
23፤20፤
ዘ05፤7፤10፤
መዘ15፤5፤
ዘሐ18፤8፤
22+26 ፋ22፤
ምላ20፤16፤

ብታገኘው ወደ እርሱ መልሰው። 5^ኛ የሚጠላህ ሰው አህያ፣ ጭንት ከብዶት ወድቆ ብታየው ርዳው እንጂ ትተኸው አትሂድ።

6^ኛ በዳኝነት ጊዜ በድካሙ ላይ ፍርድ አታንድልበት። ኸሐሰት ክስ ራቶ፤ በደል የሌለበትን ወይም ትክክለኛውን ሰው ለሞት አሳልፈህ አትስጥ፤ በደለኛውን ንጹሕ አሳደርግምና።

7^ኛ ጉቦ አትቀበል፤ ጉቦ፣ አጥርተው የሚያዩትን ሰዎች ዐይን ያሳውራል፤ የጻድቃንንም ቃል ያጣምማልና።

8^ኛ መጽተኛውን አትጨቁን፤ በግብፅ መጽተኛ ስለ ነበራችሁ፣ መጽተኛ ምን እንደሚሰማው እናንተ ራሳችሁ ታውቃላችሁና።

የሰንበት ሕጎች

10^ኛ ስድስት ዓመት በእርሻህ ላይ ዝራ፤ አዝመራንም ሰብስብ፤ 11^ኛ ነገር ግን በሰባተኛው ዓመት ምድሪቱን ሳትጠቀምባትና ሳታርሳት

22+26 ዘዘ33፤15፤ አዎ2፤8 22+27 ዘ034፤6፤
ዘ84፤31፤ 24፤13፤17፤ 2ዜ5፤30፤9፤ ያ09፤17፤ ኢዮ22፤6፤
24፤7፤ 29፤11፤ 31፤19፤20፤ ዘሐ18፤12፤16፤ መዘ99፤8፤
103፤8፤ 116፤5፤ 145፤8፤ ኢል2፤13፤ ዮና4፤2
22+28 ዘ020፤7፤ 24^ኛመ16፤5፤9፤ 19፤21፤ 1፤7፤21፤10፤
2፤7፤2፤23፤ መዘ102፤8፤ መዘ10፤20፤ ሐሥ23፤5
22+29 ዘ013፤2፤ 23፤15፤16፤19፤ 34፤20፤26፤
ዘሌ19፤24፤ 23፤10፤ ዘጥ8፤16፤17፤ 18፤13፤ 28፤26፤
ዘ818፤4፤ 26፤2፤10፤ 14^ኛመ6፤3፤ ያ010፤35፤ምላ3፤9፤
ሚል3፤10፤ ሉቃ2፤23 22+30 ዘዘ7፤1፤12፤ ዘ034፤19፤
ዘሌ12፤3፤ 22፤27፤ ዘ815፤19 22+31 ዘ019፤6፤
ዘሌ19፤2፤ 22፤31፤ ዘሌ7፤24፤ 17፤15፤ 22፤8፤
ዘ814፤21፤ ዝ9፤2፤ ዘሐ4፤14፤ 44፤31 23+1 ዘዮ39፤17፤
ዘ020፤16፤ ዘ85፤20፤ 19፤16፤21፤ መዘ27፤12፤ 35፤11፤
ምላ19፤5፤ ማቴ19፤18፤ ሉቃ3፤14፤ ሐሥ6፤11 23+2
ፋ3፤6፤9፤ ዘሌ19፤15፤33፤ ዘ81፤17፤ 16፤19፤ 24፤17፤
27፤19፤ 14^ኛመ8፤3፤ ኢዮ31፤34 23+3 ዘ81፤17 23+4
ዘሌ6፤3፤ 19፤11፤ ዘ822፤1፤3፤ ሮሜ12፤20 23+5
ዘ822፤4 23+6 ፋ2፤ ዘ823፤16፤ ምላ22፤22 23+7
ዘዮ18፤23፤ ዘ020፤16፤ 34፤7፤ ዘ819፤18፤ 25፤1፤
ማቴ27፤4፤ ኤፌ4፤25 23+8 ዘ018፤21፤ ዘሌ19፤15፤
ዘ810፤17፤ 27፤25፤ ኢዮ15፤34፤ 36፤18፤ መዘ26፤10፤
ምላ6፤35፤ 15፤27፤ 17፤8፤ ኢላ1፤23፤ 5፤23፤
ሚክ3፤11፤ 7፤3 23+9 ፋ2፤ ዘ022፤11፤ ዘሌ19፤33፤
34፤ ሕዘ22፤7 23+11 ዘሌ25፤1፤-7፤ ያ010፤31

22+20 የዕብራይስጥ ቃል አንድን ነገር ወይም አንድን ሰው ፈጽሞ በማጥፋት ሙሉ ለሙሉ ለእግዚአብሔር መስጠትን የሚያመለክት ነው።
*22፤25 ወይም፣ ከሐዘ በላይ የሆነ ወለድ አትጠይቁ
*22፤28 ወይም፣ ዳኞችን አትሳደስ

ጥንቄላን፣ መተትንና ከሙታን ጋር መገናኘትን ይይዛሉ (ሐሥ 19፡19 እና ማጣ፡ ራእ 9፡21 እና ማጣ ይመ)። ከሙታን ላራ ወይም ከኢጋንንታዊ ድርጊት ንደልንም ሆነ ምራቅን መፈለግ በእግዚአብሔር ዘንድ አስጸያፊ ነበር። አሁንም ደግሞ ነው (ከዘሌ 19፡31፣ 20፡27፣ ከዘዳ 18፡9-12፣ ከሳሙ 28፡7፣ ከሚል 3፡5 ጋር ያነጻጽሩ)። 22፡22 ባል በሞተባት ወይም አባትና እናት በሌለው ልጅ፣ ከቀ፡ 22፡27 ላይ ያለው ደንብ እግዚአብሔር ለመበለት፣ ለድካሙ ኑሮ ልልተሳሳብ እንደሚያስብ ከዚህም በላይ እንደሚራራ ያሳያል (ከዘዳ 24፡6፡12-13፣ ከኢዮ 22፡6፣ 24፡7፣ ከሕዝ 18፡12፡16 ጋር ያነጻጽሩ፣ ማር 6፡34 እና ማጣ፡ 8፡2 እና ማጣ፡

ሉቃ 2፡36-37 እና ማጣ፡ 7፡13 እና ማጣ እንዲሁም በገጽ 1327 ላይ፣ “ድኸችንና ችግሮችን መርዳት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። 22፡25 ገንዘብ ብታበድሩ፣ ድኸች መሠረታዊ ፍላጎታቸውን ለማሟላት እንዳይገኙና በእነርሱ ላይ ወለድ መጫንን እግዚአብሔር ይከለክላል (ከዘሌ 25፡25፡35፡39፡47 ጋር ያነጻጽሩ)። ድኸ በባለጠጋ እንዳይበዘዘ እግዚአብሔር ይከለክላል። ይህ ሕግ ግን ለንግድ ሥራ ብለው ከሚበደሩት እስራኤላውያን ካልሆኑት ወጥቶ የሚገኘውን ተገቢ ወለድ አይከለክልም (ከዘዳ 23፡19-20፣ ከዕን 2፡6፣ ከማቴ 25፡27፣ ከሉቃ 19፡23 ጋር ያነጻጽሩ)።

እንዲሁ ተዋት፤ ከዚያም በወገንህ መካከል ያሉት ድኾች ከእርሷ ምግብ ያገኛሉ፤ የዱር አራዊትም ከእነርሱ የተረፈውን ይበላሉ። በወይን ቦታህና በወይራ ዛፎችህም ላይ እንዲሁ አድርግ።

¹²ሰድስት ቀን ሥራህን ሥራ፤ በፊህና አህያህ በቤትህ የተወለደው ባሪያና መጽተኛው ያርፉ ዘንድ በሰባተኛው ቀን ምንም አትሥራ።

¹³ያልጓችሁን ሁሉ ታደርጉ ዘንድ ተጠንቀቁ፤ የሌሎችን አማልክት ስም አትጥሩ፤ ከአፋችሁም አይሰሙ።

ሦስቱ ዐውደ ዓመታዊ በዓላት

¹⁴በዓመት ሦስት ጊዜ ለእኔ በዓልን ታክብራላችሁ።

¹⁵ያልበት የቂጣ በዓልን አክብር፤ እንዳዘዝኩህ ሰባት ቀን እርሾ የሌለውን ቂጣ ብላ፤ ይህንንም በአቢብ ወር በተወሰነ ቀን አድርግ፤ በዚያ ወር ከግብፅ ወጥተሃልና።

¹⁶ማንም በፊቱ ባዶ እጁን አይቅረብ።

¹⁶በማሳህ ላይ በዘራሽው እህል በኩራት የመከርን በዓል አክብር።

¹⁷በዓመቱ መጨረሻ በማሳህ ላይ ያለውን እህልህን ስትሰበስብ የመከተቻውን በዓል አክብር።

¹⁸በዓመት ሦስት ጊዜ ወንድ ሁሉ በጌታ በእግዚአብሔር (አዳናይ ያህዌ) ፊት ይቅረብ።

¹⁹የመሥዋዕትን ደም እርሾ ካለበት ነገር ጋር አድርገህ ለእኔ አታቅርብ።

²⁰የበዓል መሥዋዕቱ ስብ እስከ ንጋት ድረስ አይቆይ።

²¹የምድርን ምርጥ ፍሬ በኩራት በአምላክህ ለእግዚአብሔር (ኤሎሂም ያህዌ) አምጣ።

²²ጠቦት ፍየልን በእናቱ ወተት አትቀቅል።

23+12 ዘፍ2+23፤
ዘፀ20+9፤
ሉቃ13+14
23+13 ፋ32፤
ዘፀ4+9፤23፤
12+3፤ 18+20፤
መዝ16+4፤
ዘክ13+2፤
ሆሌ2+17፤
1ዮ4+16
23+14 ፋ17፤
ዘፀ12+14፤
34+23፤24፤
ዘፀ16+16፤
1ነፃ9+25፤
2ዜና8+13፤
ሕዝ46+9
23+15
ዘፀ12+2፤17፤
22+29፤
ዮፌ26+17፤
ሉቃ22+1፤
ሐሥ12+3
23+16
ዘሌ23+15፤-21፤
ዘፀ22+29፤
34+22፤
ዘሌ23+34፤39፤42፤
ዘኁ28+26፤
ዘፀ16+9፤13፤16፤
31፤10፤
2ዜና8+13፤
ዘክ4+1
ዘክ14+16
23+17 ፋ14
23+18 ዘፀ12+8፤
34፤23፤ ዘሌ2+11
23+19 ዘፀ22+29፤
34፤22፤26፤
ዘኁ18+12፤
ዘፀ14+21
23+20 ዘፍ16፤7፤
ዘፀ15+17
23+21 ዘፀ3፤15፤
ዘኁ17፤10፤
ዘፀ9+7፤ 18+19፤
29+20፤ 31፤27፤
ኢሱ24፤19፤
2ነፃ24፤4፤
መዝ25፤7፤

የእግዚአብሔር መልአክ መንገድ ስለ መምራቱ

²⁰እነሆ፤ በጉዞ ላይ ሳለህ የሚጠብቅህንና ወዳዘጋጀሁህ ስፍራ የሚያስገባህን መልአክ በፊትህ ልክልሃለሁ። ²¹በጥንቃቄ ተከተለው፤ የሚናገረውንም ልብ ብለህ አድምጠው፤ አታምዕበት። ስሜ በርሱ ላይ ነውና ዐመፅህን ይቅር አይልም።

²²የሚናገረውን በጥንቃቄ ብታደምጥና ያልኩህን ሁሉ ብታደርግ ለጠላቶችህ ጠላት እሆናለሁ፤ የሚቃወሙህን እቃወማለሁ።

²³መልአክ በፊትህ ይሄዳል፤ አንተንም ወደ አምራውያን፤ ወደ ኬጢውያን፤ ወደ ፌርሃውያን፤ ወደ ከነዓናውያን፤ ወደ ኤዊዎውያንና ኢየሱባውያን ምድር ያስገባሃል፤ እኔም እነርሱን አጠፋችዋለሁ።

²⁴ለአማልክቶቻቸው አትስገድ፤ ወይም አታምልካቸው፤ ወይም ልምዳቸውን አትከተል፤ እነርሱን ማፈራረስ አለብህ፤ የአምልክ ድንጋዮቻቸውንም ሰባብር።

²⁵አምላክህን እግዚአብሔርን (የሃዌ) አምልክ፤ በረከትም በምትበላውና በምትጠጣው ላይ ይሆናል፤ በሽታንም ከአንተ ዘንድ አርቃለሁ። ²⁶በምድርህም የሚያስወርዳት ወይም መካን ሴት አትኖርም፤ ረጅም ዕድሜም እስጥሃለሁ።

²⁷በሚያጋጥሙህ አሕዛብ ሁሉ ላይ ማስፈራቱን በፊትህ እልካለሁ፤ ግራም አጋባቸዋለሁ፤ ጠላቶችህ ሁሉ ወደ ጓላ ተመልሰው እንዲሸሹ አደርጋለሁ።

23+20 መዝ78+8፤40፤56፤ 106፤33፤ 107፤11፤
ኢር13፤15፤ ሐቆ1፤17፤1፤ ዮሐ5፤16 23+22 ዘፍ12፤3፤
ዘፀ15፤26፤ ኢሳ4፤11 ኤር30፤20 23+23 ዘኁ13፤29፤
21፤21፤ ኢሱ3፤10፤ 24፤8፤11፤ ዘፃ፤1፤ መዝ135፤11፤
23+24 ዘፀ20፤5፤ 34፤13፤ ዘሌ18፤3፤ 20፤23፤ 26፤1፤
ዘኁ 33፤52፤ ዘፀ7፤5፤ 9፤4፤ 12፤3፤30፤31፤ 16፤22፤
መሳ2፤2፤ 2ነፃ18፤4፤ 23፤14፤ 1ነፃ14፤23፤ 2ነፃ13፤2፤
10፤26፤ 17፤10፤ 2ዜና14፤3፤ ኢሳ27፤9፤ ኤር10፤2
23+25 ዘፀ15፤26፤ ዘሌ26፤3፤-13፤ ዘፀ7፤12፤-15፤ 28፤1፤
14፤ ማቴ4፤10 23+26 ዘፍ15፤15፤ ዘሌ26፤3፤-4፤
ዘፀ4፤1፤40፤ 7፤14፤ 28፤4፤ 32፤47፤ ሚል3፤11፤
መዝ90፤10 23+27 ዘፍ35፤5፤ ዘፀ15፤14፤ 14፤24፤
ዘፀ7፤23፤ 2ሳሙ22፤41፤ መዝ18፤40፤ 21፤12፤

23+15 ያልበት የቂጣ በዓልን፤ 12፤17 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

23+16 የመከርን በዓል፤ ይህ በዓል “የሰባቱ ሰባዳ በዓል” (34፤22) ወይም “በዓል ነምሳ” (ሐሥ 2፤1፤ 20፤16 ይመጣ፤ ዘሌ 23፤15 እና ማብ ይመጣ) ተብሎ ተጠርቶአል።

23+16 የመከተቻውን በዓል፤ ይህም “የዳስ በዓል” ተብሎ ተጠርቶአል (ዘሌ 23፤34 ይመጣ)።

23+20 መልአክ፤ ምናልባት ይህ፤ “የእግዚአብሔር መልአክ” ሳይሆን አይቀርም (3፤2 እና ማብ ይመጣ)።

23+24 ልምዳቸውን አትከተል፤ እስራኤላውያን በዙሪያቸው ያሉትን ማገበረሰቦች ሃይማኖትም ሆነ ግብረገብ እንዳይለማመዱ እግዚአብሔር አጠላቸው ነበር። ይህንን ቅዝሃዝ እስራኤላውያን ሙሉ በሙሉ አልታዘዙም፤ ከዚህም የተነሣ እግዚአብሔር ጥበቃ ሳያደርግላቸው ቀረ (ፋ 20-23)። በአዲስ ኪዳንም የዚህን ዓለም መንገድ የሚከተሉ አማኞች የእግዚአብሔር

ተስፋና ጥበቃ ይቀርባቸዋል (ፋ 25 ይመጣ)። በዓለማዊና በገጠአተኛ ልምድ ውስጥ እየተመላለሰን የእግዚአብሔርን ሀልዎትና በረከት የራሳችን ልናደርግ እንችልም (2ቆር 6፤16-18 ይመጣ እንዲሁም በገጽ 1826 ላይ፤ “የአማኞች መለዋት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመጣ)።

23+25 በሽታንም ከአንተ ዘንድ አርቃለሁ፤ ሕዝቡ በሙሉ ልብ ሲሰጡለትና መንፈሳዊ ካልሆነው ከአካባቢያቸው ልማድ ሲለዩ እግዚአብሔር በሽታን ከመካከላቸው ያርቃል። ይህ ሲባል ግን የታመመ ሰው ሁሉ ሊታመም የቻለው በገጠአት መንገድ ስለሄደ ነው ብለን መደምደም የለብንም። ይህ ክፍል መላው የእግዚአብሔር ሕዝብ ዓለማዊ ሰህን እነሄድ ሲጠመድ የጌታ በረከትና ኀይል በተወሰነ ደረጃ እንደሚገታ ይህም በሕዝቡ መካከል ያለውን ጸድቅ ሰው እንኳን እንደሚነካ ያመለክታል (ከ1ቆር 12፤26 ጋር ያንጸጽሩ)።

የዕብራውያን የቀን እቆጣጠር

የወራት ቀላጥር	የዕብራውያን ስያሜ/አጠራር	ዘመናዊው አቋጣጠር	የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል	የግብርና ወቅት	በዓላት
1	አቢብ፣ ኒሳን	ሚያዝያ	ዘፀ 12÷2፣ 13÷4፣ 23÷15፣ 34÷18፣ ዘጸ 16÷1፣ ነህ 2÷1፣ አስ 3÷7	የፀደይ ዝናብ፣ የገብስ አዝመራ መሰብሰብ	ፋሲካ፣ ያለ እርሻ የተጋገረ ቂጣ፣ በኩራት
2	ዜፍ (ኢያር)*	ግንቦት	1ነገ 6÷137	የገብስ አዝመራ መሰብሰቢያ፣ የበጋ ወቅት ጅማራ	
3	ሲዋን	ሰኔ	አስ 8÷9	አዝመራ መሰብሰቢያ	በዓለ አምሳ (እንጠ ቆስጤ)
4	(ታሙዝ)*	ግንቦት		የወይን ተክል	
5	(አብ)*	ነሐሴ		የወይን፣ የወይራና የበለስ ፍሬ መሰብሰቢያ ጊዜ	
6	ኤሉል	መስከረም	ነህ 6÷15	የወይራ የበለስ ፍሬ መቆመቂያ ጊዜ	
7	ኤታኒም	ጥቅምት	1ነገ 8÷2	የበልግ-ዝናብ ወቅት፣ መሬት ማለለሻ ጊዜ	የመለከት፣ የማስተሰርያ፣ የዳስ በዓል
8	ቡል	ጎዳር	1ነገ 6÷38	ስንዴና ገብስ የሚዘራበት ወቅት	
9	ካሌሉ	ታኅሣሥ	ነህ 1÷1፣ ዘካ 7÷1	የክረምት ዝናብ ጅማራ በአንጻንድ ቦታዎች በረዶ የቀላቀለ	
10	ጤቤት	ጥር	አስ 2÷16		
11	ባጥ	የካቲት	ዘካ 1÷7		
12	አዳር	መጋቢት	ዕዝ 6÷15፣ አስ 3÷7፣13፣ 8÷12፣ 9÷1፣15፣17፣19፣21	የለውዝ ተክል ማበብ፣ የብርቱካን ፍሬ ለቀማ	ፑሪም
	(አዳር ሴናይ)* ሁለተኛው አዳር			በየሦስት ዓመቱ የሚጨመር ወር ሲሆን ጨረቃሜት ከጣይዓመት ጋር እንዲስተካክል የሚጨመር ነው።	

*በቅንፍ ውስጥ ያሉ ስያሜዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አይገኙም።

28^ኤ ዊያውያንን ከነዓናውያንን ከጢያውያንን ከመንገድህ ለማሰወጣት ተርብን በፊትህ እሰጻለሁ። 29^{ነገር} ግን በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ አላወጣቸውም፤ ምክንያቱም ምድሪቱ ባደማ ሆና የዱር አራዊት ይበዘባችኋል። 30^{ቁጥር} ህጌም ምድሪቱን ለመውረስ እስክትበቃ ድረስ ጥቂት በጥቂት ከፊታችሁ አባራራቸዋለሁ።

31^ኤ ድንበርህን ከቀይ ባሕር፣ እስከ ፍልሰጥኤም ባሕር፣ ከምድረ በዳው እስከ ወንዙ ድረስ አደርገዋለሁ፤ በምድሪቱም ላይ የሚኖሩትን ሰዎች አሳፊፊ እስጥሃለሁ፤ እንተም አሳደህ ከፊትህ ታስወጣቸዋለሁ።

32^ኤ ከእነርሱም ሆነ ከእማልክቶቻቸው ጋር ከዳን አታድርግ። 33^ኤ በምድርህ ላይ እንዲኖሩ አትቀርድላቸው፤ አለዚያ እኔን እንድትበድል ያደርጉሃል፤ እማልክቶቻቸውን ማምለክ በርግጥ ወጥመድ ይሆንብሃልና።

ቃል ኪዳኑ ስለ መጽናቱ

24^ኤ ከዚያም ሙሴን “አንተና አርን፣ ናዳብና አብድዩ ከሰባዎቹ የእስራኤል አለቆች ጋር ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ኑ፤ ከሩትም ሰገዳ አለው፤ ንግር ግን ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሊቀርብ የሚችለው ሙሴ ብቻ ነው። ሌሎቹ መቅረብ የለባቸውም ሕዝቡም ከእርሱ ጋር መምጣት የለበትም።”

3^{ሙሴ} ወደ ሕዝቡ ሄዶ የእግዚአብሔርን (ያህዌ) ቃላትና ሕጎች ሁሉ በነገራቸው ጊዜ በአንድ ድምፅ ሆነው፤ “እግዚአብሔር (ያህዌ) ያለውን ሁሉ እናደርጋለን” አሉ። 4^ኤ ከዚያም ሙሴ እግዚአብሔር (ያህዌ) ያለውን ሁሉ ጻፈ። በማግሥቱም ማልዶ ተነሥቶ፣ በተራራው ግርጌ መሠዊያን ሠራ፤ አሥራ ሁለቱን የእስራኤልን ነገዶች የሚወክሉ ዐሥራ ሁለት የድንጋይ ዐምዶችን አቆመ። 5^ኤ ከዚያም ወጣት ወንድ እስራኤላውያንን ሳክ፤ እነርሱም የሚቃጠል መሥዋዕት፤

23+28 ዘፀ33+23
34+11+24፣
ዘዮ13+29፣
ዘዳ4+38፣ 7+20፣
11+23፣ 18+12፣
ኢሱ 3+10፣
24+11+12፣
መዘ78+55
23+29 ዘዳ7+22
23+30 ኢሱ23+5
23+31 ዘዮ2+14፣
ዘዳ7+24፣
9+3፣ 34+2፣
ኢሱ21+44፣
24+12+18፣
ዘሳ120፣ መዘ80+8
23+32
ዘዳ26+28፣
ዘፀ34+12፣
ዘዳ7+2፣ ኢሱ9+7፣
መዳ2+2፣
14መ+11+1፣
1715+19፣
20+34፣
ሕዝ17+13
23+33 ዘፀ10+7
24+1 ፋ9፣
ዘፀ6+23፣ 19+24፣
ዘዮ11+16
24+2 ዘዮ12+6-8
24+3 ዘፀ19+8፣
21+1፣
ኢሱ24+24፣
7+3+19
24+4 ዘዮ8+20፣
28+18፣
ዘፀ17+14፣
ዘዳ27+2
24+5 ዘዮ31+54፣
ዘሌ1+3
24+6 ዘፀ14+15፣
32+31፣
ዘሌ1+11፣
3+2+8+13፣ 5+9፣
መዘ99+6፣
ማቴ26+28፣
ዘፀ19+18
24+7 ዘፀ19+8፣
25፣23+2፣21፣

አቀረቡ፤ ወደፊታችን የጎብረት መሥዋዕት አድርገው ለእግዚአብሔር (ያህዌ) ሠዉ። 6^{ሙሴ} የደሙን እኩሌታ ወስዶ በንድንዳ ሣህኖች አኖረው፤ የቀረውንም እኩሌታ በመሠዊያው ላይ ረጨው። 7^ኤ ከዚያም የኪዳኑን መጽሐፍ ወስዶ ለሕዝቡ አነበባቸው፤ እነርሱም፤ “እግዚአብሔር (ያህዌ) ያለውን ሁሉ እናደርጋለን፤ እንታዘላለን” አሉ።

8^ኤ ከዚያም ሙሴ ደሙን ወሰደ፤ ሕዝቡም ላይ ረጭቶ፣ “ይህ እነዚህን ቃሎች በሰጠ ጊዜ፣ እግዚአብሔር (ያህዌ) ከእናንተ ጋር የነበረው የቃል ኪዳን ደም ነው” አላቸው።

9^{ሙሴና} አርን፣ ናዳብና አብድዩ እንደዚሁም ሰባዎቹ የእስራኤል አለቆች ወደ ተራራው ወጡ፤ 10^ኤ የእስራኤልንም አምላክ (አሎሃም) አዩ፤ ከእግሩም በታች እንደ ብሩህ ሰማይ የሸራ የሰንፔር፣ ወለል ነበር። 11^ኤ ሆኖም ስግዚአብሔር በእስራኤል ሕዝብ አለቆች ላይ እጁን አሳነሣቸውም። ስግዚአብሔርን (አሎሃም) አዩ፤ በሉ፤ ጠጡም።

12^ኤ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን፣ “በተራራው ላይ ወደ እኔ ና፤ በዚህም ቆይ፤ እኔም መመሪያ እንዲሆናቸው ሕግና ትእዛዛት የጻፍኩባቸውን የድንጋይ ጽላቶች

24+7 ኢር40+3፣ 42+6+21፣ 43+2፣ ዘፀ19
24+8 ዘሌ26+3፣ ዘዳ5+2-3፣ ኢሱ24+25፣ 2ኢዘ11+17፣
ኢር11+4+8፣ 31+32፣ 34+13፣ ዘዳ9+11፣ ማቴ6+28፣
ሉቃ22+20፣ ዘፀ19+20፣ 1ኢዘ1+2 24+9 ፋ1
24+10 ዘዮ16+13፣ ዘዮ12+6፣ ኢዮ26+16፣ ኢዳ6+1፣
54+11፣ ሕዝ1+126፣ 8+3፣ 10+1፣ 40+2፣
ዮሐ 1+18፣ ራእ4+3 24+11 ፋ10፣ ዘፀ3+6፣ 19+21፣
ሕዝ44+3፣ ማቴ26+29 24+12 ዘፀ31+18፣ 32+15-16፣
34+128+29፣ ዘዳ4+13፣ 5+22፣ 8+3፣ 9+9፣ 10+11፣
10+4፣ 2ቆሪ3+3
23+31 በሰብራይስጥ ያም ሱፍ ይላላል።
ይኸውም፣ የደንገል ባሕር ማለት ነው።
23+31 የሚጻጉራንያን
23+31 የኢፍራጥስ
24+5 በትውፊት፣ የሰላም መሥዋዕት በመባል
ይታወቃል።
24+10 ወይም፣ ላፒስ ባዘለ ተብሎ መተርጎም
ይችላል።

24+8 የቃል ኪዳኑ ደም፤ ከእስራኤል ጋር የተደረገው ኪዳን የታተመው በደም መርጨት ሲሆን፣ ይህም የቤዛነት መሥዋዕት ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸውን ግንኙነት ለመጠበቅ አስፈላጊ እንደሆነ ያሳያል። (1) ደሙ ለእግዚአብሔር በተሠዋ የሕይወት መሥዋዕት የሚገኝን መንጽትንና ይቅርታን ያመለክታል፤ እንዲህ ዐይነት መሥዋዕት ከእግዚአብሔር ጋር ዕርቅ እንዲረግፍ በእምነት የሆነ መታዘዝን ለመለማመድ በር ከፍቶአል (ከሮሜ 1+5 እና ከዕብ 9+19-20 ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) “የቃል ኪዳኑ ደም” መጨረሻ ግብ ላይ የደረሰው ክርስቶስ በመስቀል ላይ ደሙን ሲያፈስና አዲሱን ኪዳን ሲመሠርት ነው (ከማር 14+24 እና ከዕብ 9+11-18 ጋር ያነጻጽሩ)። የኢየሱስ የመሥዋዕትነት ሞት አማኞች በተቀደሰ መንገድ ለመጓዝ ጥረት ሲያደርጉ ከነጢአት ያነጻጽባል (1ዮሐ 17+7-22)።

(3) የእግዚአብሔር ሕዝቡን መቀበልና የእነርሱ ለእርሱ መቀደሳቸው ተፈጻሚ እንዲሆን ታዛዥነትና ደሙ (ፋ 7-8) ምንጊዜም መነጣጠል የለባቸውም።

ከማስተሰሪያው ደም የተነሣ ሕዝቡ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ ቁርጠው ሲነሱ ብቻ የኪዳኑ በረከቶች ተካፋዮች መሆን ይችላሉ (በዝጸ 321 ላይ፣ “እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር የገባው ኪዳን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። በተመሳሳይ ሁኔታም እንታዘዝና በኢየሱስ ክርስቶስ ደም እንረጭ ዘንድ እንደተመረጠን ሐዋርያው ጴጥሮስ ገልጾአል (1ኢዮ 1+2)።

24+11 እግዚአብሔርን አዩ፤ በሉም፤ ጠጡም፤ እግዚአብሔር በምን ዐይነት ሁኔታ እራሱን እንደገለጠ አልተነገረንም። ማንም ሰው የእግዚአብሔርን ክብር ሙሉ ለሙሉ አይቶ መኖር ስለማይችል ራሱን በሙላት እንዳልገለጠ እናውቃለን (33+18-23 ይመ)። የእግዚአብሔር መገለጥና መገለጡን ተከትሎ የቀረበው ምግብ የገጢአት ስርዐት ከተከናወነና ሕዝቡ ራሱን ለጌታ ከቀደሰ በኋላ፣ ከእርሱ ጋር ንብረት ማድረግ እንደሚቻል አመልካች ነው። በአዲስ ኪዳንም ላይ ይኸው መርሕ ይሠራል (ከማቴ 26+28 እና ከዕብ 12+18-24 ጋር ያነጻጽሩ)።

እስከሆላሁ" አለው።

12ክዚያም ሙሴ ከረዳቱ ከኢያሱ ጋር አብር ሄደ፤ ሙሴም ወደ ከግዚአብሔር (አሎኃም) ተራራ ወጣ። 13እርሱም ሽማግሌዎችን ወደ እናንተ እስክንመለስ ድረስ በዚህ ቀዩ፤ አርኘና ሐር ከእናንተ ጋር ናቸው፤ ከርክር ያለው ሰው ቢኖር ወደ እነርሱ ይሄድ።" አላቸው።

15ሙሴ ወደ ተራራ ሲወጣ ደመናው ተራራውን ሸፈነ፤ 16የእግዚአብሔርም (ያህዌ) ክብር በሲና ተራራ ላይ ወረደ፤ ደመናውም ተራራውን እስከ ስድስት ቀን ድረስ ሸፈነው፤ በሰባተኛውም ቀን እግዚአብሔር (ያህዌ) በደመናው ውስጥ ሆኖ ሙሴን ጠራው። 17እስራኤላውያን የእግዚአብሔር (ያህዌ) ክብር በተራራው ጫፍ ላይ እንደሚባላ እሳት ሆኖ ይታይ ነበር 18ክዚያም ሙሴ ወደ ተራራው ሲወጣ ደመናው ውስጥ ገባ፤ በተራራውም ላይ አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ቆየ።

ለመገናኛው ድንኳን የሚቀርቡ ለጠቃሞች

25፡1-7 ተገኝ ምሳ - ዘፀ 35፡4-9

25 እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤ 20ሰጠታ እንዲያመጡልኝ እስራኤላውያን ንገራቸው። ይሰጥ ዘንድ ልቡ ካነሣው ከእያንዳንዱ ሰው ስጦታን ተቀበልልኝ። 21ከእነርሱ የምትቀበላቸው ስጦታዎች እነዚህ ናቸው፡- ወርቅ፣ ብርና፣ ኑሐስ፣ ሰማያዊ፣ ሐምራዊ፣ ቀይ ማግና

24፡13 ዘፀ3፡1፤ 17፡9
24፡14 ዘፀ17፡10፤ 18፡16
24፡15 ዘፀ19፡9፤ ማቴ17፡5
24፡16 ዘፀ16፡7፤ 19፡11
ዘሌ9፡23፤ ዘኩ14፡10፤ 1፡4
1፡4፡4፡21፡22፤ ማፀ99፡7፤ ሕዝ84፡11፤ 22
24፡17 ዘፀ15፡7፤ 19፡18፤ 41፡21፤ 18፡29
24፡18 ዘፀ7፡4፤ 1፡9
1፡9፡9፡8፤ ማቴ4፡2
25፡2 ዘፀ35፡21፤ 22፡26፤ 27፡29፤ 36፡2፤ 27፡12፤ 4፡18
25፡29፡5፤ 7፡9፤ 2፡24፤ 10፤ 29፡31፤ 12፤ 2፤ 68፤ 507፡70-72፤ 2፡4፤ 8፤ 11-12፤ 9፤ 7
25፡4 ዘፀ28፡4-8

25፡5
ዘኩ4፡6፤ 10፤ ዘ810፡3
25፡6 ዘፀ27፡20፤ 30፡17፤ 22-32፤ 35፤ 35፤ 28፤ 39፤ 37፤ 31፤ 11፤ 35፤ 28፤ ዘሌ16፤ 12፤ ዘኩ4፤ 16፤ 7፤ 14፤ 2፡24፤ 13፤ 11

የበፍታ ድር ልብስ፤ የፍየል ጠጉር፤ ቀይ የተነከረ የአውራ በግ ቆዳ፤ የለፋ ቆዳ፤ የግራር ዕንጨት፤ የመብራት ወይራ ዘይት፤ ለቅብዓ ዘይቱና ጣፋጭ መዓዛ ላለው ዕጣን የሚሆኑ ቅመሞች፤ ጎበኞቹና በደረት ኪስ ላይ የሚሆኑ መረግዶችና ሌሎች ዕንቁሎች።

20ክዚያም መቅደስ እንዲሠራኝ አድርግ፤ እኔም በመካከላቸው አድራለሁ። 21ማደሪያ ድንኳኑንና በውስጡ ያለውን ዕቃ ሁሉ ልክ እኔ በማሳይህ ዕቅድ መሠረት ሥሩት።

የቃል ኪዳን ታቦት

25፡10-20 ተገኝ ምሳ - ዘፀ 37፡1-9

10ክርዝመቱ ሁለት ክንድ ተኩል፤ ወርዱ አንድ ክንድ ተኩል፤ ከፍታው አንድ ክንድ ተኩል የሆነ ታቦት ከግራር እንጨት እንዲሠራ አድርግ። 11ውስጡንም ውጭውንም በንጹሕ ወርቅ ለብጠው፤ በኩራያውም የወርቅ ክፈፍ አብሽድለት። 12አራት የወርቅ ቀለበቶች ሠርተህ ሁለቱን በአንድ በኩል ሁለቱን በሌላ በኩል ከአራቱ እግሮች ጋር አያይዝ።

25፡7 ዘፀ28፡4፤ 6-14፤ 29፡5፤ መፀ4፡27፤ ዘሌ3፡4፤ ዘሌ8፡8፤ 25፡8 ዘፀ29፡45፤ 36፡1-5፤ ዘሌ4፡6፤ 10፡4፤ 7፤ 21፤ 12፤ 23፤ 26፤ 11-12፤ ዘኩ3፡28፤ 5፤ 3፤ ዘ812፡11፤ 1፤ 7፤ 6፤ 13፤ 10፤ 2፤ 2፤ 6፤ 16፤ 40፤ 1-2፤ 25፡9
4፤ 40፤ ዘፀ 26፡30፤ 27፡8፤ 31፤ 11፤ 39፤ 32፤ 42፤ 43፤ ዘኩ 8፡4፤ 1፤ 8፤ 28፤ 11፤ 19፤ 3፤ 7፤ 44፤ 40፤ 5፤ 25፤ 10
ዘ810፡1-5፤ 1፤ 7፤ 6፤ 19፤ 40፤ 4፤ 25፤ 11፤ 4፤ 24፤ ዘፀ30፡3
25፤ 12፤ 4፤ 26፤ ዘፀ30፡4
25፤ 10 ክርዝመቱ 1.1 ሜትር፤ ጌጌና ክርዝመቱ 0.7 ሜትር ያህል ነው።

24፡16 የእግዚአብሔር ክብር፤ የእግዚአብሔር ክብር ከማንነቱ በሚመነጭ ብርሃን አብረውትራቂ ሆኖ ተገልጦአል (40፡34 እና ማብ ይመ፡ ከ1ጢዋ 6፡16 ጋር ያነጻጽሩ)።

25፡9 ማደሪያ ድንኳኑንና፤ ምዕ 25 ላይ እግዚአብሔር የማደሪያ ድንኳኑን በተመለከተ መመሪያ ሰጥቷል። የማደሪያው ድንኳን ታሪካዊ፤ መንፈሳዊና አምሳያዊ 4ይዳ መመሥረት ያለበት መጽሐፍ ቅዱስ በሚናገረው እውነት ላይ ነው። ይኸውም፡- (1) ድንኳኑ እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር እንዲኖርና እንዲገናኝ ተብሎ የተለየ "መቅደስ" (ቀ፡ 8) ማደሪያ ስፍራው ነው (ቀ፡ 22፤ 29፡45-46፤ ዘኩ 5፡3፤ ሕዝ 43፡7፡9)። የእግዚአብሔር ክብር ቀንና ሌሊት በማደሪያ ድንኳኑ ላይ ነበር። የእግዚአብሔር ክብር ሲንቀሳቀስ እስራኤላውያን መንቀሳቀስ ነበረባቸው። በምድረ በፃ በቆዩበቸው ጊዜ ያት እግዚአብሔር የመራቸው እንዲህ ባለ ሁኔታ ነበር (40፡36-38፤ ዘኩ 9፡15-16)።

(2) ድንኳኑ "የምስክሩ ድንኳን" (38፡21) ተብሎ የተጠራ ሲሆን፤ ይህም ዐሥርቱን ትእዛዛት ስለያዘ ነበር (የሚቀጥለውን ማብራሪያ ይመ)። ዐሥርቱ ትእዛዛት የእግዚአብሔርን ቅድስናና ከሕዝቡ የሚፈለገውን ነገር ባለማቋረጥ ያሳስባሉ። ከእግዚአብሔር ጋር ያለን ግንኙነት ለሕጉ ካለን መታዘዝ ጋር ፈጽሞ አይደለባቸውም።

(3) በደም መሥዋዕት እውን የሆነውን የጎጠኦት ይቅርታ እግዚአብሔር ያደረገበት ስፍራ ነው (29፡10-14)። ስለዚህም ለሰው ልጆች ጎጠኦት

በመጨረሻ የቀረበውን የክርስቶስን የመስቀል መሥዋዕት ያመለክታል (ዕብ 8፡1-2፤ 9፡11-14 ይመ)።

(4) ወደ ሰማይ ይኸውም ዘላለማዊው ሊቀ ካህናትን ክርስቶስ ሁላጊዜ ስለ እኛ እየማለደ ወደ ሚኖርበት ሰማያዊ ማደሪያ ያመለክታል (ዕብ 9፡11-12፤ 24-28)።

(5) አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር ወደ ሚታይበት ወደ መጨረሻው የእግዚአብሔር ማደሪያ ያመለክታል። ይህም፤ "እነሆ የእግዚአብሔር ማደሪያ በሰዎች መካከል ነው፤ እርሱ ከእነርሱ ጋር ይኖራል፤ እነርሱም ሕዝቡ ይሆናሉ፤ እግዚአብሔር ራሱም ከእነርሱ ጋር ይኖራል፤ አምላካቸውም ይሆናል" (ራእ 21፡3) ከሚለው ክፍል ጋር የሚስማማ ነው።

25፡10 ታቦት፤ ይህ ታቦት ዐሥርቱን ትእዛዛት (ከቀ፡ 16፡22 ጋር ያነጻጽሩ) የመናውን ማሰሮ (16፡33-34) እና የአርክን በትር (ዘኩ 17፡10፤ ዕብ 9፡4) የያዘ ነበር። ከላይ የሚሸፈንበት መሸፈኛ "የስርየት መክደኛ" ይባላል (ቀ፡ 17)። በስርየት መክደኛው ግራና ቀኝ ጥግ የተቀረጸና ከንፍ ያላቸው ኪሩሴሎች ነበሩ (ቀ፡ 18 እና ማብ ይመ)። ታቦቱ በመገናኛው ድንኳን በቅድስት ቅዱሳን የሚቀመጥ ሲሆን፤ የእግዚአብሔር ዙፋን መመስሪያም ነው። በዚህ ስፍራ ሊቀ ካህናቱ በዓመት አንድ ጊዜ በስርየት ቀን በመቆም ባለፈው ዓመት ሕዝቡ ባለማወቅ የሠራው ጎጠኦት እንዲሸፈን በስርየት መክደኛ ላይ ደም ይረጫል (በገጽ 22፡9 ላይ "የስርየት ቀን" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

¹³ከዚያም መሎጊያዎችን ከግራር ፅንፈኒት ሥራ፤ በወርቅም ለብጣቸው።
¹⁴መሎጊያዎችንም መሸከሚያ እንዲሆኑ በታቦቱ ማእዘኖች ላይ ባሉት ቀለበቶች ውስጥ አስገባቸው።
¹⁵መሎጊያዎቹ ከታቦቱ ቀለበቶች ውስጥ ምንጊዜም መውጣት የለባቸውም።
¹⁶የምስጢህንም ምስክር በታቦቱ ውስጥ አኑር።
¹⁷እርዝመቱ ሁለት ክንድ ተኩል፤ ወርዱ አንድ ክንድ ተኩል፤ የሆነ የስርየት መክደኛ ከንጹሕ ወርቅ ሥራለት።
¹⁸በስርየት መክደኛው ዳርና ዳር ላይ የሚሆኑ ከወርቅ የተቀረጹ ሁለት ኪሩቤል ሥራ።
¹⁹አንዱን ኪሩብ በአንደኛው ሁለተኛውን ኪሩብ በሌላኛው ዳር አድርግ በሁለቱም ጫፎች ሁለቱን ኪሩቤል ከስርየት መክደኛው ጋር አንድ ወጥ አድርገህ ሥራቸው።
²⁰ኪሩቤልም ከንፍቻቸውን ወደ ላይ በመዘርጋት የስርየት መክደኛውን በክንፎቻቸው ይሸፍኑ፤ እርስ በርሳቸው ትይዩ በመሆንም ፈታቸውን ወደ ስርየት መክደኛው ያድርጉ።
²¹የስርየት መክደኛውን በታቦቱ አናት ላይ አስቀምጠው፤ እኔ የምስጢህን ምስክርንም በታቦቱ ውስጥ አስቀምጥ።
²²በምስክር ታቦት ላይ ባሉት በሁለቱ ኪሩቤል መካከል፤ በስርየት መክደኛው ላይ በዚያ እኔ ከአንተ ጋር እገናኛለሁ፤ ለእስራኤላውያን የሚሆኑትን ትእዛዞችንም እስጥሃለሁ።

የኅብስቱ ማስቀመጫ ጠረጴዛ

25+23-29 ተጓ ምብ - ዘፀ 37+10-16

²³ርዝመቱ ሁለት ክንድ፤ ወርዱ አንድ ክንድ፤ ከፍታው አንድ ክንድ ተኩል። የሆነ ጠረጴዛ ከግራር ፅንፈኒት ሥራ።
²⁴በንጹሕ ወርቅ ለብጠው፤ በዙሪያውም የወርቅ ከፈፍ አድርግለት።
²⁵ዙሪያውንም አንድ ሰንዝሮ፤ ሰፋት ያለው ጦርዝ አብጅለት፤ በጦርዙም ዙሪያ የወርቅ ከፈፍ አድርግለት።
²⁶ለጠረ ጴዛው አራት የወርቅ ቀለበቶች ሠርተህ፤ አራቱ እግሮች

25+13 ሐ 28፤
ዘፀ27+6፤ 30+5፤
37+28
25+14 ዘፀ27+7፤
40+20፤
1ዜ5+15+15
25+15 1፻78+8
25+16 ዘፀ16+34፤
4፻9+4
25+17 ሐ 21፤
ዘሌ16+13፤
ሮግ83+25
25+18
ዘፀ26+131፤
36+35፤
1፻76+23+27፤
8+6፤ 2ዜ53+10-
13፤ 4፻9+5
25+20 ዘፀ34+24፤
ዘፀ37+9፤
1፻78+7፤
1ዜ528+18፤
4፻9+5
25+21 ሐ 10-15፤
ዘፀ16+34፤
26+34፤ 40+20፤
ዘፀ10+5፤ 4፻9+4
25+22 ዘፀ19+3፤
29+42፤ 30+6+36፤
ዘሌ1+1፤ 16+2፤
ዘፀ7+89፤ 174፤
1፻40+4+4፤
24ፀ0+6+2፤
22+11፤
2፻719+15፤
1ዜ513+6፤
28+18፤
መዝ18+10፤
80+1፤ 99+1፤
ሊ፳37+16፤
ሊር3፤16
25+23 ሐ 30፤
ዘፀ26+35፤
40+4+22፤
ዘሌ24+6፤
ዘፀ3+31፤
1፻77+48፤
1ዜ528+16፤
2ዜ54+8+19፤
ሕዝ41+22፤
44+16፤ 4፻9+2
25+28 ሐ 13

ባሉበት በአራቱ ማእዘኖች ላይ አያይዘው።
²⁷ጠረጴዛውን ለመሸከም የሚያገለግሉትን መሎጊያዎች፤ ይይዙ ዘንድ፤ ቀለበቶቹ ከክፈሩ አጠገብ ይሁኑ።
²⁸መሎጊያዎቹን ከግራር ፅንፈኒት ሥራቸው፤ በወርቅ ለብጣቸው፤ ጠረጴዛውንም ተሸከምባቸው።
²⁹ለመጠጥ ቀርባን መፍሰሻ ይሆኑም ዘንድ ዝርግ ሳሕኖችንና ወጭቶችን፤ እንዲሁም ማንቆርቆሪያዎቹንና ጎድጓዳ ሳሕኖቹን ከንጹሕ ወርቅ ሥራቸው።
³⁰በማንኛውም ጊዜ በፊቱ እንዲሆን ኅብስቱ ገጹን በዚህ ጠረጴዛ ላይ አስቀምጥ።

የመብራቱ መቅረዝ

25+31-39 ተጓ ምብ - ዘፀ 37+17-24

³¹ከንጹሕ ወርቅ መቅረዝ ሥራ፤ መቆሚያና ዘንግ አብጅለት፤ ጽዋ መሰል አበባዎች፤ እንቡጦችና የፈንዱ አበባዎች ከመቅረዙ ጋር ወጥ ሆነው ይሠሩ።
³²ከመቅረዙ ግራና ቀኝ ጎን ጋር የተያያዙ፤ በአንዱ በኩል ሦስት በሌላው በኩል ሦስት በድምሩ ስድስት ቅርንጫፎች ይኑሩት።
³³ከመቅረዙ ጋር የተያያዙት ስድስቱ ቅርንጫፎች እያንዳንዳቸው እንቡጥና ቀንበጥ ያሏቸው የለውዝ አበባ ቅርጽ ያሏቸው ሦስት ጽዋ መሰል አበባዎች፤ ጋር ይኑሯቸው።
³⁴በመቅረዙም ላይ አበባዎች እንቡጥና ቀንበጥ ያሏቸው አራት የለውዝ አበባ ቅርጽ ያሏቸው ጽዋዎች ይኑሩ።
³⁵በመቅረዙ ላይ ላሉት ለስድስቱ ቅርንጫፎች እንቡጥ በመጀመሪያዎቹ ጥንድ

25+29 ዘፀ4+7 25+30 ዘፀ35+13፤ 39+36፤ 40+4+23፤
ዘሌ24+5-9፤ ዘፀ4+7፤ 1፻400-21+4-6፤ 1፻77+48፤
1ዜ523+29 25+31 ዘፀ26+35፤ 31+8፤ 35+14፤ 39+37፤
40+4+24፤ ዘሌ24+4፤ ዘፀ3+31፤ 1፻77+49፤ 2ዜ54+7፤
ዘፀ4+2፤ 4፻9+2፤ ራእ1+12
*25+17 ርዝመቱ 1.1 ሜትር፤ ጉኑና ርዝመቱ 0.7 ሜትር ያህል ነው።
*25+17 በትውፊት፤ የጸጋው ዘፋን በመባል ይታወቃል።
*25+23 ርዝመቱ 0.9 ሜትር፤ ጉኑና 0.5 ርዝመቱ 0.7 ሜትር ያህል ነው።
*25+25 ወደ 8 ሳንቲ ሜትር ያህል ነው።

25+16 ምስክር፤ “ምስክር” የተባለው መሴ በተራራ ላለ የተቀረጹትን ዐሥርቱን ትእዛዛት የተቀበላቸውን ሁለቱን የድንጋይ ጽላቶች ለማመልከት ነው (31+18)።

25+17 የስርየት መክደኛ፤ የስርየት መክደኛው የታቦቱ መሸፈኛ ነው። የገጢአት ስርየት ይገኝ ዘንድ የመሥዋዕቱን ደም ሊቀ ካህናቱ በላይ ላይ ይረጭበት ነበር። ይህ ተግባር ይቅርታን የተሞላው የእግዚአብሔር ምሕረት ትእምርት (ዘሌ 16+14-15፤ 17+11፤ ሮሜ 3+25 እና ማብ ይመ)። ስለዚህ የስርየቱ መክደኛና ደሙ በክርስቶስ የቤዛነት መሥዋዕት ለገጢአተኞች እውን የሚሆነውን ምሕረት በሻጋሪ ያመለክታል (ሮሜ 3+21-25፤ ዕብ 4+14-16፤ 7+26)።

25+18 ሁለት ኪሩቤል፤ እነዚህ በሰማይ በእግዚአብሔር ዙፋን ዙሪያ የሚንሳፈሩትን መላእክት የሚያመለክቱ ተምሳሌታዊ ቅርጾች ናቸው (ከዕብ 8+5 እና ከራእ 4+6-8 ጋር ያነጻጽሩ)። በምድር በሕዝቡ

መካከል የእግዚአብሔርን ሀልዎትና ንጉሥነት ያሳያሉ (1፻400-44፤ 2፻400-6+2፤ 2፻719+15)። በታቦቱ ላይ መቀረጻቸው እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል የሚገኘው የገጢአት መሥዋዕት ሲቀርብና ሕዝቡ ትእዛዛቱን ለመጠበቅ ሲተኑ ብቻ እንደሆነ ይመስላል።
25+30 ኅብስቱ ገጹን፤ በጠረጴዛ ላይ የተቀመጠው ኅብስት እስራኤል በሕይወት ዘመኗ ሁሉ ሊያኖር የሚችለውን የጌታን ሀልዎት አመልካች ነው (ዘዘሌ 24+5-9፤ ኢሳ 63+9 ጋር ያነጻጽሩ)። የሕይወት እንጀራ ወደ ሆነው ወደ ክርስቶስም ያመለክታል (16+4 እና ማብ ይመ። ማቴ 26+26-29፤ 1ቆሮ 10+16)።
25+31 መቅረዝ፤ ይህ መቅረዝ ሰባት የዘይት መብራቶችን የሚይዝ ሲሆን እርሱም ለማደሪያው ድንኳን ብርሃን የሚሰጥ ነው። የሚንበሰበሉት መብራቶችም በሰፈሩ መካከል ያለውን የእግዚአብሔርን ብርሃን ወይም ሀልዎት ይወክላል (ኢር 25+10 ይመ። ከራእ 21+22-22+6 ጋር ያነጻጽሩ)።

ትርጓሜሮች ሥርዐት ሁለተኛውም እንቡጥ በሁለተኛው ጥንድ ሥርዐት ሦስተኛውም እንቡጥ በሦስተኛው ጥንድ ሥር ይሁን።
 38 ፅንቡጦቹና ትርጓሜሮቹ ሁሉ ከመቅረቡ ጋር አንድ ወጥ ሆነው ከንጹሕ ወርቅ ተቀርጸው ይሠሩ።

39 ከዚያም ሰባት መብራቶች ሠርተህ ከመቅረቡ ፊት ለፊት ለሚገኘው ስፍራ ብርሃን እንዲሰጡ ከመቅረቡ ላይ አስቀምጣቸው።
 38 መከሰተሪያና የተሰታሪ ግስቀመጫ ሳህኖቹም ከንጹሕ ወርቅ ይሠሩ።
 39 ለመቅረቡና ለዕቃዎቹ ሁሉ የሚያስፈልገው አንድ መክሊት ንጹሕ ወርቅ ነው።
 40 በተራራው ላይ ባሳየሁህ ዕቅድ መሠረት መሥራትህን ልብ በል።

የማደሪያው ድንኳን

26+1-37 ተጓ ምብ - ዘፀ 36+8-38

26 በቀጭኑ ከተፈተለ የበፍታ ድርና ግግ በተሠሩ ዐሥር መጋረጃዎች ማደሪያ ድንኳኑን ሥራ፤ እጅ ብልጎ ሠራተኛው ከሩቤልን ይጥለ ፍባቸው።
 2 መጋረጃዎች ሁሉ እኩል ይሁኑ፤ የእያንዳንዱ መጋረጃ ርዝመት ሃያ ሰምንት ከንድ ወርዱም አራት ከንድ።
 3 አምስቱን መጋረጃዎች አገጣጥመህ ስፋቱን የቀሩትንም አምስት መጋረጃዎች እንደዚሁ አገጣጥመህ ስፋቸው።
 4 ህዳር በኩል ባለው መጋረጃ ጦርዝ ላይ፤ ከሰማያዊ ጨርቅ የተሠሩ ቀለበቶች አድርግ፤ በሌላውም የመጋረጃ ጦርዝ ላይ እንዲሁ አድርግ።
 5 ቀለበቶችን ትይዩ በማድረግ አምሳ ቀለበቶችን በእንደኛው ጦርዝ መጋረጃ፤ አምሳ ቀለበቶችንም በሌላው ጦርዝ መጋረጃ አድርግ።
 6 ከዚያም የመገናኛው ድንኳን አንድ ወጥ ይሆን ዘንድ መጋረጃዎቹን በእንድ ላይ ለማያያዝ አምሳ የወርቅ ማያያዣዎችን ሥራ።

7 ማደሪያ ድንኳኑን ከላይ ሆነው የሚሸፍኑ ዐሥራ አንድ የፍየል ጠጉር መጋረጃ ዎች ሥራ።
 8 ዐሥራ አንዱም መጋረጃዎች እኩል ይሁኑ፤ የእያንዳንዱ ርዝመት ሠላሳ ከንድ ወርዱም አራት ከንድ ይሁን።
 9 አምስቱን መጋረጃዎች በአንድ ላይ፤ እንደዚሁም ስድስቱን መጋረጃዎች በአንድ ላይ አድርገህ ስፋቸው፤ ከማደሪያው ድንኳን ፊት ለፊት ስድስተኛውን መጋረጃ እጠፍና በላይ ላይ ደርበው።
 10 በአንድ በኩል ባለው መጨረሻ መጋረጃ ጦርዝ ላይ አምሳ ቀለበቶችን፤ እንዲሁም በሌላ በኩል ባለው መጨረሻ መጋረጃ ጦርዝ ላይ አምሳ ቀለበቶችን አድርግ።
 11 ከዚያም አምሳ የፍስ ማያያዣዎችን ሥራ፤ ድንኳኑን

25+36 ሐ 18፤
 ዘጉ8+4
 25+37 ዘፀ27+21፤
 30+8፤ ዘሌ24፤
 3-4፤ ዘጉ8+2፤
 14መ3+3፤
 2ዜ513+11
 25+38 ሐ 37፤
 ዘጉ4+9
 25+40 ሐ 9፤
 ሐሥ7+441 418+5
 26+1 ዘፀ25+18፤
 29+42፤ 40+2፤
 ዘሌ8+10፤
 ዘጉ1+50፤
 እሱ22+19+29፤
 24መ7+2፤
 371+39፤
 ሐሥ7+443
 418+25፤ 13+10፤
 ራእ21+3፤
 26+2 ሐ 8
 26+6 ሐ 11
 26+8 ሐ 2
 26+11 ሐ 6

26+14 ዘጉ3+25፤
 44+25
 26+19
 ሐ 21+25+32፤
 ዘፀ38+27
 26+21 ሐ 19

አንድ ወጥ አድርጎ ለማያያዝ በቀለበቶቹ ውስጥ ጨምራቸው።
 12 ስለ ድንኳኑ መጋረጃዎች ትርፍ ቁመትም፤ ትርፍ ግማሽ መጋረጃ ከማደሪያው ድንኳን ጀርባ ላይ እንዲንጠለጠል ይሁን።
 13 የድንኳኑ መጋረጃዎች በሁለቱም ጉኖች አንድ ከንድ ርዝመት ላይ ፍራቸዋል፤ የተረፈውም የማደሪያውን ድንኳን ጎኖች እንዲሸፍን ሆኖ ይንጠለጠላል፤
 14 ድንኳኑ በቀይ የተነከረ የአውራ በግ ቆዳ ልብስ አብጅ፤ በላዩም ላይ የአቆስጣ ቆዳ ይሁን።

15 ለማደሪያው ድንኳን ከግራር ዕንጨት ወጋግራዎችን አብጅ።
 16 እያንዳንዱም ወጋግራ ርዝመቱ ዐሥር ከንድ ወርዱም አንድ ከንድ ተተልህ ይሁን፤
 17 ሁለት ጉጦችም ጎን ለጎን ይሁኑ ለት፤ የማደሪያውን ድንኳን ወጋግራዎች ሁሉ በዚሁ መልክ አብጅ።
 18 ለማደሪያው ድንኳን ክፍል ሃያ ወጋግራዎችን ሥራ።
 19 ስሥራቸው የሚሆኑ አርባ የብር መቆሚያዎችን አብጅ፤ በእያንዳንዱ ጉጦት ሥር አንድ መቆሚያ ሲሆን፤ ለእያንዳንዱም ወጋግራ ሁለት መቆሚያዎች ይኑሩ።
 20 በሌላው ጎን፤ ከማደሪያው ድንኳን በስተ ሰሜን በኩል ሃያ ወጋግራዎችን አብጅ፤
 21 በእያንዳንዱም ወጋግራ ጋር ሁለት ሁለት መቆሚያ ሆኖ አርባ የብር መቆሚያዎችን አብጅ።
 22 በዳር በኩል ለሚገኘው ደቡብም በምዕራብ ጦርዝ ላለው የማደሪያው ድንኳን ስድስት ወጋግራዎች አብጅ።
 23 ዳርና ዳር ላሉት ማእዘኖች ሁለት ወጋግራዎች አብጅ።
 24 በእነዚህ ሁለት ማእዘኖች ላይ ከታች እስከ ላይ ድረስ ድርብ ሲሆኑ በአንድ ቀለበት ውስጥ የሚገጥሙ መሆን አለባቸው፤ በሁለቱም ወገን እንዲሁ መሆን አለበት።
 25 ስለዚህ ስምንት ወጋግራዎች አሉ፤ እንዲሁም ዐሥራ ስድስት የብር መቆሚያዎች ሲኖሩ፤ ለእያንዳንዱ ወጋግራ ሁለት ሁለት መቆሚያ ይሆናል።

26 ደግሞም ከግራር ዕንጨት አግዳሚዎችን አብጅ፤ በአንድ በኩል ላሉት የማደሪያው ድንኳን ወጋግራዎች አምስት፤
 27 በሌላው ጎን ላሉት አምስት፤ በማደሪያው ድንኳን ዳር በምዕራብ በኩል ላሉት ወጋግራዎች አምስት አብጅ።
 28 መካከለኛው አግዳሚ በወጋግራዎቹ መካከል ከጫፍ እስከ ጫፍ ይተላለፍ።
 29 ወጋግራዎቹን በወርቅ ለብጣቸው፤ አግዳሚዎቹን ለመያዝ የወርቅ

*26+2 ርዝመቱ 12.5 ሜትር ወርዱ 1.8 ሜትር ያህል ነው።
 *26+8 ርዝመቱ 13.5 ሜትር ወርዱ 1.8 ሜትር ያህል ነው።
 *26+13 ርዝመቱ 0.5 ሜትር ያህል ነው።
 *26+14 ይህ የባሕር አውሬ ነው።
 *26+16 ርዝመቱ 4.5 ሜትር፤ ወርዱ 0.7 ሜትር ያህል ነው።

26+1 በቀጭኑ ከተፈተለ የበፍታ ድርና፤ የማደሪያውን ድንኳን ለመሥራት ዝርዝር መመሪያዎች ተሰጥተው ነበር።
 ቤቱ የእግዚአብሔር ስለሆነና ንድፉን የሠራውም እርሱ ስለሆነ በእርሱ ዕቅድ መሠራት ነበረበት

(ከ25+9 ጋር ያገጸፍ)። ድንትና ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ጎብረት እውን የሚሆኑት በእርሱ መንገድ እንደ ዕቅዱና እንደ መገለጡ ሲፈጸሙ ብቻ ነው (ማቴ 5፥17 እና ማብ 7፥44 እና ማብ ይመ)።

ቀለበቶች አብጅ፤ አግዳሚዎቹንም በወርቅ ለብጣቸው።

³⁰ማደሪያ ድንኳኑንም በተራራው ላይ ባየኸው ዕቅድ መሠረት ትክለው።

³¹ከሰማያዊ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግና በቀጭኑ ከተፈተለ በፍታ መጋረጃ አብጅ፤ እጇብልሠሠራተኛም ከሩቤልን ይጥለፍበት።

³²በወርቅ በተለበው ከግራር ዕንጨት በተሠሩና በአራቱ የብር መቆሚያዎች ላይ በቆሙት በአራቱ ምስሶዎች በወርቅ ኩላቦች ላይ በአጠልጥለው። ³³መጋረጃውን በማያያዣዎቹ ላይ ስቀለው፤ የምስክሩንም ታቦት ከመጋረጃው በስተኋላ አስቀምጠው፤ መጋረጃውም መቅደሱን ከቅድስተ ቅዱሳን ይለያል። ³⁴በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ በምስክሩ ታቦት ላይ የማስተስረያውን ከጻፍ አስቀምጥ። ³⁵በረዕሳውን ከመገናኛው ድንኳን በሰሜን በኩል ከመጋረጃው ውስጥ አስቀምጠው፤ መቅረቡንም ከእርሱ ትይዩ በማድረግ በደቡብ በኩል አድርገው።

³⁶ለድንኳኑ ደጃፍ ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግና በቀጭኑ ከተፈተለ በፍታ በጥልፍ ዐዋቂ የተጠለፈ መጋረጃ አብጅ። ³⁷ለዚህም መጋረጃ የወርቅ ኩላቦችንና ከግራር እንጨት የተሠሩ፣ በወርቅ የተለበው አምስት ምስሶዎችን አብጅ፤ አምስት የናስ መቆሚያዎችንም አብጅላቸው።

የሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረቢያ መሠ ዊያ

27፡1-8 ተጓ ምሳ - ዘፀ 38፡1-7

27 ከፍታው ሦስት ከንድሳ የሆነ መሠዊያ ከግራር ዕንጨት ሥራ፤ ርዝመቱ አምስት፣ ስፋቱም አምስት ከንድህ ሆኖ ባለ አራት ማእዘን ይሁን። ²ቀንዶቹና መሠዊያው እንድ ወጥ ይሆኑ

26+30 ዘፀ25፡9፤ 40፡2፤ ዘፃ9፡15
26+31 ዘፀ25፡18፤ ዘፃ4፡5፤
2ዜ43፡14፤
ማቴ27፡51፤
ሉቃ23፡45፤ 40፡3
26+32 ቀ19
26+33 ዘፀ27፡21፤ 35፡12፤ 40፡3፤21፤
ዘሌ16፡2፤16፤
ዘፃ3፡31፤
4፡5፤ 1፡76፤16፤
7፡50፤ 8፡6፤
2ዜ43፡8፤14፤
5፡7፤ ሕዝ41፡4፤
40፡2-3
26+34 ዘፀ25፡21፤ 30፡6፤ 37፡6፤
ዘሌ16፡2፤ 40፡3፤
26+35 ዘፀ
25፡23፤31፤ 40፡2
26+36 ዘፀ35፡15፤
40፡5፤28፤
መዝ45፡14፤
ሕዝ16፡10፤
26፡16፤ 27፡7
27፡1 ዘፀ20፡24፤
40፡6፤ 1፡78፤46፤

27+2 ዘፀ29፡12፤
30፡2፤ 37፡25፤
ዘሌ4፡7፤
1፡71፤50፤ 2፡28፤
መዝ118፡27፤
ኤር17፡1፤
ሕዝ43፡15፤
አቀ3፡14፤
ዘፃ9፡15
27፡3 ዘፃ4፡14፤
7፡13፤
1፡77፡40፤45፤
2፡71፡2፤13፤
1ዜ5፡28፤17፤
ኤር52፡18
27+6 ዘፀ25፡13
27፡7
ዘፀ25፡14፤28

ዘንድ በአራቱም ማእዘኖች ላይ ቀንድ አድርጋለት፤ መሠዊያውንም በነሐስ ለብጠው። ³ዕቃዎቹን ሁሉ ይኸውም የዐመድ ማስወገጃ ምንጎች ትንገጥ መጫሪያዎችን፣ ጉድጓዳ ሳሕኖችን፣ ሚንጠዎችንና የፍም መያዣዎችን ከነሐስ አብጃቸው። ⁴ዐመድ ማውረጃ የሚሆን እንደ መረብ የሆነ የነሐስ ፍርግርግ አድርጋለት በአራቱም የመረብ ማእዘኖች ላይ የነሐስ ቀለበቶች አብጅ። ⁵እስከ መሠዊያው ወገብ እንዲደርስ በመሠዊያው ዙሪያ ባለው እርከን ሥር አድርገው። ⁶የግራር ዕንጨት መሎጊያዎችን ለመሠዊያው ሠርተህ በነሐስ ለብጣቸው። ⁷በኸክም ጊዜ በመሠዊያው ሁለቱም ጎኖች እንዲሆኑ መሎጊያዎቹ በቀለበቶቹ ውስጥ ይሆኑ። ⁸መሠዊያውን ውስጡን ባዶ ከሆነ ሳንቃዎች አብጃው፤ ልክ በተራራው ላይ ባየኸው መሠረት ይበጅ።

የመገናኛው ድንኳን አደባባይ
27፡9-19 ተጓ ምሳ - ዘፀ 38፡9-20

⁹ለመገናኛው ድንኳን አደባባይ አብጅለት፤ በደቡብ በኩል ርዝመቱ አንድ መቶ ከንድህ ይሁን፤ ከቀጭን በፍታ የተፈተለ መጋረጃዎች፣ ¹⁰ሃያ ምስሶዎች፣ ሃያ የነሐስ መቆሚያዎች፣ የብር ኩላቦችና ምስሶዎቹም ላይ ዘንጎች ይኑሩት። ¹¹በሰሜኑም በኩል አንድ መቶ ከንድህ ርዝመት ያላቸው መጋረጃዎች ይሁኑ፤ ሃያ ምስሶዎቹ፣ ሃያ የነሐስ መቆሚያዎች፣ የብር ኩላቦችና በምስሶዎችም ላይ ዘንጎች ይኑሩ።

¹²የአደባባዩ ምዕራብ ጫፍ ስፋቱ አምሳ

27+8 ዘፀ25፡9 27+9 ዘፀ35፡17፤ 40፡8፤33፤
ዘሌ6፡16፤26፤ ሕዝ40፡14፤ 42፡1
27፡1 ወደ 1.3 ሜትር ያህል ነው።
27፡1 ርዝመቱ ወርዱ 2.3 ሜትር ያህል ነው
27፡9 በዚህ ስቀተር 1፤ ላይ ወደ 46 ሜትር ያህል ነው።

26+33 መጋረጃውን፤ መጋረጃው ቅዱሱን ስፍራ (ካህናቱ በሕዝቡ ፈንታ ሆነው የሚጸልዩበትና ምስጋና የሚያቀርቡበት ቦታ) ከቅድስተ ቅዱሳን (የእግዚአብሔር ማደሪያ) የሚለይ ነው። መጋረጃው ሰዎች ከገጢአተኛ ተፈጥሮአቸው የተነሣ እንዲሁ እግዚአብሔር ፊት መቅረብ እንደማይችሉ የሚያሳይ የተቀደሰ እውነት ነው። (1) ወደ ቅድስተ ቅዱሳን መግባት አጥብቆ የተከለከለ ነበር። ሕዝቡን በመወከል በዓመት አንድ ጊዜ ብቻ መግባት የሚችለው ሊቀ ካህናቱ ሲሆን ይህንንም ለማድረግ የሰርዮት መሥዋዕቱን ደም ይዞ መግባት ነበረበት (ከ30፡10፤ ከዘሌ 16፡12 ... ከዕብ 9፡6-8 ጋር ያነጻጽሩ)። የእግዚአብሔር ሰዎች ሁሉ በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ማደሪያ የሚገቡበት መንገድ ገና አልተመቻቸም ነበር (ዕብ 9፡8)።

(2) ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰው ብቸኛውና ፍጹሙ መንገድ የመጋረጃው መቀደድና በሥራ ላይ የነበረው የመገናኛ ድንኳኑ ደንብ መሻር ነው። አያሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ደሙን በማፍሰስ ይህን ፈጽሞታል። ሥጋው በሞቱ ጊዜ የተቀደደውን መጋረጃ ይወክላል (ማቴ 27፡51፤ ቂላ 1፡20-22፤ ዕብ 10፡20)።

አሁን ማንኛውም አማኝ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን በአያሱስ ደም አማካይነት መግባት ችሎአል (ዕብ 10፡19)።

27+1 መሠዊያ፤ መሠውያው “የሚቃጠል መሥዋዕት መሠዊያ” (ከ30፡28፤ 31፡9፤ ከዘሌ 4፡7፤10፤18 ጋር ያነጻጽሩ) ተብሎ የተጠራ ሲሆን፤ ለድንት የሚቀርብ እንስሳትን ለመሠዋት ይወልድ ነበር፤ ይህም ኅጢአትን መሸፈንና ይቅርታን ማድረግ ማለት ነው (በገጽ 202 ላይ “የሰርዮት ቀኝ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። የመሥዋዕቱ እንስሳት ደም በመሠዊያው ቀንዶች ላይ ተደርጎ ከሥር ይፈስ ነበረ (ከ29፡12፤ ከዘሌ 4፡7፤18፤25፤30፤34 ጋር ያነጻጽሩ)። ይህ ሥርዐት ኅጢአት የሞት ቅጣት የሚገባው መሆኑን ሲያመለክት፤ እግዚአብሔርም ንጹሕ ደም በኅጢአተኛው ፈንታ ከፈሰሰ ይህንን እንደሚቀበል በእጽንዖት ያሳያል (ከዘሌ 16 ጋር ያነጻጽሩ)።

27+2 ቀንዶቹ፤ እነዚህ በመሠዊያው አራት ማዕ ዘናት ወጣ ብለው የሚታዩ ሲሆኑ የመሥዋዕቱን ገደልና ጥበቃን ይወክላል (ከ1፡7፤1፤50-51፤ 2፡28፤ መዝ 18፡2 ጋር ያነጻጽሩ)።

ከንድሡ ሆኖ ዐሥር ምስራቃችና ዐሥር መቆሚያዎች ያሉት መጋረጃዎች ይኑሩት።
 13 በምሥራቅ ጫፍ በፀሐይ መውጫ በኩል ያለው አደባባይ አሁንም አምስት ከንድስፋት ይኑረው። 14 ሦስት ምስራቃችና ሦስት መቆሚያዎች ያሏቸው ርዝመታቸው ዐሥራ አምስት ከንድሩ የሆነ መጋረጃዎች በአንድ በኩል ባለው ደጃፍ ይሁኑ። 15 ሦስት ምስራቃችና ሦስት መቆሚያዎች ያሏቸው ርዝመታቸው ዐሥራ አምስት ከንድሩ የሆነ መጋረጃዎች በሌላው በኩል ይሁኑ።

16 ለአደባባይ መግቢያ አራት ምስራቃችና አራት መቆሚያዎች ያሉት ከሰማያዊ ስሐምራዊት ከቀይ ማግና ከቀጭን በፍታ የተፈተለ፣ ጥልፍ ጠላፊ የጠለፈበት ሃያ ከንድሩ ርዝመት ያለው መጋረጃ ይሁን።
 17 በአደባባይ ዙሪያ ያሉት ምስራቃች ሁሉ የብርዘንነት፣ ዙላቦችና የነሐስ መቆሚያዎች ይኑሯቸው። 18 አደባባይ ርዝመቱ አንድ መቶ ከንድሩ ስፋቱ አምሳ ከንድሩ ሆኖ በቀጭኑ ከተፈተለ ማግ ቁመታቸው አምስት ከንድሩ የሆነ መጋረጃ ዎችና የነሐስም መቆሚያዎች ያሉት ይሁን። 19 ጥቅማቸው ምንም ዐይነት ይሁን፣ ለመገናኛው ድንኳን አገልግሎት የሚውሉ ዕቃዎች በሙሉ የድንኳኑና የአደባባይ ካስማዎችም ሁሉ ላይ ቀሩ ከነሐስ የተሠሩ ይሁኑ።

የመቅረቡ ዘይት

27፡20-21 ተጓ ምሳ - ዘሌ 24፡1-3

20 መብራቶቹ ባለማቋረጥ እንዲበሩ ለመብራቱ የሚሆን ተወቅጦ የተጠለለ ንጹሕ ዘይት እንዲያመጥህ እስራኤላውያንን እዘዛቸው። 21 በማገናኛው ድንኳን ውስጥ ከመጋረጃው በስተውጭ ይኸውም ከምስክሩ ታቦት ፊት ለፊት፣ አሮንና ወንድ

27፡16 ዘፀ40፡33፤ 36፡37
 27፡20 ዘፀ25፡6
 27፡21 ዘፀ16፡34፤ 25፡37፤ 28፡43፤ 29፡9፤42፤ 30፡21፤36፤ 33፡7፤ ዘሌ1፡1፤ 3፡17፤ 6፡26፤ 8፡3፤31፤ 16፡34፤ 17፡7፤ ዘጥ1፡1፤ 18፡23፤ 19፡21፤ 31፡54፤ ኢሱ18፡11፤ 1፡71፤439፤ 1፡40፡30፡25

28፡1 ዘፀ6፡23፤ 24፡9፤ ዘሌ8፡12፡30፤ 21፡1፤ ዘጥ18፡1፡7፤ ዘጸ18፡5፤ 1፡40፡2፡28፤ መዝ99፡6፤ 105፡1፡4
 28፡2 ፋ15፡40፤ ዘፀ29፡5፡29፤ 31፡10፤ 35፡19፤ 39፡1፤ ዘሌ8፡7፡9፡30፤ 16፡32፤ ዘጥ20፡26፡28
 28፡3 ዘፀ31፡3፡6፤ 35፡10፡25፡35፤ 36፡1፤ ዘጸ34፡9፤ ኢሳ11፡2፤ 1፡40፡12፡8
 ኢሌ1፡17
 28፡4 ፋ15፡30፤ 31፡35፡37፡39፤ ዘፀ25፡7፤ ዘሌ10፡5፤ 28፡5 ዘፀ25፡4
 28፡6 ዘፀ25፡7

ልጆቹ መብራቶቹን ከምሽት እስከ ንጋት በአግዚአብሔር (ምጽ) ፊት እንዲበሩ ያድርጉ፤ ይህም በእስራኤላውያን ዘንድ ከትውልድ እስከ ትውልድ የዘላለም ሥርዐት ይሆናል።

ልብስ ተክህኖ

28 ከእስራኤላውያን መካከል ወንድምህ አሮንን ከወንዶች ልጆቹ ከናዳብ፣ ከአብደድ፣ ከአልዓዛርና ከአታምር ጋር ወደ አንተ አቅርባቸው። 2 ለእርሱም ማዕረግና ክብር ለመስጠት ለወንድምህ ለአሮን የተቀደሱ መጥናጸፊያዎችን አብድሉት።
 3 ከህን ሆኖ እንዲያገለግሉን የተለየ የሆነ ዘንድ ጥበብ ለሰጠቻቸው በዚህ ጉዳይ ላይ ጥበበኛ ለሆኑ ሰዎች ሁሉ ለአሮን መጥናጸፊያዎችን እንዲሠሩለት ንገራቸው። 4 ማሚሠሯቸው መጥናጸፊያዎች የደረሱ ልብስ ኤፋድ ቀሚስ፣ ጥልፍ ሽሚዝ፣ ጥምጥምና መታጠቂያ ናቸው፤ ከህን ሆነው ያገለግሉኝ ዘንድ የተቀደሱ መጥናጸፊያዎችን ለአሮንና ለወንድ ልጆቹ ይሠራሉ። 5 ወርቅ፣ ብማያዊ፣ ሐምራዊ፣ ቀይ ማግና እንዲሁም ቀጭን በፍታ ይጠቀሙ።

ኤፋድ

28፡6-14 ተጓ ምሳ - ዘፀ 39፡2-7

6 የጥልፍ ዐዋቂዎች ኤፋዱን ከወርቅ፣

*27፡12 በዚህና በፋጥር 13 ላይ ወደ 23 ሜትር ያህል ነው።
 *27፡14 በዚህና በፋጥር 15 ላይ ወደ 6.9 ሜትር ያህል ነው።
 *27፡16 ወደ 9 ሜትር ያህል ነው።
 *27፡18 ርዝመቱ 46 ሜትር፣ ወርዱ 23 ሜትር ያህል ነው።
 *27፡18 ወደ 2.3 ሜትር ያህል ነው።

27፡20 መብራቶች ባለማቋረጥ እንዲበሩ፤ የሚበራው መብራት በሕዝቡ መካከል የሚኖረውን የማያቋርጥ የእግዚአብሔር ሀልዎት ያመለክታል። የእስራኤል ግንባር በእግዚአብሔር ብርሃን፣ ሕይወትና ሀልዎት መዋላት ነበር። ሕዝቡ ካልታዘዙና ካልተባበረ መብራቱ ብርሃን መስጠቱን እንደሚያቋርጥ ልብ በሉ።

28፡1 ካህናት ሆነው ያገለግሉኝ ዘንድ ... አሮንን፤ እግዚአብሔር የሊቀ ካህኑ የአሮንን አገልግሎትና በአጠቃላይ የክህነት ተግባራትን በተመለከተ ደንቦች ስጥቶአል (ምዕ 28-29)። ካህን ሕዝቡን በመወከል በእግዚአብሔር ፊት የሚቆም ነው። (1) የካህናቱ ተግባር ዕጣን ማጠን፤ መብራቶቹን መጠበቅ፣ የነብስተ ገጽን ገበታ ማዘጋጀት፤ በመሠ ዊም ላይ መሥዋዕቶቹን ማቅረብና ሕዝቡን መባረክ ነበር። በሕዝቡ ማሳበራዊ ጉዳይም ላይ ይፈርዱ (ዘጥ 5፡5-31) እና ሕጉን ያስተምሩ (ከነህ 8፡7-8 ጋር ያነጻጽሩ) ነበር።

(2) ካህናት የእግዚአብሔርን ፊቃድና ኪዳን ለሕዝቡ በማሳወቅ፣ የሕዝቡንም ንግግራት በእግዚአብሔር ፊት በማቅረብ በእስራኤልና በአምላካቸው መካከል ይቆሙ ነበር (ኢር 33፡20-26፤ ሚላ 24፡7 ይመ። ከፋ

12፡29-30 ጋር ያነጻጽሩ)። እነዚህንም ተግባራት ለመፈጸም ለሕዝቡና ለራሳቸው ንግግራት መሥዋዕት የሚያቀርቡ ሲሆን (29፡33፤ ዕብ 9፡6-8) ስለ እግዚአብሔር ቅድስናም ይመሰክራሉ (ፋ 38፤ ዘጥ 18፡1)።

(3) ለአዲስ ኪዳን አማኞች ኢየሱስ የእግዚአብሔር ሕዝብ ከሆነ ነው። በሞቱ አዲሱን ኪዳን ያስተዋወቀ ሲሆን (ዕብ 9፡15-22)፣ ራሱንም ፍጹም መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ (ዕብ 9፡23-28)። እርሱ በድካማችን ይራራል (ዕብ 4፡15)፤ ስለ እኛ በእግዚአብሔር ፊት ይቆማል (ዕብ 9፡24)፤ ድኑነታችንን ወደ ፍጻሜ ያደርሳል (ዕብ 10፡14) ወደ እግዚአብሔር አብ እንድንቀርብም ያስቅላናል (ዕብ 4፡16፤ 6፡19-20፤ 7፡25፤ 10፡19-22)።

28፡4 የደረሱት ልብስ ይህ ልብስ ቅርጹ እኩል በእኩል የሆነ ባለ አራት ማእዘን ሲሆን በላይም በአራት አማድሞሽ ሦስት ሦስት የሚሆኑ ዐሥራ ሁለት ትንንሽ የከበሩ ድንጋዮች ይደረጉበታል፤ በእነዚህ ድንጋዮች ላይ የዐሥራ ሁለቱ የእስራኤል ልጆች ስሞች ተቀርጸው ነበር (ፋ 15፡21፡29-30)።

28፡6 ኤፋድ፤ ኤፋድ እጅግ የሊለው ልቅ የላና ጉልበት ድረስ የሚደርስ ልብስ ነው፤ በካህኑ መገናጸፊያ

ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግና ፀቀቀው ከተፈተለ በፍታ ይሥሩት። ማተሳሰር እንዲችል ሆኖ፣ ዳርና ዳር ከሚገኙት ከሁለቱ ጉኖች ጋር የተያያዙ ሁለት የትከሻንጣዮች ይኑሩት። ፀጥበብ የተጠለፈው የወገብ መታጠቂያ ከወርቅ፣ ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግና ፀቀቀው ከተፈተለ ሐር ከኤፋድ ጋር እንድ ወጥ ሆኖ የተወራ ይሁን።

ሁለት የመረገድ ድንጋዮች ውስድና የእስራኤልን ልጆች ስሞቻቸውን ቅረጽባቸው። ¹⁰እንደ ልደታቸው ቅደም ተከተል ስድስቱን ስሞች በእንዱ ድንጋይ ላይ የቀሩትንም ስሞች በሌላው ላይ ቅረጽባቸው። ¹¹የቅርጽ ሠራተኛ ማጎተም እንደሚቀርጽ የእስራኤልን ልጆች ስም በሁለቱ ድንጋዮች ላይ ቅረጽ፤ ከዚያም ድንጋዮቹን በወርቅ ፈርጥ ከፈፋቸው፤ ¹²እስራኤል ልጆች መታሰቢያ ድንጋዮች ይሆኑ ዘንድ በኤፋዱ ትከሻ ላይ ካሉት ንጣዮች ጋር አያይዛቸው፤ በእግዚአብሔር መሬት መታሰቢያ እንዲሆኑ አርን ስሞቹን በትከሻው ላይ ይሸከማቸው። ¹³የወርቅ ፈርጦችን አብጅ፤ ¹⁴እንደ ገመድ ያሉ ሁለት በንጹሕ ወርቅ የተጉነጉኑ ድሪዎችን አብጅተህ ከፈርጡ ጋር አያይዛቸው።

የደረሰት ኪስ

28:15-28 ተገ ምብ - ዘፀ 39:8-21

¹⁵የፍርድ መስጫውን የደረሰት ኪስ ብልጎ ሠራተኛ እንደሚሠራው አድርገህ አብጃው፤ ልክ እንደ ኤፋዱ ከወርቅ፣ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግና በቀጭኑ ከተፈተለ በፍታ አብጃው። ¹⁶ርዝመቱ እንድ ሰንዝር፣ በፍቱ እንድ ሰንዝር፣ ሆኖ ባለ ሐራት ማእዘንና በድርቡ የታጠፈ ይሁን። ¹⁷ከዚያም በላይ ላይ በአራት ረድፍ የከበሩ ድንጋዮች አድርገዋቸው በመጀመሪያው ረድፍ ሰርዲዮን፣ ቶጳዝዮን፣ የሚያበረቀርቅ ዕንቁ፤ ¹⁸በሁለት ኛውም ረድፍ በሉር፣ ሰንፔር፣ አልማዝ፤ ¹⁹በሦስተኛው ረድፍ ያክንት፣ ኪልቄዶን፣ አሜቴስጢኖስ፤ ²⁰በአራተኛውም ረድፍ በረሲ፣ መረግድና ኢያሰኤድ፣ አድርገዋቸው በወርቅ ፈርጥም ከፈፋቸው። ²¹የዐሥራ ሁለቱ ነገዶች ስሞች እንደ ማጎተም የተቀረጸባቸው ለእያንዳንዱ የእስራኤል ልጆች ስም ዐሥራ ሁለት ድንጋዮች ይሁኑ።

28+8 ዘፀ29+5
28+9 መጋ8+6፤
ኢ499+16፤
ሐጌ2+23
28+12 ቀ29፤
ዘፀ30+16፤
ዘፀ10+10፤
31+54፤
ዘ833+12፤
ኢዮ31+36፤
ኢሰ4+7፤
ዘፀ6+14
28+15 ዘፀ25+7
28+17ሐዘ28+13፤
ራለ21+19-20
28+20 ሐዘ1+16፤
10+9፤ ጸን10+6
28+21 ኢሰ4+8፤
ራለ21+12

²²ለደረሰት ኪሱ ከንጹሕ ወርቅ እንደ ገመድ ሆኖ የተጌጠ ጉንጉን አብጅለት። ²³እእርሱም ሁለት የወርቅ ቀለበቶች አብጅተህ ከደረሰት ኪሱ ሁለት ጻፍች ጋር አያይዘው። ²⁴ሁለቱን የወርቅ ጉንጉኖች በደረሰት ኪሱ ጉኖች ላይ ካሉት ቀለበቶች ጋር አያይዛቸው። ²⁵ሌሎቹን የጉንጉን ጫፎች በፊት ላይ ካለው ኤፋድ በትከሻው ላይ ካሉት ንጣዮች ጋር በማጋጠም ከሁለቱ የወርቅ ፈርጦች ጋር አያይዛቸው። ²⁶ሁለት የወርቅ ቀለበቶች አብጅተህ ከኤፋዱ ቀጥሎ ባለው በውስጡ ጦርዝ ላይ፣ በሌላ በኩል ካሉት ሁለት የደረሰት ኪስ ጉኖች ጋር አያይዛቸው። ²⁷ሁለት ተጨማሪ የወርቅ ቀለበቶች አብጅተህ ከኤፋዱ መታጠቂያ ከፍ ብሎ ከመጋጠሚያው አጠገብ ካለው በኤፋዱ ፊት ለፊት፣ በትከሻ ላይ ካሉት ንጣዮች ጋር አያይዘው። ²⁸የደረሰት ኪሱም ቀለበቶችን የደረሰት ኪሱ ከኤፋዱ ጋር እንዳይላቀቅ፣ ከመታጠቂያው ጋር በማገናኘት በሰማያዊ ገመድ ከኤፋዱ ቀለበቶች ጋር ይያያዙ።

²⁹አርን ወደ መቅደሱ በሚገባበት ጊዜ በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ለዘላለም መታሰቢያ ይሆን ዘንድ የእስራኤልን ልጆች ስሞች በፍርድ መስጫው ደረሰት ኪስ በልቡ ላይ ይሸከም። ³⁰ወደ እግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት በሚገባበት ጊዜ በአርን ልብ ላይ ይሆኑ ዘንድ ኡሪመንና ቴሚመን በደረሰት ኪሱ አድርገው ሰለዘህ አርን ሁልጊዜ ለእስራኤላውያን የፍርድ መስጫውን በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት በልቡ ላይ ይሸከማል።

ሌሎቹ አልባሳት

28:31-43 ተገ ምብ - ዘፀ 39:22-31

³¹የኤፋዱ ቀሚስ መላ በመላ ከሰማያዊ ጨርቅ ይሁን፤ ³²ከላይ በኩል በመካከሉ ዐንጉት አድርገህ አብጃው፤ እንዳይቀደድም በማስገቢያው ዙሪያ እንደ ክላድ ያለ ዝም ዝም ጦርዝን ሥራለት። ³³በጨርቁ ጦርዝ ዙሪያ ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ ሮማኖቹን በመካከሉ የወርቅ

28+29 ቀ43
28+30 ዘፀ8+8፤
ዘፀ27+21፤
ዘ833+8፤
14መ+28+6፤
ዘ2+63፤ ዘፀ7+65
28+33
ዘፀ13+23፤
14መ+14+2፤
15ገ7+18፤
ማሐ4+3፤
ኢር52+22፤
ኢል1+12፤
ሐጌ2+19

*28:16 ወደ 22 ሲንቲ ሜትር ያህል ነው።
*28:18 ወይም፤ ላፕሰ ለዘላ
*28:20 የእነዚህ የከበሩ ማዕድኖች ትክክለኛ ማንነት በትክክል አይታወቅም።
*28:32 በሰብራይስጡ የዚህ ቃል ትክክለኛ ፍቺው አይታወቅም።

ተሟላ ላይ እንደ ሽርጥ ይደርብ ነበር (ቀ 39:1-21)።
28+29 የእስራኤልን ልጆች ስሞች ... ይሸከም፤ አርን በለቀ ነፃነትነቱ ወደ ቅድስት ሲገባ በእግዚአብሔር ፊት ሕዝቡን ይወክላል (ቀ 12:29)። ይህንንም በማድረግ ስለእኛ ሆኖ ስለላቀ ፊት ለመቆም ወደ ሰማይ የገባውን ሊቀ ካህናትን እያሰሰን ባሻጋሪ አመልክቶአል (ዕብ 9:24 ይመ አንዲሁም በገጽ 552 ላይ፤ “ክርስቶስ በብሉይ ጊዳ” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

28+30 አራመንና ቱሚመን፤ መጽሐፍ ቅዱስ የኡሪመን የቱሚም ትርጉም ምን እንደ ሆነ አይነግረንም። ቃል በቃል ፍቺው፤ “ብርሃን” እና “ፍጹምነት” ወይም “ርግማን” እና “ፍጹምነት” ሊሆን ይችላል። በእንዳንድ ሁኔታዎች ላይ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለማወቅ “ይሁን” ወይም “አይሁን” የሚል መልስ ለማግኘት ዕጣ ለመጣል ሳያገለግሉ አይቀርም (ከዘሊ 8:8፤ ከዘፀ 27:21፤ ከዘጸ 33:8፤ ከ1ሳመ 28:6 ጋር ያንጸጽሩ)።

ሻኩራዎችን አብሯ። ³⁴የወርቅ ሻኩራዎችና ሮማኖች በጨርቁ ጦርዝ ዙሪያ በመፈራረቅ ይሆናሉ። ³⁵እርንም በአገልግሎቱ ጊዜ ይህን መልበስ አለበት፤ በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ወደ መቅደሱ በገባና ከመቅደሱ ሲወጣ አንዳይሞት የሻኩራዎች ድምፅ ይሰማል። ³⁶ከንጹሕ ወርቅ ዝርግ ሳሕን አበጅተህ፤ “ቅዱስ ለእግዚአብሔር (ያህዌ)” በማለት በማጎተም ላይ እንደሚቀረጽ ቅረጸው። ³⁷ከመጠምጣሚያው ጋር እንዲያያዝ ሰማያዊ ፊትል እስርበት፤ እርሱም በመጠምጣሚያው ፊት በኩል ይሁን። ³⁸ይህም በእርን ግንባር ላይ ይሆናል፤ እስራኤላውያን ለይተው በሚያቀርቧቸው በማናቸውም የተቀደሱ ስጦታዎች ውስጥ ያለውን በደል ይሸከማል፤ በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ተቀባይነት እንዲኖራቸው ሁልጊዜ በእርን ግንባር ላይ ይሆናል። ³⁹ሸሚዙን ከቀጭን በፍታ ሥራ፤ መጠምጣሚያውንም ከቀጭን በፍታ አብጀው፤ መታጠቂያውንም ጥልፍ ጠላፊ የሠራው ይሁን። ⁴⁰የእርን ወንድ ልጆች ክብርና ማዕረግ እንዲኖራቸው ሸሚዞችን፤ መታጠቂያዎችን፤ የራስ ማሰሪያዎችን አብጀላቸው። ⁴¹እነዚህን ልብሶች ለእርንና ለወንድ ልጆቹ ካለበሰህ በኋላ ቅባቸው፤ ካናቸው፤ ካህናት ሆነው ያገለግሉኝም ዘንድ ቀድሳቸው። ⁴²ከወገብ ጀምሮ እስከ ጭን የሚደርስ ሰውነትን የሚሸፍን ከበፍታ የተሠራ የውስጥ ቁምጣ አብረ። ⁴³እርንና ወንድ ልጆቹ ወደ መገናኛው ድንኳን በሚገቡበት ጊዜ ወይም በመቅደሱ ለማገልገል ወደ መሠዊያው ሲቀርቡ፤ በደል ፈጽመው እንዳይሞቱ እነዚህን መልበስ አለባቸው። “ለእርንና ለትውልዶቹ ይህ የዘላለም ሥርዐት ይሆናል።

የካህናት መቀደስ

29፡1-37 ተን ምብ — ዘሌ 8፡1-36

29 “ካህናት ሆነው እንዲያገለግሉኝ ትቀድሳቸው ዘንድ የምታደርገው ይህ ነው፤ ነውር የሌለባቸው አንድ ወደፊትና ሁለት አውራ በጎች ውስጥ፤ ²እርሾ ከሌለው ከምርጥ የሰንዴ ዱቄት ቂጣ፤ በዘይት የተለወሰ የቂጣ እንጎቻና በዘይት የተቀባ ጎብስት ጋግር። ³በሌማት ላይ አድርገህ ከወይፈትና ከሁለቱ አውራ በጎች ጋር አቅርባቸው። ⁴ከዚያም እርንና ወንድ ልጆቹን ወደ መገናኛው ድንኳን

28+36 ሉ፡37፤
ዘፀ29፡6፤ ዘሌ8፡9፤
ዘካ14፡20
28+38
ዘዩ32፡20፤
ዘሌ5፡1፤ 10፡17፤
16፡22፤
22፡9፤16፡20፤27፤
23፡11፤
ዘኁ18፡11፤
ኢሳ53፡5፤6፡11፤
ኢሳ56፡7፤
ሕዝ44፡4-6፤
409፡28፤
1ጴጥ2፡24
28+39 ሉ፡4፤
ዘፀ29፡6፤
ዘሌ16፡4፤
ሕዝ24፡17፤23፤
44፡18
28+40 ሉ፡24፤
ዘፀ29፡8-9፤
39፡41፤ 40፡14፤
ዘሌ8፡13
28+41
ዘፀ29፡7-9፤
30፡30፤
40፡13፤15፤
ዘሌ4፡13፤
6፡20፤22፤
8፡1-36፤ 10፡7፤
21፡12፤ ዘኁ3፡3፤
35፡25፤ 47፡28
28+42 ዘሌ6፡10፤
16፡4፤23፤
ሕዝ44፡18
28+43 ሉ፡29፤
ዘፀ27፡21፤
30፡20፤21፤
27፡21ዘሌ16፡13፤
22፡9፤ ዘኁ1፡51፤
4፡15፤20፤ 18፡22
29፡1 ሉ፡21፡44፤
ዘሌ20፡7፤
ኢሳ3፡5፤
1ዘካ15፡12፤
ሕዝ43፡23
29፡2 ሉ፡23፤
ዘሌ2፡14፤ 6፡19-
23፤ ዘኁ6፡15
29፡3 ሉ፡15፤19
29፡4 ዘፀ40፡12፤
ዘሌ14፡8፤ 16፡4፤
410፡422

29፡5 ዘፀ28፡2፤
29፡6
ዘፀ28፡36፡39፤
ኢሳ3፡23፤ ዘካ3፡5
29፡7 ሉ፡21፤
ዘፀ28፡4፤
30፡25፤30፡31፤
37፡29፤ 40፡9፤
ዘሌ21፡10፤
1፡40፤10፤1፤
1፡11፤13፡9፤

ደጃፍ በማምጣት በውሃ እጠባቸው። ⁵ልብሶቹን ወስደህ ለእርን አልብሰው፤ ሸሚዝ፤ የኤፋድ ቀሚሶ፤ ኤፋዱንና የደረት ኪሶን አልብሰው፤ ኤፋዱን በእርሱ ላይ በጥበብ በተሠራ መታጠቂያ እሠራው። ⁶መጠምጣሚያውን በራሱ ላይ በማድረግ የተቀደሰውን እክሊል ከመጠምጣሚያው ጋር አያይዘው። ⁷ቅብፀ ዘይት ወስደህ በራሱ ላይ በማፍሰስ ቅባው። ⁸ወንዶች ልጆቹን አምጥተህ ሸሚዞች አልብሳቸው። ⁹የራስ ማሰሪያዎችንም አድርግላቸው፤ ከዚያም አርንንና ወንዶች ልጆቹን መታጠቂያዎችን አስታጥቃቸው፤ ከህጎች የዘላለም ሥርዐት ይሆንላቸዋል፤ በዚህም መንገድ እርንንና ወንዶች ልጆቹን ትክናቸዋሉ። ¹⁰ወይፈትን በመገናኛው ድንኳን ፊት ለፊት በማምጣት እርንና ወንዶች ልጆቹ በራሱ ላይ እጆቻቸውን ይጫኑበት። ¹¹በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ላይ በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት እረደው። ¹²ከወይፈት ደም ወስደህ በመሠዊያው ቀንዶች ላይ በጣቶችህ አድርግበት፤ የቀረውንም ከመሠዊያው ሥር አፍሰው። ¹³ከዚያም በሆድ ዕቃዎች ያለውን ስብ ሁለቱን ጥንቦቱን መሸፈኛና ሁለቱንም ኩላሊቶች በኩሪያቸው ካለው ስብ ጋር ወስደህ በመሠዊያው ላይ አቃጥላቸው። ¹⁴ነገር ግን የወይፈትን ሥጋ፤ ቆዳውንና የማይበላውን እስከ ገሠስ ሥጋ ከሕፈር ውጭ አቃጥለው፤ የንጢአት መሥዋዕት ነው። ¹⁵ከሁለቱ አውራ በጎች አንዱን ወስደህ፤ እርንና ወንዶች ልጆቹ በራሱ ላይ እጆቻቸውን ይጫኑበታል። ¹⁶አውራውንም በግ እረደው፤ ደሙንም ወስደህ በመሠዊያው ላይ ከራያውን እርጨው። ¹⁷አውራ በጎን በየብልቱ ቁራርጠህ፤ የሆድ ዕቃውንና እግሮቹን አጥብህ ከራሱና ከሌሎቹ ቁርጥራጭ በጎች ጋር አነረው። ¹⁸ከዚያም አውራ በጎን በመላሳ በመሠዊያው ላይ አቃጥለው፤ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) የሚቃጠል መሥዋዕት ጣፋጭ መግዛና ለእግዚአብሔር (ያህዌ) በእሳት የሚቀርብ መሥዋዕት ነው።

29፡7 ዘፀ189፡20፤ 133፡2፤ 141፡5 29፡8 ዘፀ28፡4፤
ዘሌ16፡4 29፡9 ዘፀ28፡40፤ 27፡21፤ 40፡15፤ ዘኁ3፡10፤
18፡7፤ 25፡13፤ ዘፀ18፡5፤ መሳ17፡5፤ 1፡40፤2፡30፤
1፡71፡2፡31 29፡10 ሉ፡19፤ ዘሌ1፡4፤ 4፡15፤ 16፡21፤
ዘኁ8፡12 29፡11 ዘሌ1፡5፤11፤ 4፡24፤ 6፡16፡25፤
1፡13 29፡12 ዘፀ27፡2፤ ዘሌ4፡7፤ 9፡9 29፡13 ሉ፡22፤
ዘፀ12፡9፤ ዘሌ1፡8፤ 3፡3፤5፡9፤ 4፡10፤ 6፡12፤ 7፡3፤5፡31፤
9፡10፤ ዘኁ18፡17፤ 1፡40፤2፡15፤ 1፡78፤64፤ 2ዘካ7፡7፤
29፡35፤ 35፡14፤ ኢሳ43፡24፤ ሕዝ44፡15፤ 29፡14
ዘሌ4፡12፡21፤ 16፡27፤ ዘኁ19፡3፤5፤ 5፡7፤3፤6፤ ማል2፡3፤
4፡13፤11 29፡15 ሉ፡3፤10፤ ዘሌ3፡2፤ 2ዘካ5፡29፤23
29፡17 ዘሌ1፡9፤13 29፡18 ዘካ8፡21፤ 2፡4፡2፤15
29፡9 ዕብራይስጡ፤ የሰላም መሥዋዕት
አድርግላቸው ይላል።

29፡4 በውሃ እጠባቸው፤ በውሃ የሚደረገው የመታጠብ ሥርዐት ካህናት ሊኖራቸው የሚገባውን ንጽሕና ያመለክታል።
29፡10 ወይፈትን፤ ካህናት እጃቸውን በወይፈት ራስ ላይ ሲጭኑ ከእንስሳው ጋር ራሳቸውን ማመሳሰላቸውንና ምናልባትም የሕዝቡን ንጢአት ወደ እንስሳው

ማዛወራቸውን ያመለክታል። ስለዚህ ወይፈት በሕዝቡ ንጢአት የሚጣት ተተኪ መሥዋዕት ይሆናል ማለት ነው (ሉ፡14)። ይህ ሥርዐት የንጢአታችን መባ ሆኖ የቀረበውን የክርስቶስን የምትክ መሥዋዕትነት የሚያመለክት ነው (ከኢሳ 53፡5፤ ገላ 3፡13፤ ከዕብ 13፡11-13 ጋር ያንጻጽሩ)።

19^ኛ ሌላውን አውራ በግ ወስደህ አሮንና ወንዶች ልጆቹ በራሱ ላይ እጆቻቸውን ይጭኑበታል። 20 አውራውንም በግ እረደው፤ ከደ መም ወስደህ የአሮንንና የወንዶች ልጆቹን የቀኝ ጆሮዎቻቸውን ጫፍ የቀኝ እጆቻቸውን አውራ ጣቶች የቀኝ እግራቸውንም አውራ ጣቶች ቅባቸው፤ ከዚያም ደውን በመሠዊያው ላይ ዙሪያውን እርጨው። 21 በመሠዊያው ላይ ካለው ደምና ከትብብ ዘይቱ ወስደህ በአሮንና በልብሶቹ ላይ እንዲሁም በወንዶች ልጆቹና በልብሶቻቸው ላይ እርጨው። ከዚያም እርሱና ወንዶች ልጆቹ እንዲሁም ልብሶቻቸው የተቀደሱ ይሆናሉ።

22 ከዚህ አውራ በግ ስቡን፤ ላቱን፤ በሆድ ዕቃው ውስጥ ያለውን ስብ፤ የጉብቱን ሽፋን፤ ሁለቱን ዙላሊቶችና በዙሪያቸው ያለውን ስብና ቀኙን ወርቅ ውሰድ፤ ይህ የክህነት አውራ በግ ነው። 23 በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት በሌማት ካለው ያለ እርሾ ከተጋገረው ቀጣ፤ ዳቦ፤ በዘይት የተሠራ እንጎቻና ኅብስት ውሰድ። 24 እነዚህን ሁሉ በአሮንና በወንዶች ልጆቹ እጆች ላይ በማኖር እንደሚወዘዝ መሥዋዕት በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ወዝውዛቸው። 25 ከዚያም ከእጃቸው ወስደህ ከሚቃጠለው መሥዋዕት ጋር በእግዚአብሔር (ያህዌ) መልካም መጻክ እንዲሆን በመሠዊያው ላይ አቃጥለው፤ ይህም በእግዚአብሔር (ያህዌ) በእሳት የሚቃጠል መሥዋዕት ነው። 26 ለአሮን ክህነት የአውራ በጉን ፍርምባ ከወስደህ በኋላ እንደሚወዘዝ መሥዋዕት በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ወዝውዘው ይህም የአንተ ድርሻ ይሆናል።

27 ለአሮንና ለወንዶች ልጆቹ ለክህነት የሆኑትን የአውራውን በግ ብልቶች ቀድሳቸው። የተወዘዘውን ፍርምባና የቀረበውን ወርቅ 28 ለአሮንና ለወንዶች ልጆቹ የዘወትር የእስራኤላውያን ድርሻ የሚሆነው ይህ ነው፤ ከኅብረት መሥዋዕታቸውን እስራኤላውያን በእግዚአብሔር (ያህዌ) የሚያቀርቡት ነው።

29 የአሮን የተቀደሱ ልብሶች ለትውልዶቹ ይሆናሉ፤ ይኸውም በእነርሱ ይቀቡና ክህነትን ይቀበሉ ዘንድ ነው። 30 ከሆነ በመሆን እርሱን የሚተካውና በመቅደሱ ለማገልገል ወደ መገናኛው ድንኳን የሚመጣው ወንድ ልጅ ሰባት ቀን ይልብሳቸው።

31 የክህነቱን አውራ በግ ወስደህ ሥጋውን በተቀደሰ ስፍራ ቀቅለው። 32 አሮንና ወንዶች ልጆቹ በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ላይ የአውራውን በግ ሥጋና በሌማት ያለውን ዳቦ ይብሉ። 33 ለክህነታቸውና ለመቀደሳቸው ማስተሰሪያ የሆኑትን እነዚህን መሥዋዕቶችን ይብሉ፤ የተቀደሱ ስለሆኑ ሌላ ማንም አይብላቸው። 34 ከክህነቱ የአውራ በግ ሥጋ ወይም ከቀጣው እስከ ንጋት ድረስ ቤተርፍ አቃጥለው፤ የተቀደሰ ስለሆነ መበላት የለበትም። 35 ክህነታቸውን በሰባት ቀን በመፈጸም

29+19 ቍ3:10
29+20 ቍ16፤
ዘሌ15:11፤ 3+2፤
14:14:25
29+21 ቍ1:7፤
ብ9:22
29+22 ቍ13
29+24 ዘሌ7:30፤
9+21፤ 10:15፤
14:12፤
23+11:20፤
ዘኑ6+20፤
8+11:13:15
29+25 ቍ18
29+26
ዘሌ7:31:34
29+27 ዘወ22+29፤
ዘሌ7:31:34፤
ዘኑ 18+11:12፤
ዘ818:3
29+28 ቍ22-27፤
ዘሌ7:30:34፤
10:15
29+29 ዘወ28+2፤
ዘሌ16+4፤
ዘኑ20+28
29+30 ዘሌ6+22፤
ዘኑ 3+3፤ 20:28
29+31 ዘሌ7:37፤
10:14፤
ዘኑ19+9፤
29+32 ዘሌ13:9፤
ዘኑ42+13
29+32 ማ6:12+4
29+33
ዘሌ22+10:13
29+34 ዘወ12+10

29+36 ቍ33:37፤
ዘወ30+10፤
40+10፤ ዘሌ14፤
4+20፤ 16+16፤
ዘኑ6+11፤
7:10፤ 8+12:19፤
16+46፤ 25+13፤
2ዘኑ29:24፤
ብ10:11
29+37
ዘወ30+28-29፤
40+10፤
ዘኑ43+25፤
ማ6:23+19
29+38 ዘሌ23+2፤
ዘኑ28+3-8፤
1ዘኑ16+40፤
2ዘኑ8+13፤
ዘኑ46+13-15፤
ዳ12:11
29+39
ዘኑ28+4:8፤
1ፕ18:36፤
2ዘኑ13+11፤
ዘ3:3፤
መዝ141+2፤
ዳ9+21
29+40
ዘኑ35+14፤
ዘወ30+24፤
ዘሌ 23+37፤
ዘኑ15+4፤ 28:5፤
2ፕ16+13

ለአሮንና ለወንዶች ልጆቹ ያዘዘሁህን ሁሉ አድርግላቸው። 36 ለማስተሰሪያ የሚሆን አንድ ወይፈን የነጠሉት መሥዋዕት አድርገህ በየዕለቱ ሠዋ፤ ለመሠዊያውም ማስተሰሪያ በማቅረብ መሠዊያውን አንጸው፤ ትቀድሱ ውም ዘንድ ቅባው። 37 ለሰባት ቀን ለመሠዊያው ማስተሰሪያ በማድረግ ቀድሱው፤ ከዚያም መሠዊያው እጅግ የተቀደሰ ይሆናል፤ የሚነካውም ሁሉ የተቀደሰ ይሆናል።

38 በየዕለቱ ያለማቋረጥ በመሠዊያው ላይ የምታቀርበው ይህ ነው፤ ግምት የሞላቸው ሁለት የበግ ጠቦቶች፤ 39 እንዲሁ በማለዳ፤ ሌላውን በምሽት አቅርብ። 40 ከመጀመሪያው የበግ ጠቦት ጋር የኢፍ መስፈሪያ አንድ ዐሥረኛ ምርጥ ዱቄትን ተወቅጦ ከተጠለለ ሩብ ኢፍ ዘይት ጋር ለውስፍ ሩብ እን ወይንን ደግሞ የመጠጥ መሥዋዕት በማድረግ አቅርብ። 41 ሌላውን የበግ ጠቦት በማለዳው እንደቀረበው ተመሳሳይ ከሆነው የእህልና የመጠጥ መሥዋዕት ጋር በምሽት ሠዋው፤ ይህም ጣፋጭ መጻክና ለእግዚአብሔር (ያህዌ) በእሳት የሚቀርብ መሥዋዕት ነው።

42 ይህ የሚቃጠል መሥዋዕት በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ላይ በሚመጡት ትውልዶች ዘወትር ይደረጋል፤ በዚያ እገናኝሃለሁ፤ እናገርሃለሁም፤ 43 በዚያ ደግሞ ከእስራኤላውያን ጋር እገናኛለሁ፤ ስፍራውም በከብራ ይቀደሳል።

44 ስለዚህ የመገናኛው ድንኳንና መሠዊያውን እኔ አቀድሳለሁ፤ ካህናትሆነው እንዲያገለ ግሉኝ አሮንና ወንድ ልጆቹን አቀድሳለሁ። 45 ከዚያም በእስራኤላውያን መካከል እኖራለሁ፤ አምላካቸውም እሆናለሁ። 46 በመካከላቸውም እኖር ዘንድ ከግብፅ ያወጣኋቸው እኔ አምላካቸው እግዚአብሔር (ያህዌ) መሆኔን ያውቃሉ፤ እኔ እግዚአብሔር (ያህዌ) አምላካቸው ነኝ።

29+41 ዘሌ2+1፤ 5+13፤ 10+12፤ ዘኑ4+16፤ 6+17፤
1ፕ18+64፤ 18+29:36፤ 2ፕ13+20፤ 16:15፤ ዘፕ4:5፤
መዝ141+2፤ ሊ443+23፤ ዳ99+21 29+42 ቍ43፤
ዘወ25+12፤ 26+1:22፤ 27+21፤ 30+8:10+21:31፤
31+13፤ 33+9:11፤ ዘኑ7+89፤ ዘኑ46+15
29+43 ዘወ34+18፤ 40+34፤ ዘሌ9+6:1፤ ዘፕ8+11፤
2ዘኑ5+14፤ 7+2፤ መዝ26+8፤ 85+9፤ ዘኑ11+28፤ 43+5፤
ሐጌ1+8፤ 2፤ 27 29+44 ቍ1 29+45 ዘኑ17+7፤ ዘወ25+8፤
ዘኑ35+34፤ ዮሐ14+17፤ ሮሜ8+10፤ 2ቆሮ6+16
29+46 ዘኑ17+7፤ ዘወ6+6፤ 19+4-6፤ ዘኑ5+6፤
መዝ114+1፤ ሐጌ2+5

29+28 በትውፊት፤ የሰላም መሥዋዕት በመባል ይታወቃል
29+40 ይህ ምናልባት 2 ሊትር ያህል ነው።
29+40 ይህ ምናልባት 1 ሊትር ያህል ነው።

የዕጣን መሠዊያ

30:1-5 ተገኝ ምብ - ዘፀ 37:25-28

30 ዕጣን የሚጠብቅበት መሠዊያ ከግራር ዕንጨት ሥራ። ፖርዘመቱና ጉኑ ባለ አንድ አንድ ክንድ፣ የሆነ ከፍታ ውም ሁለት ክንድ የሆነ አራት ማእዘን ይሁን፤ ከመሠዊያው ጋር አንድ ወጥ የሆኑ ቀንዶች ይኑሩት። ፋዩን፣ ጉዋቹን ሁሉና ቀንዶቹን በንጹሕ ወርቅ ለብጣቸው፤ ዙሪያውን የወርቅ ክፈሩ አብጅለት። ስመሠዊያውን ለመሸከም የሚያገለግሉትን መሥጊያዎች የሚይዙ፤ ከክፈሩ በታች ትይዩ የሆኑ ሁለት የወርቅ ቀለበቶችን ለመሠዊያው አብጅ። ስመሥጊያዎቹንም ከግራር እንጨት ሠርተህ በወርቅ ለብጣቸው። ስመሠዊያውን ከመጋረጃው ፊት ለፊት፤ ይኸውም ከምስክሩ ታበት ፊት፤ ከምስክሩ በላይ ካለው እኔ አንተን ከምገናኝበት ከሰርየት መክደኛው ፊት አስቀምጠው።

እርን መብራቶቹን በሚያዘጋጅበት ጊዜ፤ በየማለዳው ደስ የሚያሰኝ ሽታ ዕጣን በመሠዊያው ላይ ያጠሰ። ፍምሽት ላይ መብራቶቹን በሚያበራበትም ጊዜ ዕጣን ማግን አለበት፤ ይኸውም በሚመጡት ትውልዶች ሁሉ ዕጣኑ በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ዘወትር እንዲጠሰ ነው። በዚህም መሠዊያ ላይ ሌላ ዕጣን ወይም ሌላ የሚቃጠል መሥዋዕት ወይም የእህል መሥዋዕት አታቀርብ፤ የመጣጥ መሥዋዕትም አታፍሰስ። እርን በገመቱ አንድ ጊዜ በቀንዶቹ ላይ ማስተሰረያ ያደርግበታል፤ ይህ ዓመታዊ ማስተሰረያ በሚመጡት ትውልዶች ሁሉ ለማስተሰረያ ከሚሆን የነጠአት መስዋዕት ደም ጋር መደረግ አለበት፤ ይህም ለእግዚአብሔር (ያህዌ) እጅግ ቅዱስ ነው።

የማስተሰረያ ገንዘብ

ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) መሴን አለው፤ ለእስራኤላውያንን ጠቅላላ ቁጠራ በምታደርግበት ጊዜ እያንዳንዱ ሰው በሚቁጠርበት ወቅት ለሕይወቱ ቢሣ የሚሆን ወጅ ለእግዚአብሔር (ያህዌ) መክፈል አለበት፤ በዚህም ዐይነት ስትቁጥራቸው በእነርሱ ላይ መቅነፍት አይወጣም። እያንዳንዱ ወደ ተቁጠሩት ዘንድ የሚያልፍ ሃያ አባላ በሚመዝን በመቅደሱ ሰቅል ሚህን ግማሽ ሰቅል መስጠት አለበት፤ ይህ ግማሽ ሰቅል ለእግዚአብሔር (ያህዌ) የሚቀርብ መሥዋዕት ነው። ሰድሚያቸው ሃያ ዓመትና ከሃያ በላይ ሆኖ ወደ ተቁጠሩት ያለፉት ሁሉ፤

- 30+1 ዘፀ25+6፤ 37+29፤ 40+5፤26፤ ዘፀ4+11፤ 1፤76፤20፤ ሕዝ41+22፤ 25+6፤ 37+29፤ ሉቃ1+11፤ 419+4፤ ራእ8+3፤ 30+2 ዘፀ27+2፤ ራእ9+13፤ 30+3 ዘፀ25+11፤ 30+4 ዘፀ25+12፤ 30+5 ዘፀ25+13፤ 30+6 ዘፀ25+22፤ 26+34፤ 30+7 ዘፀ25+6፤ 40+27፤ ዘፀ3+10፤ ዘፀ33+10፤ 14፤፡2፤28፤ 1ዘ56+49፤ 2ዘ52+4፤ 26+18፤ 29+7፤ 30+8 ዘፀ25+37፤ 29+42፤ 30+9 ዘሉ10+11፤ ዘፀ16+7፤40፤ 30+10 ዘፀ29+14፤42፤ ዘሉ4+3፤ 6+25፤ 7+7፤ 8+2፤14፤ 9+7፤ 16+2፤ 16+18-19፤30፤ 23+27፤28፤ 25+9፤ ዘፀ6+11፤ 30+12 ዘፀ38+25፤26፤ ዘፀ1+2፤49፤ 4+2፤29፤ 14+29፤12፤ 26+2፤ 31+26፤50፤ ዘፀ28+58-61፤ 24፤፡፡24፤1፤ 24+13፤ 1፤78፤37፤ 27፤12፤4፤ ማቴ20+28፤ 30+13 ቀ24፤ ዘፀ38+24፤26፤ ዘሉ5+15፤ 27+3፤25፤ ዘፀ3+47፤ 7+13፤ 18+16፤ ሕዝ4+10፤ 45+12፤ ማቴ17፤24፤ 30+14 ዘፀ38+26፤ ዘፀ1+3፤18፤ 14+29፤ 26+2፤ 32+11፤ 2ዘ525+5፤ 30+15 ምላ22+2፤

ለእግዚአብሔር (ያህዌ) መሥዋዕት ማቅረብ አለባቸው። ለሕይወታችሁ ማስተሰረያ እንዲሆን ለእግዚአብሔር (ያህዌ) መሥዋዕት በምታቀርቡበት ጊዜ ባለጠጋው ከግማሽ ሰቅል በላይ፤ ድኸውም አትድሉ አይሰጥ። ለማስተሰረያውን ገንዘብ ከእስራኤላውያን ተቀብላህ ለመገናኛው ድንኳን እንገልግሎት አውለው፤ ለሕይወታችሁ ማስተሰረያ በማድረግ በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት የእስራኤላውያን ማስተሰረያ ይሆናል።

የመታጠቢያ ሰን

ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) መሴን አለው፤ ለመታጠቢያ ከናስ ማስቀመጫው ጋር የናስ ሰን አብጅ፤ በመገናኛው ድንኳንና በመሠዊያው መካከል አስቀምጠህ ውሃ አድርግበት። ለአርንና ወንዶች ልጆቹ በውስጡ ባለው ውሃ እጃቸውንና እግራቸውን ይታጠቡ። ለወደ መገናኛው ድንኳን በሚገቡበት ጊዜ ሁሉ እንዳይሞቱ በውሃ ይታጠቡ፤ እንዲሁም ለእግዚአብሔር (ያህዌ) የእሳት መሥዋዕት ማቅረብ ወደ መሠዊያው ለማገልገል በሚቀርቡበት ጊዜ፤ እንዳይሞቱ እጃቸውንና እግራቸውን ይታጠባሉ፤ ይህም በሚመጡት ትውልዶች ሁሉ ለአርንና ለትውልዶቹ የዘላለም ሥርዐት ይሆናል።

ቅብዐ ዘይት

ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) መሴን አለው፤ ለመጥቀስ መዋቅርን ማግኘት ይኸውም ሁለት መቶ አምሳ ሰቅል ጣፋዮቹ ቀረፋ፣ ሁለት መቶ አምሳ ሰቅል ጠጅ ሣር፤ አምስት መቶ ሰቅል ብርጉድ ውሰድ፤ ሁሉም እንደ መቅደሱ ሰቅልና አንድ የኢን መስፈሪያ የወይራ ዘይት ይሁን። እንዚህን በቀማሚ እንደ ተሠራ እንደሚሸት ቅመም የቀብዐ ቅብዐ ዘይት አድርግ፤ የተቀደሰ የቅብዐ

- 30+15 ኡፈ6+9፤ 30+16 ቀ12፤ ዘፀ38+25-28፤ 2ዘ524+5፤ ዘፀ31+54፤ 30+18 ዘፀ31+9፤ 35+16፤ 38+8፤ 39+39፤ 40+7፤30፤ 1፤77፤38፤ 2ዘ54+6፤ 30+19 ዘፀ29+4፤ 40+12፤31-32፤ ዘሉ 8+6፤ መዝ26+6፤ የሐ13+10፤ ብ10+22፤ 30+20 ዘፀ28+43፤ 30+21 ዘፀ27+21፤ 29+42፤ 30+23 ዘፀ43+11፤ 37+25፤ ምላ7+17፤ ማሕ4+14፤ አሳ43+24፤ ኢር6፤20፤ 30+24 ቀ13፤ መዝ45+8፤ ሕዝ27+19፤ 30+25 ቀ35፤ ዘፀ 29+7፤ 37+29፤ 1ዘ59+30፤ 14፤፡፡9+16፤ 30+22 ርዘመቱና ጉኑ 0.5 ሜትር፤ ከፍታው 0.9 ሜትር ያህል ነው። 30+13 በዚህ በቀጥተኛ 15 ላይ 6 ግራም ያህል ነው። 30+23 ወደ 6 ኪሎ ግራም ያህል ነው። 30+24 ወደ 4 ሊትር ያህል ነው።

30+1 ዕጣን የሚጠብቅበት፤ የሚጠብቀው ዕጣን የእግዚአብሔርን ሕዝብ የማያቋርጥ አምልኮና ጸሎት ያመለክታል (ቀ 8፤ መዝ 141፤ ሉቃ 1+10፤ ራእ 8+3-4 ደመ፤ ራእ 5+8 እና ማብ ደመ)። የዕጣን ማጠሻ መሠዊያው ሊረከስ ይችላል (ቀ 9)፤ ይህም ለእግዚአብሔር ክብር ያልሆነ ወይም ቅድስና በሌለው ልብ የቀረበ ጸሎት በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እንደማይኖረው ያመለክታል (ከመዝ 66+18-19፤ ከኢሳ 1+15-16 ጋር ያነጻጽሩ)። 30+10 ማስተሰረያ፤ ማስተሰረያን በተመለከተ ለተሰጡ ሐሳቦችና እንዴት ወደ ኢየሱስ ክርስቶስና ወደ ኢጲዮ ኪዳን እንደሚያመለክቱ ለመረዳት በገጽ 202 ላይ፤ “የሰርየት ቀን” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።

ዘይት ይሆናል፤ ²⁶ከዚያም የመገናኛውን ድንኳን፤ የምስክርን ታቦት፤ ²⁷ጠረጴዛውንና ዕቃዎቹን ሁሉ፤ መቅረቡንና ዕቃዎቹን፤ የዕጣን መሠዊያውን ውን፤ ²⁸የሚቃጠል መሥዋዕት መሠዊያውንና ዕቃዎቹን ሁሉ እንዲሁም የመታጠቢያ ሰንጠረዥንና የመቅደሱን ድቅባባት ይሁን። ²⁹እጅግ የተቀደሰ ይሆኑም ዘንድ ቀድሳቸው፤ የሚነካቸውም ፁሉ የተቀደሰ ይሆናል።

³⁰ከሆነ ሆነው ያገለገሉኝ ዘንድ አሮን ንፍ ወንዶች ልጆቹን ቅባቸው፤ ቀድሳቸውም። ³¹ለእስራኤላውያን ንገራቸው፤ ስሜት መውት ትውልዶች ሁሉ ይህ የእኔ የተቀደሰ የቅብ 03ት ዘይት ይሆናል፤ ³²በማንም ሰው ሰውነት ላይ አታፍሰሱት፤ በተመሳሳይ መንገድ ምንም ዘይት አትሥሩ፤ የተቀደሰ ነው፤ ቅዱስ መሆኑን ልብ በሉ። ³³ተመሳሳይ ዐይነት የሠራና ከካህናት ሌላ በማንም ሰው ላይ ያፈሰሰ ሁሉ ከወገኑ ይወገድ።

ዕጣን

³⁴ከዚያም እግዚአብሔር (የሀዘ) ሙሴን አለው፤ "ተመጣጣኝ በማድረግ የጣፋጭ ሽቶ ትመዋች፤ የሚገጠጠብ መጫፋት በዛጉል ውስጥ የሚገኝ ሽቶ፤ የሚሸት መጫፋት እና ንጹሕ ዕጣን ወሰደህ፤ ³⁵በቀማሚ እንደ ተሠራ ጣፋጭ መዐዛ ያለው የተቀመመ ዕጣን አብጅ፤ በጨው የተቀመመ፤ ንጹሕና የተቀደሰ ይሁን። ³⁶ከእርሱም ጥቂቱን ወቅጠህ ጭቂት በማድረግ አልመህ በመገናኛው ድንኳን ከምስክሩ ፊት ለፊት ከአንተ ጋር በምገናኝበት ስፍራ አስቀምጠው፤ ለአንተ እጅግ የተቀደሰ ይሆናል። ³⁷ለራሱም በዚያ ዐይነት መንገድ ምንም ዐይነት ዕጣን አታብጅ። ለእግዚአብሔር (የሀዘ) የቂቀደሰ መሆኑን ልብ በሉ። ³⁸በመሳሪያም ሽታው ይደሰት ዘንድ እርሱን አስመስሎ የሚሠራ ሁሉ ከወገኑ የተወገደ ይሁን።

ባለሌላና አልያብ

31+2-6 ተን ምብ - ዘፀ 35፡30-35

31 ከዚያም እግዚአብሔር (የሀዘ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ¹እነሆኒ ከይሁዳ ነገድ የሆኖ የልጅ ልጅ የሆነውን የኡሪን ልጅ ባለሌላን መርጫቸዋለሁ። ²በሁሉም ዐይነት የእጅ ጥበብ ሥራ፤ ብልሃት፤ ችሎታና ዕውቀት እንዲኖረው የእግዚአብሔርን (አላማ) መንፈስ ሞልቼቸዋለሁ፤ ³የሽውም በወርቅ፤ በብርና በናስ ለሚሠሩት ሥራዎች በጥበብ የተሠሩ ጌወችን እንዲያበጅ፤ ⁴ድንጋዮችን እንዲቆፍርና እንዲጠርብ ከዕንጨትም ጥርብ እንዲያወጣ፤ ሁሉንም ዐይነት

30+26 ዘፀ40፡9፤
ዘሌ 8፡10፤
ዘኀ7፡1፤
30+29 ዘፀ29፡37፤
ዘሌ6፡18፡27፤
8፡10- 11፤
ዘኀ23፡17
30+30
ዘፀ28፡41፤ 29፡7፤
ዘሌ8፡21፤23፡0፤
10፡7፤ 16፡32፤
21፡10፤12፤
ዘኀ5፡15፤12፤
መዝ133፡2
30+31
ዘፀ29፡7፡42
30+32 ቀ25፡37
30+33 ቀ38፡
ዘኀ17፡14
30+34 ማእ3፡6
30+35 ቀ25፡
ዘፀ25፡6
30+36 ቀ32፤
ዘፀ25፡22፤
29፡37፤ ዘሌ2፡3
30+37 ቀ32
30+38 ቀ33
31+2 ዘፀ17፡10፤
36፡1፡2፤
37፡1፤ 38፡22፤
ዘኀ52፡20፤
2ዘኀ5፡15
31+3 ዘፀ28፡3፤
1፡7፡14፤
1፡4፤12፡4
31+6 ዘፀ28፡3፤
36፡1፡2፤ 38፡23፤
1፡7፡14፤
2ዘኀ52፡14
31+7 ዘፀ36፡8-
38፤ 37፡1-5፡6፤
40፡20
31+8 ዘፀ37፡10-
16፤ 17-24፤
ዘሌ24፡4፤
37፡25-28
31+9 ዘፀ30፡18፤
38፡3፤ ዘኀ4፡14
31+10 ዘፀ28፡2
31+11 ዘፀ30፡22-
32፤ 37፡29፤
25፡6፡9
31+13 ቀ17፤
ዘፀ 20፡8፤
29፡42፤
ዘሌ11፡44፤
20፡8፤ 21፡8፤
ሊኳ56፡4፤
2ዘኀ20፡12 ፡20፤
37፡28
31+14 ዘፀ35፡2፤
ዘኀ15፡32-36
31+15 ዘኀ2፡3፤
ዘፀ20፡8-11፤
30+2፤

የእጅ ጥበብ ሥራዎችን እንዲያከናውን ነው። ⁶በተጨማሪም ከዳን ነገድ የሆነውን የእሂሳሚክን ልጅ አልያብን እንዲረዳው መርጫቸዋለሁ፤ እንዲሁም ያዘዘሁህን ሁሉ ያደርጉ ዘንድ ለእጅ ጥበብ ዐዋቂ ዎች ሁሉ ብልሃትን ሰጥቻቸዋለሁ፤ ⁷ይሽውም የመገናኛውን ድንኳን፤ የምስክርን ታቦት በላይ ላይ ካለው ከሰርዮት መክደኛው ጋር፤ ሌሎች የድንኳኑን መገልገያ ዕቃዎች ሁሉ፤ ⁸ጠረጴዛውን ከነዕቃዎቹ፤ ከንጹሕ ወርቅ የተሠራውን የወርቅ መቅረዝ ከነዕቃዎቹ፤ የዕጣን መሠዊያ፤ ⁹የሚቃጠል መሥዋዕት መሠዊያውን ከነዕቃዎቹ፤ ሰንጠረዥን ከነማስቀመጫው፤ ¹⁰ከፊት የተሠራ ልብሶችን ይሽውም የካህኑን የአሮንን የተቀደሰ ልብሶችንና ካህናት ሆነው ሲያገለግሉ የሚለብሷቸውን የወንድ ልጆቹ ልብሶች፤ ¹¹እንዲሁም የመቅደሱ የሆነውን ቅብዐ ዘይትና ጣፋጭ ሽታ ያለውን ዕጣን እንዲሠሩ ነው፤ ልክ እኔ እንዳዘዘሁህ ያብጁቸው።

ሰንበት

¹²ከዚያም እግዚአብሔር (የሀዘ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ ¹³ለእስራኤላውያን ንገራቸው፤ ሰንበቱን ማክበር አለባችሁ፤ ይህም በእኔና በእናንተ መካከል በሚመጡት ትውልዶች ሁሉ ምልክት ይሆናል፤ ይሽውም የምቀድሳችሁ እኔ እግዚአብሔር (የሀዘ) እንደ ሆንሁ እንድታውቁ ነው።

¹⁴ለእናንተ ቅዱስ ነውና ሰንበትን አክብሩ፤ ማንም ቢሸረው በሞት ይቀጣል፤ በዚያ ቀን ማንም የሚሠራ ቢኖር ከወገኑ ተነጥሎ ይለይ። ¹⁵ስድስት ቀን ሥራ ይሠራል፤ ሰባተኛው ቀን ግን ለእግዚአብሔር (የሀዘ) የተቀደሰ የዕረፍት ሰንበት ነው፤ በሰንበት ቀን ማንም በሠራ በሞት መቀጣት አለበት። ¹⁶እስራኤላውያን በሚመጡት ትውልዶች ሁሉ ሰንበትን በመጠበቅ የዘላለም ኪዳን አድርገው ማክበር አለባቸው፤ ¹⁷በእኔና በእስራኤላውያን መካከል ለዘላለም ምልክት ይሆናል፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር (የሀዘ) ሰማይንና ምድርን በስድስት ቀን ሠርቶ፤ በሰባተኛው ቀን ከሥራ ታቅቦ ዐርፎአልና። "

¹⁸እግዚአብሔር (የሀዘ) በሲና ተራራ ላይ ለሙሴ መናገሩን ከፈጸመ በኋላ፤ በእግዚአብሔር (አላማ) ጣት የተጻፈባቸውን የድንጋይ ጽላቶች፤ ሁለቱን የምስክር ጽላቶች ለእርሱ ሰጠው።

31+15 ዘሌ16፡29፤ 23፡3፤ ዘኀ29፡7 31+16 ዘፀ20፡8
31+17 ቀ13፤ ዘኀ2፡2-3፤ ዘፀ20፡9፤ ሊኳ56፡2፤
58፡13፤ 66፡23፤ ሊር17፡21-22፤ 2ዘኀ20፡12፡20
31+18 ዘፀ19፡11፤ 24፡12፤ 32፡15-16፤ 34፡1፤28፤
ዘኳ4፡13፤ 9፡10፤ 2፡4፤3፤3፤ 4፡9፤4
*31፡13 ወይም፤ ቅዱስ አድርጎ የምለያችሁ

31+3 የእግዚአብሔርን መንፈስ ሞልቼቸዋለሁ፤ በዚህ ስፍራ በእግዚአብሔር መንፈስ መሞት የተባለው፤ በመንፈስ መታጠቅንና ለተለየ የእግዚአብሔር አገልግሎት መብቃትን ያመለክታል። በአዲሱ ኪዳን የእግዚአብሔር ፈቃድ በሕይወታችን እንዲፈጸም

መንፈሳዊ ስጦታም ሆነ ተፈጥሮአዊ ክሂል ከመንፈስ ቅዱስ እንድናገኝ መጸለይ ተገቢ ነው (በገጽ 1800 ላይ፤ "ለአማኞች የሚሰጠው መንፈሳዊ ስጦታዎች" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

የወርቅ ጥጃ

32 ሕዝቡ ሙሴ ከተራራው ላይ ሳይወርድ ብዙ እንደ ቆየ ባዩ ጊዜ የወደ አሮን ተሰብስበው፤ “ናና በፊታችን የሚሄዱ አማልክት ሥራልን፤ ያ ከግብፅ ያወጣን ሙሴ ምን እንዳገኘው አናውቅም አሉት።

2 አሮንም፤ “የሚስቶቻችሁን የወንድና የሴት ልጆቻችሁን የጀሮ ወርቅ አውልቃችሁ ወደ እኔ አምጡ” ብሎ መለሰላቸው።

3 ሕዝቡም ሁሉ የጀሮ ወርቃቸውን አውልቀው ወደ አሮን አመጡ። እርሱም የሰጡትን ወስዶ በመሣሪያ በመቅረጽ በጥጃ ምስል ጣየት አድርጎ ሠራው፤ ከዚያም እነርሱ፤ “እስራኤል ሆይ፤ ከግብፅ ያወጡህ አማልክት እነዚህ ናቸው” አሉ።

5 አሮን ይህን ባዩ ጊዜ በወርቅ ጥጃው ፊት ለፊት መሠዊያ ሠርቶ፤ “ነገ ለእግዚአብሔር (ሆዌ) በዓል ይሆናል” ብሎ ዐወጀ። በማግሥቱ ሕዝቡ በማለዳ ተነሥተው የሚቃጠል መሥዋዕት ሠጧ፤ የኅብረት መሥዋዕትጃ አቀረቡ፤ ከዚህም በኋላ ይበሉና ይጠጡ ዘንድ ተቀመጡ፤ ሊዘናኑም ተነሡ።

7 ከዚያም እግዚአብሔር (ሆዌ) ሙሴን፤ “ከግብፅ ያወጣችው ሕዝብህ ስተዋልና ውረድ አለው፤ ሕዝባችው ፈቀቅ ለማለት ፈጣናች ሆኑ፤ ለራሳቸውም በጥጃ ምስል የተቀረጸ ጣየትን ሠና፤ ለእርሱም ሰጎዱለት፤ ሠጧለትም፤ እንዲሁም፤ ‘እስራኤል ሆይ፤

32+1 ቍ23: ዘፍ7:4: ዘዐ13:21: ዘዳ9:9-12: ሐሥ7:40 32+2 መሳ8:24-27 32+4 ቍ8:24:35: ዘዐ20:23: ዘዳ9:16: መሳ17:3-4: 17+12:28: 14:9: 27+10:29: 17:16: 2ዘ5:13+8: 109:18: መዝ106:19: አላ30:22: 42+17: ሆሊ8+6: 10:5: ሐሥ7:41 32+5 ዘሌ23+2:37: 27+10:20: አሌ2:15 32+6 ቍ17-19: ዘዐ20:24: 34:15: ዘሌ3:1: 4:10: 6:12: 9:4: 22+21: ዘጥ6:14: 25+2: ዘዳ27:7: መሳ20:26: ሐሳ19:4: ራት3:23: 1ሳመ:119: 2ሳመ:11:11:

ከግብፅ ምድር ያወጡህ አማልክትህ እነዚህ ናቸው” አሉ።

9 እግዚአብሔርም (ሆዌ) ሙሴን እንዲህ አለው፤ “እነዚህን ሕዝብ አይቻቸዋለሁ፤ አንተ ደንዳናዎችም ናቸው፤ 10 እሁንም በእነርሱ ላይ ቍጣይ እንዲነድና እንዳጠፋቸው ተወኝ፤ ከዚያም አንተን ለታላቅ ሕዝብ አደርግላለሁ።”

11 ነገር ግን ሙሴ የአምላኩን የእግዚአብሔርን (ኤሉሃም ይሆዌ) ቸርነት ፈለገ እንዲህም አለ፤ “እግዚአብሔር (ሆዌ) ሆይ በታላቅ ሥልጣንህና በንደል ከንድህ

32+6 17+13:23: 18:42: 108+12: አዩ1:4: መዝ5:18: 8+15: አር143:27: ሐሥ7:41: 1ቆሮ10:7: 32+7 ቍ4:11: ዘፍ6:11-12: ዘዐ33:1: ሕዝ20+8 32+8 ቍ4: ዘዐ20:4: 22+20: 17+12+28: አር7:26: 16:12: ሕዝ23:8: ሚል2:8: 3:7 32+9 ዘዐ33:3:5: 34:9: ዘዳ9:6:13: 10:16: 31:27: መሳ2:19: 27+17:14: 2ዘ530:8: 36+13: 109:16: መዝ78+8: ሆሳ29:1: አላ46:12: 48:4: አር7:26: ሕዝ24: ሆሳ4:16: ሐሥ7:51 32+10 ዘዐ22+24: 33+3-5: ዘጥ14:12: 16:21:45: ዘዳ9:14:19: 1ሳመ:2:25: መዝ106+23: አር7:16: 11:14: 14+11:12: ሕዝ20+13 32+11 ቍ13: ዘዳ9:18:26: 1ሳመ:7:9: 2ሳመ:21:1: 2ዘፍ7:5+2: 150:1:10: መዝ9:10: 34+4: 106+23: 136+12: አሳ9:13: አርዩ5: 32+1 በዚህ እንዲሁም በቍጥር 23 እና 31 ላይ አምላክ

32+4 በዚህና በቍጥር 8 ላይ ይህ አምላካችሁ ነው።

32+6 በትውፊት፤ የሰላም መሥዋዕት በመበል ይታወቃል።

32+4 በጥጃ ምስል ... ሠራው፤ አሮን መሪ ሆኖ ሳለ የሚያገለግለውን ሕዝብ ያስደስት ዘንድ የእግዚአብሔርን መርሕ ገለል አደረገው። እስራኤላውያን ላቀረቡለት ፈሪሃ እግዚአብሔር ለሌለበት ጉትጉታ ተረትት ሁለተኛዋን ትእዛዝ ጣበ (20:4-5)። ከእግዚአብሔር ቁጣና ሞት ያዳነው (ዘጸ 9:20)፤ የሙሴ ምልጃ ብቻ ነበር ።

32+6 ሊዘናኑም ተነሡ፤ ሕዝቡ ወደ ሰሜታዊ ጭፈራና ኢግብረገባዊ ወደ ሆነ የወሲብ ድርጊት ውስጥ መጣባት ጀመሩ። ቍ 25 ላይ “ከቁጥጥር ውጪ” የሚለው ሐረግ ራቂታቸውን ስለመሆናቸው ሳያመለክት አይቀርም። ስለዚህ የእስራኤል ንጢአት በሕጉ አጥብቆ የተከለከለውና የሌላውን እርቃን ማየትና መደስት ብሎም ማመንዘር ነበር (ዘሌ 18:6-30: 20:11:17:19-21: እንዲሁም በገጽ 1980 ላይ “ሩካዜ ሥጋ የሚገባበት ሥነ ምግባር” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)

32+10 እንዳጠፋቸው፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን ከክህደታቸውና ከጎጠኦታቸው የተነሣ አጥፍቶ በሙሴ በኩል ሌላ ሕዝብ ሊያስነሣ አስቦ ነበር።

32+11 ሙሴ የአምላኩን የእግዚአብሔርን ቸርነትን ፈለገ፤ ሙሴ ስለ እስራኤል ሕዝብ ያደረገው ምልጃ (ቍ 11-14) እግዚአብሔር የታመኑ አገልጋዮቹን ጸሎት እንደ ሚመልሰና በማዳኑ ዓላማና ተግባር እንደሚያሳትፋቸው ይገልጻል። (1) እግዚአብሔር በመፀኛውን ሕዝብ ለማጥፋት በግልጽ ፈልጎ ነበር (ቍ 10)። ሙሴ ግን በእግዚአብሔርና በሕዝቡ ዘንድ መካከለኛ ሆኖ የእግዚአብሔርን ቁጣ ለማራቅና የተነገረውን ነገር ለማስተው በብርቱ ማለደ።

(2) ከሙሴ ብርቱ ጸሎት የተነሳ እግዚአብሔር

መለሰ አለ (ቍ 14 ይመልከቱ ያዕ 5:16 እና ማብ እንዲሁም በገጽ 1280 ላይ “የምልጃ ጸሎት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)

(3) እዚህበታየተገለጠው ታላቅ እውነት እግዚአብሔር አገልጋዮቹን የሥራው አጋር እንደሚያደርጋቸው ነው (1ቆሮ 3:9)። አገልጋዮች ለጠፋት የሚቆሙና የሚማልዱ ናቸው፤ በተወሰነ ደረጃም ወደ ጥፋት የሚሄዱት ወገኖች ዕድል ፈንታ በእጃቸው መሆኑን ያመለክታል (ሮሚ 9:12 እና ማብ፤ ማቴ 9:38 እና ማብ ይመልከቱ)። ስለዚህ የጸድቆ ሰው እውነተኛ ምልጃ የእግዚአብሔርን ጊዜያዊ ፈቃድ አስተዋጽኦ በፍርድ ፈንታ ቤካነትን እንዲያስገኝ ጌታ ወስኗል (ከሕዝ 22:30 ጋር ያነጻጽሩ)። ጸሎት በእርግጥ ሁኔታዎችን ይለውጣል (ከመዝ 106:44-45: ከኤር 18:8: 26:3:13:19: ከኦግ 7:2-6: ከዩና 3:10 ጋር ያነጻጽሩ። በገጽ 1280 ላይ “የምልጃ ጸሎት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)

(4) የቤካነት ተስፋ እስካልተሟጠጠ ድረስ እግዚአብሔር የታማኝ አገልጋዩን ምልጃ አይንቅም። ምልጃ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት የማያገኘው የጎጠኦት ጽዋ ሲሞላ ነው (ከሕዝ 15:1 እና ከሕዝ 14:14:16 ጋር ያነጻጽሩ)። (5) ደካማ ፍጥረት ከሆኑ ከሰው ልጆች ምልጃ የተነሣ እግዚአብሔር የተናገረውን መተወና ከቀጣ ወደ ምሕረት መመለሱ የማይመረመር ምስጢር ነው። እግዚአብሔር ግትር ያሉ ወይም ዝንፋ የማይሉ ውሳኔዎች ያሉት አምላክ ሳይሆን በታማኝ ልጆቹ ፍቅር፤ እምነትና ጸሎት ለመንቀሳቀስ ደስ የሚሰኝ የግል አምላክ ነው (በገጽ 100 ላይ “መግባተ እግዚአብሔር” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)

ከግብፅ ባወጣኸው ሕዝብህ ላይ ቁጥጥህ ለማን ይነጻጻራ?

12ግብግው ያንገጥ ስተራራዎቹ ላይ ሊገድሳቸው ከገደ ምድርም ሊያጠፋቸው ስለ ፈለገ ነው ያወጣቸው ለምን ይበሉ? ከክፉ ቁጥጥህ ተመለስ፤ ታገሥ፤ በሕዝብህም ላይ ጥፋት አታምጣ። 13ላባረያዎችህ ለአብርሃም፤ ለይስሐቅና ለአባራኤል፤ ዝርህን እንደ ሰማይ ከዋክብት አበዛዋለሁ፤ ለዘርህም ተሰፋ አድርጌ የሰጠላቸውን ይህችን ምድር ቃሉ እሰጣቸዋለሁ፤ ለዘላለምም ርስታቸው ትሆናለች። በማለት በራሱ የማልኸውን አሰታውሱ። 14ከዚያም አግዚአብሔር (ያህዌ) ታገሡ፤ በሕዝቡም ላይ አመጣጣቸዋለሁ ያለውን ጥፋት አላመጣባቸውም።

15ሙሴም ሁለቱን የምስክር ጽላቶች በእጆቹ ይዞ ከተራራው ወረደ፤ ጽላቶቹም ከፈትና ከኋላ በሁለቱም ጎኖች ተጽፎባቸው ነበር። 16ጽላቶቹ የከግዚአብሔር (እሱም) ሥራ ነበሩ፤ በጽላቶቹ ላይ የተቀረጸ ጽሕፈትም የአግዚአብሔር (ያህዌ) ጽሕፈት ነበር። 17ኢያሱ የሕዝቡን የጨካኝነት ድምፅ በሰማ ጊዜ ሙሴን፤ "በሰፈሩ ውስጥ የጦርነት ድምፅ አለቃ አለው።" 18ሙሴም "የድል ድምፅ አይደለም፤ የሽንፈትም ድምፅ አይደለም፤ የምሰማው የዘፈን ድምፅ ነው" ብሎ መለሰለት።

19ሙሴ ወደ ሰፈሩ ደርሶ ጥጁውንና ቁፈራውን ባየ ጊዜ ቁጥጥው ነደደ፤ ጽላቶቹን ከእጁ በመወርወር ከተራራው ገርጌ ሰባሰ ራቸው። 20የሠሩትን ጥጁ ወሰዱ በእሳት አቃጠለው፤ ከዚያም ዱቄት እስኪሆን ፈጨው፤ በውሃ ላይ በተነሡ፤ እስራኤላውያንም እንዲጠጡት አደረጉ።

21እርንንም? "ወደዚህ አስከፊ ኅጢአት ትመራቸው ዘንድ እነዚህ ሕዝብ ምን አደረጉህ?" አለው።

22እርንም መልሶ፤ "ጌታይ ሆይ አትቁጣ ብሎ መለሰለት፤ ይህ ሕዝብ ሁልጊዜ ለክፉት ያዘነበለ መሆኑን አንተ ታውቃለህ፤ 23እነርሱም በፈታችን የሚሄዱ አማልክት

32+12 ሉ14፤
ዘፀ33+13፤
ዘጥ14፤13-16፤
ዘጸ9+28
32+13
ዘዳ12፤7፤ 15፤5፤
22፤7፤16፤17፤
ዘፀ2፤24፤ 33፤13፤
ብ6፤13
32+14 ዘጸ9፤19፤
14ጦ-15፤11፤
24ጦ-24፤16፤
1፤72፤129፤
1ዜ፤21፤15፤
መዝ106፤45፤
ኤር18፤8፤
26፤3፤19፤
አጥ7፤3፤6፤
ዮ53፤10
32+15 ዘፀ19፤18፤
31፤18፤
34፤4፤29፤
ዘጸ9፤15፤
2ቁ፤34፤3፤ ብ9፤4
32+16 ዘፀ24፤12
32+17 ዘፀ17፤9
32+19 ሉ6፤6፤
ዘፀ34፤1፤
ዘጸ9፤16፤17፤
ዝ9፤3፤
መዝ119፤53፤158፤
1ቁ፤10፤7
32+20 ዘጸ7፤25፤
9፤21፤ 12፤3፤
ኢሱ7፤1፤
2፤72፤3፤6፤
1ዜ፤514፤12፤
2ዜ፤534፤7፤
ግዝ1፤7
32+22
ዘዳ18፤30፤
ዘጸ9፤24፤ 28፤20፤
2፤72፤1፤15፤
ዝ9፤13፤ ዝ9፤28፤
ኤር4፤4፤ 44፤3፤
ዘፀ16፤9
32+23 ሉ1፤
ሉሥ7፤40
32+24 ሉ4
32+25 ዘዳ38፤23
32+27
ዘጥ25፤3፤5፤

ሥራልን፤ ይህ ከግብፅ ያወጣን ሙሴ ምን እንጽገኘው አናውቅም አሉኝ። 24ስለዚህ፤ ማንኛውም ዐይነት የወርቅ ጌጣጌጥ ያለው ሁሉ ያውልቀው አልሏቸው፤ ከዚያም ወርቁን ሰጡኝ፤ ወደ እሳቱ ጣልሁት፤ ይህም ጥጁ ወጣ"

25ሕዝቡ ከቁጥጥር ውጭ እንደ ሆኑ፤ እርንም መረን እንደ ለቀቃቸውና በጠላቶቻቸው ውም ዘንድ መሳለቂያ እንደ ሆኑ ሙሴ አስተዋለ። 26ስለዚህ በሰፈሩ መግቢያ ላይ ቆሞ፤ "የአግዚአብሔር (ያህዌ) የሆነ ሁሉ ወደ እኔ ይምጣ" አለ፤ ሌዋውያንም ሁሉ ከእርሱ ጋር ሆኑ።

27ከዚያም፤ "የእስራኤል አምላክ አግዚአብሔር (ያህዌ) የሚለው ይህ ነው፤ 'እያንዳንዱ ሰው በወገቡ ላይ ሰይፍ ይታጠቅ፤ በሰፈር ውስጥ ከዳር እዳር እየተመላለሰ እያንዳንዱ ወንድ ሙን፤ ንደኛውንና ጎረቤቱን ይግዳል' " አላቸው። 28ሌዋውያኑ ሙሴ እንዳዘጋጁት ፈጸሙ፤ በዚያንም ዕለት ከሕዝቡ ሦስት ሺህ ያህል አለቁ። 29ከዚያም ሙሴ፤ "በራሳችሁ ወንዶች ልጆችና ወንድሞች ላይ በመን ሣታችሁ፤ በዛሬዋ ቀን ለአግዚአብሔር (ያህዌ) የተለያችሁ ሆናችኋል፤ በዛሬዋም ዕለት ባርኳችኋል" አለ።

30በማግሥቱም ሙሴ ሕዝቡን፤ "እጅግ የከፋ ኅጢአት ሠርታችኋል፤ አሁን ግን ወደ አግዚአብሔር (ያህዌ) እወጣለሁ፤ ምናልባት ኅጢአታችሁን ማስተሰራይ እችላ ይሆናል" አላቸው።

31ስለዚህ ሙሴ ወደ አግዚአብሔር (ያህዌ) ተመልሶ እንዲህ አለው፤ "ወዮ እነዚህ ሕዝብ የሠሩት ምን ዐይነት የከፋ ኅጢአት ነው! ለራሳቸውም የወርቅ አማልክት ሠሩ።

32አሁን ግን እኔቱ ኅጢአታችሁን ይቅር በል፤ ያለዚያ ግን ከጻፍኸው መጽሐፍ እኔን

32+27 ዘጸ33፤9፤ ሕዝ9፤5 32+30 ዘሌ1፤4፤ 4፤20፤26፤
5፤6፤10፤13፤ 6፤7፤ 14ጦ-12፤20፤ ዘጦ25፤11፤ 85፤2
32+31 ዘፀ20፤23፤ 34፤9፤ ዘጸ9፤18 32+32 ዘጥ14፤19፤
መዝ69፤28፤ ሕዝ13፤9፤ ጸ77፤10፤ 12፤1፤ ግሌ3፤16፤
ሉቃ10፤20፤ ሮግ9፤3

32+14 ታገሡ፤ አግዚአብሔር ከኅጢአትም ሆነ ከወረት ፈጽሞ ነፃ ስለሆነ ሰው ሐላቡን እንደሚቀይር አርሶ አይቀርም።
32+19 ሰባሰባቸው፤ ሙሴ ጽላቶቹን የሰባሰባቸው ስሜቱን ሊቁጣጠር ባለመቻሉ ሳይሆን፤ በኅጢአት ላይ ከነበረው የጽድቅ ቀጣዩ የተነሣ ነው (ከሉ 10፤34-35 ጋር ያነጻጽሩ)። ክርስቶስም እንዲሁ በኅጢአት ላይ የጽድቅ ቀጣዩ ተቆጥቶአል (ዮሐ2፤15፤ 11፤33 እና ማገ። ይመ)። ስለአግዚአብሔር ክብር፤ ቅድስናና ስለሰዎች መከራ ግድ የሚላቸው ሁሉ እንዲህ ለጥ ቀጣዩ ይቁጣሉ።
32+26 የአግዚአብሔር የሆነ ሁሉ ወደ እኔ ይምጣ፤ ሙሴ ለአግዚአብሔር ታማኝ ሆኖ ስለመገኘት ያቀረበው ጥሪ፤ በመንፈሳዊ ዝቅፋትና በመፅደቅ መካከል ጸንቶ ለቆመ ሰው ብቸኛው መግደቱ ለአግዚአብሔር ሕግ ፍጹም ታዛዥ መሆኑን ከክላረት ራሱን መጠበቅ እንደሆነ ያመለክታል (ራእ 18፤4 እና ማገ። ይመ)። ከኢሱ 24፤15፤ ከ1፤7 18፤21 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 1962

ላይ፤ "ክላረት" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

32+29 ባርኳችኋል፤ የሌዊ ልጆች ለአግዚአብሔር ታማኝ ሆነው ስለቆዩ በእነርሱ ላይ የተሰነዘረውን እርግማን (ዘፍ 49፤7) ወደ በረከት (ከዞጥ 3 ጋር ያነጻጽሩ) ለወጡት። ለመገናኛው ድንኳን ጥበቃ እንዲያደርጉና ካህናትን እንዲረዱ ተሾመው ነበር (ዘጥ 147፤53፤ 3፤5-9፤12፤41፤45፤ 4፤2-3)። ብዙውን ጊዜ የአግዚአብሔር እርግማን በረከቶች በሰዎች ሁኔታ የሚወሰኑ ሲሆኑ፤ ንስሐና መታዘዝም እርግማኑን ወደ በረከት ይለውጡታል።

32+32 ኅጢአታቸውን ይቅር በል፤ ሙሴ ለኅጢ አተኛ ሕዝብ የነበረው ፍቅር (ክሮሜ 9፤3 ጋር ያነጻጽሩ) ስለ በመገኛቸው ወደማለው ታላቁ አስታራቂ ወደሆነው ወደ ክርስቶስ ኢየሱስ ፍቅር ያመለክታል (ኢሳ 53፤12፤ ሮግ 8፤34፤ ማጥ.26፤39 እና ማገ። ይመ)። የ1ጠዋ 2፤5 እና ማገ። ዕለ 7፤25 እና ማገ። ይመ)።

ደምስ ሰኝ።” ³³እግዚአብሔር (ፆሃዊ) ለሙሴ እንዲህ ሲል መለሰለት፤ “የበደለኝን ሁሉ ከመጽሐፌ እደመስበለሁ፤” ³⁴አሁን ሂድ፤ ሕዝቡን ወደ ተናገርኩት ስፍራ ምራው፤ መልአኬም በፊትህ ይሄዳል፤ ሆኖም የምቀጣበት ጊዜ ሲደርስ፤ ስለ ኀጢአታቸው አቀጣቸዋለሁ።”

³⁵እርን በሠራው ጥጃ ባደረጉት ነገር እግዚአብሔር (ፆሃዊ) ሕዝቡን በመቅሠፍት መታ።

33 ከዚያም እግዚአብሔር (ፆሃዊ) ሙሴን አለው፤ “አንተና ከግብፅ ያወጣኸው ሕዝብህ ይህን ስፍራ ለቃችሁ ‘ለዘርህ እስጣለሁ’ በማለት ለአብርሃም፤ ለይስሐቅና ለያዕቆብ በመሐላ ተስፋ ወደ ገባሁላችሁ ምድር ሂዱ።” ²መልአክን በፊትህ በመላክ፤ ከነፃናዎቻችን፤ አምራውያንን፤ ኬጢያውያንን፤ ፊርዛውያንን፤ ኤዊያዊያንንና ኢያሱሳውያንን አስወጣለሁ።

³ማርና ወተት ወደምታፈሰው ምድር ውጤ፤ ነገር ግን አንገተ ደንዳና ሕዝብ ስለሆኑችሁ፤ በመንገድ ላይ እንዳጠፋችሁ እኔ ከእናንተ ጋር አልሄድም።”

“ሕዝቡም እነዚህን አሳዛኝ ቃላት በሰሙ ጊዜ ይተክዙ ጀመር፤ ማንም ሰው አንዳች ጌጥ አላደረገም።” ⁵እግዚአብሔርም (ፆሃዊ) ሙሴን፤ “እስራኤላውያንን፤ ‘እናንተ አንገተ ደንዳና ሕዝብ ናችሁ፤ ለአንዳፍታ እንኳ ከእናንተ ጋር አብራሐችሁ ብሄድ አጠፋችሁ ነበር፤ አሁንም ጌጣጌጣቸችሁን አውልቁ፤ እናንተንምን ማድረግ እንዳለብኝ

32+33 ዘፀ17+14፤
ኢዮ21+20፤
ራእ3+5
32+34
ዘፍ50+19፤
ዘፀ3+17፤
14+19፤ 15+17፤
ዘፀ32+35፤
መዝ89+32፤
94+23፤ 99+8፤
109+20፤
ኢላ27+1፤
ኢር5+9፤ 11+22፤
23+2፤
44+13፤29፤
ሆሲ12+2፤
ሮሜ25+6
32+35 ፋ4
33+1 ዘፍ12+7፤
ዘፀ13+11፤
ዘኀ+14+23፤
ብ6+13
33+2 ዘፀ14+19፤
23+28
33+3 ዘፀ3+8፤
32+9፤10፤
ሐሙ7+5፤
33+4 ዘኀ+14+39፤
አሰ4+1፤ 79+3፤
መዝ119+53
33+5 ዘፀ32+9፤10

33+6 ዘፀ3+1
33+7 ዘፍ25+22፤
ዘፀ27+21፤
15፤22+5
33+8 ፋ10፤
ዘኀ+16+27
33+9 ዘፀ13+21፤
19+9፤ 29+42፤

እወስናለሁ ብለህ ንገራቸው” አለው።
“ስለዚህ እስራኤላውያን በኮራብ ተራራ ላይ ጌጣጌጣቸውን አወሰቁ።

የመገናኛው ድንኳን

⁷ሙሴ “የመገናኛው ድንኳን” ብሎ የጠራውን በመውሰድ፤ ከሰፈሩ ውጭ ራቅ ባለ ቦታ ላይ ይተክለው ነበር። እግዚአብሔርን (ፆሃዊ) መጠየቅ የሚፈልግ ሁሉ ከሰፈሩ ውጭ ወዳለው ወደ መገናኛው ድንኳን ይሄድ ነበር። ⁸ሙሴ ወደ ድንኳኑ በወጣ ጊዜ ሕዝቡ በመነሣት ወደ ድንኳኑ እስኪገባ ድረስ በየድንኳናቸው ደጃፍ ላይ ቁመው ይጠባበቁ ነበር። ⁹ሙሴ ወደ ድንኳኑ ገብቶ እግዚአብሔር (ፆሃዊ) ከሙሴ ጋር እየተነጋገረ ሳለ የደመናው ዐምድ ወርዶ በመግቢያው ላይ ይቆም ነበር። ¹⁰ሕዝቡ የደመናውን ፃምድ በድንኳኑ ደጃፍ ላይ ቆሞ ሲያዩት ሁሉም በየድንኳናቸው ደጃፍ ላይ ቆመው ይሰማዱ ነበር። ¹¹ሕዝቡ ከባልንጀራው ጋር እንደሚነጋገር እግዚአብሔር (ፆሃዊ) ከሙሴ ጋር ፊት ለፊት ይነጋገር ነበር፤ ከዚያም ሙሴ ወደ ሰፈሩ ይመለሳል፤ ረዳቱ የነበረው ብላቴናው የነዌ ልጅ ኢያሱ ግን ከድንኳኑ አይለይም ነበር።

33+9 ዘፀ 31+18፤ ዘፀ31+15፤ 1ቆሮ10+1፤ መዝ99+7፤
33+10 ፋ8 33+11 ዘፀ17+9፤ ዘኀ12+8፤ ዘፀ5+4፤
34+10 33+12 ፋ17፤ ዘፍ6+8፤ ዘፀ3+10፤ 15፤17፤
ኢላ43+1፤ 45+3፤ 49+1፤ ዮሐ10+14-15፤ 2-ጥ2+19

33+3 እኔ ከእናንተ ጋር አልሄድም፤ ከእስራኤል ኀጢአት የተነሣ ወደ ተስፋይቱ ምድር ሕዝቡን የመምራቱን ተግባር በእርሱ ፊትታ መልአክ እንደሚረከብ እግዚአብሔር ተናግሮአል (ፋ 1-3)። ነገር ግን ሙሴ ይህን ውሳኔ ላለመቀበል በመወሰን ከዚህ ቀደም እንዳደረገው ሁሉ (32+11-13፤31-32) አሁንም ወደ እግዚአብሔር መግልዳል (ፋ 12-14)። እስራኤል በወርቁ ጥጃ ከሠራት ኀጢአት የተነሣ (32+1-6) የሙሴን የጸሎት ጽናት፤ ለእርሱም የመጣለትን የእግዚአብሔር መገለጥ ጨምሮ የነበሩትን የሁኔታቸው ተከታታይነት ልብ ይበሉ። (1) እግዚአብሔር ሕዝቡን ለማጥፋት አስቦ ነበር (32+10)። የሙሴ ምልጃ (32+11-13) የእግዚአብሔር ሐሳብ እንዲቀርና ሕዝቡን ለማጥፋት የነበረው ዕቅድ አውን እንዲያሆን ምክንያት ሆነ (32+14 ይመ። 32+11 እና ማብ ይመ።) (2) እግዚአብሔርም ሕዝቡ ወደ ከነዓን እንዲገቡ ፈቀደ፤ የሚመሩዋቸው ግን ሙሴና መልአኩ ብቻ እንዲሆኑ ተደረገ (32+34)። እግዚአብሔር አብሮአቸው ለሂድ እንደማይችል ፋርጥ ባለ ቃል ገልጸዋል (33+3)። (3) ከብዙ ጸሎት በኋላ (33+12-13) እግዚአብሔር ሐሳቡን በመቀየር ለሙሴ ጥያቄ ፈቃደኛ ሆኖ ሀልዎቱ አብሮአቸው እንደሚሆን ፈቀደ (ፋ 14-17 ይመ። እንዲሁም በገጽ 1280 ላይ፤ “የምልጃ ጸሎት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ።)

እግዚአብሔር ለሙሴ ምልጃ ያሳየው በነፃነት ከሕዝቡ ጋር ስላለው ግንኙነት የተወሰነ እውነትን ይገልጻል (ከፋ 13 ጋር ያንጸጽር)። እግዚአብሔር የሚወስነው

ውሳኔ አንዳንድ ጊዜ እንደቸርነቱ ሊለወጥ ይችላል፤ እንደውም እርሱ ለሕዝቡ ጥያቄ ፊትታ የሚመልስ አምላክ ነው (32+11 እና ማብ ይመ።)። ሕዝቡ ከልባቸው ሲጠፋችን ለእርሱና ለፈቃዱ ራሳቸውን ሲያስገዙ ሊያመጣ ያሰበውን ቅጣት የሚተውበት ጊዜ አለ። እግዚአብሔር ፍቅርና ምሕረት ያሳይ ዘንድ የተናገረውን ፍርድ ለመቀየር ምንጊዜም ፈቃደኛ ነው (ከፍ 3 ጋር ያንጸጽር)።

33+11 ከባልንጀራው፤ እግዚአብሔር ሙሴን የቂጠረው ፊት ለፊት እንደሚያናግር የቅርብ ጓደኛ ነው። ለዚህ ልዩ የሆነ ግንኙነት አንዱ ምክንያት የሙሴ ለእግዚአብሔር ለራሱ እንዲሁም ለጌታ ዐላማ፤ መገኛ ግብ ሙሉ በሙሉ መሰጠቱ ነው። ሙሴ የእግዚአብሔር ስሜት ለእርሱም እስኪሰጠው ድረስ ከእግዚአብሔር መንፈስ ጋር አንድ የነበረ ሲሆን፤ ከኀጢአት የተነሣ እግዚአብሔር ሲከፋ ተከፍቶ ሲያዝንም አዝኖ ነበር (ከ32+19 ጋር ያንጸጽር)። እያንዳንዱ አማኝ በጸሎት አማካይነት የእግዚአብሔርን መንገድ መፈለግ፤ የእግዚአብሔርም ወዳጅ ይሆን ዘንድ ወደ ፈቃዱና ወደ ዐላማው ማደግ አለበት።

33+11 ኢያሱ ግን ከድንኳኑ አይለይም ነበር፤ ኢያሱ በእግዚአብሔር የተቀበውን ሙሴን በታማኝነት ማገልገል ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጋር የነበረውን የግል ኅብረት በትጋት አዳብሯል። ከወጣትና፤ ጀምሮ ከእግዚአብሔር ጋር አብሮ መሆንን ተምሮአል። እንዲህ ዐይነቱ መሰጠትም የሙሴ ተተኪ እንዲሆን አዘጋጅቶታል።

ሙሴና የእግዚአብሔር ክብር

12ሙሴ እግዚአብሔርን (ያህዌ) አለው፤
"እነዚህን ሕዝብ ምራ' ብለህ ነግረኸኝ
ነበር፤ ከእኔ ጋር የምትልከው ማን እንደሆነ
ገን አሳሳውኸኝም፤ 'እንተን በሰም
አውቅሃለሁ፤ በፊቴም ሞስሰ አግኝተሃል'
ብለህ ነበር። 13በእኔ ደስ ተሰኝተህ ከሆነ፤
እንተን ዐውቅህና ያለማቋረጥ በፊትህ ሞስሰ
እንኝ ዘንድ መንገድህን አስተምረኝ፤ ይህ
ሕዝብ የእንተ ሕዝብ መሆኑን አስታውሰ።"

14እግዚአብሔር (ያህዌ) "ሀልምቴ ከእንተ
ጋር ይሄል፤ ዕረፍተም እስጥሃለሁ" ብሎ
መለሰ።

15ከዚያም ሙሴ እንዲህ አለው፤
"ሀልምተህ ከእኛ ጋር ካልሄደ ከዚህ
አትሰደደን። 16እንተ ከእኛ ጋር ካልሄደህ
እንተ በእኔና በሕዝብህ መደሰትህን ለላው
እንዴት ይውቃል? እኔንና ሕዝብህን በገጸ
ምድር ከሚገኙት ከሌሎቹ ሕዝቦች ሁሉ
ልዩ የሚያደርገን ለላ ምን አለ?"

17እግዚአብሔርም (ያህዌ) ሙሴን
"በእንተ ደስ ስላለኝና በሰም ስለማውቅህ፤
የጠየቅኸውን ያንኑ አደርጋለሁ" አለው።

18ከዚያም ሙሴ "እባክህ፤ ክብርህን
አሳየኝ" አለው።

19እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዲህ አለ፤
"መልካምነቴ ሁሉ በፊትህ እንዲያልፍ
አደርጋለሁ፤ በፊትህም ስሜን እግዚአብሔርን
(ያህዌ) ዐውቃለሁ፤ ለምምረው ምሕረት
አደርጋለሁ፤ ለምራራለትም ርኅራኄ
አደርጋለሁ፤ 20ኀገር ግን፤ ማንም እኔን
አይቶ መኖር ስለማይችል፤ ፊቴን ማየት
አትችልም።"

21ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዲህ
አለ፤ "በአጠገቡ ልፍራ አለ እንተም በዐለት
ላይ ትቆማለህ፤ 22ክብራ በዚያ ሲያልፍ
በዐለቱ ስንጥቅ ውስጥ አደርግሃለሁ፤ በዚያም
እስከ ማልፍ ድረስ በእጄ እጋርድሃለሁ፤
23ከዚያም እጄን አነሣለሁ፤ ጀርባዬንም
ታያለህ፤ ፊቴ ግን መታየት የለበትም።"

33+12 ሙሴ ... አለው፤ ከሙሴ ጸሎት የተነሣ
እግዚአብሔር መለሰ ሲል፤ ውሳኔውን ሲለውጥና (ከቀ 3
ጋር ያነጻጽሩ) ከሙሴና ከሕዝቡ ጋር ለመጓዝ ሲወስን
ይታያል (ቀ 14 እንዲሁም ቀ 3 እና ግብ ይመ)።
33+13 መንገድህን አስተምረኝ የእግዚአብሔር
ልጆች ሁሉ መንገዱን፤ ማለትም ልቡን፤ ዐላማውን፤
ጥበቡን፤ የተቀደሰ መርሐውንና መከራውንም እንኳ
ቢሆን ለማወቅ በትጋት መጸለይ አለባቸው፤ ይህንንም
በማድረግ እግዚአብሔርን ወደ ማወቅ እንደርሳለን።
33+17 በእንተ ደስ ስላለኝና፤ እግዚአብሔር
የሙሴን ጸሎት የመለሰው ስላከበረው፤ እንደ ባልንጀራ
ስልቂጠረውና ስለተደሰተበት ነው። ሙሴ በእግዚአብሔር
ር ዘንድ ሞስሰ ያገኘው፤ አርንና ሕዝቡ ለእምሳካቸው
ታዛዥ ባለሆኑበት ወቅት፤ እንኳ ለእግዚአብሔር
ታማኝ ሆኖ በመጽናቱና በእርሱና በእስራኤል መካከል
በመማለጹ ነው።
34+6 እግዚአብሔር ሩኅሩኅና ቸር አምላክ፤
"ያህዌ" ስለሚለው የእግዚአብሔር ስም በጥልቅ

33+13 ዘፀ31:7፤
ዘፀ39:26;29፤
መዝ25:4፤
27+11፤ 51+13፤
77+15፤ 86+11፤
103+7፤ 143+8፤
33+14 ዘፀ13+21፤
ዘፀ4+37፤
12+9፤10፤
25+19፤
157+56፤ 2+4፤
ኢሉ1+13፤
11+23፤ 21+44፤
22+4፤ 23+1፤
ኢሉ63+9፤14፤
ኢር31+2፤
ሐ11+13፤ 2+4፤
ግቴ11+28፤
44+1-11፤
33+15 ቀ 3፤
ዘፀ34+9፤
27+13፤23፤
157+18፤ 23+27፤
24+20፤
መዝ51+11፤
80+3፤7፤19፤
ኢር7+15፤ 52+3
33+16
ዘፀ34+5፤10፤
40፤34፤35፤
ዘሌ20፤24፤26፤
ዘፀ9+15፤
14፤14፤ 23+9፤
ዘፀ47፤32፤34፤
32+9፤ 33፤28፤
33+17 ዘፀ6+8፤
ዘፀ34+28፤
ዘፀ9+18፤25፤
10+10፤ ያ5+16
33+18 ዘፀ16+7፤
የሐ11+14፤
12+4፤1፤
1ጢፀ6+16፤
ራኦ15+8
33+19 ዘፀ6+3፤
34+5፤7፤
157+19፤11፤
ሮዘ29+15
33+20
ዘፀ16+13፤
ዘፀ316፤ ዘፀ5+26፤

አዲሶቹ የድንጋይ ጽላቶች

34እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን አለው፤
"እንደ መጀመሪያዎቹ ያሉ ሁለት
የድንጋይ ጽላቶች ጥረብ፤ እኔም አንተ
በሰበርካቸው በመጀመሪያዎቹ ጽላቶች ላይ
የወረሰኝን ቃሎች እጽፍባቸዋለሁ። 2በማለዳ
ተዘጋጅተህ ወደ ሲና ተራራ ውጣ፤ በዚያ
በተራራው ጫፍ ላይ በፊቴ ቁም፤ ቸክንት
ጋር ማንም እንዳይመጣ ወይም በተራራው
ላይ በየተኛውም ቦታ እንዳይታይ፤ የበግና
የፍየል መንጋዎች የቀንድ ከብቶችም
እንኳ፤ በተራራው ፊት ለፊት መጋጥ
የለባቸውም።"

3ስለዚህ ሙሴ እንደ መጀመሪያዎቹ
ያሉ ሁለት የድንጋይ ጽላቶች ጠርቦ፤
እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘው በማለዳ
ወደ ሲና ተራራ ውጣ፤ ሁሉን የድንጋይ
ጽላቶችም በእጆቹ ያዘ። 5ከዚያም
እግዚአብሔር (ያህዌ) በደመና ወረደ፤ በዚያም
ከእርሱ ጋር ቆሞ ስሙን እግዚአብሔርን (ያህዌ)
ዐወጀ። 6እርሱም ሙሴ ፊት እንዲህ እያለ
አያወጀ አለፈ፤ "እግዚአብሔር (ያህዌ) ሩኅሩኅ
ቸር አምላክ እግዚአብሔር (ያህዌ) ለቀጫ
የዘገየ፤ ፍቅሩና ታማኝነቱ የበዛ፤ ፍቅርን
ለሺዎች የሚጠብቅ፤ ክፉትን፤ ዐመፅና
ንጢአትን ይቅር የሚል በደለኛው ግን
ሳይቀጣ ዝም ብሎ አይተውም፤ በእባቶች

33+20 ዮሐ 1+18 33+22 ዘፀ49+24፤ 157+19+9፤
መዝ27+5፤ 31+20፤ 62+7፤ 91+14፤ አዲ21፤ 49+2፤
51+16፤ ኢር4+29 34+1 ዘፀ24+12፤ 32+19፤ ዘፀ10+24
34+2 ዘፀ19+11 34+3 ዘፀ19+13 34+4 ዘፀ32+15፤
ዘፀ10+3 34+5 ዘፀ13+21፤ 19+9፤ 6+3፤ 33+19 34+6
ዘፀ19+16፤ ዘፀ22+27፤ ዘፀ14+18፤20፤ መዝ61+7፤
78+38፤ 86+15፤ 108+4፤ 115+1፤ 138+2፤ 143+1፤
ኢር15+15፤ ሱቅ+23፤ ሮዘ2+4፤ 157+30፤51፤53፤
10+1፤10+1፤ 24፤10+14፤16፤ 2፤56፤6+21፤ መዝ19+12፤
25፤11፤ 28+9፤ 33+12፤ 74+2፤ 79+1፤ 94+14፤
106+54፤ ሉሳ19+25፤ 63+17፤ ኢር10+16፤ 33+8፤
51+19፤ ሆሌ14+2፤ ማከ7+18፤ ማከ2+12 ያ5+11
34+7 ዘፀ20+56፤ 23+7፤ ዘፀ5+10፤ 157+30፤
ኢሉ24+19፤ ኢዮ7+20-21፤ 9+28፤ 10+14፤ መዝ86+5፤
103+3፤ 130+48፤ ኢሳ43+25፤ ጳጳን9፤ ሚከ6+1-6፤
ናሆ1+3፤ 1ዮሐ1+9

ለመረዳት ዘፀ 2+4 እና ማብ ይመ፤ እንዲሁም ዘፀ
3+14 እና ማብራርያውን ይመልከቱ። እዚህ ቦታ ላይ
እግዚአብሔር ስለ ስሙ ትርጉምና ስለውስጣቸው ማንነቱ
የበለጠ ግንዛቤን ይሰጣል። እግዚአብሔር ሩኅሩኅውን፤
ቸርነቱንም ይቅርታውን ከእውነት፤ ከቅድስናና ከፍትሕ
ጋር ያዋሐደ አምላክ ነው። እግዚአብሔር ሩኅሩኅና ቸር
መሆኑ የሚያሳየው ታጋሽ የሆነው ፍቅሩ ካልተተወና
ካልተናቀ በቀር ማንንም እንደማይቀጣ ነው።
34+7 በእባቶች ንጢአት ልጆች ነጠ አታቸው፤ ለመንፈሳዊ ነገር ያላቸው ቸልተኝነትም ሆነ
ከዓለማዊነት አካሄድ ራሳቸውን መለየት አለመቻላቸው
በልጆቻቸው ላይ አስከፊ መዘዝ ሊያመጣ እንደሚችል
መገንዘብ አለባቸው። ልጆች በወላጆች ንጢአት የተነሣ
መከራ የገኛቸዋል ሲባል፤ በንጢአት መንገድም
ሆነ በቸልተኝነት ከእግዚአብሔር ለይቶ ወደ ጥፋት
የሚመራቸውን ክፉ ልማድ ከወላጆቻቸው ይቀሰማሉ
ማለት ነው።

ነጠአት ልጆችን የልጅ ልጆቻቸውን እስከ ሦስትና አራት ትውልድ ይቀጣል።”

⁸ሙሴም ወዲያውኑ ወደ መሬት ዝቅ ብሎ ሰገደ፤ ⁹አቤቱ ጌታ (አዲናይ) ሆይ፤ በፊትህ ሞገስ አግኝቼ ከሆነ፤ ጌታ (አዲናይ) ከእኛ ጋር ይሂድ፤ ይህ አንገተ ደንዳና ሕዝብ ቢሆንም እንኳ ክፉታችንንና ነጠአታችንን ይቅር በል፤ እንደ ርስትህም እድርገህ ውሰድን።”

¹⁰ከዚያም አግዚአብሔር (ያህዌ) እንዲህ አለ፤ “ከአንተ ጋር ከዳን እገባለሁ፤ ከዚህ ቀደም በዓለም ሁሉ ለየተኛውም ሕዝብ ከቶ ያልተደረገ፤ በሕዝብህ ሁሉ ፊት ድንቅ አደርጋለሁ፤ በመካከላቸው አብረሃቸው የምትኖር ሕዝብ እኔ አግዚአብሔር (ያህዌ) ለአንተ የማደርግልህ ሥራ የቱን ያህል አስፈሪ እንደ ሆነ ያያለ። ¹¹ዛሬ የማዘህን ፈጽመ፤ አሞራውያንን ከነዓናውያንን፤ ኬጢያውያንን፤ ፊርዛውያንን፤ ኤዊያውያንንና ኢያቡሳውያንን በፊትህ አስወጣቸዋለሁ። ¹²ከምትሂድበት እገር ነዋሪዎች ጋር ቃል ከዳን እንዳታደርግ ተጠንቀቅ፤ አለዚያ በመካከልህ ወጥመድ ይሆኑብሃል። ¹³መሠዊያዎቻቸውን ሰባብሩ፤ የማምለኪያ ዐምዶቻቸውን አድቅቁ፤ የአሽራ ዐዐዶቻቸውንም ቀረጡ። ¹⁴ስሙ ቀናተኛ የሆነው አግዚአብሔር (ያህዌ) ቀናተኛ አምላክ (ሌሎም) ነውና ሌላ አምላክ አታምልክ።

¹⁵በምድሪቱ ከሚኖሩት ጋር ቃል ከዳን እንዳታደርግ ተጠንቀቅ፤ ምክንያቱም አምላኮቻቸውን ተከትለው ባመነዝሩና መሥዋዕትም ባቀረቡላቸው ጊዜ ይጋብዙሃል፤ አንተም መሥዋዕታቸውን ትባላለህ። ¹⁶ለወንዶች ልጆችህም ሴቶች ልጆችህም ስታጭላቸውና እነዚህም ሴቶች ልጆች አምላኮቻቸውን በመከተል ሲያመነዝሩ፤ ወንዶች ልጆችህን ተመሳሳይ ድርጊት እንዲፈጽሙ ያነሣሳቸዋል።

¹⁷ቀልጠው የሚሠሩ አማልክትን አታብጅ።

¹⁸የቂጣን በዓል አክብር። እንዳዘዝኩህም ለሰባት ቀን እርሾ ያልገባበት ቂጣ ብላ፤ ይህንንም በተወሰነው ጊዜ በአቢብ ወር አድርግ፤ በዚያ ወር ከግብፅ ወጥተሃልና።

¹⁹የመንጋህ ወይም የበግና የፍየልህ የቀንድ ከብትህ ተባዕት በኩር ሁሉ ሳይቀር፤ ከማሕፀን በኩር ሆኖ የሚወጣ ሁሉ የእኔ ነው። ²⁰የአሁያን በኩር በበግ ጠቦት ዋጀው፤ ካልዋጀኸው ግን አንገቱን ስበረው። በኩር ወንድ ልጆችህን ሁሉ ዋጀ። “ማንም በፊቱ ባደ እጁን አይቅርብ።

²¹ስድስት ቀን ሥራ፤ በሰባተኛው ቀን ግን ዕረፍ፤ በእርሻና በመከር ወቅት እንኳ ሲሆን ማረፍ አለብህ።

²²የሰባቱን ሰባዊ በዓል ከስንዴው መከር

34+9 ዘፀ6+7፤
19+5፤ 32+9፤
33+13፤15፤
ዘፃ+6፤7፤ 11+15፤
14፤19፤ 19+5፤
ዘፃ4+20፤ 7+6፤
9፤26፤29፤ 14+2፤
26፤18፤ 32+9፤
34+10 ዘፃ6፤18፤
9፤15፤ 15፤18፤
ዘፀ3+20፤ 33፤16፤
ዘፃ5፤2+3
34+11 ዘፀ23፤28፤
ዘፃ6፤25፤
ኢሱ1፤1+15
34+12 ዘፀ10፤47፤
መግ2፤2
34+13 ዘፀ23፤24፤
ዘፃ33፤52፤
ዘፃ7፤5፤ 12፤3፤
መግ6፤26፤
1፤71፤5፤13፤
2፤6፤15፤16፤
17፤6፤ 34+3-4፤
ግዘ5፤14
34+14
ዘፀ20፤3፤5፤
ኢሱ9፤6
34+15 ፋ፤12፤
ዘፀ22፤20፤
32፤6፤8፤
ዘፃ23፤6፤ 31፤16፤
መግ2፤17፤
2፤71፤7፤8፤
1፤6፤5፤25፤
2፤6፤11፤15፤
ዐ9፤12፤ አሞ2፤4፤
1፤ቆር8፤4
34+16 ዘፃ7፤3፤4፤
12፤31፤ 17፤17፤
20፤18፤
ኢሱ23፤12፤
መግ3፤6፤ 14፤3፤
1፤71፤1፤2፤4፤
16፤31፤
2፤71፤2፤3፤5፤
ዐ9፤2፤ 10፤3፤
ዐ10፤30፤
13፤25፤26፤
መዝ106፤34-41፤
ግሌ2፤11
34+17 ዘፀ20፤4
34+18
ዘፀ12፤2፤15፤17፤
ፋ፤26፤17፤
ሉቃ 22፤1፤
ሉሳ12፤3
34+19 ዘፀ13፤2
34+20
ዘፀ13፤2፤13፤
22፤29፤
ዘፃ16፤16፤
ሕዝ46፤9
34+21 ዘፃ2፤2-3፤
ዐ13፤15፤
ኢሳ56፤2፤ 58፤13
34+22 ፋ፤26፤
ዘፀ23፤16፤19፤
ዘሌ2፤12፤14፤
7፤13፤

በኩሪቶች ጋር፤ እንዲሁም የመከተቻ በዓልን በዓመቱ መጨረሻ ላይ አክብር። ²³በዓመት ሦስት ጊዜ ወንድ ሁሉ በእስራኤል አምላክ (ሌሎም) በልዑል አግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ይቅረብ። ²⁴አሕዛብን ከፊትህ አስወጣለሁ፤ ድንበርህን አሰራለሁ፤ በዓመት ሦስት ጊዜ በአምላክህ በአግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት ለመቅረብ ስትወጣ፤ ምድርህን ማንም አይመኝም።

²⁵እርሾ ካለው ከማንኛውም ነገር ጋር የደም መሥዋዕት ለእኔ አታቅርብ፤ ከፋሲካ በኋላ የተረፈው መሥዋዕት እስከ ማለዳ አይቆይ።

²⁶የአፈርህን ምርጥ በኩሪት ለአምላክህ ለአግዚአብሔር (ያህዌ) ቤት አምጣ። “ጠቦት ፍየልን በእናቱ ወተት አትቀቅል።”

²⁷ከዚያም አግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን፤ “እነዚህን ቃሎች ጻፋቸው፤ በእነዚህ ቃሎች መሠረት ከአንተና ከእስራኤል ጋር ቃል ከዳን አድርጌአለሁና” አለው። ²⁸ሙሴ እህል ሳይበላ ውሃም ሳይጠጣ ከአግዚአብሔር (ያህዌ) ጋር አርባ ቀንና አርባ ሌሊት በዚያ ነበር፤ በጽላቶቹ ላይ የቃል ከዳኑን ቃሎች፤ ዐሥርቱት እዛዛትን ጻፈ።

የሚያበራው የሙሴ ፊት

²⁹ሙሴ ሁለቱን የምስክር ጽላቶች በእጆቹ ይዞ ከሲና ተራራ በወገደ ጊዜ ከአግዚአብሔር (ያህዌ) ጋር ከመነጋገሩ የተነሣ ፊቱ እንደሚያበራ አላወቀም ነበር። ³⁰እርንና እስራኤላውያን ሁሉ ሙሴን ባዩት ጊዜ ፊቱ ያበራ ነበር፤ ወደ እርሱ ለመቅረብም ፈርተው ነበር። ³¹ሙሴ ግን ጠራቸው፤ ለእዚህ አርንና የማንበሩ መሪዎች ወደ እርሱ ተመለሱ፤ እርሱም አናገራቸው።

³²ከዚያም በኋላ እስራኤላውያን ሁሉ ወደ እርሱ ቀረቡ፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) በሲና ተራራ የሰጠውን ትእዛዞች ሁሉ ሰጣቸው።

³³ሙሴ ለእነርሱ ተናግሮ ከጨረሰ በኋላ በፊቱ ላይ መሸፈኛ አደረገ። ³⁴እነርሱ ጋር ለመነጋገር ወደ አግዚአብሔር (ያህዌ) ሀልዎት በሚገባበት ጊዜ ሁሉ ግን፤ እስከሚወጣ ድረስ መሸፈኛውን ያነሣ ነበር፤ በወጣም ጊዜ የታዘዘውን ለእስራኤላውያን ነገራቸው።

³⁵ፊቱ የሚያበራ መሆኑን እዩ፤ ከዚያም

34+22 ዘሉ23፤10፤17፤ ዘፃ28፤26 34+23 ዘፀ23፤14
34+24 ዘፀ23፤28፤ ዘፀ12፤20፤ 19፤18፤ ኢሱ12፤23
34+25 ዘፀ12፤8፤ 23፤18፤ 34+26 ዘፀ21፤29፤ 23፤19፤
ዘፃ18፤12 34+27 ዘፃ6፤18፤ 15፤18፤ ዘፀ17፤14
34+28 ፋ፤1፤ ዘፃ7፤4፤ ዘፀ31፤18፤ ዘፃ4፤13፤ 9፤9፤18፤
10፤4፤ ዘ10፤6፤ ማፋ4፤2፤ ሉቃ4፤2 34+29 ፋ፤35፤
ዘፀ19፤11፤ 32፤15፤ መዝ34፤5፤ ኢሳ60፤5፤ ማፋ 17፤2፤
2፤ቆር3፤7፤13 34+31 ዘፀ16፤22 34+32 ዘፀ21፤1፤
35፤14 34+33 2፤ቆር3፤13 34+35 ፋ፤29
34+13 አሽራ የምትባለውን ጣየት አምላክ ምስል ማለት ነው።
34+22 በዚያ እካባቢ ክረምት መገዘያ ላይ ማለት ነው።

34+28 አርባ ቀንና፤ ሙሴ እህልና ውሃ መጽሐፍ ቅዱስም ሆነ ሳይንስ እንደሚለው፤ ሰው ውሃ ሳይጠጣ ከሦስት ቀን በላይ መቆየት አይችልም (ማቴ 6፤16 እና ማጣ ይመ)።

በናስ የጥበብ ሥራ እንዲሠራ ነው፤
³³ድንጋዮችን እንዲጠርብና እንዲያወጣ፤
 የዕንጨት ሥራ እንዲሠራና ማንኛውንም
 ዐይነት የጥበብ ሙያ እንዲያከናውን ነው።
³⁴እንዲሁም ለእርሱና ከዳን ነገድ ለሆነው
 ለአሂሳሚክ ልጅ ለኤልያብ፤ ለሁለቱም
 ሌሎችን የማስተማር ችሎታ ሰጣቸው።
³⁵የጥበብ ባለሙያዎች፤ ዕቅድ አውጭዎች፤
 በሰማያዊ በሐምራዊና በቀይ ማግኘት በቀጭን
 ሐር ጥልፍ ጠላፊዎችና ፈታኖች፤ ሁሉም
 ዋና የጥበብ ባለሙያዎችና ዕቅድ አውጭዎች
 በመሆን ማንኛውንም ዐይነት ሥራ ያከናውኑ
 ዘንድ በጥበብ ጥል ቶኦቸዋል።

36 ስለዚህ የመቅደሱን የግንባታ
 ሥራ ሁሉ እንዴት ማከናወን
 እንዳለባቸው እግዚአብሔር (ያህዌ) ጥበብንና
 ችሎታን የሰጣቸው፤ ባስልኤል፤ ኤልያብና
 ጥበበኛ የሆኑ ሰዎች ሁሉ ሥራውን ልክ
 እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘው ይሥሩት።
 ከዚያም ሙሴ ባስልኤልንና ኤልያብን
 እንዲሁም እግዚአብሔር (ያህዌ) ችሎታ
 የሰጣቸውን፤ መጥተው ሥራውን ለመሥራት
 ፈቃድኛ የሆኑትን ጥበብ ያላቸውን ሰዎች
 ሁሉ አስጠራ።³⁶የመቅደሱን የግንባታ ሥራ
 ለማከናወን እስራኤላውያን ያመጡትን ስጦታ
 ሁሉ ከሙሴ ተቀበሉ፤ ሕዝቡ የበጎ ፈቃድ
 ስጦታዎችን በየማለዳው ማምጣታቸውን
 ቀጠሉ። ስለዚህ የመቅደሱን ሥራ ሁሉ
 ይሠሩ የነበሩ ጥበበኞች የሆኑ ባለሙያዎች
 ሁሉ ሥራቸውን ትተው መጡ፤³⁷ሙሴንም፤
 “ሕዝቡ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዲሠራ
 ላዘዘው ሥራ ከበቂ በላይ እያመጡ ነው”
 አሉት። ከዚያም ሙሴ ትእዛዝ ሰጠ፤
 ይህንንም ቃል ወደ ሰፈሩ ላኩት፤ “ማንም
 ወንድ ወይም ሴት ለመቅደሱ ሌላ ምንም
 ስጦታ ማድረግ የለበትም፤” ስለዚህ ሕዝቡ
 ትርፍ እንዳያመጡ ተከለከሉ፤³⁸ምክንያቱም
 ሥራውን ሁሉ ለማከናወን በእጃቸው ያለው
 ከበቂ በላይ ነበረ።

የማደሪያው ድንኳን

36:8-38 ተጓ ምብ - ዘፀ 26:1-37

⁸የሥራ ችሎታካላቸው ሰዎች መካከል
 ጥበበኛ የሆኑ ሰዎች ሁሉ የማደሪያውን
 ድንኳን በቀጭን ከተፈተለበቱታና ከሰማያዊ፤
 ከሐምራዊና ከቀይ ማግኘት በጥልፍ ዐዋቂ፤
 ከሩቤል ከተጠለፉበት ከዐሥር መጋረጃዎች
 ሠሩት።⁹መጋረጃዎቹም ሁሉ ተመሳሳይ
 መጠን ያላቸው ሲሆን፤ ቁመታቸው ሃያ
 ስምንት ከንድ፣ ወርዳቸው አራት ከንድ፤¹⁰
 ነበር።¹⁰አምስቱን መጋረጃዎች ባንድ ላይ
 በማጋጠም ሰፏቸው፤ የቀሩትን አምስቱንም
 እንዲሁ አደረጉ።¹¹ተጋጥሞ ከተሰፋው
 መጋረጃ ጦርዝ ጫፍ ላይ ከሰማያዊ ግምጃ
 ቀለበቶችን አበጁ፤ ተጋጥሞ በተሰፋው
 በሌላው መጋረጃ ጫፍ ላይም ተመሳሳይ
 ነገር አደረጉ።¹²በአንደኛው መጋረጃ
 ላይ አምሳ ቀለበቶችን በሌላው ተጋጥሞ

35+34 ዘፀ31+6፤
 2 ዜና2+14
 35+35 ቀ31
 36+1 ዘፀ28+3፤
 25+8
 36+3 ዘፀ35+29
 36+5
 2ዜና24+14፤
 31+10፤
 2ቆሮ8+2-3
 36+7 1ነገ7+47

ከተሰፋው በስተመጨረሻ ካለው መጋረጃ
 ላይ አምሳ ቀለበቶችን እርስ በርሳቸው
 ትይዩ በማድረግ ሠሩት።¹³ከዚያም አምሳ
 የወርቅ ማያያዣዎችን ሠሩ፤ የማደሪያው
 ድንኳን አንድ ወጥ ይሆን ዘንድም
 ተጋጥመው የተሰፉትን ሁለቱን መጋረጃዎች
 አያያዙባቸው።
¹⁴የማደሪያው በላይ ለሚሆነው ድንኳን
 ከፍለታ ቆዳ የተሠሩ በጠቅላላ ዐሥር
 አንድ መጋረጃዎችን ሠሩ።¹⁵ዐሥር አንዱ
 መጋረጃዎች ተመሳሳይ ልክ ሲኖራቸው፤
 ቁመታቸው ሠላሳ ከንድ፤ ወርዳቸውም
 አራት ከንድ፤ ነበር።¹⁶አምስቱን መጋረጃዎች
 በአንድ በኩል፤ ሌሎቹን ስድስት መጋረጃዎች
 ደግሞ በሌላ በኩል አንድ ላይ አያያዟቸው።
¹⁷በስተመጨረሻ በሚገኘው መጋረጃ ጦርዝ
 ላይ አምሳ ቀለበቶችን፤ በሌላ በኩል ባለው
 በስተ መጨረሻ በሚገኘው መጋረጃ ጦርዝ
 አምሳ ቀለበቶችን አበጁ።¹⁸ድንኳኑን አንድ
 ወጥ አድርጎ ለማያያዝም አምሳ የናስ
 ማያያዣዎችን ሠሩ።¹⁹ከዚያም ለድንኳኑ
 መሸፈኛ የሚሆን ቀይ ከተነከረ የአውራ በግ
 ቆዳ ሠሩ፤ በላይ ላይ የሚሆንም የአቆሰጣ
 ቆዳ።²⁰ለማደሪያው ድንኳን ከግራር ዕንጨት
 ወጋግራዎችን አበጁ።²¹እያንዳንዱም
 ወጋ ግራ ቁመቱ ዐሥር ከንድ፤ ሰፋቱ
 አንድ ከንድ፤ ተኩል፤ ነበር፤²²ትይዩ የሆኑ
 ሁለት ጉጦች ነበሩት፤ የማደሪያውን
 ድንኳን ወጋግራዎች በዚህ መልክ ሠሩ።
²³በደቡብ በኩል ላለው የማደሪያው ድንኳን
 ሃያ ወጋግራዎችን አበጁ፤²⁴ለእያንዳንዱ
 ጉጦት አንድ መቆሚያ፤ ለእያንዳንዱም
 ወጋግራ ሁለት መቆሚያ ሆኖ አርባ የብር
 መቆሚያዎችን አበጁ።²⁵በስተ ሰሜን በኩል
 ላለው የማደሪያ ድንኳን ሃያ ወጋግራዎችን
 ሠሩ፤²⁶ለእያንዳንዱ ወጋግራ ሁለት
 መቆሚያ የሆኑ አርባ የብር መቆሚያዎችን
 ሠሩ።²⁷በዳር በኩል ይኸውም በስተ
 ምዕራብ ጫፍ ባለው ማደሪያ ድንኳን
 ስድስት ወጋግራዎችን ሠሩ።²⁸ዳርና ዳር
 ላሉት የማደሪያው ድንኳን ማእዘኖችም
 ሁለት ወጋግራዎችን ሠሩ።²⁹በእነዚህ
 ሁለት ማእዘኖች ላይ ከታች አንሥቶ
 እስከ ላይ ድረስ ወጋግራዎቹ በአንድ
 ላይ ተነባብረው በአንድ ቀለበት ውስጥ
 ተገጥመው ነበር፤ ሁለቱም አንድ አካል
 ሆነው ተሠርተው ነበር።³⁰ስለዚህ ስምንት
 ወጋግራዎችና ለእያንዳንዱም ወጋግራ
 ሁለት መቆሚያዎች ሆነው ዐሥር ስድስት
 የብር መቆሚያዎች ነበሩ።

³¹እንደዚሁም ከግራር እንጨት

¹³36:9 ቁመቱ 1.1 ሜትር፤ ወርዱ 1.8 ሜትር
 ይህል ማለት ነው።
¹⁴36:15 ቁመቱ 13.5 ሜትር፤ ወርዱ 1.8 ሜትር
 ይህል ማለት ነው።
¹⁵36:19 ይህ የባሕር አውራ ነው።
¹⁶36:21 ቁመቱ 4.5 ሜትር ወርዱ 0.7 ሜትር
 ይህል ማለት ነው።

36+13 ቀ18
 36+18 ቀ13

አገዳሚዎችን ሠሩ፤ በማደራያው ድንኳን ሴአንድ በኩል ላሉት ወጋግራዎች አምስት አገዳሚዎችን ሠሩ፤ ³²በሌላ በኩል ላሉት አምስት አገዳሚዎች በምዕራብ በኩል በማደራያው ድንኳን ዳር ላይ ላሉት ወጋግራዎች አምስት አገዳሚዎችን ሠሩ። ³³በወጋግራዎቹ መካከል ከዳር እስከ ዳር እንዲዘረጋ ሆኖ መካከለኛውን አገዳሚ ሠሩ። ³⁴ወጋግራዎቹን በወርቅ ለበጧቸው፤ አገዳሚዎቹን ለመያዝም የወርቅ ቀለበቶችን ሠሩ፤ እንዲሁም አገዳሚዎቹን በወርቅ ለበጧቸው።

³⁵ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግኖ በቀጭኑ ከተፈተለ በፍታ፣ በእጅ ጥበብ ላል ሙያ ኪሩቤል የተጠለፉበት መጋረጃ እጸጁ። ³⁶ለእርሱም አራት ምስሶዎች ከግራር ዕንጨት ሠርተው በወርቅ ለበጧቸው፤ ለእነርሱም አራት የወርቅ ዙላቦችንና አራት የብር መቆሚያዎችን አበጁላቸው። ³⁷በድንኳኑ መግቢያ ጥልፍ ጠላፊ እንደሚሠራው ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግኖ በቀጭኑ ከተፈተለ በፍታ መጋረጃ አበጁለት፤ ³⁸ለእነርሱም ዙላቦች የፈቸው አምስት ምስሶዎች ሠሩላቸው፤ የምስሶዎቹን እናቶችና ዘንሳች በወርቅ በመለበጥ አምስቱን መቆሚያዎች ከኑሓስ ሠሩ።

ጥኪዳኑ ታቦት

37፡1-9 ጥን ምብ — ዘፀ 25፡10-20

37 ባስልኤል ርዝመቱ ሁለት ክንድ ተኩል፤ ወርዱ አንድ ክንድ ተኩል፤ ከፍታው አንድ ክንድ ተኩል የሆነ ታቦት ከግራር ዕንጨት ሠራ። ²በውስጥና በውጭ በንጹሕ ወርቅ ለበጠው፤ በኩሪያውም የወርቅ ክፈፍ አበጀለት። ³አራት የወርቅ ቀለበቶችን ሠርቶ ሁለት ቀለበቶችን በአንድ በኩል፤ ሁለት ቀለበቶችንም በሌላ በኩል አድርጎ ከአራቱ እግሮቹ ጋር አያያዛቸው። ⁴ከዚያም መሎጊያዎችን ከግራር ዕንጨት ሠርቶ በወርቅ ለበጣቸው። ⁵መሎጊያዎቹንም መሸከሚያ እንዲሆኑ በታቦቱ ጐንና ጐን ባሉት ቀለበቶች ውስጥ አስገባቸው።

⁶ርዝመቱ ሁለት ክንድ ተኩል፤ ወርዱም አንድ ክንድ ተኩል የሆነ ከንጹሕ ወርቅ የሰርየት መክደኛ ሠራ። ⁷ከዚያም ከተቀጠቀጠ ወርቅ ሁለት ኪሩቤልን ከመክደኛው ጫፍ ላይ ሠራ። ⁸አንዱን ኪሩብ በአንዱ ጫፍ ላይ፣ ሁለተኛውንም ኪሩብ በሌላው ጫፍ ላይ ሠራ፤ ከሁለቱ ጫፍ ላይ ከከዳኑ ጋር አንድ ወጥ እድርጎ ሠራቸው፤ ኪሩቤልም የሰርየት ከዳኑን በመሸፈን ከጎፋቸው ወደ ላይ መርግተው ነበር፤ ኪሩቤል ወደ ስርየት መክደኛው እየተመለከቱ እርስ በርሳቸው ገጽ ለገጽ ነበሩ።

36+35 ዘፀ39+38፤
ማቴ27፡51፤
ሉቃ23፡45፤
ብ9፡3
36+37 ዘፀ27፡16
37+1 ዘፀ30፡6፤
31፡2፤ 39፡35፤
ዘፀ10፡3
37+2 ቀ*11፡26
37+6 ዘፀ26፡34፤
31፡7፤ ብ9፡5
37+7 ሕዝ41፡18
37+9 ዘፀ10፡3፤
ብ9፡5

የጎብስት ማስቀመጫው ጠረጴዛ

37፡10-16 ጥን ምብ — ዘፀ 25፡23-29

¹⁰ርዝመቱ ሁለት ክንድ፣ ወርዱ አንድ ክንድ፣ ከፍታውም አንድ ክንድ ተኩል የሆነ ጠረጴዛ ከግራር ዕንጨት ሠራ። ¹¹ከዚያም በንጹህ ወርቅ በመለበጥ በኩሪያው የወርቅ ክፈፍ አበጀለት። ¹²በኩሪያውም በፍቱ አንድ ሰንዝር። የሆነ ጠርዝ በማበጀት በጠርዙ ላይ የወርቅ ክፈፍ አደረጉበት። ¹³ለጠረጴዛው አራት የወርቅ ቀለበቶች አበጁትው አራቱ እግሮች ካሉበት ከአራቱ ማእዘኖች ጋር አያያዟቸው። ¹⁴ጠረጴዛውን ለመሸከም የሚያገለግሉትን መሎጊያዎች እንዲይዙ ቀለበቶቹ ከጠርዙ አጠገብ ሆኑ። ¹⁵ጠረጴዛውን ለመሸከም የሚያገለግሉት መሎጊያዎች ከግራር ዕንጨት የተሠሩና በወርቅ የተለበጡ ነበሩ። ¹⁶የጠረጴዛውን ዕቃዎች ይኸውም ዝርግ ሳሐኖችን፣ ድስቶችንና ጐድኖች ሳሐኖችን እንዲሁም የመጠጥ መሥዋዕቱ ማፍሰሻ የሆኑትን ማንቁርቁሪያዎች ከንጹሕ ወርቅ ሠራቸው።

መቅረዙ

37፡17-24 ጥን ምብ — ዘፀ 25፡31-39

¹⁷መቅረዙን ከንጹሕ ወርቅ ሠሩት፤ መቆሚያውንና ዘንጉን ቀጥቶጠው አበጁት፤ የአበባ ቅርጽ ያላቸው ጽዋዎች፣ እንደጠጥና የፊኩ አበቦች ከእርሱ ጋር አንድ ወጥ ሆነው ተሠርተው ነበር። ¹⁸ሦስቱ በአንድ በኩል ሦስቱ በሌላ በኩል በመሆን ስድስት ቅርንጫፎች ከመቅረዙ ጐኖች ተሠርተው ነበር። ¹⁹ከእንቡጦችና ከፊኩ አበቦች ጋር የለውዝ አበባ የሚመስሉ ሦስት ጽዋዎች በአንዱ ቅርንጫፍ ላይ፣ ሦስቱ ደግሞ በሚቀጥለው ቅርንጫፍ ላይ ነበሩ፤ ከመቅረዙ ለውጤት ለስድስቱም ቅርንጫፎች ሁሉ እንዲሁ ነበር። ²⁰እንቡጦችና የፊኩ አበቦች ያለባቸው የለውዝ አበባ የሚመስሉ አራት ጽዋዎች በመቅረዙ ላይ ነበሩ። ²¹አንደኛው እንቡጥ ከመቅረዙ ወጣ ብለው በሚገኙት በመጀመሪያው ጥንድ ቅርንጫፍ ሥር ሁለተኛውም እምቡጥ በሁለተኛው ጥንድ ሥር እንዲሁም ሦስተኛው እንቡጥ በሦስተኛው ጥንድ ሥር ነበር፤ ለስድስቱም ቅርንጫፎች እንዲሁ ነበር። ²²እንቡጦቹና ቅርንጫፎቹ ሁሉ ከንጹሕ ወርቅ ተሠርተው ከመቅረዙ ጋር አንድ ወጥ ነበሩ።

²³የመቅረዙን ሰባት መብራቶች፣ እንዲሁም መኮስተሪያዎችንና የኮስታሪ ማስቀመጫዎችን ከንጹሕ ወርቅ ሠሩ።

37፡10 ብ9፡2
37፡11 ቀ*2
37፡14 ቀ*27
37፡17 ብ9፡2፤
ራእ1፡12
37፡22 ቀ*17፤
ዘፀ8፡4
37፡23
ዘፀ40፡4፡25

*37፡1 ከፍታው 1.1 ሜትር ወርዱና ርዝመቱ 0.7 ሜትር ያህል ማለት ነው።
*37፡6 ርዝመቱ 1.1 ሜትር ወርዱ 1.1 ሜትር ያህል ማለት ነው።
*37፡10 በዚህና በቀጥረ 11፡29 ባሉት ክፍሎች ሥሩ።
*37፡12 ወደ 8 ሳንቲ ሜትር ያህል ማለት ነው።

24 መቅረ ዙንና ዕቃዎቹን ሁሉ ከአንድ መክሊት ሙንዱሕ ወርቅ ሠሩ።

የጣን መሠዊያው

37፡25-28፡ ተጓ ምብ - ዘፀ 30፡1-5

25 የዕጣን መሠዊያውን ከግራር ዕንጨት ሠሩ፤ ርዝመቱ አንድ ከንድ፣ ወርዱ፣ አንድ ከንድ፣ ከፍታው ሁለት ከንድ። ነበር፤ ቀንጾቹም ከእርሱ ጋር አንድ ወጥ ሆነው ተሠርተው ነበር። 26 ላዩን፣ ጉኖቹን ሁሉና ቀንጾቹን በንዱሕ ወርቅ ለበጧቸው፤ በዙሪያው የወርቅ ክፈፍ አበጁ። 27 ለሽክም የሚሆኑትን መሎጊያዎች ለመያዝ ትይዩ የሆኑ ከክፈፉ ሥር ሁለት የወርቅ ቀለበቶችን ሠሩ። 28 መሎጊያዎቹን ከግራር ዕንጨት ሠሩ፤ በወርቅም ለበጧቸው።

29 እንዲሁም የተቀደሰውን ቅብፅ ዘይትና የሽቶ ቀማሚ ሥራ የሆነውን፤ ንዱሕና መልካም መዕዛ ያለውን ዕጣን ሠሩ።

የሚቃጠል መሥዋዕት መሠዊያ

38፡1-7 ተጓ ምብ - ዘፀ 27፡1-8

38 ከፍታው ሦስት ከንድ፣ የሆነ የሚቃጠል መሥዋዕት መሠዊያ ከግራር ዕንጨት ሠሩ፤ ርዝመቱ አምስት ከንድ፣ ወርዱ አምስት ከንድ የሆነ ባለ ዐራት ማእዘን ነበረ። 2 ቀንጾቹና መሠዊያው አንድ ወጥ ይሆኑ ዘንድ በአራቱም ማእዘኖች ላይ አራት ቀንድ ሠሩ፤ መሠዊያውንም በናስ ለበጡት። 3 ዕቃዎቹንም ሁሉ ይኸውም ምንቸቶቹን፤ መጫሪያዎቹን፤ መርጫ ጉድጓዳ ሳህኖቹን፤ ሚንጦዎቹንና የእሳት መያዣዎቹን ከናስ ሠሯቸው። 4 ለመሠዊያውም ከጦርዝ በታች ሆኖ ከመሠዊያው ግማሽ ቁመት ላይ የሚሆን የናስ ፍርግርግ ማንደጃ ሠሩ። 5 ለናሱ ፍርፍርግ ማንደጃ አራት ማእዘኖች መሎጊያዎቹን እንዲይዙ የናስ ቀለበቶችን ሠሩ። 6 መሎጊያዎቹን ከግራር ዕንጨት ሠርተው በናስ ለበጧቸው። 7 መሠዊያውን ለመሸከም በመሠዊያው ጉኖች ይሆኑ ዘንድ መሎጊያዎቹን በቀለበቶቹ ውስጥ አስገቧቸው፤ ውስጡንም ክፍት በማድረግ ከሳንቃዎች ሠሩት።

የመታጠቢያው ሳሕን

8 የናስ መታጠቢያ ሳሕንና የናስ መቆሚያውን በመገናኛው ድንኳን ደጃፍ ላይ ከሚያገለግሉት ሴቶች መስተዋት ሠሩት።

አደባባይ

38፡9-20 ተጓ ምብ - ዘፀ 27፡9-19

9 ቀጥሎም አደባባዩን ሠሩ፤ የደቡቡ ክፍል ርዝመት አንድ መቶ ከንድ። ሲሆን፤ በቀ ጭኑ ከተፈተለ በፍታ የተሠራ መጋረጃዎች ነበሩት፤ 10 ሃያ ምስሶዎችና

37፡25 ዘፀ27፡2፤
30፡34-36፤
ሉቃ1፡11፤ 409፡4፤
ራእ8፡3፤ 9፡13
37፡27 ቍ14
37፡28 ዘፀ25፡13
37፡29 ዘፀ31፡11፤
30፡1፡25፤ 39፡38
38፡2 2ዜና1፡5
38፡3 ዘፀ31፡9
38፡8 ዘፀ30፡18፤
40፡7፤ ዘፀ23፡17፤
1ሳጦ፡2፡22፤
1ነገ14፡24

ሃያ የናስ መቆሚያዎች፣ የብር ዙላቦችና በምስሶዎቹ ላይ ዘንጎች ነበሩት። 12 የሰሜኑም ክፍል ቁመቱ አንድ መቶ ከንድ ነበር፤ ሃያ ምስሶዎችና ሃያ የናስ መቆሚያዎች፤ የብር ዙላቦችና በምስሶዎቹም ላይ ዘንጎች ነበሩት።

12 የምዕራቡ ጫፍ ወርዱ አምሳ ከንድ፣ ነበር፤ ዐሥር ምስሶዎችና ዐሥር መቆሚያዎች እንዲሁም የብር ዙላቦችና በምስሶዎቹም ላይ ዘንጎች ያሉት መጋረጃዎች ነበሩት።

13 በፀሐይ መውጫ በኩል ያለው የምሥራቁም ጫፍ ወርዱ አምሳ ከንድ ነበር። 14 ካሦስት ምስሶዎችና ካሦስት መቆሚያዎች ጋር ርዝ መታቸው ዐሥራ አምስት ከንድ። የሆኑ መጋረጃዎች በአደባባይ መግቢያ በሌላው በኩል ነበሩ።

15 በአደባባይ ዙሪያ ያሉት መጋረጃዎች በመሉ በቀጭኑ ከተፈተለ በፍታ የተሠሩ ነበሩ። 17 የምስሶዎች መቆሚያዎች ናስ ነበሩ፤ ዙላቦቹና በምስሶዎቹ ላይ ያሉት ዘንጎች ከብር የተሠሩ ነበሩ፤ ጫፎቻቸውም በብር ተለብጠው ነበር፤ ስለዚህ የአደባባይ ምስሶች ሁሉ የብር ዘንጎች ነበሯቸው።

18 በአደባባይ መግቢያ ላይ ያለው መጋረጃ ከሰማያዊ፣ ከሐምራዊ፣ ከቀይ ማግና የቅልፍ ባለሙያ ከጠለፈው፣ በቀጭኑ ከተፈተለ በፍታ የተሠራ ነበር፤ ቁመቱ ሃያ ከንድ፣ እንደ አደባባይ መጋረጃዎች ከፍታው አምስት ከንድ ነበረ፤ 19 አራት ምስሶዎችና አራት መቆሚያዎች ነበሩት፤ ዙላቦቻቸውና ዘንጎቻቸው የብር ሲሆኑ፤ ጫፎቻቸው በብር ተለብጠው ነበር። 20 የማደሪያው ድንኳንና የአደባባይ ዙሪያ ካስማዎች ሁሉ ከናስ የተሠሩ ነበሩ።

ለአገልግሎት የዋሉ ዕቃዎች

21 ለማደሪያው ድንኳን፤ ይኸውም ለምስክሩ ድንኳን መሲባዘዘው፣ በካህኑ በአርን ልጅ በአታማር መሪነት ሊዋውያኑ በጻፉት መሠረት የዕቃዎቹ ቍጥር ይህ ነው። 22 ከይሁዳ ነገድ የሆሮ የልጅ ልጅ፣ የኦሪ ልጅ የሆነው ባስልኢል፣ አግዚአብሔር (ጭ) መሲን ያዘዘውን ሁሉ አደረገ። 23 ከእርሱም ጋር ከጳን ነገድ የሆነው የአሃሳሚክ ልጅ ኤልያብ፣ ዕቅድ አውጭና የእጅ ጥበብ ባለሙያ፣ በሰማያዊ፣ በሐምራዊ፣ በቀይ ማግና በቀጭኑ በፍታ ጥልፍ ጠላፊ ነበር።

38፡20 ዘፀ35፡18
38፡21
ዘ፡1፡50፡53፤
4፡28፡33፤
8፡24፤ 9፡15፤
10፡11፤ 17፡7፤
1ዜና23፡32፤
2ዜና24፡16፤
ሐሥ7፡44፤
ራእ15፡5
38፡22 ዘፀ31፡2
38፡23 ዘፀ31፡6

~37፡24 ወደ 34 ኪሉ ግራም ያህል ማለት ነው።
~37፡25 ርዝመቱ ወርዱ 0.5 ሜትር ከፍታው 0.9 ሜትር ያህል ማለት ነው።
~38፡1 ርዝመቱ 1.3 ሜትር ያህል ማለት ነው።
~38፡1 ወይም ሥራ
~38፡9 ወደ 46 ሜትር ያህል ነው።
~38፡12 ወደ 23 ሜትር ያህል ነው።
~38፡14 ወደ 6.9 ሜት ያህል ነው።
~38፡18 ወደ 9 ሜትር ያህል ነው።

24ለመቅደሱ ሥራ ሁሉ ከመወዝወዙ ስጦታ በመቅደሱ ሰቅል መሠረት የዋለው ጠቅላላ ወርቅ ሃያ ዘጠኝ መክሊትና ሰባት መቶ ሙላሳ ሰቅል፥ ነበረ።

25በቄጠራው ወቅት ተቈጥረው ከነበሩት ማኅበረሰብ የተገኘው ብር ለመቅደሱ ሰቅል አንድ መቶ መክሊትና አንድ ሺህ ሰባት መቶ ሰባ አምስት ሰቅሎች፥ ነበሩ፤ 26ከተቄጠሩት ጋር አብረው ከሆኑት ሃያና ከሃያ ዓመት በላይ የሆኑት ስድስት መቶ ሦስት ሺህ አምስት መቶ አምሳ ሐምሻ የሰጡት እንደ መቅደሱ ሰቅል ግዛን በአንድ ሰው አንድ ቤካ ይኸውም ግንሽ ሰቅል፥ ነበረ። 27አንድ መቶ የብር መክሊቶች የመቅደሱንና የመጋረ ጃዎቹን መቆሚያዎች ለመሥራት አገልግሎት ላይ ውለው ነበር፤ ይኸውም ከአንድ መቶ መክሊቶች አንድ መቶ መቆሚያዎች ሲሆን፤ ለእያንዳንዱ መቆሚያ አንድ መክሊት ማለት ነው። 28አንድ ሺህ ሰባት መቶ ሰባ አምስት ሰቅሎችን፥ ለምስሶዎቹ ዙላቦች፤ የምስሶዎቹን እናት ለመለበዋና ዘንጋቻቸውንም ለመሥራት አገልግሎት ላይ ውለው ነበር።

29ከመወዝወዙ ስጦታ የሆነው ናስ ሰባ መክሊትና ሁለት ሺህ አራት መቶ ሰቅል፥ ነበረ። 30ለመገናኛው ድንኳን መግቢያ ለናስ መሠዊያው ከናስ መጫሪያው፤ ለዕቃዎቹም ቁሉ መቆሚያዎቹን ለመሥራት አገልግሎት ላይ አውለውት ነበር፤ 31ለአደባባዩ ዙሪያ፤ ለመግቢያው እንዲሁም ለማደሪያው ድንኳን ካሰማዎች ሁሉና ለአደባባዩ ዙሪያ ሁሉ እንዲሁ አገልግሎት ላይ አውለውት ነበር።

የካህናት አልባሳት

39ለመቅደሱ አገልግሎት ከሰማያዊ፤ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ፤ በቀጭኑ ከተፈተለ ሐር ሠሩት፤ 3ጥበበኛ ባለሙያ እንደሚሠራው በሰማያዊ፤ በሐምራዊ፤ በቀይ ማግና በቀጭኑ በፍታ ይሠራ ዘንድ ወርቁን በስሱ ቀጥቅጠው እንደ ክር ቋራረጡት። ሳኢፋዱ ከሁለቱ ጉኖቹ ጋር ተያይዘው ያሉትን የትከንጣዮችን ሠሩ፤ ይኸውም ማያያዝ እንዲቻል ነው። 5በጥበብ የተፈተለው መታጠቂያ በተመሳሳይ መልክ ሆኖ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዳዘዘው፤ ከኢፋዱ ጋር አንድ ወጥ የሆኑ ከወርቅ፤ ከሰማያዊ፤ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ፤ በቀጭኑ ከተፈተለ ሐር የተሠራ ነበረ።

ኢፋድ

39፡2-7 ተጓ ምብ - ዘፀ 28፡6-14

2ኤፋዱን ከወርቅ፤ ከሰማያዊ፤ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ፤ በቀጭኑ ከተፈተለ ሐር ሠሩት፤ 3ጥበበኛ ባለሙያ እንደሚሠራው በሰማያዊ፤ በሐምራዊ፤ በቀይ ማግና በቀጭኑ በፍታ ይሠራ ዘንድ ወርቁን በስሱ ቀጥቅጠው እንደ ክር ቋራረጡት። ሳኢፋዱ ከሁለቱ ጉኖቹ ጋር ተያይዘው ያሉትን የትከንጣዮችን ሠሩ፤ ይኸውም ማያያዝ እንዲቻል ነው። 5በጥበብ የተፈተለው መታጠቂያ በተመሳሳይ መልክ ሆኖ እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዳዘዘው፤ ከኢፋዱ ጋር አንድ ወጥ የሆኑ ከወርቅ፤ ከሰማያዊ፤ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ፤ በቀጭኑ ከተፈተለ ሐር የተሠራ ነበረ።

38+24
ዘፀ30፡13-16
38+25 ዘፀ30፡12
38+26 ዘፀ12፡37፤
30፡12፡13-14፤
38+27 ዘፀ26፡19
39+1 4፡41፤
ዘፀ28፡2፤
35፡19-23

የክበሩ መረግዶችን በወርቅ ፈርጦች በመክፈፍ፤ እንደ ማግተም የእስራኤልን ልጆች ስምች ቀረጹባቸው። 7ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዳዘዘው በኤፋዱ የትከንጣዮች ላይ ለእስራኤል ልጆች እንደ መታሰቢያ ድንጋዮች አያያዟቸው።

የደረት ኪስ

39፡8-21 ተጓ ምብ - ዘፀ 28፡15-28

8የደረት ኪስንም ጥበበኛ ባለሙያ እንደሚሠራው ሥራ በተመሳሳይ መንገድ ሠሩት፤ እንደ ኤፋዱም ከወርቅ፤ ከሰማያዊ፤ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ በቀጭኑም ከተፈተለ ወርቁ ሠሩት። 9ርዝመቱ አንድ ከትዝር በመዳም አንድ ሰንዝር፥ ሲሆን፤ ጥንድ ድርብ ሆኖ ባለ አራት ማእዘን ነበረ። 10ከዚያም የክበሩ ድንጋዮችን በአራት ረድፍ በላይ ላይ አደረጉበት፤ በመጀመሪያው ረድፍ ሰርድዮች ቶጳዝዮንና የሚያብረቀርቅ ዕንቁ ነበር፤ 11በሁለተኛውም ረድፍ በሌር፤ ሰንጥርኖ፥ አልማዝ፤ 12በሦስተኛውም ረድፍ ያክንት፤ ኪልቄዶንና አሜቴሰጢኖስ፤ 13በአራተኛውም ረድፍ በረሌ፤ መረግድና ኢያስጲድ፤ ነበረ፤ በወርቅ ፈርጦ ላይ ተደርገው ነበር። 14ለእያንዳንዱ የእስራኤል ልጆች ስም አንዳንድ ሆኖ፤ በእያንዳንዱ ላይ እንደ ማግተም ከዐ ሥራ ሁለቱ ነገዶች የአንዱ ስም የተቀረ ጸበት ዐሥራ ሁለት ድንጋዮች ነበሩ።

15ደረት ኪሱም ልክ እንደ ገመድ ከንጹሕ ወርቅ የተጉነጉነ ድሪዎችን አበጁለት። 16ሁለት የወርቅ ፈርጦችንና ሁለት የወርቅ ቀለበቶችን ሠርተው ቀለበቶቹን ከደረት ኪሱ ሁለት ጉኖች ጋር አያያዟቸው። 17ሁለቱን የወርቅ ድሪዎች በደረት ኪሱ ጉንኳት ቀለበቶች ጋር አያያዟቸው፤ 18የድሪዎቹን ሌሎች ጫፎች ከፊት ካለው ከኤፋዱ የትከንጣዮች ጋር በማገናኘት ከሁለቱ የወርቅ ፈርጦች ጋር አያያዟቸው። 19ሁለት የወርቅ ቀለበቶችን ሠርተው ከኤፋዱ ቀጥሎ ካሉት ከሌሎቹ ሁለት የደረት ኪስ ጉኖች ጋር ከውስጠኛው ጠርዝ ላይ አያያዟቸው። 20ከዚያም ሁለት ተጨማሪ የወርቅ ቀለበቶችን ሠርተው ልክ

*38+24 የወርቁ መጠን ወደ እንደ ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
*38+25 የብሩ መጠን 3.4 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
*38+26 ወደ 5.5 ግራም ያህል ነው።
*38+27 ወደ 3.4 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
*38+28 ወደ 20 ኪሎ ግራም ያህል ነው።
*38+29 የኖሱ መጠን 2.4 ሜትሪክ ቶን ያህል ነው።
*39+2 በዚህ እንዲሁም በፋፕር 7-8 እና 22 ላይ፤ ሥራ።
*39+9 ወደ 22 ላንቲ ሜትር ያህል ነው።
*39+11 ወይም ላፒስ ሳዛሊ
*39+13 ከእነዚህ የክበሩ ማዕድኖች መካከል አንዳንዶቹ ማገንታቸው አይታወቅም።

39+7 ዘሊ24፡7፤
ኢሰ4፡7፤
39+8 ዘሊ8፡8
39+14 ራእ21፡12

ከኤፋዱ መታጠቂያ በላይ፤ ከመጋጠሚያው አጠገብ፤ ከኤፋዱ ፊት ለፊት ካሉት ከትከሻ ንጣዮች ጋር አያያዟቸው። ²¹እንዲሁም ከሀዘን መሬትን እንዳይዘዘው የደረሱት ኪሱ ከኤፋዱ ትኑሮ ለብቻው እንዳይንጠለጠል የደረሱት ኪሱን ቀለብቶች ከመታጠቂያው ጋር በማገናኘት፤ ከኤፋዱ ቀለብቶች ጋር በሰማያዊ ፊትል አሠሯቸው።

ሌሎች የካህናት አልባሳት

39፡22-31 ተጓ ምብ — ዘፀ 28፡31-43

²²የኤፋዱን ቀሚሲ በሽማግሌ ሥራ መሰሉ በመሰሉ ከሰማያዊ ጨርቅ ሠሩት፤ ²³ይህም እንደ ክሳዱ ቅድ ከቀሚሲ መካከል ላይ አን ገትጌ። ነበረው፤ እንዳይተረተርም በአንገትጌው ዙሪያ ላይ ቅምቅማት ነበረው። ²⁴በቀሚሲ ጦርዝ ዙሪያ ከሰማያዊ፤ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ እንዲሁም በቀዳሱ ከተፈተለ ዘፍታ ላይ ሮማኖቹን አደረጉ። ²⁵ከንጹሕ ወርቅም ሻኩራዎችን ሠሩ፤ እነዚህንም በሮማኖቹ መካከል በጠርዙ ዙሪያ አደረጉ። ²⁶እንዲሁም (የሀዘን) መሬትን እንዳይዘዘው ለአገልግሎት ይለበሱ ዘንድ ሻኩራዎቹና ሮማኖቹ በቀሚሲ ጦርዝ ዙሪያ ላይ ተሰባጥረው ይገኙ ነበር።

²⁷ለአሮንና ለወንዶች ልጆቹ የሽማግሌ ሥራ የሆነውን ከቀዳሱ በፍታ ሸሚዞችን ሠሩ፤ ²⁸እንዲሁም ከቀዳሱ በፍታ ጥምጥምን፤ የሐር ቆበቹንና በቀዳሱ ከተፈተለም በፍታ ሱሪዎችን ሠሩ። ²⁹መታጠቂያው እንዲሁም (የሀዘን) መሬትን እንዳይዘዘው በቀዳሱ ከተፈተለ በፍታና ከሰማያዊ፤ ከሐምራዊና ከቀይ ማግ፤ የጥልፍ ጠላፊ ሥራ ሆኖ የተሠራ ነበር።

³⁰ከንጹሕ ወርቅ የተቀደሰውን አክሊል ሰሌዳ ሠርተው፤ በማገተም ላይ እንደ ተቀረጸ ጽሑፍ፤ “ቅዱስ ለእንዲሁም (የሀዘን) የሚል ቀረጽ-በት፤ ³¹ከዚያም እንዲሁም (የሀዘን) መሬትን እንዳይዘዘው ከመጠምጣሚያው ጋር ለማያያዝ ሰማያዊ ፊትል አሠሩበት።

መሴ የማደሪያውን ድንኳን መቂጣጠሩ

39፡32-41 ተጓ ምብ — ዘፀ 35፡10-19

³²በዚህ መሠረት የማደሪያው ድንኳን፤ የመገናኛው ድንኳን ሥራ በመሰሉ ተጠናቀቀ፤ እስራኤላውያን ልክ እንዲሁም (የሀዘን) መሬትን እንዳይዘዘው ሁሉን ነገር ሠሩ። ³³ከዚያም የማደሪያውን ድንኳን ወደ መሴ አመጡት፤ እነዚህም ድንኳንና ዕቃዎቹ ሁሉ፤ ማያያዣዎቹ፤ ክፈሮቹ፤ አገዳሚዎቹ፤ ምስራቃዊና መቆሚያዎቹ፤ ³⁴ቀይ ከተነከረ የእውራ በግ ቆዳ የተሠራ መደረቢያ፤ የለፋ የአቀሳባ ቆዳ፤ መደረቢያና መካከያ መጋረጃ፤ ³⁵የምስክሩ ታቦት፤ ከመሰሪያዎቹና ከሰርዮት መክደኛው ጋር፤ ³⁶ጠረጴዛው ከዕቃዎቹ ሁሉና ከጎብሰት ገጽ

39፡27 ዘሌ6፡10፤ 8፡2
39፡28 ሉ31፤ ዘፀ28፡4፤ ዘሌ8፡9፤ አላ61፡10
39፡30 አላ23፡18፤ ዘከ14፡20
39፡31 ሉ28
39፡32 ዘፀ25፡9
39፡33 ዘፀ25፡8-40፤ 36፡8-38
39፡35 ዘፀ37፡1
39፡36 ዘፀ25፡23፡30፤ 37፡10-16

39፡37 ዘፀ25፡6፡31-39
39፡38 ዘፀ30፡1-10፤ 22-32፤ 34-38፤ 36፡35፤ 37፡25-29
39፡39 ዘፀ27፡1-8፤ 30፡18፤ 38፡1-7
39፡40 ዘፀ27፡9-19፤ 38፡9-20
39፡41 ሉ1
39፡42 ዘፀ25፡9
39፡43 ዘፀ31፡55፤ ዘፀ25፡9፤ 35፡10፤ ዘሌ9፡22፡23፤ ዘከ6፡23-27፤ ዘፀ21፡5፤ 26፡15፤ 24፡20፤ 6፡18፤ 17፡78፤ 14፡55፤ 1፡16፤ 16፡2፤ 2፡53፤ 30፡27
40፡2 ሉ17፡34፡35፤ ዘፀ12፡2፤ 26፡30፤ ዘሌ1፡1፤ 3፡2፤ 6፡26፤ 9፡23፤ 16፡16፤ ዘከ1፡1፤ 7፡89፤ 9፡1፤ 11፡16፤ 17፡4፤ 20፡6፤ አሉ18፡1፤ 19፡5፤ አር7፡12
40፡3 ዘፀ26፡33
40፡4 ዘፀ25፡23፡30፤ 31
40፡5 ዘፀ30፡1
40፡6 ዘፀ27፡1፤ 27፡16፤ 14፤ 2፡54፤ 1
40፡7 ዘፀ30፡18
40፡8 ዘፀ27፡9
40፡9 ዘፀ30፡26፤ ዘከ7፡1
40፡10 ዘፀ29፡36
40፡12 ዘፀ29፡4፤ 30፡19፤ ዘከ8፡9

ጋር፤ ³⁷ከንጹሕ ወርቅ የሆነው መቅረዝ ከተደረፈሩት መብራቶችና ከዕቃዎቹ ሁሉ ጋር፤ የምስክሩም ዘይቱ፤ ³⁸የወርቅ መሠዊያው፤ ቅብፀ ዘይቱ፤ መልካም መዐዛ ያለው ዕጣን እንዲሁም የድንኳኑ መግቢያ መጋረጃ፤ ³⁹የናስ መሠዊያው ከናስ መጫሪያው፤ መሰረያዎቹና ዕቃዎቹ ሁሉ ጋር፤ የመታጠቢያው ሳሕን ከነማስቀመጫው፤ ⁴⁰የአደባባይ መጋረጃዎች ከምስራቃዊና ከመቆሚያዎቹ ጋር፤ የአደባባይ መግቢያ መጋረጃ፤ ገመዶቹና የአደባባይ ድንኳን ካስማወች፤ የማደሪያው የመገናኛው ድንኳን ዕቃዎች ሁሉ፤ ⁴¹በመቅደሱ ሲያገለግሉ የሚለበሱት የተፈተሉት ቀሚሶች፤ ለካህኑ ለአሮን የተቀደሱት ቀሚሶችና ወንዶች ልጆቹ ካህናት ሆነው ሲያገለግሉ የሚያደርጓቸው ቀሚሶች ናቸው።

⁴²እስራኤላውያን ልክ እንዲሁም (የሀዘን) መሬትን እንዳይዘዘው ሥራውን ሁሉ አከናወኑ።

⁴³መሴ ሥራውን አየ፤ ልክ እንዲሁም (የሀዘን) እንዳይዘዘው መሥራታቸውንም ተመልክቶ፤ ስለዚህ ባረካቸው።

የማደሪያውን ድንኳን መትከል

40ከዚያም እንዲሁም (የሀዘን) መሬትን አለው፤ ²የማደሪያውን ይኸውም የመገናኛውን ድንኳን በወሩ የመጀመሪያ ቀን ትከለው፤ ³የምስክሩን ታቦት በውስጡ አኑር፤ ታቦቱንም ለመጋረጃው ጋርደው። ⁴ጠረጴዛውንም ወደ ውስጥ አምጥተህ ዕቃዎቹን በላይ ላይ አሰናዳ፤ ከዚያም መቅረዙን አስገብተህ መብራቶቹን በቦታቸው አስቀምጥ። ⁵የዕጣኑን የወርቅ መሠዊያ በምስክሩ ታቦት ፊት ለፊት አስቀምጠው፤ ከማደሪያውም መግቢያ ላይ መጋረጃውን አድርግ።

⁶የሚቃጠል መሠዋዕት መሠዊያውን በማደሪያው መግቢያ ፊት ለፊት፤ በመገናኛው ድንኳን አስቀመጠው። ⁷የመታጠቢያውን ሰን በመገናኛው ድንኳንና በመሠዊያው መካከል አኑርበት፤ ውሃም አኑርበት። ⁸በዚያውም የአደባባይን ቅጥር ትከል፤ መጋረጃውንም በአደባባይ መግቢያ ላይ አድርግው።

⁹ቅብፀ ዘይቱን ወስደህ ማደሪያውንና በውስጡ ያለውን ሁሉ ቅባ፤ እርሱንና ዕቃውን ሁሉ ቀድሰ፤ የተቀደሰው ይሆናል። ¹⁰ከዚያም የሚቃጠል መሠዋዕት መሠዊያውንና ዕቃዎቹን ሁሉ ቅባ፤ መሠዊያውን ቀድሰ እጅግም የተቀደሰ ይሆናል። ¹¹የመታጠቢያው ሰንና ማስቀመጫውን ቅባ፤ ቀድሳቸውም።

¹²አሮንና ወንዶች ልጆቹን ወደ መገናኛው ድንኳን መግቢያ አምጥተህ በውሃ

*39፡23 በሰብራይስጡ የዚህ ቃል ትርጉም በትክክል አይታወቅም።
*39፡34 ይህ የባሕር አውሬ ነው።

እጠባቸው።¹³ ከዚያም አሮንን የተቀደሰውን ልብስ አልብሰው፤ ካህን ሆኖ ያገለግሉኝ ጦንድ ቅባው፤ ቀድሰውም¹⁴ ወንዶች ልጆቹን እምጥተህ ሸሚዝ አልብሳቸው።¹⁵ ካህናት ሆነው ያገለግሉኝ ዘንድ ልክ አባታቸውን እንደቀባህ ቅባቸው፤ መቀባታቸውም ጭረመሉት ትውልዶች ሁሉ ለሚቀጥል ክህነት ነው።¹⁶ ሙሴ ሁሉንም ነገር ልክ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘው አደረገ።

¹⁷ እንዲሁም በሁለተኛው ዓመት፤ የመጀመሪያው ወር በገባ በመጀመሪያው ቀን የማደሪያው ድንኳን ተተክለ።¹⁸ ሙሴ የማደሪያውን ድንኳን በተክለ ጊዜ፤ መቆሚያዎቹን በቦታቸው አኖረ፤ ጭጋራዎቹን አቆመ አግዳሚዎቹን አስገባ፤ ምስሶዎቹንም ተክለ።¹⁹ ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘው ድንኳኑን በማደሪያው ላይ፤ መደረቢያውንም በድንኳኑ ላይ ዘረዋው።

²⁰ ምስክሩን ወስዶ በታቦቱ ውስጥ አስቀመጠው፤ መሥሪያዎቹንም ከታቦቱ ጋር አያያዛቸው፤ የሰርዮት መክደኛውንም በላይ ላይ አደረገው።²¹ ከዚያም እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘው ታቦቱን ወደ ማደሪያው ድንኳን አስገብቶ መክለያ መጋረጃውን ሰቀለ፤ የምስክሩንም ታቦት ጋረደው።

²² ሙሴ ጠረጴዛውን በመገናኛው ድንኳን ውስጥ፤ ከማደሪያው በስተ ሰሜን ከመጋረጃው ውጭ አኖረው፤²³ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳ ዘዘውም ኅብስቱን በላይ ላይ በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት አኖረ።

²⁴ መቅረቡን በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ከጠረጴዛው ትይዩ ከማደሪያው ድንኳን በስተደቡብ በኩል አኖረው፤²⁵ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘውም መብራቶቹን በእግዚአብሔር (ያህዌ) ፊት አበራ።

²⁶ ሙሴ የወርቅ መሠዊያውን በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ከመጋረጃው ፊት ለፊት አኖረው፤²⁷ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘውም መልካም መዐዛ ያለውን ዕጣን አጠነበት።

²⁸ ከዚያም መጋረጃውን በማደሪያው ድንኳን

40+13 ዘፀ28+41፤ ዘለ8+12
 40+14 ዘፀ28+40፤ ዘለ10+5
 40+15 ዘፀ29+9
 40+16 ዘፀ36+22
 40+17 ሐ2፤ ዘኀ7+1
 40+18 ዘፀ36+20-34፤ 2ዜ51+3
 40+19 ዘፀ36+22፤ ዘፀ36+19
 40+20 ዘፀ16+34፤ 40+21 ዘፀ6+22፤ 25+17-22፤ 26+34፤ 31+7
 40+22 ዘፀ25+23
 40+23 ዘፀ6+22፤ ዘፀ25+30፤ ዘለ24+5-8፤ 40+24 ዘፀ25+31
 40+25 ዘፀ6+22፤ ዘፀ37+23
 40+26 ዘፀ30+1
 40+27 ዘፀ6+22
 40+28 ዘፀ26+36
 40+29 ዘፀ6+22፤ ዘፀ20+24፤ 29+38-42
 40+30 ሐ7፤ ዘፀ30+18
 40+31 ዘፀ30+19-21
 40+32 ዘፀ6+22፤ ዘፀ30+20
 40+33 ዘፀ27+9፤ 16፤ 38+9-20
 40+34 ዘፀ16+7፤ 19+16፤ ዘለ16+2፤ ዘኀ9+15-23፤ 1578+12፤ 2ዜ55+13፤ አሳ6+4፤ ሐዝ10+4፤ ዮሐ1+14፤ 12+41፤

መግቢያ ላይ ሰቀለው።
²⁹ የሚቃጠል መሥዋዕት መሠዊያውንም በማደሪያው፤ በመገናኛው ድንኳን መግቢያ ላይ አኖረው፤ እግዚአብሔር (ያህዌ) እንዳዘዘውም የሚቃጠልውን መሥዋዕትና የእህሉን መሥዋዕት በላይ ላይ አቀረበ።

³⁰ የመታጠቢያውን ሰን በመገናኛው ድንኳንና በመሠዊያው መካከል አስቀመጠ፤ ለመታጠቢያው ውሃ አደረገበት፤³¹ ሙሴና አሮን ወንዶች ልጆቹም እጆቻቸውንና እግሮቻቸውን ይታጠቡበት ነበር።

³² እግዚአብሔር (ያህዌ) ሙሴን እንዳዘዘው ወደ መገናኛው ድንኳን በገቡና ወደ መሠዊያው በቀረቡ ቀጥሮ ይታጠቡ ነበር።

³³ ከዚያም ሙሴ በማደሪያውና በመሠዊያው ዙሪያ አደባባዩን ተክለ፤ በአደባባዩም መግቢያ ላይ መጋረጃውን ሰቀለ፤ እንደዚህ አድርጎ ሙሴ ሥራውን ፈጸመ።

የእግዚአብሔር ክብር

³⁴ ከዚያም ደመናው የመገናኛውን ድንኳን ሸፈነ፤ የእግዚአብሔርም (ያህዌ) ክብር ማደሪያውን ሞላ።³⁵ ደመናው በላይ ላይ ስለ ነበረና የእግዚአብሔርም (ያህዌ) ክብር ማደሪያውን ስለሞላው፤ ሙሴ ወደ መገናኛው ድንኳን መግባት አልቻለም።

³⁶ በእስራኤላውያን ጉዞ ሁሉ ደመናው ከማደሪያው ላይ በተነሣ ጊዜ፤ ይጓዙ ነበር፤³⁷ ደመናው ካልተነሣ ግን፤ እስከሚነሣበት ቀን ድረስ አይጓዙም ነበር።³⁸ ስለዚህ በጉዞአቸው ሁሉ ወቅት፤ በእስራኤል ቤት ፊት ሁሉ የእግዚአብሔር (ያህዌ) ደመና በቀን ከማደሪያው በላይ፤ በሌሊትም እሳቱ በደመናው ውስጥ ነበር።

40+34 ራእ15+8 40+35 ዘፀ16+10፤ 1578+11፤ 2ዜ55+13-14፤ 7+2 40+36 ዘኀ9+17-23፤ 10+13
 40+38 ዘፀ13+21፤ 1ቆር10+1

40+34 የእግዚአብሔርም ክብር፤ የዘፀአት መጽሐፍ የሚጠቃለለው የእግዚአብሔር ክብር የመገናኛውን ድንኳን እንደሞላው በማመልከት ነው። (1) ይህ ከሥነ-ጥንት በእውነተኛዋ ቤተክርስቲያን እግዚአብሔር በእህቡ መካከል እንደሚኖር በሕግጋሪ ያመለክታል (ከ1ቆር 3+16፤ ከኤፌ 2+18-22 ጋር ያነጻጽሩ)። ከዚህም በላይ በአዲሱ ሰማይና በአዲሱ ምድር የሚሆነውን በታማኝ ቅዱሳኑ መካከል የእግዚአብሔርን መገኘት ያሳያል (ራእ 21+3)።

(2) “የእግዚአብሔር ክብር” አንዳንድ ጊዜ “ሺኪናህ” ክብር ተብሎ ይጠራል (በገጽ 1205 ላይ፤ “የእግዚአብሔር ክብር” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።